

RÉGINE DEFORGESOVÁ
VZPOURA JEPTÍŠEK

Régine Deforgesová, současná francouzská spisovatelka, se narodila v Poitou a chodila do církevních škol. Knihy se brzy staly jejím údělem. Postupně byla knihkupkyní, knihvazačkou, nakladatelkou, scenáristkou, režisérkou a spisovatelkou. Do povědomí čtenářů se dostala spíše jako autorka románů s příchutí zakázaného ovoce. V roce 1980 vydala své první erotické dílo - *Perverzní povídky* (Les Contes Pervers), které bylo s úspěchem zfilmováno. Krátce poté však překvapila čtenáře mistrně napsanou historickou freskou *Vzpoura jeptišek* (La Révolte des Nonnes).

Tento historický román odehrávající se v okolí Poitiers roku 589 má své kořeny v dobových archivech. Je to kniha o věcech d'ábelských, o čarodějnictví, o lásce, náboženství, kniha, jejíž hrdinkou je neobyčejná žena. Teprve když vyjde najevo její původ, porozumíme její síle a vášnivě touze po svobodě.

Podle knihy byl natočen televizní seriál nazvaný *Dítě vlků*, jež známe i z našich obrazovek.

VZPOURA JEPTIŠEK

Régine Deforgesová

TALPRESS

Copyright © 1981 by Table Ronde edition
Translation © 1995 by Dana Melanová
Cover © 1995 by Martin Zhouf

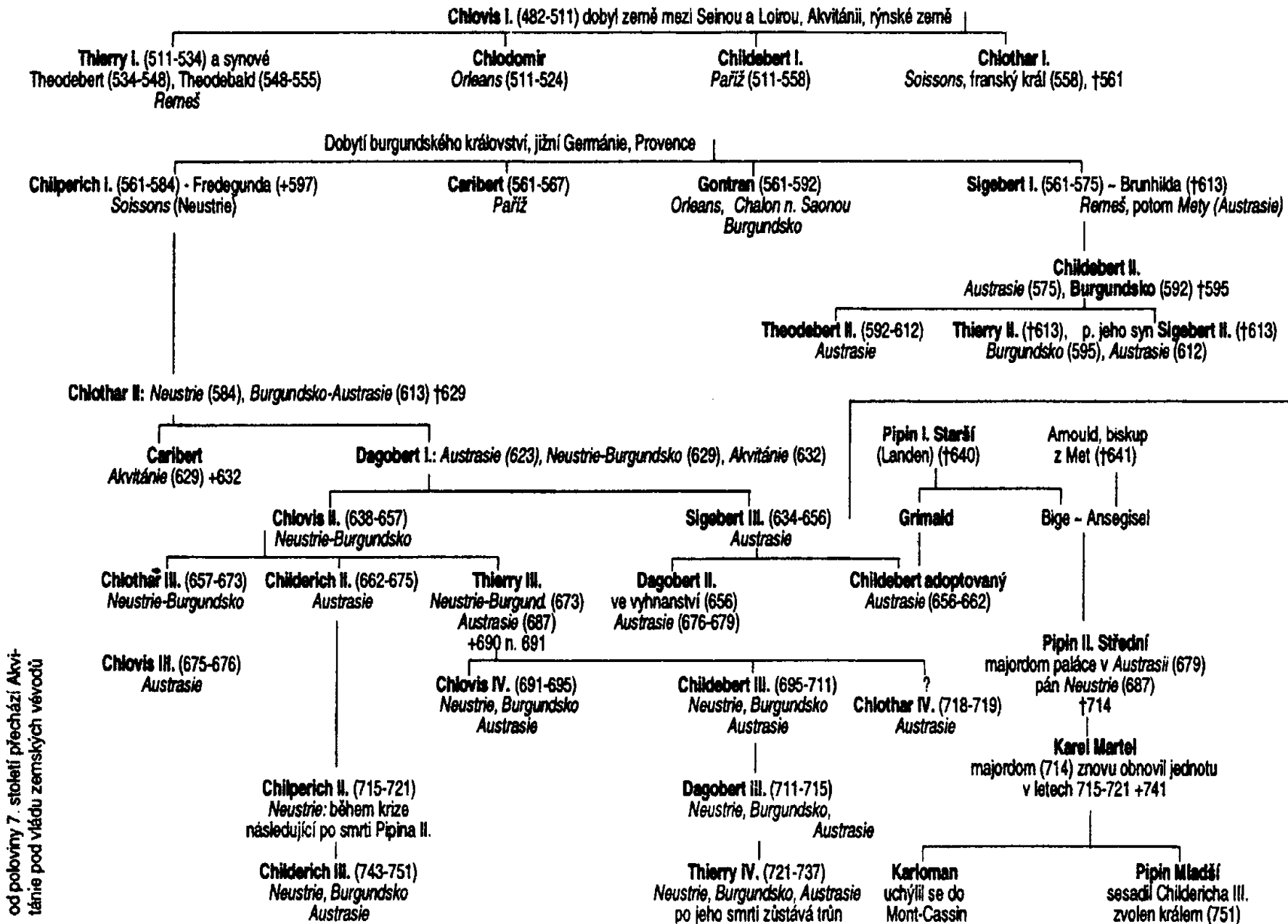
Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez písemného souhlasu nakladatele (držitele práv), s výjimkou krátkých citací, tvořících součást kritického hodnocení nebo recenzí.

ISBN 80-85609-94-0

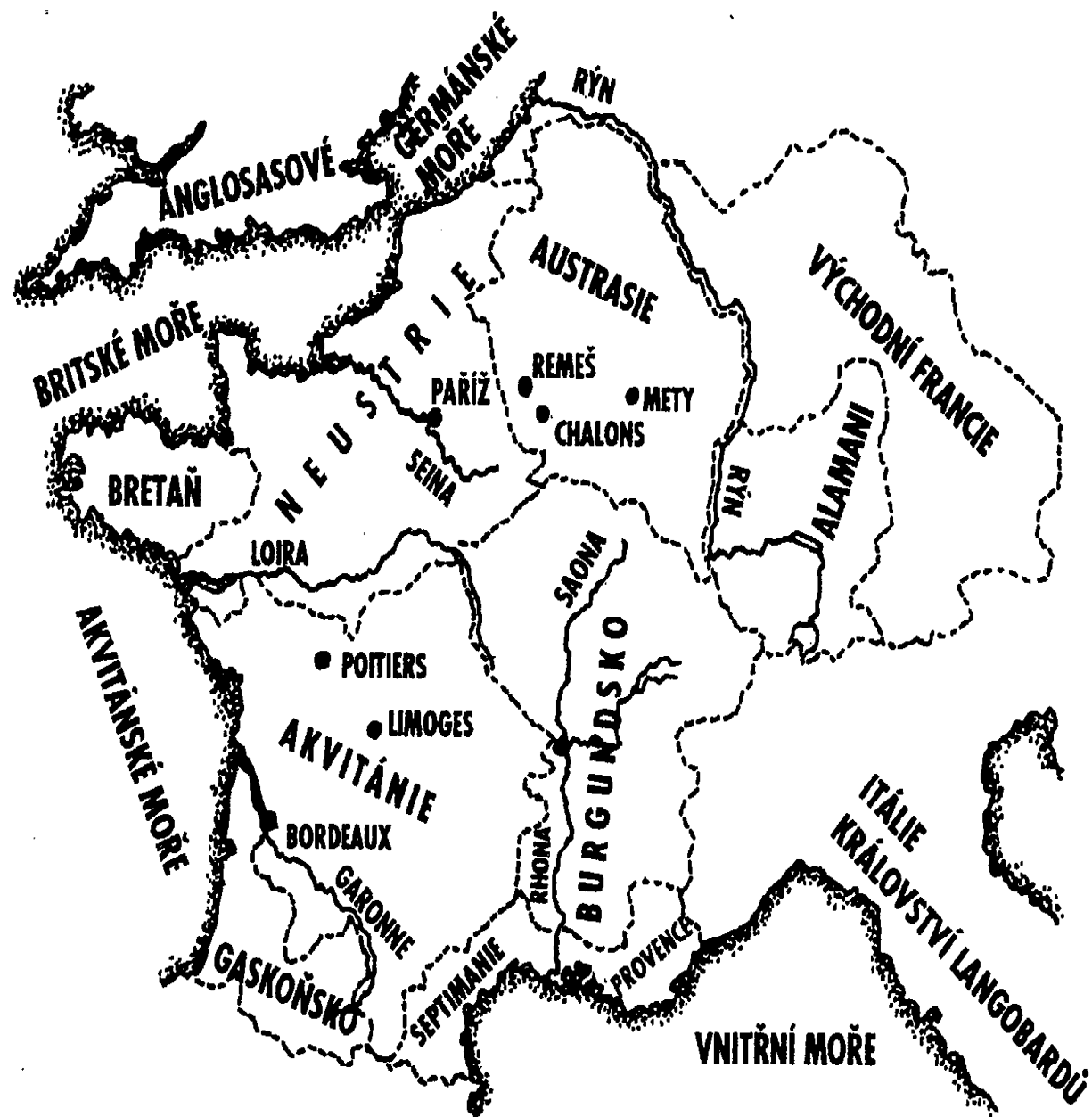
Pierru Wiazemskému

SEZNAM FIKTIVNÍCH I SKUTEČNÝCH OSOB
UVEDENÝCH V TÉTO KNIZE na straně 307

Dynastický přehled

od poloviny 7. století přechází Akvitánie pod vládu zemských vévodů

GALIE V DOBĚ MEROVEOVČŮ

PRVNÍ KAPITOLA

U menhiru, 5. prosince 576

Na sklonku krásného zimního dopoledne roku 576 narušil ticho ledového lesního vzduchu hluk vozu.

Objevil se v zatáčce cesty, tažený dvěma obrovskými voly, kterým z nozder vycházela pára a vytvářela jim kolem hlav jakousi svatozář. Před nimi kráčel muž s bodcem na pohánění dobytka, byl zahalen do zvířecích kůží, nohy obuté do dřeváků měl obalené hadry obtočenými koženými řemínky. Při každém kroku se hluboko bořil do sněhu, který jeho stopy vzápětí zahlazoval. Jeho chůze mohla připomínat boha hromu Donara. Krátce ostříhaná hlava byla skloněná na prsou.

Mátožně se vlekl vpřed jako umrlec.

Druhý muž, zahalený do pláště z kozí kůže, seděl schoulený ve voze a spal.

Dobytčata pokračovala v cestě, ale od jisté chvíle jevila známky neklidu. Uprostřed mýtiny zalité sluncem se spřežení najednou zastavilo tak prudce, jako by se před ním zčistajasna zvedla neviditelná zeď. Jenom pára vystupující z jejich těl svědčila o tom, že jde o živé tvory. Muž s bodcem v ruce si ničeho nevšiml a šel dál. Zima a náhlý klid probudily Romulfa. Udiveně se kolem sebe

rozhlédl. Nic mu tady nepřipomínalo římskou cestu vedoucí do Poitiers. Zatímco spal, musel otrok s voly sejít z cesty. Obyčejně se to nestávalo. Znali cestu stejně dobře, ne-li lépe než jejich pán. Najednou se tichem, zhuštěným ještě peřinou sněhu, rozlehl dětský smích.

Uprostřed té chladné bělosti, na mýtině, kde se i to nejmenší křovíčko, nejtenčí větvička honosily pláštíkem z jinovatky a zářily jako neskutečné diamanty, to bylo něco naprosto nečekaného. Romulf si chvilku myslel, že ještě spí a ve snu slyší dětský křik. Ale ten příjemný zvuk se ozval znovu a tentokrát se přidalo ještě kňučení a vrčení. Muž se zachvěl. Voli se třásli a temně bučeli.

Smích se ozýval stále, občas ho provázely radostné výkřiky a poňafávání, kterému muž ani dobytčata nemohli naslouchat beze strachu. Romulf byl odvážný, ale teď trochu zalitoval, že nechal svého bratra Albina za tlustými zdmi statku. Nebylo pochyb, nedaleko odtud bylo dítě a vlci... Rozhlížel se kolem sebe hledaje otroka Ursa. Neodvažoval se na něj zavolat, aby na sebe neupozornil smečku. I přes svou výšku a tělnatost vyskočil lehce z vozu a okamžitě zapadl po kolena do sněhu. Vytáhl z opasku svůj ostrý válečný nůž, který mu věnoval správce Ragnacaire výměnou za soudek kořalky, a vydal se směrem, odkud se ozýval smích. Po několika krocích si uvědomil, kde se ocitl... Za chůze se krátce pomodlil ke svatému Hilariovi. Smích na tomto místě nemohl pocházet od nikoho jiného než od d'ábla anebo, a to by bylo ještě horší, od některého z četných galských bohů, který se vrátil na tuhle paseku, kde se od šerého dávnověku scházeli druidové, aby tu vzývali boha Hésa a přinášeli mu oběti.

Před ním se zvedal menhir, kterému lidé z okolí říkali „Vzpřímený kámen“.

Jako dítě si sem často chodil s kamarády hrát, přestože jim to rodiče i kněží zakazovali. Pro chlapce nebyl tenhle menhir nic jiného než nádherná skrýš, kde se dalo krásně odpočívat po honičce nebo lovu. Dnes už Romulf nebyl chlapec, ale dospělý muž a dobře věděl, že se nevyplácí zahrávat si s věcmi týkajícími se náboženství, ať již je křesťanské, nebo pohanské. „Vzpřímený kámen“ sám o sobě by mu ještě strach nenahnal, ale to, co viděl před sebou, ho doslova přibilo k zemi. Sotva dvouleté dítě si tu hrálo s šesti vlčaty z pozdního vrhu a jejich matkou, mladou vlčicí s dlouhými černými chlupy. Válelo se po vlčici, která mu olizovala obličej a jemně ho přistrkovala ke svým dětem. Dětské ručky chňapaly po čumáčích, uších, ocasech. Malé prstíky vnikaly do tlam, nořily se do kožešin. V jednu chvíli stisklo batole oběma rukama krk vlčice, ta zamručela blahem a obrátila se na bok. Vlčata se vrhla okamžitě k cecíkům nalitým mlékem. Dítě klopýtalo v dlouhém plášti z beraní kožešiny a upadlo na břicho vlčice, která si packou přitáhla k sobě jeho hlavu. Před Romulfovými očima se odvíjela vsutku neobvyklá scéna: malého človíčka kojila vlčice. Zaplavila ho jakási vděčnost k tomu divému zvířeti a současně úzkost, že je svědkem dění, kterému by snad křesťan ani neměl přihlížet. Vlčice byla natolik ponořena do svých mateřských povinností, že si Romulfovy přítomnosti ještě nevšimla. Vytáhl z kapsy prak, který nosil neustále s sebou. Měl však jen oblázky dobré tak na ptáky a veverky, vlka by zabít nedokázaly. Vybral ten největší a roztočil prak. Oblázek zasáhl zvíře mezi oči. Hlava mu pomalu klesla a potom se zhroutilo celé tělo. Cecíky vyklouzly z úst dítěti i vlčatům a okamžitě se ozval křik, vrčení a různé projevy nevole. Velice rychle však všichni zmlkli, když znovu našli teplý zdroj mléka.

Romulf vytáhl nůž, jedním skokem se octl u dítěte a odtrhl je od bradavek vlčice. Nehýbala se. Nejdřív ji chtěl zabít a její mladé také, ale pak si zahanbeně pomyslel, že by to byl hřích, zabít matku, byť to byla vlčice, která dávala své mléko dítěti. Chtěl se rozběhnout k vozu, když si najednou všiml, že uvnitř doupěte se cosi blýská. Se zmítajícím se a křičícím dítětem v náručí se shýbl a vlezl do nory. Bylo tu sucho, na zemi byl písek a větvičky. Najednou mu uklouzla noha. Sedl si na bobek a zvedl dlouhou černou kšticí. Patřila mladé ženě, obličej a ruce měla potřhané od vlčích tesáků a ležela uprostřed tmavé skvrny. Její roztrhané šaty musely být velmi krásné a drahé, byly podšité kožešinou, stejně tak jako její boty. Dlouhý černý vlněný plášť se zapínal na překrásně cizelovanou sponu. Z hlavy jí sklouzla zlatá čelenka. Ve váčku zavěšeném na bohatě zdobeném opasku našel Romulf různobarevné kameny, zlaté mince se zpola smazanými obrazy královských hlav, kousek popsaného pergamenu, prsten a zvláštní sošku ze slonoviny. U její ruky ležel zlatý medailon. Právě ten svým třpytem upoutal Romulfa a přivedl sem. Sebral ho a i s čelenkou dal do váčku, který si připevnil na opasek. O kousek dál objevil další tělo, tentokrát to byla mohutná, prostě oděná starší žena. Na rukou jí chyběly některé prsty a její rozervané šaty svědčily o litém boji. Strašlivá rána na jejím krku připomínala hrozivě rozevřenou tlamu. Najednou se Romulfovi zdálo, že slyší něco zvenčí, jako by se u menhiru cosi hýbalo. Okamžitě vylezl z doupěte s dítětem v náručí. Nic... Nic než bílé ticho v celém lese, jen neznatelně porušované oddychováním dobytčat a několika stopami už zpola zasypanými sněhem. Obešel staré obětiště a pozorně se rozhlížel kolem sebe. Nic, žádné stopy, ani náznak toho, že by tudy projel jiný vůz. Několikrát volal na Ursa, ale otrok neodpovídal. Stal se

snad také obětí vlků? Nasycená vlčata poskakovala kolem něj a zakusovala se mu do krátkých kalhot.

Dítě se v jeho náručí tak zmítalo, že mu nakonec vyklouzlo a se smíchem spadlo do sněhu. Vlčci se k němu vrhli a znovu si začali hrát. Oči dítěte plály radostí, červené tvářičky svítily. Tleskalo oběma rukama a mráz mu očividně nevadil. I přes jeho křik ho Romulf vytrhl z klubka vlčích kamarádů, kteří se nechtěli nechat připravit o tak dobrého společníka při hrách, a skákající radostí je doprovázeli až k vozu. Romulf položil dítě do vozu a přikryl je zvířecími kůžemi. Bylo určitě šťastné, že je v teple, přestalo křičet, usmálo se a k velké Romulfově úlevě s pěstičkou v puse usnulo. Vrátil se ke galskému kameni i s vlčaty, která se mu věšela na nohy, i když je odkopával. Zvedl tělo tmavovlasé ženy, odnesl je do vozu a pak se znovu vrátil pro druhou ženu. Vlčice se stále ještě nehýbala. Pět vlčat začalo znovu sát.

Slunce zmizelo. Nebe potemnělo a věstilo další sněžení. Brzy bude tma. Musel co nejdříve vyjet z lesa, najít správnou cestu a pospíšet si k Poitiers, aby tam byl dřív, než zavřou bránu u Brodu. Muž se postavil do čela spřežení a hlasem i gesty povzbuzoval dobytčata k rychlejší chůzi.

Těžký vůz s pochmurným nákladem se dal do pohybu.

Romulf nemusel dlouho bušit na horní bránu kláštera svatého Kříže. Ve špehýrce se objevila drobná hlava otrokyně Tranquilly, která držela službu u brány. Okénko se znovu zavřelo a brána se bez hluku otevřela.

„Konečně jsi tady, pane Romulfe. Naše správkyň Glodosinda se po tobě neustále shání.“

Pokaždé, když Romulf uviděl Glodosindu, popadla ho strašlivá chuť se rozesmát. Vypadala jako balík bílých

hadrů, ve kterých se ukrývá celý vrh štěnat, tak sebou neustále šila, ať dělala co dělala. Její bradu zdobily dlouhé černé chlupy a hlas se podobal zvuku hromu. I přes svůj hrubý hlas a ráznou mluvu, i přes svou směšnou chůzi to však byla nejlepší bytost na světě.

„No konečně, příteli Romulfe, opozdil ses, čekaly jsme tě mezi polednem a třetí odpoledne. Určitě ses na cestě zastavil a ochutnával víno z našich sudů. Nestydíš se takhle krást víno služebnic božích?“

„Dobrá matko, uděláš lépe, když požádáš služky, aby otevřely bránu dokořán. Rád bych náklad zavezl dovnitř.“

Zatímco mluvil, obě křídla brány se otevřela. Vůz vjel do dvora a zastavil se u úpatí římské věže.

„Zažil jsem smutné setkání v lesích, u menhiru.“

„A co jsi dělal na tom prokletém místě?“ hartusila Glodosinda. „Copak jezdíš tamtudy?“

„Přivedl mě tam náš Pán.“

Jeptiška i otrokyně se pokřižovaly. Přistoupily k vozu a pohlédly na místo, které jim Romulf ukázal. Znovu se pokřižovaly, když spatřily dvě mrtvá těla. Mezitím přispěchaly i další ženy, řeholnice i otrokyně, a všechny se s útrpností poklonily před těly bez života.

„Nalezl jsem je tam. Myslel jsem si, že by měly být po křesťansku pohřbeny.“

„Dobře jsi učinil, synu. Běžte pro naši abatyši Agnes.“

Mladá otrokyně s bosýma nohama mramorovanými zimou odběhla.

„A to není všechno.“

Romulf odhrnul kůže. Jeptišky i služky vykřikly a couvly křižující se ještě horlivěji.

Sám Romulf udiveně ustoupil. V náručí spícího dítěte byl stulený vlček, který teď otevřel oči a doširoka zív

ukazuje přitom malinké klubající se tesáky. Když ho chtěl Romulf vzít dítěti z náruče, probudilo se také a ještě pevněji objalo zvířátko, které mu začalo olizovat obličej.

„Nech je, vypadají tak spokojeně.“

Jeptišky se otočily, když zaslechly hlas své abatyše. Poklonily se, Romulf poklekl.

„Vstaň, dobrý člověče. Svatá zakladatelka našeho řádu říká, že se sluší poklekat pouze před Bohem. Kde jsi našel to dítě a toho pejska?“

„To není pes, svatá abatyše, ale vlčí mládě.“

Stručně vyprávěl svůj příběh. Agnes přistoupila k mrtvým tělům, krátce se pomodlila a požehnala je.

„Glodosindo, nech umýt ta nebohá těla a zahal je do čistě bílých rubášů. Zítra je pohřbíme. A ty, muži, podej mi to dítě i vlčka, když je nemůžeme od sebe odtrhnout. Odesu je k naší svaté královně. Pojď za mnou.“

„Dobrý Bože, jak strašlivě to dítě páchne! Ludovino, běž připravit lázeň a dej nahřát prádlo. Nemohu ho jít ukázat v tomhle stavu.“

Přibíhaly i ostatní jeptišky, kterým o příhodě vyprávěly jejich družky, a temnou nocí vlály jejich dlouhé bílé závoje. Tleskaly rukama jako děti a pištěly, že nebylo slyšet ani slova.

„No tak, dcery, trochu tišeji. To Bůh nám posílá toto robě v předvečer narození svého syna Ježíše. A posílá nám ho ve společnosti nejlstivějšího a nejkrutějšího zvířete, jaké žije v lesích, abychom se zamyslely nad nevinností a zranitelností dětství jak lidského, tak zvířecího. Tohle vlče je stvoření boží. Ať se mu nestane nic zlého, vždyť jeho matka krmila toho malého človíčka jako kdysi jiná vlčice Rema a Romula.“

V poměrném tichu potom došly do lázně. Romulf šel za nimi.

Famerolpha a Melanie, obě určené ke službě v lázni, se s vyhrnutými rukávy a s vykasanými sukněmi dohadovaly o teplotě vody. Pomáhaly jim mladá otrokyně Ludovina a stará Placidie, oblíbená otrokyně královny Radegundy.

„Ujišťuji tě, Melanie, že tahle voda je pro malé dítě příliš teplá.“

„A já ti zase říkám, má milá Famerolpho, že se v tom nevyznáš. Kdybys ho ponořila sem, mělo by z toho smrt.“

Ludovina se příliš o tuhle rozmluvu nestarala a plnila vodou dřevěný džber vyložený lněným prostěradlem a položený na jednom z mramorových stolů, které obvykle sloužily jeptiškám k masážím a odpočinku po koupeli.

V sále s nízkým stropem bylo horko jako v peci díky dvěma širokým kovovým mísám plným řěřavého uhlí, o které se staraly dvě staré otrokyně. Místnost osvětlovaly čtyři pochodně zavěšené v rozích.

Famerolpha se podobala slepici, která ztratila svá kuřata: pobíhala od stolu ke dveřím, od dveří k ohřívadlům, kolem nichž se nahřívalo na stojanech ze slonoviny běloučké prádlo, plísnila otrokyně, a dokonce strkala do Melanie, protože se jí, jak tvrdila, pořád pletla do cesty. Konečně se otevřely dveře a do přetopené místnosti vstoupila Agnes s dítětem a vlčkem v náručí.

Šly za ní její dívky a Romulf, který nevěděl, jak se tady má chovat. Abatyše přivřela v ostrém světle oči. Její krásný obličej bledý chladem lehce zrudověl a najednou vypadala mladší. Podala své břímě Glodosindě.

„Tihle dva váží víc, než se na první pohled zdá.“

Dítě začalo ječet, když mu Ludovina vzala z náručí vlče. To vyhnulo pysky, zavrčelo a ukázalo zuby. Zklidnilo se, až když mu Ludovina ponořila čumáček do misky s vlažným mlékem. Všechny ženy zapomněly na

křičící dítě a s úsměvem se dívaly na roztomilou kouli chlupů, ze které jednou vyroste divoké zvíře, tak nebezpečné člověku.

Ted' už dítětem nezmítal pláč, ale zuřivá zlost. Placidie je vzala z Glodosindiných rukou a začala je na stole pokrytém vyhrátými prostěradly svlékat. Všechny jeptišky ji obklopily v tichém očekávání. Glodosinda rozvázala tkaničky od kabátku z beraní kůže. Když zbavily dítě mohutného a teplého oblečení, zdálo se ještě menší a u těch žen žijících v ústraní vyvolal pohled na ně rozněžný šepot. Sundaly mu vlněný čepeček a objevily se jemné, světlé, kudrnaté vlásy. Ženy zvolaly:

„Jaké krásné vlasy!“

„Podívej se, Clotildo, jak jsou jemné!“

„Vidíš, ve vlasech má vpletenou zlatou stužku.“

Agnes vzala stužku a stále pozorujíc dítě jí zamyšleně otáčela ve svých dlouhých prstech.

Placidii dalo dost práce, než dítě vyprostila ze šatů potřísněných výkaly, tak sebou škubalo a házelo. Rozřízla pruhy látky, které chránily nohy, a jemnou košilku i lněné prádlo. Tělíčko bylo tak špinavé, že ho okamžitě ponořila do vody. Dítě se odmlčelo a chvíli se ani nehnulo, vychutnávalo vladou lázeň. Potom zamávalo ručkama a postříkalo ženy skloněné nad ním. Se smíchem couvly. Placidie mu umyla vlasy i tělo zelenou tekutinou, jejíž vůně připomínala lesní podrost na jaře a jejíž složení držela v přísné tajnosti.

„Ludovino, připrav prádlo, ať ho mohu zabalit.“

Vytáhla dítě z vody. Objevilo se rozkošné, růžové, vodou se lesknoucí tílko.

„Je to holčička!...“ sborově zvolaly ženy a radostí tleskaly. V tu chvíli si Agnes všimla stužky zavěšené na dívččině krku. Na jejím konci byl zvláštní tmavomodrý, hrubě opracovaný kámen. Ludovina horlivě třela tělo

holčičky, rozpletla a rozčesala jí kudrny, pak ji postavila a poodstoupila, aby mohla lépe obdivovat výsledek své práce. Bylo by skutečně těžké najít hezčí dítě. Pevné, dobře stavěné, rovné nohy s drobnými chodidly. Plet' zrůžovělá koupelí byla jemná a citlivá, protože na ní byl znát každý dotyk.

Tělo bylo současně oblé i štíhlounké, s hezky klenutým pohlavím, něžným pupíkem, hladkými a pevnými stehny. Všechny ženy byly u vytržení nad těmi graciézními pažemi, ručičkami s dlouhými prsty a růžovými nehtíky, štíhlým krčkem, který nesl nejkouzelnější hlavu, kterou si lze představit. Malá ústa a malý nos, kulaté tvářičky s důlky, delikátně tvarované uši, vysoké čelo zpoloviny kryté vlasy teple světlé barvy, které v tančících odlescích ohně vypadaly jako rusé. Pod krásně nakresleným obočím a kryté řasami neuvěřitelné délky byly zvláštní, nádherné oči. Velmi daleko od sebe, téměř oválného tvaru, jejichž barva se měnila od zelené do šedé připomínající večerní oblohu před bouřkou, podle toho, jakou měla jejich majitelka náladu.

Holčička si cucala prsty a nevzrušeně si prohlížela neznámé tváře zrudlé horkem, které tady panovalo. Zachvěla se a vyčurala se vestoje a výbuch smíchu kolem ní ji nijak nevyvedl z míry. Náhle však spustila křik a ukazovala na vlčka, který usnul u krbu. Nebýt dobré Placidie, byla by určitě spadla ze stolu, chtěla za ním. Ludovina vlče zvedla a podala jí je. Holčička je vytrhla s udivující silou z rukou mladé otrokyně a nadšeně přitiskla k sobě. Zvíře se probudilo a dávalo najevo radost po svém, kousalo ji do krku a olizovalo jí tvář.

„Teple ji zabal a pojď za mnou,“ řekla abatyše Ludovině.

Romulf, který se držel stranou v jednom koutě místnosti a raději se nehýbal, se uklonil, když kráčela kolem něj.

„Ty pojď také se mnou. Jak se jmenuješ? A komu patříš?“

„Romulf, svatá abatyše, Romulf Silný,“ pravil a hrdě napřímil svou vysokou postavu. „Jsem svobodný člověk a vlastním půdu spolu se svým bratrem Albinem. V zimě, když země odpočívá, převážím víno nebo píce pro mnichy z Ligugé, pro monsignora biskupa nebo pro váš klášter, když mě o to Glodosinda požádá.“

Agnes, Romulf a Ludovina nesoucí dítě a vlčka, prošli krátkou křížovou chodbou a vstoupili do dlouhého sálu, jehož klenby byly pokryty modrými mozaikami, z nichž vystupovaly nebeské hvězdy a bájná zvířata. Světlo plamenů jako by je oživovalo. Romulf se bázně rozhlížel kolem sebe, na každém kroku čekal, že se nějaké to strašné zvíře na něj vrhne. Sešli po několika schodech a ocitli se v samém středu sálu, před ohništěm, jehož kouř odcházel otvorem uprostřed klenby. To Romulfovi připomnělo jeho vlastní obydlí s jedinou místností, kde podlahu tvořila udusaná hlína, a uprostřed bylo také ohniště. U něj rád sedával s několika přáteli Galy a svobodnými muži, jako byl on. Jedli kaštany pečené v popelu, pili pivo a poslouchali povídání starších o Galii, jaká bývala dřív, než přišli Římané a potom Frankové, stali se jejími pány a udělali z ní porobenou zemi. Někteří z nich si pamatovali vyprávění svého otce nebo děda o té velké vzpouře na ostrově u Paříže, které padlo za oběť tolik hrdých mužů, kteří dávali přednost vzdoru před pomalým zaháněním hladovějících a utlačených. Měl také rád klidné zimní večery, trávené po boku s Albinem, který hrál tak dobře na flétnu, zatímco on spravoval ve světle ohně nějaké nářadí nebo vyřezával

z pružné a pevné tuří kůže vysoké boty, které si od něj bral jeden obchodník z Poitiers výměnou za látky, zbraně, nářadí, potřeby pro domácnost nebo sůl. Osvojil si velkou zručnost v této práci a nestačil požadavky obchodníka uspokojit. Vybíral si v kůži co nejdokonalejší část, bez jediného kazu, s malými póry. Na zimu vykládal své boty kožešinou z cibetky, takže byly nesmírně příjemné. Byly pohodlné a dobře držely na noze pomocí řemínků z kozí kůže. Chránily nohy před vodou i sněhem. Někdy zanechal práce a jen tak zůstával sedět dlouhou chvíli a pozoroval krouťící se plameny, které zahřívaly jeho tělo i duši.

Agnes strčila do nízkých dveří z tmavého dřeva. V zadní části této nevelké místnosti hořel také velký oheň. Proti sobě u ohniště seděla jeptiška se závojem, na němž byla malá zlatá korunka, a mnich s oholenou a nepokrytou hlavou.

„Pojď dál, má krásná Agnes, stýskalo se mi po tobě. Možná že nás budeš moci rozsoudit, jsi tak moudrá. Fortunat umíněně trvá na tom, že o mně napíše knihu, o mně, nejubožejší z ubohých! A já mu říkám, že by bylo pro budoucí pokolení daleko záslužnější, kdyby napsal životopis svatého Martina nebo toho dobrotivého svatého Hilaria,“ pravila Radegunda.

„Ale královno moje, mohu stejně dobře napsat životopis svatého Martina z Tours i životopis svaté zakladatelky našeho kláštera, která dala přednost Bohu před světskou slávou.“

„Můj dobrý příteli, nemám na tom žádnou zásluhu, to Bůh mě k sobě povolal a přikázal mému manželovi, králi Chlotharovi, aby jeho přání respektoval.“

„Ano, Bůh je veliký, ale i vy jste veliká. Myslíte si, že nevím, jak vaše tělo trpělo láskou k němu?“

Královna se podrážděně zvedla.

„Už jednou jsem ti řekla, že si nepřeji, abychom mluvili o takových věcech.“

„Ale Radegundo, jde přece o vaše zdraví a já nechci...“

„Vy nemáte co chtít, Fortunate, to může jen Bůh. A už ani slova o tom.“

V tu chvíli si teprve všimla, že Agnes, která se pobaveně usmívala té téměř každodenní vádě mezi kaplanem-básníkem a královnou-jeptiškou, není sama.

„Koho mi to přivádíš, sestro?“

Agnes vzala z Ludovininy náruče maličkou i vlče a položila je na medvědí kožešiny u krbu. Prádlo sklouzlo a před jejich očima se objevilo nahé tělíčko. Fortunat se pomalu zvedl a všichni tři stáli nehnutě ve svých bílých vlněných rouchách a mlčky pozorovali dítě. To se nechalo zkoumat, ani se nepohnulo, ani nehleslo, dívalo se hrdě a vážně a těsně u jeho břicha spalo chlupaté zvířátko.

Královna se shýbla a poklekla, aby byla děvčátku blíž. Hladila krásný obličej, prsty se probírala v jejích kudrnatých vlasech. Maličká laskání přijímala se spokojeným úsměvem. Po Radegundině dlouhé, bledé, pohublé tváři sklouzla slza. Ted' se shýbl i Fortunat, kterému to dalo dost práce, byl tělnatý díky přemíře dobrého jídla. Obdivoval dítě.

„Tolik krásy a půvabu si zaslouží báseň.“

„Agnes, jak se tady ocitlo to krásné boží stvoření?“

Abatyše vyprávěla, co jí řekl Romulf.

Ten poklekl, hned jak poznal královnu. Když mu pokynula, aby k ní přistoupil, neodvažoval se vstát a přibližoval se k ní po kolenou, jako to činí někteří kající.

„Neboj se, statečný muži. Bylo to skutečně tak?“

Romulf přisvědčil a pak se uhodil do čela. Vzpomněl si na váček, který našel u mrtvé s dlouhými černými vlasy. Odvázal ho od svého opasku a podával královně.

„Svatá královno, odpusť, zapomněl jsem na tohle.“

Radegunda se za pomoci abatyše zvedla ze země a vzala do ruky váček. Rozvázala kožené řemínky a vysypala jeho obsah na stůl zavalený knihami a svitky papýru pokrytými elegantním Fortunatovým rukopisem. Na hedvábný ubrus se vysypaly zlaté mince, drobné stříbrňáky, barevné drahokamy, medailon, soška, prsten, kousek pergamenu a zlatá páska.

„Podívej, Fortunate, jak je ten rubín veliký a krásný... A smaragdy jsou ještě krásnější než ty, které zdobily královu korunu v den našeho sňatku... a safíry, topasy, to je věno pro princeznu! Odkud pocházejí ty peníze, prsten? Možná nám odpoví rukopis na pergamenu a my se dovíme něco o původu dítěte. Co si o tom myslí náš přítel, který tolik cestoval?“

Fortunat neodpovídal, byl naprosto soustředěný a snažil se rozluštit písmo na kousku pergamenu.

„Je to zvláštní, tohle písmo neznám, ale připomíná mi některé nápisy, které jsem viděl na štítech chazarských válečníků*.“

Královna vzala do ruky pergamen, který jí kaplan podával.

„Podobá se také písmu, které používají Avarové. Viděla jsem podobné rukopisy u svého otce, krále Berthaira. Podívej, tohle slovo se opakuje třikrát. Můžeš to přečíst?“

Fortunat se naklonil přes Radegundino rameno.

„Ano, to je jasné: Vanda... Vanda... Vanda... V Římě jsem poznal jednu zajatkyni vznešeného rodu, která

* Skytský národ z východní Evropy

se jmenovala Vanda. Patřila ke kořisti, kterou vzali Avarům. Určitě je to jméno dítěte. Pojd' sem, Vando," řekl a vzal ji do náruče.

Obličej té malé zpozorněl, když zaslechla jméno. Ukázala oběma rukama na svou hrud' a dvakrát opakovala:

„Vanda, Vanda..."

„To dítě má bezpochyby vznešený původ," řekla Agnes a ukázala královně zlatou stužku, která byla vpletena do dívčích vlasů. „Dokazuje to její prádlo, drahokamy ve váčku, ten kámen, který má na krku. Ubohá holčička, možná že je to královna."

„Má dobrá Agnes, to bych jí nepřála. Být v tomto světě královnou není nic záviděníhodného, neboť životem v tomto postavení můžeme přijít o své místo v království nebeském. Připomeň si slova našeho Pána: Spíše projde velbloud uchem jehly, než by se boháč dostal do království nebeského. Fortunate, co s ní budeme dělat?"

V nastalém tichu bylo slyšet pouze praskání ohně. Dokonce i Vanda a její vlček, kteří si na medvědí kůži začali znovu hrát, ztichli. Mlčení přerušil Romulf.

„Svatá královno, chtěl bych se s tvým dovolením o dítě starat. Bude-li to třeba, ožením se, aby mu nic nechybělo."

„Jsi dobrý člověk a dáváš nám všem příklad, ty, který jsi z nás nejchudší. Neber si ženu bez lásky, nebyl bys šťasten a ona také ne. Agnes, náš řád nám zakazuje, abychom se staly kmotrami, ale nedala by se v tomto případě udělat výjimka?"

„Myslím, že ano, matko. A koho určíš?"

„Já budu kmotrou tomu dítěti a ty... Jak se jmenuješ?"

„Romulf, královno."

„Dobře, Romulfe, ty budeš kmotrem.“

„Já?...“

„Ano, ty. Chci, aby to tak bylo. Je to správné a je to pokorné.“

Vždyť bez tebe, i když tvé kroky vedl náš Pán Ježíš Kristus, by bylo dítě stěží přežilo. A později, jestli ji Bůh zachová při životě, ti bude povinována láskou a úctou, jako bys byl její otec. Chci, aby nás oba měla ve stejné lásce a cítila k nám stejnou vděčnost: k tobě, muži obdělávajícímu půdu, a ke mně, která i když jsem královnou, nejsem hodna políbit ti opánky.“

Při těch slovech se Radegunda sklonila a políbila Romulfovi nohy.

Jeho tvář znachověla, nebyl mocen slova, ani se nepohnul. Potom před královnou pomalu poklekl, políbil ji a nazval ji „svou matkou“. Dojemnou scénu přerušil křik. Fortunat se vzpamatoval první.

„To dítě má hlad a je mu zima, Agnes.“

„Ludovino, to zvíře dostalo napít, ale na malou jsme zapomněli. Odneseš ji a dej jí teplé mléko s medem. A dnešní noc ať spí s tebou. Nezapomeň na její jméno, Vanda.“

Ludovina se uklonila, vzala dítě, které se pořád drželo svého vlčete, a odešla.

„Romulfe,“ pokračovala abatyše, „budeš se moci přijít podívat na dítě, kdykoli budeš chtít. Za dva dny ji pokřtíme.“

Přijď sem po laudách.* Musíš mít také hlad. Běž do kuchyně, naše kuchařka ti dá něco k jídlu. Řekni jí, že tě posílám já.“

Romulf odešel a krátce nato se rozloučili i Agnes a Fortunat. Radegunda zůstala dlouho zamyšlená,

* Za svítání

pozorovala skomírající plameny. Zaplavila ji nesmírná únava. Těžce se zvedla a zamířila do svého oratoria, které bylo nedaleko studovny a její cely. Tam si lehla na studenou dlažbu tváří k oltáři, kde se mihotalo světlo svědčící o přítomnosti boží, a modlila se za dítě, které jí nebesa svěřila.

Uběhly hodiny, když ji tu našla Placidie a donutila ji vstát.

„Nejsi rozumná, královno, v téhle kapli je ukrutná zima. Bůh nemůže schvalovat tvoje počínání.“

„Nehubuj, Placidie. Bůh také není rozumný, když nám dal život svého jediného syna, aby vykoupil naše hříchy. Mé tělo je sice zkřehlé zimou, ale v duši vládne teplo a září tam boží světlo.“

DRUHÁ KAPITOLA

Křest

Byla ještě tma a padaly veliké sněhové vločky, když Romulf se svým bratrem a znovunalezeným otrokem přicházeli ke klášteru. Vyděšeného Ursa našli v lese a nebyl schopen povědět, co se s ním dělo. Určitě už na jejich příchod čekali a vyhlíželi je, protože se brána otevřela téměř současně s tím, kdy se objevila v okénku Tranquillina hlava.

„Pospěš si, Glodosinda už tady byla a ptala se po tobě. Vidíš, už je tady zas.“

Glodosinda přibíhala, závoje kolem ní vlály, samým spěchem klopýtala.

„No tak, poběž, rychle, ty zlořečený sedláku, očekává tě naše abatyše. Takový křupan a nechá na sebe čekat královnu! A kdo jsou ti dva?“

„Tohle je můj bratr Albin, který chtěl jít se mnou, a tohle můj otrok Ursus.“

„Ten ať tu zůstane s Tranquillou. Ty a tvůj bratr pojdte se mnou.“

Bratři šli za Glodosindou a stěží potlačovali smích, zvláště Albin, který viděl obrovitou ženu poprvé.

Člověk by si nedokázal vymyslet větší rozdílnost mezi bratry: Romulf byl obr s dlouhým rusým knírem, tmavěkaštanovými, pečlivě učesanými a namaštěnými vlasy spoutanými červenou páskou. Červený byl i kabátec sahající až ke kolenům, s bohatým řasením, přepásaný širokým opaskem s nápadně vykládanou sponou, na němž byl zavěšen dlouhý nůž, který nikdy neodkládal. Vesta z vydří kožešiny mu sahala do pasu. Krátké kalhoty byly připevněny ke kožešinou vyloženým botám řemínky. Jeho oblečení doplňoval plášť z hnědého sukna, sepnutý bronzovou sponou. Oblečením připomínal spíše franského válečníka než galského sedláka. Na obřad si vzal svoje nejlepší šaty. Jeho tmavěmodré oči se dívaly na svět hrdě. I když měl jeho bratr velmi vysokou postavu, vypadal vedle něj drobně a křehce. Měl světlé, dost krátké vlnité vlasy, které přidržovala vyšívaná stužka a podtrhovala ještě více jeho jemný, bezvousý obličej. Měl stejné šaty jako bratr, jen barvy se lišily: všechno u něj bylo v různých tónech modré kromě vesty ze sněžného zajíce a pláště z béžové vlny. Na opasku nevisela dýka, ale flétna.

Radostný zvuk zvonů byl tlumen sněhem, který vytvářel na zemi hustý koberec. Když dorazili do křížové chodby, oklepala se Glodosinda a zabručela.

„Dobrý Bože, ten sníh je určitě ďáblův vynález. Co je vám tady k smíchu, vy darebové?“

Romulf a Albin se smáli, až slzeli, a nemohli ze sebe vypravit slova. Přešli kapitulní sál, kam vysokými okny pronikalo špinavě bílé světlo, a vstoupili do kostela. Užaslí bratři se bázně zastavili na prahu. Kostel zářil světlem stovek svící, jejichž medová vůně se mísila s vůní kadidla, a prosté duše bratří najednou uvěřily, že se za nimi právě zavřely dveře ráje. Okouzily je jasné barvy na mozaikách a obrátili se, jako by chtěli utéci z

tohoto rajského místa, ale Glodosinda je strkala před sebou.

Uprostřed cesty k oltáři stála Agnes v obřadním rouchu. Agnes jmenovala abatyši Radegunda, která ji milovala jako vlastní dceru a dlouhá léta v ní měla nerozlučnou družku. V této Galce pocházející ze vznešené galo-románské rodiny se snoubila imponující důstojnost s laskavostí, která jí získávala všechna srdce. V tuto chvíli byla ztělesněná důstojnost. Její bílé roucho, závoj i dlouhý plášť byly utkány z nejjemnější vlny. Na krku visel zlatý kříž. V rukou držela odznaky své moci: knihu se slovem božím a žezlo symbolizující současně právo i Mojžíšovu hůl. Kolem ní stálo dvě stě padesát jeptišek, které byly shledány hodnými toho, aby mohly sloužit Bohu, uctít ho svým narozením, svou zbožností, svou znalostí řečtiny i latiny, svatých textů i písma Svatých otců církve, svou pokorou a poslušností řádu svatého Césara z Arles, řádu, který vybrala pro klášter jeho zakladatelka, královna Radegunda.

Agnes požehnala bratrům, kteří před ní poklekli. Pak se obrátila a kráčela k oltáři. Romulf a Albin, které Glodosinda musela pořád postrkovat, se zvedli a šli za ní.

Přijal je Fortunat ve slavnostním, pronikavě bílém rouchu, přes které měl plášť s různobarevnými kostkami vyšívaný zlatými a stříbrnými nitěmi. V tuto chvíli se ozval zpěv a rozezvučel vzduch vysokými lehkými tóny. Dveře kostela se otevřely dokořán a do chrámové lodě pomalu vkrácel průvod. V jeho čele šla mladá světlovlasá dívka, na rozpuštěných vlasech věneček ze jmelí a cesmíny, oblečená do dlouhých bílých šatů bez jediné ozdoby a nesla dítě zavinuté v povijanu. Vandin pronikavý křik přehlušil skoro veškerý zpěv. Za ní kráčela Ludovina, která pro tuto příležitost odložila šaty otrokyně a měla také bílé roucho, i když o trochu kratší.

Následovalo padesát mladičkových dívek, některé byly ještě dětmi, v úboru jeptišek, ale bez závojů. Jejich rozpuštěné vlasy s věnečkem z cesmíny dodávaly průvodu ráz pohanského procesí. Byly to novicky. Za nimi vešli velebně do kostela mniši z Ligugé, oblečení také v bílém, s rukama schovanými v širokých rukávech mnišských kuten, shrnuté kápě odhalovaly tonzurované hlavy. Jejich hluboké hlasy rozezvučely chrámovou loď novými tóny. Konečně se objevila královna Radegunda, která si přes řeholnické roucho oblékla královský plášť a na hlavu posadila těžkou zlatou korunu zdobenou kameny. Pod přebohatými ozdobami však měla královna přímo na těle žíněnou košili, která ji při sebemenším pohybu krutě zraňovala. Těmi mukami prosila Boha za odpuštění, že je ještě stále vázána k poctám tohoto světa. Pomalu kráčela k oltáři, poklekla před ním a všichni v kostele učinili totéž. Zpěvy ustaly, a dokonce i Vanda přestala plakat. Ticho připadalo všem přímo neskutečné, nadpozemské. Fortunat povstal a namířil napravo, k oltáři v kapli, kde byla křtitelnice, veliká mísa z růžového mramoru, umístěná na vyvýšeném místě a naplněná průzračnou, vlažnou vodou. Fortunata doprovázeli jeho služebníci. Asia, která nesla Vandu, přistoupila ke křtitelnici. Za ní šla abatyše, Romulf a královna, která se pravou rukou opírala o Galovo rámě. Fortunat vzal dítě a položil do Radegundiny náruče. Královna je vyprostila ze zavnutí. Malé tělíčko se třáslo chladem. Ceremoniál křtu započal.

Znovu se ozval zpěv, tentokrát tišeji, zněl jako ukolébavka. Albin vytáhl flétnu a doprovázel zpívající hlasy. Fortunat pomazal to hezké tělko posvátnými oleji. Radegunda a Romulf přitom odříkávali slova, která je svazovala s dítětem poutem neodvolatelným, ještě

silnějším, než je pouto krve. Kněz poté třikrát ponořil holčičku do vody a říkal přitom:

„Vando, křtím tě ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého.“

Všichni přítomní odpověděli:

„Amen.“

Kostel se naplnil zpěvem díky a radosti.

Vanda projevovala hlubokou nespokojenost s tím, jak s ní nakládali, ječela a kroutila se jako kotě, když je hodí do vody. Asia a Ludovina jí třely tělo osuškami, až se zklidnila a nechala se téměř bez odporu obléknout. V teplém oblečení se cítila dobře a zůstala způsobně sedět na klíně svého kmotra rozhlížejíc se zvědavě kolem sebe. Pak ji to omrzelo a začala tahat za Galovy dlouhé kníry. Romulf stoicky beze slova trpěl neodvažuje se pohnout, královna a abatyše ho pozorovaly pobavenými pohledy. Konečně Vanda usnula a spala po celou dobu mše, která následovala.

Velký sál refektáře ztratil svoji klášterní tvář. Všechno tu připomínalo slavnost hodící se mnohem víc do paláců královen Fredegundy a Brunhildy než do Radegundina kláštera: stěny ověšené těžkými červenými látkami se zlatými výšivkami, na trojnožkách vykuřovadla na vonné látky, pohodně na zdech, dlouhé stoly s bílými ubrusy a výzdobou ze smrkových a jedlových větví, zlaté a stříbrné stolní náčiní, těžké, barevně zdobené poháry, tuří rohy na krásně vypracovaných podstavcích. Blízko krbu, v němž hořely celé stromy, stály naražené sudy vína a piva, podlahy byly pokryté byzantskými koberci a všude sluhové a otroci chodící sem tam s mísami masa, pečivem, z něhož stékal med, těžké kořeněné vůně, křik a smích.

Sál byl sice obrovský, ale přesto nemohl pojmut všech dvě stě padesát jeptišek žijících v klášteře, ani sto padesát mnichů, kteří přijeli na slavnost z Ligugé. Ve snaze předejít i sebemenšímu rozladění, rozhodli se určit losem, kdo bude mít tu čest zúčastnit se slavnosti v královnině přítomnosti. Sto vylosovaných jeptišek a sto mnichů vstoupilo tedy jako procesí do sálu, tam se rozdělili a usadili se u dvou dlouhých stolů, mezi nimiž byl stůl královnin. Napravo seděli muži, nalevo ženy. Jakmile se usadili, objevili se v sále čtyři mladíci v krátkých římských tunikách purpurové barvy olemovaných zlatou portou. Dva z nich nesli na ramenou rohy veliké jako dospělý muž. Postavili se každý k jedné straně dveří a opřeli nástroje o zem, druzí dva přidržovali rohy zespodu. Na neviditelný signál zatroubili hudebníci fanfáru.

Nejdříve vstoupila abatyše provázená jeptiškami, které zastávaly v klášteře významné postavení. První šla Leubovera, která měla na starosti novicky, potom Begga, podle mínění bratří a sester nejlepší lékař v Poitiers, Glodosinda, správkyně kláštera, Nanthilda, která vyučovala řečtinu, a Helsuintha, ta zase latinu, Deutera, starající se o oblečení klášternic, Itta, zabývající se zahradou, Plectruda, ta měla za povinnost pečovat o drobné hospodářské zvířectvo, nejučenější ze všech Bertha, která řídila práce opisovaček, Baudovinie, vládnoucí knihovně, Gondeberga, k jejímž povinnostem patřilo starat se o posvátná roucha a udržovat svatá místa. Za nimi přicházel Fortunat v rozhovoru s převorem kláštera v Ligugé a zástupcem biskupa Maroveje, který se omluvil, jak bylo ostatně jeho zvykem, potom kráčeli tři mniši příjemně zakulacení a snažící se ze všech sil o důstojnou chůzi, červenající se a nesmělý Albin a nakonec Radegunda opírající se o Romulfovo rámě.

Královna se posadila na vysokou, bohatě vyřezávanou židli z tmavého dřeva a pokynula Romulfovi, aby usedl vedle ní. Po její pravici bylo místo pro Marovejova zástupce. Když se všichni usadili, zvedla ruku a třikrát přežehnala celé shromáždění. Fortunat přeříkal modlitbu, kterou všichni sborově opakovali, a dal požehnání. Stejně učinil i biskupův zástupce. Otroci nechali kolovat stříbrné misky s navoněnou vodou. Všichni si v ní omyli prsty a mohlo se začít hodovat.

Jídla se střídala a jedno bylo rafinovanější než druhé: volavky plněné mladými kapry, kteří byli zase nadtí bylinkami a citronovou zavařeninou, kanci, jejichž břicha se vzdouvala housaty upečenými v medu, volské jazyky v omáčce tak ostré, že stolovníkům vstupovaly slzy do očí, jehněčí mozečky podávané s oblohou z naložených slavičích jazýčků, skopové šunky protknuté hřebíčkem, ústřice na silné vrstvě ledu, sladké koláče všech barev ve tvaru hvězdy a půlměsíce, ovoce naložené v cukru a navíc něco naprosto vzácného a výjimečného, pomeranče z Byzance. Víno teklo proudem a třísnilo ubrusy i brady.

Jeptišky i mniši byli zpočátku mlčenliví a zamlklí. Ale teplo, víno, kořeněná a vybraná jídla je postupně vyvedly z jejich obvyklého chování. Hostina pokračovala za všeobecného veselí a radosti, úměrných její štedrosti.

„Milý Fortunate, domnívám se, že jsi to ty, komu vděčíme za toto přehojné jídlo,“ pravil převor kláštera v Ligugé.

Fortunat měl plná ústa, a proto neodpověděl hned. Nejdříve vyprázdnil svůj těžký pohár, osušil si bradu a prsty do ubrusu a řekl:

„Máš pravdu, abbé. Ale neříkej mi, že je to hřích. Bůh stvořil všechno, hlavně věci dobré, a chtěl dát lidským bytostem nějaké odškodnění, aby zapomněly na svůj smrtelný úděl.“

Fortunat sem přišel skoro před deseti lety z Itálie. Nejdříve dlouho cestoval křížem krážem po Galii. Pobýval u krále Austrasie, pro něhož skládal verše oslavující jeho lásku ke krásné Brunhildě, u šlechticů, kteří si ho vážili pro jeho ódy oslavující stolovnické radosti a oceňovali ho jako dobrého společníka, u biskupů, o jejichž zásluhách a svatosti skládal verše. Radegunda a Agnes ho přijaly tak vřele, že se dojatý Fortunat rozhodl skoncovat se svým cestováním a usadit se v Poitiers.

Tohohle bonvivána a světáka nic nepředurčovalo ke klidnému klášternímu životu. Ale nedokázal odolat, když mu Radegunda po několikaměsíčním kouzelném pobytu u jeptišek navrhla:

„A proč byste odjížděl? Nechcete zůstat s námi?“

Zažádal si, aby byl vysvěcen na kněze. Tato změna stavu mu usnadňovala vztah ke dvěma přítelkyním, které oslovoval „matko“ a „sestro“. Přítomnost tohoto muže sňala z abatyše a Radegundy těžké břímě. Klášter měl obrovský majetek, který bylo kromě jiného nutno chránit proti loupežným vpádům a ozbrojeným přepadením. To se však nemohlo podařit bez vyjednávání s okolními vévody, hrabaty a soudci. Podobný úkol vyžadoval velkou obratnost a mnoho cest ke královskému dvoru. Fortunat do něj vložil veškerý svůj talent a energii. Stal se poradcem, důvěrníkem a vyslancem královny i abatyše. Měl velký vliv v záležitostech přesahujících zdi kláštera, ale rovněž v klášteře samém. Býval rozhodčím v různých sporech. Všechny ho milovaly. Jeho pružnost ducha byla stejná jako jeho mravní uvolněnost. Ve věcech víry se mu nedalo absolutně nic vytknout, ale v obyčejném životě byly jeho zvyky změkčilé a rozkošnické. Nedokázal odolat pokušení jídla a pití. Byl skvělý spolustolovník, velký piják a nedostižný

vypravěč. Při hostinách pořádaných na jeho počest během jeho cest opěvoval ve verších hojnost jídla a pití a krásu opojení.

Radegunda a Agnes si ho uměly udržet a připoutat k sobě tím, že hověly jeho slabůstkám. Každý den posílaly do jeho příbytku různé pamlsky a nechávaly speciálně pro něj připravovat vybraná jídla, jejichž požívání jim řád zakazoval. Když ho pozvaly na večeři do kláštera, připravily mu nejen velmi bohatý stůl, ale dbaly na to, aby i výzdoba jídelny dýchala přepychem a příjemně působila na smysly. Po stěnách visely girlandy růží a stůl byl pokryt jejich okvětními plátky jako ubrusem. Fortunat pil víno, protože nesložil řádový slib.

Tihle tři přátelé se k sobě obraceli s něžnými osloveními: „Můj živote, světlo mých dní, potěšení mé duše, srdce moje.“ Tato slůvka byla sice výrazem citu snad exaltovaného, ale naprosto cudného. Muž veselý a lehkomyšlné povahy, tolik milující život, byl důvěrníkem tajného královnina trápení. Radegunda nikdy nezapomněla na zážitky svého raného dětství a i dnes, v jejích padesáti letech, byly pro ni vzpomínky na šťastné dny strávené uprostřed blízkých v temných durynských lesích stejně živé a bolestné jako ve chvíli, kdy ji zbavili svobody. Libovala si v tom, jak si do nejmenších podrobností vybavovala scény vražd a násilí, jichž byla současně svědkem i obětí. Po tolika letech se pro ni vzpomínka na dávnou minulost stala předmětem vášnivého uctívání. Neustále se jí vracely do duše obrazy příbuzných, buď mrtvých, nebo vypuzených. Bylo cosi divokého, v tom citovém zanícení pro poslední potomky jejího rodu, pro Hamalofroye, strýcova syna, který uprchl do Konstantinopole, a pro dva synovce, kteří se narodili ve vyhnanství a které znala jen podle jména. Našla mír v cizí zemi a v křesťanské víře. Byla vděčná básníkovi,

který dovedl její strasti a trápení vepsat do veršů. Tak se k nim mohla stále vracet a plakat nad nimi v objetí své věrné přítelkyně Agnes.

Smutné jsou plody války a žalostný je osud říší! Jak rychle se zhroutí i to nejnádhernější a nejpyšnější království! Dvůr, který zářil před časem v celé své nádheře a moci, nabízí dnes místo svých honosných sloupů jen opuštěné zbytky požáru. Šťastné paláce, které čelily času po celá staletí, podlehly plamenům a země barvy popela pohřbila vznešeně strmící střechy, zářící kdysi leskem kovu. Nespoutaná moc poznala najednou jho nepřátelského vítěze a nebes se dotýkající sláva zažila nejpokornější ponížení... Běda! Země pokrytá nepohřbenými mrtvolami, ba spíše společný hrob celého národa! Trója již není sama, kdo musí oplakávat své naprosté zničení: Durynsko poznalo podobnou zkázu. Viděla jsem ženy vlečené do otroctví se svázanými rukama a rozpuštěnými vlasy. Jedna smáčela své bosé nohy v manželově krvi, jiná překročila bratrovu mrtvolu. Každý měl koho oplakávat a já jsem oplakávala všechny. – Oplakávala jsem své mrtvé rodiče a plakala jsem i pro ty, kteří zůstali naživu. – I když mé slzy již přestaly téci a mé vzdechy se utišily, můj smutek nemlčí. – Když slyším šumění větru, poslouchám, zda mi nepřináší nějakou zvěst. Ale neviděla jsem posud žádný stín svých blízkých. – Celý svět mě odděluje od těch, které jsem nejvíc milovala. – Kde jsou? Ptám se na to hučícího větru, ptám se plynoucích mraků, přeji si, aby mi nějaký ptáček přinesl zprávu. – Ach! Kdyby mne nedržely svaté zdi tohoto kláštera, přišla bych k nim ve chvíli, kdy by mne nejméně čekali. Nalodila bych se i ve strašném počasí, plula bych i v největší bouři. Námořníci by se třásli, jen já bych neměla strach. A kdyby se koráb

rozpadl na kusy, zachytila bych se prkna a pokračovala v cestě, a kdybych žádný zbytek lodi nemohla najít, plavala bych za nimi spoléhajíc se jen na své paže.

Radegunda našla ve Fortunatovi taktního důvěrníka a citlivého básníka, se kterým mohla rozebírat a překládat řeckou a latinskou poezii. Díky jeho téměř ženské jemnosti zapomínala na hrubosti svého manžela, krále Chlothara.

Čím déle trvala hostina, tím rozpálenější byly tváře hodovníků a tím více výbuchů smíchu se ozývalo kolem stolu. Radegunda se usmívala, sama se spokojila s několika boby a sklenkou vody.

„Příteli Fortunate, to tvoje labužnictví tě jednoho dne zahubí. Nechci tě však rozesmutňovat v tak slavnostní den. Jestlipak už jsi složil nějaké verše na počest mé dcerušky?“

„Ano, má královno. Neobyčejná zvláštnost jejího objevení, její láska k tomu vlčeti, zlatá čelenka, její příchod do kláštera a tento křest, který z ní učinil tvoji dceru, ale také dceru drsného venkovana, to všechno mě inspirovalo ke složení veršů, které se ti snad, jak doufám, budou líbit.“

„Jsem si tím jista. Bude to pro mne změna, po těch tvých ódách na pečeně, medovinu a cukrovinky z Byzance.“

„Jsi nespravedlivá, královno, já si těmi verši odpočívám od práce na knihách o našich svatých Otcích a také mi pomáhají vydržet střídmost obyčejných všedních dní, kdy mám nárok jen na tři chody masa a jednu rybu.“

„Při takové dietě se věru nedivím, že musíš tak často prosit naši sestru Beggu o medicínu,“ poznamenala se smíchem Agnes.

„Krásná Agnes, všichni se nedokáží jako vy a naše svatá královna spokojit jen s kořínky, několika oříšky a šlichtou. V něčem tak dobrém přece nemůže být nic špatného,“ dodal hltaje přitom kuřátko, z něhož kapala hnědá, kořeněná, sladká omáčka.

Abatyše povstala a vyžádala si ticho. Smích a hlasy pomalu utichaly. Agnes promluvila uklánějíc se před Radegundou.

„Jsme ti všechny vděčné za kratičkou zastávku v naší nelehké práci. Chceme ti všichni vyjádřit radost nad zázračným příchodem tohoto dítěte do našeho kláštera a nad tím, žeš je ve své dobrotě přijala za dceru. Voda křtu očistila jeho duši a zbavila je dědičného hříchu. Díky tvé soucitnosti nepocítí jeho tělo zimu a hlad. Díky tvé mateřské lásce pozná jeho duše slast toho, kdo je milován, a štěstí, že má komu věnovat svou lásku. Jménem svým a jménem celého klášterního společenství přeji holčičce štěstí a dlouhý život.“

„Štěstí a dlouhý život... Štěstí a dlouhý život...“ opakovali sborově přisedící zvedající se přitom ze sedadel.

Viditelně dojatá královna gestem utišila hlasy.

„Děkuji vám, přátelé, děkuji. Poděkujme hlavně Bohu, že nám dovolil zachránit toto dítě.“ Královna sklopila hlavu, sepjala ruce a pomodlila se otčenáš.

„Amen,“ končilo modlitbu sborem celé shromáždění.

„A teď ať slavnost pokračuje a přítel Fortunat nechť přečte své verše.“

Fortunat se napil, aby si pročistil hlasivky, a postavil se mezi tři stoly, čelem k Radegundě. Dvě mladé jeptišky s loutnami zaujaly místa po jeho boku a začaly hrát. Jasným a měkkým hlasem deklamoval potom básník dlouhou a tajemnou báseň podrobně vykládající o tom,

jak bylo dítě nalezeno mezi vlky a jak je svatá zakladatelka kláštera adoptovala.

Když skončil, odměnil ho nadšený potlesk. Fortunat podal Radegundě listy se svou básní. Královna je přijala a přitiskla na hrud'.

„Díky, příteli, tvé verše vždycky dokáží naplnit mé unavené srdce radostí. Požádám Berthu, aby je dala přepsat svým nejlepším opisovačkám. Chci, aby si každý ze vzácných hostů na této slavnosti odnesl krásnou vzpomínku.“

Agnes dala Radegundě znamení, ta přikývla. Zvedla se a jeptišky a mniši udělali totéž.

„Pojďte, dcery, je čas plnit povinnosti vůči Bohu.“

Jeptišky vyšly ze sálu první, některé z nich lehce vrávoraly.

Královna a abatyše se rozloučily s hosty a ujistily je, že nic jim neudělá větší radost, než když budou v hostině pokračovat bez nich. Tato jemná pozornost šla rovnou k srdci labužníků, kteří se začali oddávat hříchu nemírného pití, jakmile odešel poslední mnich. Romulf nehřešil tak dlouho jako ostatní. Sklouzl pod stůl a usnul.

Řeholnice mířily ke královninu obydlí. Královna vypadala velmi unaveně a těžce se opírala o Agnesino rámě.

„Má milá přítelkyně, tobě musel tento den připadat příliš dlouhý a únavný, vždyť tolik miluješ samotu.“

„Ne, srdce moje, mám radost, když vidím radovat se ty, které miluji. A potom, pro naše dcery je dobré, když mohou někdy okusit rozptýlení. Pracují tvrdě a mnoho, bohoslužby jsou dlouhé, strava velmi skromná a řád je přísný.“

„Ale některé dnes hřešily labužnictvím!...“

Radegunda k sobě Agnes něžně přitáhla.

„Drahé dítě, přimlouvám se za ně, buď k nim shovívavá.“

„Máš pravdu, matko. Chceš se podívat na malou Vandu?“

„Ano, to mi určitě vyléčí bolesti.“

Jejich očím se nabízelo rozkošné divadlo. Vanda a vlček si spolu hráli na medvědí kožešinu, vřískali přitom a ozýval se i smích, ňafání a vrčení. Záleželo to na tom, kdo koho právě povalil na záda a kdo koho kousal. Asia, Ludovina a Albin s tvářemi zrůžovělými radostí se jejich hrám smáli. Když do místnosti vstoupily obě ženy, rozpačitě povstali. Ludovina zvedla Vandu v šatíčkách, které jí byly trochu velké, a vedla ji ke královně. Dítě zvedlo svoji krásnou hlavu a natáhlo ke královně paže. Dojatá Radegunda je vzala do náruče, přitiskla k sobě a zanotovala ukolébavku své země. Vanda si to nechala líbit a snažila se dětským hláskem napodobovat melodii, kterou královna zpívala. Posadila se a houpala holčičku na kolenou, dokud neusnula. Něžnými mateřskými pohyby ji uložila a přikryla bílými kožešinami. Naposledy ji políbila do vlasů a po špičkách odešla.

TŘETÍ KAPITOLA

Urion

Svátky Narození Páně přinesly další radovánky. V klášteře svatého Kříže se po dobu svátků přísný řád trochu zmínil. Jeptišky hrály v kostky, s míčem, skládaly hádanky, jejichž řešení bylo někdy až neucitivé k představeným kláštera, a cudné dívky se tomu bláznivě smály. Ty, které dokázaly nejopatrněji zacházet s jehlou, vyšivaly pro soukromou kapli zakladatelky kláštera neuvěřitelně jemnou oltářní pokrývku. Zdálo se, že sebemenší závan vzduchu oživí ty překrásné výšivky. Jeptišky, které vynikaly v kreslení, iluminovaly sbírku nejlepších Fortunatových veršů. Dobře věděly, jak si na svých dílech zakládá a jak mu lichotí, když je jim věnována patřičná péče. Nezapomněly ani na abatyši Agnes. Bertha sama pro ni opsala řád svatého Césara inkousty různých barev. Některá písmena byla dokonce pozlacená. Ale nejvíce dárků ze všech, královnu nevyjímaje, dostala Vanda. Ušily pro ni tolik šatů, kabátků i krátkých kalhot, že by se do nich mohly obléknout všechny dívenky jejího věku. Radegunda jí pověsila na krk náhrdelník z velkých kamenů z Rýna, který jí daroval její otec, král Berthaire den před svou

smrtí. Ten náhrdelník neměl valnou cenu, ale královna ho nikdy neodkládala. Bylo to to nejcennější, co ve svém exilu měla. Žádným jiným způsobem nemohla dokázat víc svou lásku k nalezenému dítěti, dítěti vlků, jak je nazýval básník. Někdy si svou náklonnost k Vandě až vyčítala a prosila Boha za odpuštění. Ale stačil jediný Vandin úsměv, jediné její pohlazení a cítila, jak se jí srdce plní blahem. Ta maličká byla koketní i něžná a nijak projevy své přízně nešetřila, ale nejsladší mazlení si schovávala pro svého vlčka, od něhož se ji marně snažily odtrhnout. Ustoupily před jejími slzami a křikem, které ji dovedly málem na pokraj bezvědomí, a tak abatyše vyhradila vlčeti místo v pokoji, kde spaly Asia a Ludovina. Současně je pověřila péčí o zvíře. Později, až dospěje, uvidí se, co s ním. Teď se vlče podobalo spíš kotěti než vlkovi nebo psovi.

Romulf a Albin strávili Vánoce v klášteře. Albin vyřezal z měkkého dřeva všechna možná zvířátka a Vandu si tím naprosto získal. A Romulf zase vyrobil pro Vandu maličké holínky z bílé kůže a přes jeho protesty si všechny novicky u něj objednaly podobné.

V měsíci následujícím po Vánocích opustil klášter Fortunat na své bílé klisně jménem Néa, klidném a mírném zvířeti. Doprovázela ho desítka ozbrojených mužů a vůz, kde si mohl odpočinout. Vypravil se do Met hájit zájmy kláštera u královny Brunhildy a cestou se měl zastavit v Tours a předat tam biskupovi Řehořovi Radegundino poselství.

Na začátku roku 577, krátce po Fortunatově odjezdu, přišla k branám kláštera stará galská žena a přála si mluvit s Beggou. Dveřnice, otrokyně Tranquilla, jí řekla, aby přišla nazítří, kdy má jeptiška svůj den určený k

přijímání nemocných. Ale stará žena tolik plakala a tolik naléhala, že ji dojatá Tranquilla pustila dovnitř. Žena zvedla balík ležící u svých nohou, vypadal dost těžký, a šla za otrokyní do odpočívárny.

„Zůstaň tady, podívám se, jestli tě ctihodná Begga může přijmout.“

Poděkovala pokynem hlavy a položila balík na zem. Uběhla malá chvilka.

Když do místnosti vstoupila Begga v doprovodu Marconefy, spala ta ubohá žena skrčená na podlaze. Jeptiška si ji s vlídným výrazem prohlédla a pokynem ruky zabránila Tranquille, aby ji probudila. Poklekla vedle ní a rozbila vrchní látku balíku. Objevila se dětská tvář planoucí horečkou. Dítě s námahou otevřelo oči a pokusilo se usmát. Begga a Marconefa je zvedly a položily na vyšetřovací stůl. Spící žena se ani nepohnula. Vybalily dítě z hadrů. Byl to chlapec asi osmiletý, hubený až hrůza a ve slabínách měl hluboké a ošklivé zranění. Begga se nejdřív starala o to, aby chlapce umyly.

„Má milá, buď tak hodná, připrav nálev z vrbové kůry, klesne mu po něm horečka. Tranquillo, ty mi přines horkou vodu a cupaninu, pokusím se mu vyčistit ránu. Je to zvláštní, mám pocit, že to dítě je pokousané po celém těle.“

Hlasy probudily Galku.

„Přístup blíž, ženo. Co se tomu dítěti stalo? Je to tvůj syn?“

„Je to můj syn srdcem. Všichni synové z mé krve a synové mých synů jsou mrtvi. Zabila je ta hrozná bída, která dopadla na galský národ. Tohle dítě jsem našla napůl sežrané vlky a umírající hladem o Vánocích u Vzprímeného kamene.“

Begga a Marconefa se na sebe podívaly, když zaslechly ženu mluvit o menhiru. Stařena pokračovala:

„Celé dny jsem ho ošetřovala a krmila ho, ale nevím si rady s tou hroznou ránou a horečkou. Nejdřív mu horečka klesla, ale pak se vrátila a od té doby blouzní v jazyce, kterému nerozumím. Zachraň ho, ctihodná paní, jinak umřu i já, tolik jsem k němu přilnula.“

„S pomocí boží se o to pokusím, ubohá ženo, ale je na tom velice špatně. Může ho zachránit jen zázrak. Podívej, infekce zachvátila celou nohu a šíří se k břichu. Pros Boha, aby ti zachránil syna.“

„Boha!...“

Stařena to slovo spíš vyplivla než vyslovila a bylo v tom tolik hnusu a nenávisti, že Begga přerušila práci a obrátila se ke Galce spíše zvědavě než zlostně. Mírným, ale pevným hlasem pravila:

„Ženo, nevyslovuj takovým tónem jméno našeho Pána. Copak nevíš, že je pánem všeho a že všechen život záleží na jeho vůli? Nejsi snad křesťanka?“

„Jestli to, že jsem pokřtěná, znamená, že jsem křesťanka, jsem tedy křesťanka.“

„Křtem se pro tebe otvírají brány království nebeského. Záleží jen na tobě, jestli překročíš jejich práh. Musíš se však modlit, dbát zákonů církve, kněží a biskupů, vést čistý život bez hříchu a hluboce věřit v dobrotu našeho Pána Ježíše Krista.“

„Uvěřím v tvého Boha, jestli mi uzdraví dítě.“

„Nemluv tak, rouháš se.“

Begga mlčky pokračovala v ošetřování dítěte. Nemocný hoch tiše sténal. Nápoj byl hotov, Marconefa mu zvedla hlavu a dala mu vypít lék. Polykal těžce a často přestával pít. Trochu tekutiny mu steklo na bradu a na krk. Begga nechala své pomocnice, aby chlapce ošetřily a oblékly mu dlouhou vlněnou košili. Nakonec ho uložily.

„Jak se jmenuješ?“ obrátila se k ženě a osušovala si přitom ruce do dlouhé zástěry, kterou si uvázala přes bílé roucho.

Stařena hrdě napřímila tělo shrbené stářím.

„Nehalennia.“

„Nehalennia? Není to jméno, které dávali staří Galové bohyni moře?“

„Ano, tak se jmenuji.“

Ozval se zvon.

„Je čas modliteb, musím tě opustit. Dnešní noc můžeš zůstat tady. Dej dítěti třikrát za noc napít léku a dávej pozor, aby neodkopal přikrývku. Tranquilla prohrábne oheň a přinese ti misku polévky. Vezmi si tuhle přikrývku, ať ti není zima. Přijdu zítra ráno za svítání.“

Nehalennia uchopila Begginu ruku a přitiskla si ji k ústům.

„Jak ti děkuji, vznešená paní.“

„Neděkuj mně, to Bohu dlužíš díky. Budu se modlit, aby nám to dítě zachoval při životě.“

Begga přišla ještě před svítáním a s ní abatyše. Malému nemocnému bylo o něco lépe. Horečka klesla a rána vypadala méně nebezpečně.

„Dobře jsi udělala, Beggo, že ses ujala toho dítěte. Dám příkaz, aby zatopili v místnosti vedle bytu dveřnice. Tam může zůstat až do svého uzdravení. Pečovat o něj bude jeho matka. Co tomu říkáš, ženo?“

Nehalennia klesla na kolena a políbila abatyši lem roucha.

„Jestli ho zachráníte, přísahám, že budu vzývat jen vašeho Boha a už nebudu uctívat Abellia.“

„Vstaň, ty nešťastnice! Jsi křesťanka, jak mi řekla Begga, a odvažuješ se vyslovit jméno pohanského boha v domě Boha pravého? Chci věřit, že bolest ti zatemnila

mozek, a zapomenu, co jsem slyšela. Jdi do kaple a modli se tam k svatému Hilariovi, aby tě osvětil. Tranquillo, ukaž jí cestu.“

Tranquilla s Nehalennií odešly a Agnes a Begga se vrátily k dítěti, které se na ně smutně a unaveně usmívalo.

„Vypadá, že krutě trpěl. Ta žena mi řekla, že ho našla v den narození Páně u menhiru... na místě, kde našli také Vandu.“

„Vanda... Vanda...“ zašeptal zraněný hoch pokoušeje se zvednout.

Begga ho násilím uložila zpět, ale on sebou zmítal a křičel:

„Vanda... Vanda... Vanda...“

V mdlobách padl na lůžko. Begga mu dala čichnout k flakonu, který nosila stále při sobě. Trvalo dlouho, než nabyl vědomí. Když otevřel oči, kanuly mu z nich veliké slzy.

„Vanda,“ opakoval a spínal hubené ruce natahuje je k jeptiškám.

„Přijde, neboj se, je zachráněna. Jak se jmenuješ?“

Chlapec zavrtěl hlavou, nerozuměl, ale měkký hlas Beggy ho upokojil. Vypil utišující nápoj a usnul.

„Myslíš, že ten hoch mohl být s Vandou? Zdá se, že to jméno zná. Bude žít tak dlouho, aby nám to řekl?“

„Agnes, udělám všechno, co je v mé moci, abych ho s pomocí boží zachránila.“

„Já vím, má dobrá Beggo, já vím.“

Odpoledne k němu přivedli Vandu. Dlouho si nemocného prohlížela, jako by se na něco rozpomínala. Jakmile však otevřel oči, pokusila se skočit na jeho lůžko a volala:

„Urion! Urion!“

Posadily ji vedle chlapce. Děti se objímaly a dotýkaly se jeden druhého, jako by se chtěly ujistit, že Urion je skutečně Urion a Vanda je skutečně Vanda. Chlapec na ni mluvil jazykem, který nikdo neznal.

Dalo jim práci je od sebe odloučit. Holčička se začala vztekat. Uklidnila se, až když jí ukázali vlčka, kterého jí sebrali předtím, než ji pustili do pokoje nemocného.

Během jednoho týdne se díky Beggině péči a každodenním Vandiným návštěvám chlapcův stav zlepšoval, nebo se to alespoň zdálo. Potom se však náhle horečka vrátila a celý chlapcův podbřišek byl jedna hnisající rána. Begga už vyčerpala všechno své lékařské umění, a tak Agnes povolala z Poitiers nejlepší lékaře, Marileifa, kterého často žádali o radu králové Chilperich a Gontran, a Reovalda, který studoval v Římě a v Alexandrii.

Marileif nejdříve dlouho studoval Urionovu ránu a pak prohlásil, že mu není pomoci. Po těch slovech začala jeho adoptivní matka Nehalennia položená bolestí strašlivě křičet a chrlit ohavné kletby. Potom řekl svůj názor Reovald. Právil, že v Byzanci viděl lékaře, kteří dokázali zachránit nemocného stíženého takhle zlou gangrénou tím, že mu ložisko nemoci prostě vyřízli. Marileif namítl, že infekce už tak pokročila, že by museli dítě přerézat vpůli. Lékaři se tomu smáli jako dobrému vtipu, zatímco je Begga a Agnes stíhaly pohoršenými pohledy. Po dlouhém povídání, které jako by nemělo nikdy skončit, se konečně dohodli, že chlapci nejdříve odejmou varlata, která třikrát zvětšila svůj objem.

„Nelíbí se mi ta operace, vždyť z hochy udělá eunucha,“ pravila Begga, „ale jestli je to jediný prostředek, jak tomu dítěti zachránit život, jsem připravena vám pomoci.“

Připravili vše, co potřebovali k operaci. Dítěti dali vypít pohár alkoholu a položili je na mramorový stůl pokrytý bílým plátnem. Reovald vystrčil z místnosti všechny, jejichž přítomnost tu nebyla nezbytně nutná. Zůstali pouze jeho dva pomocníci, velmi silní muži, kteří měli držet raněného, potom Begga a Marileif. Všichni si oblékli volné červené haleny. Na Reovaldovo znamení uchopili dva pomocníci hocha za ramena a za nohy. Lékař vzal velmi ostrou nabroušenou čepel a nařízl kůži na opuchlé části těla. Vytryskl proud hnisu a současně s tím se ozval nelidský křik. Oba muži, i když byli velice silní, měli co dělat, aby ubohého Uriona udrželi. Reovald se nestaral o jeho křik, o hnis a krev a šikovně vykastroval nebohého chlapce, který nakonec vyčerpaný bolestí omdlel.

Když Reovald vyčistil a ovázal tu hroznou ránu, prohlédl pečlivě Urionovo břicho a horní část stehen. Kůže na nich byla napjatá, pružnější a barva vypadala zdravěji. Chlapcův obličej ztratil našedlý odstín ohlašující blížící se smrt. Byl bledý, ale ta bleďost vypadala normálně. Jeho tep, i když byl rychlejší, pulzoval pravidelně,

„Ode dneška za několik dní uvidíme, jestli je zachráněn. Zítřka se na něj přijdu podívat a vyměnit mu obvazy. Teď potřebuje klid. Kdyby trpěl moc, dejte mu trochu opia.“

Za týden už měl Urion krásnou barvu, jedl za čtyři a za každou cenu chtěl vstát a jít za Vandou.

Begga oznámila Nehalennii, že její syn nebude nikdy mužem. Jeptiška couvla před nenávisným pohledem staré Galky.

„Proč jste mu to nechala udělat?“

„Byl by mrtev, kdybychom ho neoperovali.“

„Byl by mrtev, ale zůstal by mužem. Lhala jsi mi, tvůj Bůh není Bohem milosrdným, ať je proklet... proklet...“

Ubohá žena se zhroutila. Begga se pokoušela ji zvednout, ale žena ji odstrčila tak prudce, že jeptiška narazila hlavou o roh vysokého mramorového stolu. Pomalu se sesunula k zemi a její závoj se zbarvil krví. Stará Galka se zachechtala, sklonila se nad nehybným tělem a vytrhla z opasku jeptišky svazek klíčů od skříňky s nebezpečnými léky. Po několika pokusech se jí konečně podařilo ji otevřít. Neuměla číst, ale pudově uhodla, že červeně označené flakónky jsou právě ty, které hledá. Jako šílená odzátkovala jeden z nich a vypila jeho obsah. Vzala druhý flakon a přistoupila k posteli, na níž ležel Urion a zvědavě ji pozoroval. Přiložila jed k chlapcovým rtům. Jeho chuť však byla tak hořká, že ho hoch vyplivl. Zuřivě mu nutila nápoj. Chlapec dostal strach a začal se bránit. Křičel. Kdyby v sobě neměla rychle působící jed, určitě by Nehalennia dítě zabila. Najednou jí však chyběly síly, upustila flakon, vyhublými prsty si drásala hrud', potom upadla na zem, chroptila, od úst jí šla pěna a zemřela se slovy:

„Můj maličký, můj ubohý synku... Bůh...“

Begga právě přicházela k sobě a zaslechla to poslední slovo. Trochu se zvedla, rozhlédla se kolem sebe a uhodla, jaké drama se tady odehrálo. Urionovi se podařilo vstát, přistoupil ke stařeně, poklekl u ní a nekonečně něžně hladil bílé vlasy té, která ho tak zuřivě milovala.

Begga se dověkla až ke dveřím a volala o pomoc. Přiběhly služky i otrokyně a nakonec i Marconefa, která tak zbledla, že ji za to Begga velmi ostře vyplísnila. Potom ji to mrzelo a omluvila se jí. Urionovi dala napít vlažného mléka jako případný protijed. S Marconefinou

pomocí si sundala závoj a prohlédla zranění na čele. Nebylo to nic vážného. Mezitím poslali pro abatyši, a když se dostavila, vypadalo to tu už naprosto obvykle. Nehalenniino tělo leželo ve vedlejší místnosti.

„Její ohavný čin jí navždy uzavřel dveře do království nebeského. Už pro ni nemůžeme nic udělat. Glodosindo, nech její tělo hodit do Clainu.“

„Ó, Agnes, ta nešťastnice těžce zhřešila a je navždy odsouzena. Ale snažně tě prosím, nechme její tělo pohřbít. Za těch několik dní jsem ji trochu poznala a naučila jsem se mít ji ráda. Život té ženy byl jen dlouhým sledem utrpení. Musela ztratit rozum. Prosím, pohřbíme ji v koutě mé zahrady.“

„To je velmi vážná věc, promluvím o tom s naší zakladatelkou. Dnes večer ti řeknu, jak mi odpověděla. A co budeme dělat s tím dítětem? Podruhé osiřelo. Je to hoch, tady nemůže zůstat.“

„Už to není hoch.“

„Ale dívka také ne. Ubohé dítě, lepší by snad bylo, kdyby umřel.“

„Bůh to nechtěl. Mám nápad. Oblečme a vychovávejme ho jako dívku. Je ještě malý, určitě zapomene, že měl kdysi jiné pohlaví.“

„Beggo, ty jsi šílená, to, co mi tu navrhuješ, je zvrhlé a navíc je to podvod.“

„Nemyslím. Uvažuj trochu a promluv o tom s královnou. Copak na dvoře jejího otce neměli eunucha oblečeného do ženských šatů, který hlídal dívky a manželky krále?“

„Možná, ale to nebylo v klášteře.“

„Agnes, prosím tě, nemůžeme ho přece poslat pryč. Kam by šel? Nemluví ani naším jazykem. Mohl by tady zůstat se služkami. Jen málo z nás ví, jakého byl pohlaví. Jestli mu pomůžeme, časem si zvykne.“

„Jsem si jistá, že je to šílenství. Nech si ho tu, než se úplně uzdraví, potom uvidíme.“

Koncem jara už byl Urion úplně zdrav. Po operaci ztloustl a hodně mu narostly vlasy. K Agnesinu překvapení Radegunda souhlasila s tím, aby se s ním nakládalo jako s dívkou. Daly mu šaty a tuniku jako mladým služkám. Nejdřív své nové šaty vztekle trhal, ale potom si na ně postupně zvykl.

V téže době viděli obyvatelé Poitiers velikou vlčici s pěti osmi– až desetiměsíčními vlčaty toulat se kolem městských hradeb. Někteří dokonce tvrdili, že ji viděli, jak se pokouší překonat zdi kláštera. Za hodně chladných nocí bylo slyšet hrozivé vytí až do klášterních cel. Tu se dával do strašlivého vytí i vlček, kterého Vanda pokřtila Ava, a holčička, s kterou spal, ho napodobovala. Asia a Ludovina je uklidňovaly tím, že daly oběma napít mléka s medem. Některé hodně staré jeptišky tvrdily, že se do kláštera vloudil v podobě dítěte a vlka sám ďábel a že je třeba odříkávat modlitby exorcistického rituálu. Abatyše rychle a energicky učinila podobným řečem přítrž, ale nemohla zabránit některým starým jeptiškám, aby se nepokřižovaly, když potkaly Vandu a jejího vlka.

S příchodem krásných dnů vlčice s vlčaty zmizela. Hradby se pokryly voňavými žlutými fialami, ovocný sad se oblékl do bílých a růžových květů. Ludovina dělala ze žlutých narcisů balonky pro Vandu a hrála si s ní. Asia pletla pro malou věnečky ze sedmikrásek, náhrdelníky z pryskyřníku a pomněnek. V malém lesíku, kam ráda chodívala Radegunda, voněly šeříky. Itta přinášela ve svém rákosovém košíku první jahody. Plectruda darovala svá první žlutoučká kuřátka Vandě. Vlk Ava, určitě

žárlivý na to, jakou lásku a péči jim jeho družka poskytuje, spolkl naráz dvě. Vanda byla moc smutná, zlobila se na vlčka, ale brzy zapomněla. Romulf navštěvoval svou dcerušku často. Jakmile zahlédla jeho vysokou siluetu, vykřikovala radostí. Pověsila se na mohutná stehna svého přítele snažíc se je obejmout malýma ručkama a volala:

„Kupředu... kupředu.“

To byla pobídka ke hře, kterou zbožňovala. Stoupla si svýma malýma nožkami na Romulfovy nártý a on musel chodit a držet ji přitom za ruce. Zpočátku Vandě klouzaly nohy, ale postupně si zvykla na rytmus Romulfovy chůze. A tak se všude uvnitř kláštera, když přšelo a jeptišky byly na modlitbách nebo pracovaly, nebo v zahradě, když bylo hezky, proháněli tihle dva, zvučel Vandin smích, ozývalo se poňafávání vlčete a křik Ludoviny a Asie, které jim neustále připomínaly, aby přestali s touhle hlučnou zábavou.

Někdy doprovázel Romulfa Albin. To potom Vanda vytáhla z mladíkova opasku flétnu, vložila mu ji do úst a přikázala:

„Hraj.“

Albin hrál a to hlučné dítě sedělo klidně u jeho nohou a zavíralo oči, aby lépe vychutnalo jednoduchou melodii. Jakmile přestal hrát, tloukla ho a říkala:

„Ještě, Albine, ještě.“

A Albin se smál a improvizoval novou melodii. Každý den dělala další pokroky v novém jazyce, ale ten, kterému se kdysi naučila spolu s Urionem, nezapomínala. Milovala historky, které jí vyprávěla před spaním Asia. Hlavně ty, kde se také mluvilo o vlčích. Poslouchala je, objímajíc jednou rukou Avu kolem krku, jako by chtěla říct: „Dobře poslouvej, je řeč o nás.“ A zvíře naklánělo legračně hlavu na stranu, snad tomu rozumělo. Královna

si nechala každý den přivést Vandu k sobě, mazlila se s ní a vyprávěla jí jednoduchými slovy o životě Ježíše a svatých mučedníků. Vanda vážně poslouchala, ale pomaloučku jí klesala víčka a zavíraly se jí oči. Tehdy Radegunda, zapomínajíc na věk dítěte, říkala:

„Bojím se, že ta malá nemá příliš ráda zbožné příběhy a dává přednost chuviným pohádkám.“

Agnes se usmívala Radegundině žárlivosti na Vandinu pozornost při vyprávění. Chovala se k dítěti velmi mile a něžně, ale trochu s odstupem.

Většina jeptišek, služek i otrokyň Vandu i její vlče přijala za své. Jen biskup Marovej a Leubovera pověřená výchovou novicек soudili, že přítomnost dítěte nalezeného za tak zvláštních okolností, jehož původ nikdo neznal, by mohla narušit klidný chod kláštera a duševní soustředění, tolik potřebné pro jeho obyvatelky. Leubovera šla dokonce tak daleko, že zakázala novickám, aby si ve chvilkách odpočinku s malou Vandou hrály. Abatyše jí to přísně a důrazně vytkla. Leubovera však trvala na svém a poukazovala na to, že může těžko vychovávat novicky ke klášternímu životu, když se její rozhodnutí nerespektují.

Agnes tedy ustoupila, ale vymínila si, že alespoň ty nejmladší si ve volném čase budou moci s Vandou hrát.

Mezi dívkami zasvěcenými pro řeholnický život byla i Chrotielda, jedenáctiletá nemanželská dcera krále Cariberta. Byla nejmladší a nejhůře zvládnutelná ze všech novicек. Celý rok noviciátu nestačil k potlačení její pýchy, kterou Radegunda považovala za přemrštěnou, a ke zmírnění její tvrdohlavosti. Žádný trest, který jí Leubovera ukládala, ji nedokázal polepšit. Byla nesnesitelná při učení, přes Helsuinthino trpělivé úsilí uměla stěží dobře psát latinsky a k velkému smutku Nanthildy odmítala naučit se řecky. Neuměla dobře

zacházet s jehlou, byla nešikovná na všechny manuální práce, zato však její marnivost neměla hranic. Byla paličatá, posměvačná, nezkrotná, zpupná, pyšná na svůj původ, trávila víc času na pokání nebo v kobce, kam ji zavíraly za trest, než při studiu nebo odpočinku. I přes svoji věčně špatnou náladu však dokázala být okouzlující, přecházela okamžitě z nejvybranější roztomilosti do největší zlomyslnosti, byla něžná i krutá zároveň a nepřijímala žádné výtky od nikoho kromě královny. Také jenom s ní se podrobovala nepříjemně klášterní dřině. Když Radegunda z pokory zametala chodby a cely, myla nádobí po jeptiškách nebo záplatovala šaty, dělala to Chrotielda s ní, ale s výrazem takového opovržení na své hezké tváři, že se tomu shovívavá královna musela usmívat.

„Milé dítě, ty nejskromnější úkoly musíme plnit s radostí. I ty nejmenší práce jsou milé našemu Pánu stejně jako velké věci, které učinili svatí.“

„Vím, matko, proto se vás také snažím napodobovat. Ale nedaří se mi to, myslím, že taková práce je pro mne nedůstojná.“

„Nedůstojná! Jak to jen můžeš říct, vždyť všichni kolem tebe ti dávají příklad!“

„Ale matko, já jsem dcera krále!“

„A já, má milá, snad nejsem dcerou i manželkou krále? Snaž se umlčet svoji pýchu, může ti jen škodit a učiní ti život mezi námi nesnesitelným.“

Dívěnka zrudla zlostí.

„Ale já jsem si život tady nevybrala. Nemám klášter ráda, nechci se stát jeptiškou!“

Radegunda k sobě přitiskla plačící a třesoucí se dítě.

„Vím, srdíčko moje, ale svou přítomností tady musíš vykoupit hřích svých rodičů, krále Cariberta a nešťastné Marconefy, která z lásky přetrhla pouta, vážící ji k Bohu.

Tváří v tvář takovému činu nemohl svatý Germain jinak, než se rozhodnout pro exkomunikaci. Narodila ses krátce poté a jen slzám tvé matky a shovívavosti pařížského biskupa vděčíš za svátost křtu. Krátce po smrti tvého otce umírala i tvá matka hanbou a smutkem a zasvětila tě Bohu. Když jsi dospěla do věku rozumu, přivedl tě sem tvůj strýc, král Gontran, který se o tebe staral. Musíš se podvolit, holubičko. Budu se za tebe modlit.“

Radegunda políbila čelo dítěte, které se teď na chvíli utišilo, a smutně ji sledovala pohledem. Cítila, že si Chrotielda nikdy nezvykne na klášterní život. Nikde jinde než v klášteře by však nenašla své pravé místo. Pravda, byla dcerou krále, ale také dcerou jeptišky, která porušila svůj slib, jeptišky, která byla dcerou otroka mykajícího vlnu. Její narození bylo vinou exkomunikace rodičů nelegitimní a z ní by se mohla stát pouze hříčka v rukou strýců, králů Gontrana a Chilpericha. Lepší pro ni byla temnota kláštera než lesk dvorů Neustrie, Austrasie nebo Burgundska.

Caribertova dcera však uzavřela přátelství s malou Vandou a hrála si s ní, když zrovna nebyla trestána. Díky tomu přátelství přidala trochu ve studiu a alespoň zdánlivě se podrobila Leuboveře. Ta uvěřila, že se jí podařilo Chrotieldě srazit hřebínek, a polevila trochu v jejím sledování. Pro ubohou Chrotieldu to byly jediné radostné okamžiky jejího dětství a nevědomky za ně vděčila Vandě.

Léto přineslo i koupele v bazénu, pozůstatku starého patricijského obydlí, na jehož místě byl postaven Radegundin klášter. Vanda by se byla celé hodiny cákala ve voňavé vodě, ale Begga, jejíž léčitelské názory nikdo nezpochybňoval, říkala, že takové dlouhé koupele mohou dítě oslabit.

Vanda měla milou a veselou Beggu moc ráda. Často s ní chodila do zahrady, kde učená jeptiška pěstovala bylinky a těmi pak léčila různé nemoci, které se mezi jeptiškami vyskytly. Jakmile viděla nějakou sestru s příliš žlutou pletí, připravila jí okamžitě směs čekanky, drchničky rolní, pelyňku a lopuchu, které jí vrátily barvu. Jiná si stěžovala na bolesti břicha, dostala tedy lék z pastuších tobolek a mochny. Na bolesti zubů působily její balzámy přímo zázračně. Masti, které nanášela na spáleniny, pomohly okamžitě od bolesti a stopy po spálenině zmizely v několika dnech. Její pověst učeného a obratného lékaře se rozšířila brzy po celém městě i po venkově. Chodili ji žádat o radu obyvatelé Poitiers i okolí. Ona však pečovala jen o chudé a vyhradila si k tomu jeden den v týdnu. V těchto dnech bylo okolí kláštera zaplaveno nemocnými.

Begga je přijímala v sále určeném k tomu účelu, vedle bytu dveřnice. Pomáhaly jí přitom její žáčky Marconefa a Rugentha, kterým chtěla své zkušenosti předat. Obě jeptišky připravovaly velmi šikovně nápoje i masti podle Begginých předpisů, ale chyběla jim instinktivní znalost bylin, podle níž se pozná ten, kdo má skutečný dar léčit. Ten dar však měl Albin, mladší Romulfův bratr. Jednoho dne, když byl zrovna na návštěvě u Vandy, si Ludovina vymkla kotník. Okamžitě otekl a téměř zdvojnásobil svůj objem. Přivolaná Begga našla na místě Albina, jak zrovna obaluje zraněnou nohu velkými listy rebarbory. Pochválila ho a doporučila Ludovině, aby se několik dní vůbec nehýbala.

„To nebude nutné,“ poznamenal Albin, „zajdu do lesa pro byliny, udělám z nich obklad a za den či dva bude naprosto v pořádku.“

Než se ho Begga stačila na cokoli zeptat, odběhl. Vrátil se za několik hodin s náručí rostlin, z nichž některé

Begga vůbec neznala. V mramorové misce rozdrtil stonky i listy a udělal z nich kaši, která vydávala silnou, peprnou vůni. Sundal obvaz z listů, přiložil obklad z kaše na zapálenou a oteklou část nohy. Požádal o nahřáté plátno nastříhané na pásy a dobře obvaz utáhl.

„Jestli Bůh dá, zítra už budeš chodit. Přijdu zítra, protože obvaz se musí denně měnit po tři dny.“

Druhého dne už našel Ludovinu na nohou. Dívka mu skočila kolem krku.

„Už mě nic nebolí. To je zázrak! Ani Begga tomu nerozumí. Když jsi včera odešel, řekla: ‚Zase nějaké zázračné léky naší babky, které nadělají víc škody než užítku. Počkejme do zítřka a uvidíme, ale moc by mě udivilo, kdybys mohla chodit tak brzy.‘“ Albin nohu převázal a konstatoval, že bolesti jsou pryč a otok úplně zmizel.

Begga byla při tom a chlapce spravedlivě chválila. Nenechala ho odejít dřív, než jí prozradil složení léčivého obkladu. Musel slíbit, že jí přinese byliny, které jsou k jeho přípravě zapotřebí.

Od té doby, kdykoli přišel Albin do kláštera, dlouho si s Beggou povídali o účincích té nebo oné byliny. Divila se jeho znalostem, vždyť to byl chlapec sotva patnáctiletý. Říkal, že má ty znalosti od své galské prabáby Onuavy. Begga nemohla opustit klášter, a tak se stal Albin jejím poslem. Přinášel z lesa byliny. Výměnou za to ji požádal, aby ho naučila číst v knihách, které tak často otvírala a v nichž byly obsaženy všechny lékařské zkušenosti té doby, četné barevné ilustrace rostlin i částí lidského těla.

Begga hovořila s abatyší Agnes nadšeně o mladíkově talentu a ta rozhodla, že se Albin může v klášteře naučit číst a psát. Za několik měsíců uměl Albin k velké Beggině radosti číst a psát latinsky. Helsuintha byla hrdá

na velké nadání svého žáka a žádala abatyši o povolení, aby mohla Nanthilda doplnit mladíkovu vzdělání výukou řečtiny. Abatyše, na niž naléhala jak Begga, tak obě učitelky, nakonec povolení i přes Leuboveřiny námitky vydala.

Za dva roky uměl mladý galský sedlák tolik jako jeho dvě vznešené učitelky, z nichž jedna byla neteří svatého Medarda a druhá dcerou vznešeného franského válečníka a galské dámy pocházející ze senátorské rodiny z Auvergne. Radegunda a Fortunat, kteří sledovali rychlé pokroky Beggina chráněnce, se rozhodli na radu Marileifa, který se mezitím stal hlavním lékařem v Chilperichově paláci, poslat ho na studia k nejučenějším lékařům království Evropy i Byzance.

V té době Albin ze samé radosti z učení zapomínal hrát na svoji flétnu.

Krátce před Vánocemi se Fortunat vrátil ze své dlouhé cesty do Austrasie, kde obdržel od Brunhildy a vévodů záruky míru pro klášter svatého Kříže i pro město Poitiers a také drahé dárky pro královnu a abatyši. Jeho návrat náležitě oslavili u přebohatě vystrojených stolů, na což labužnický básník naivně poznamenal:

„Ach, jak je to krásné, být zase doma.“

Radegunda i Agnes měly velkou radost, že zase vidí svého přítele. Také byly zvědavé a chtěly do nejmenších podrobností znát všechny zážitky z jeho cesty. Po mnoho večerů naslouchaly Fortunatovu vyprávění. Jednoho dne se ho královna zeptala:

„Podařilo se ti zjistit, odkud pocházejí dokumenty, které jsme našly u Vandy?“

„Jeden učený řecký spisovatel, který je kovaný v mnoha jazycích, poznal jisté znaky, o nichž se domnívá, že pocházejí ze země ležící na břehu Visly. Opsal ten

pergamenu a pošle mi jeho překlad, co nejdřív to půjde. Ale tu sošku poznal velice přesně. Jedná se o sošku Svantovity, boha se čtyřmi tvářemi. Jeho kult je svázán s kultem bílých, posvátných koní. Je to královský bůh a slovanské národy ho uctívají stejně jako jiné bohy: Jarila, slunce v plném svitu, Ivana Kupalu, slunce koupající se ve vodě, aby se znovu zrodilo, Svaroga, boha ohně, Valose, ochránce stád, Mokose, boha deště a vlhké země, a jeho druha Vodjanoje s dlouhým zeleným voussem schovaného na dně řek, kde číhá na vodní vílu Rusalku, sirénu...”

„Ach, ano,“ pravila královna. „Vzpomínám si!... Rusalka byla tak krásná!... A Lessi, lesní muž žijící v hlubokých hvozdech a potměšilý Vodjanoj, jaký strach nám naháněli mému bratrovi a mně! A potom tam byl také pták-pes, který odnášel neposlušné děti. Zajatkyně mého otce, Marylka, kterou jsme měli moc rádi, nám vyprávěla pohádky své země. Já říkám pohádky, ale ona to brala všechno úplně vážně. A my děti jsme tomu také věřily. Pocházela ze země Slovanů nebo Antů. Věřila na jednoho hlavního boha, který ovládal všechny ostatní bohy, byl pánem celé země a byl to bůh hrozný, nikdo se neodvážil vyslovit jeho jméno. Jeho symbolem byl meč. A také byla přesvědčena, že domácí bohyně Kikimora jí pomáhá s prací v noci, když ona spí.“

Radegunda zůstala dlouho zasněná a mlčenlivá, její obličej omládl vzpomínkami na dětství uprostřed temných lesů. Agnes a Fortunat ji dojatě pozorovali, respektovali její snění.

„Vanda je tedy Slovanka. Je to vznešený národ, odvážný a málo známý. Myslím, že mnohé z nich oslovili naši misionáři a mnozí už přijali křest. Prosme Boha, mí drazí, aby požehnal národu, který nám dal naši malou Vandu.“

ČTVRTÁ KAPITOLA

Rok 580

***Epidemie a zázraky v celé Galii
Zločiny královny Fredegundy***

Toho roku postihly celou Galii strašlivé události. Mohutné záplavy zasáhly kraj Arvernes. V Poitou a v Touraine přelo nepřetržitě dvanáct dní. Půda byla tolik nasáklá vodou, že nepřijala zrno. Řeky vystupovaly z břehů a působily ve městech obrovské škody. Lyonské hradby se zřítily. Celá stáda hynula a voda je odnášela. Ani lidé nezůstali ušetřeni a v proudu řeky bylo možné spatřit nejedno mrtvé tělo. Chudí přicházeli ve velkém počtu do měst prosit o pomoc. V klášteře svatého Kříže nechala Glodosinda na abatyšin rozkaz denně rozdávat polévku a chléb chudákům z města. Begga nikdy neměla tolik nemocných k ošetřování. Její léky však nebyly příliš účinné v boji proti hladu a vlhké zimě, které kosily chudáky po desítkách. Radegunda rozkázala čerpat ze zásob kláštera a pověřila židovské obchodníky z Poitiers prodejem zlaté mísy, kterou dostala jako svatební dar od manžela Chlothara. Za stržené peníze nechala nakoupit teplé oblečení a boty pro ty nejubožejší. Když konečně déšť ustal, stromy znovu rozkvetly, ale to už bylo září.

V Touraine se událo mnoho zázraků: jednoho rána ještě před svítáním viděli na obloze ohnivou kouli, která mířila na východ k Levantě. Byl také slyšet hluk připomínající kácející se strom, ale určitě to nebyl strom, vždyť stejný hluk slyšeli v okruhu padesáti i více mil. Téhož roku otřáslo městem Bordeaux kruté zemětřesení. Vyděšení lidé prchali. Otřesy byly citelné i ve vedlejších městech, skoro až ve Španělsku. Z Pyrenejských hor se odlupovaly celé obrovité skály a zabíjely zvířata i lidi. Jako působením nějakého kouzla vznikaly samy od sebe požáry a stravovaly celá města. Domy a stodoly najednou vzplanuly bez jakékoli vnější příčiny, snad to byla vůle boží. Město Orléans lehlo téměř celé popelem, požár neušetřil nikoho, nenechal nic ani nejbohatším. A když se někomu podařilo něco zachránit, vzali mu to zloději. Město Bourges bylo postiženo silným krupobitím. V Chartres tekla krev, když kněz rozlomil chléb. Po všech těchto úkazech přišly kruté nemoci. Téměř celou Galii zachvátila úplavice. Postižení měli vysoké horečky, silné bolesti v kříži, bolela je hlava, zvraceli a měli průjem... Někteří lidé mluvili o otravě jedem. Romulf tvrdil, že jsou to puchýře na žaludku. Nezdálo se to tak nepravděpodobné, protože když Begga přikládala nemocným na ramena a nohy baňky, vytékala z puchýřů, které se pod nimi vytvořily, zkažená tekutina. Mnohé nemocné tím zachránila.

Nákaza neušetřila ani klášter. Dvě z nejmladších jeptišek zemřely ve strašných bolestech, ale Begga dokázala zabránit rozšíření epidemie podáváním nápoje z bylinek, které byly jakýmsi protijedem.

Choroba se začala šířit v srpnu a napadala hlavně děti. Vanda a Chrotielda také onemocněly, ale uzdravily se. I král Chilperich onemocněl. Sotva nabyl sil, zasáhla nemoc jeho nejmladšího syna, který ještě nebyl pokřtěn.

Když bylo zřejmé, že pracuje k smrti, pokřtili ho. Začínalo mu být lépe, ale onemocněl jeho starší bratr Chlodobert. Jejich matka, královna Fredegunda šlela bolestí a rozhodnuta kát se, řekla králi:

„Bůh už nechce trpět naše zlé činy. Rozhodl se nás potrestat a chce nám vzít syny. Odřekněme se bohatství, rozdejme ho chudým, spalme knihy se záznamy o našich statcích a ponechme si jen to, co stačilo tvému otci, králi Chlotharovi.“

Královna si drásala obličej a tloukla se do prsou. Na její příkaz přinesli knihy se zápisy o vlastnictví měst a spálili je.

„Na co čekáš,“ pravila ke králi, „dělej to, co já, tak snad odvrátíme smrt od našich synů a unikneme věčnému trestu.“

Král předhodil ohni všechny záznamy svého majetku. Když všechno shořelo, pověřil své lidi, aby zabránili zvyšování daní. Ale nejmladší syn, malý Thierry zemřel za strašlivých bolestí.

Rodiče zmožení bolestí odvezli tělo mrtvého dítěte z jejich sídla v Braine do Paříže a nechali je pohřbít v bazilice Saint-Denis. Staršího syna Chlodoberta nechali na nosítkách odnést do Soissons do baziliky svatého Medarda. Před světcovým hrobem prosili oba na kolenou o záchranu jeho života. Ale uprostřed noci poručil Chlodobert vyčerpaný bolestí duši Pánu. Pohřbili ho v bazilice svatých mučedníků Crepina a Crepiniena. Tisíce plačících lidí ve smutečních rouchách doprovázelo pohřební průvod, jako by všichni oplakávali blízkého příbuzného. Král Chilperich zahrnul kostely i chudé bohatými dary.

Po smrti obou synů se Fredegunda a Chilperich zničení žalem odebrali do svého sídla v lese Cuise. Stalo se to v říjnu. Královna poslala svého nevlastního syna

Chlovis do Brainu v ošklivé naději, že zemře na stejnou nemoc, která zahubila její dva syny. Avšak přestože se epidemie stále šílila, Chlovis zůstal ušetřen. Krátce nato přesídlil král do Chelles u Paříže a syna k sobě povolal.

Ten mladík se neopatrně vyjádřil před blízkými přáteli:

„Mí bratři jsou mrtví. Království se vrací mně.“

A na Fredegundinu adresu vyslovil řadu zlých urážek, které jí okamžitě donesli. Rozlítla se. V bolesti nad ztrátou svých dětí by snad byla na urážky zapomněla, ale kdosi jí řekl:

„To díky Chlovisovi jsi přišla o děti. Toužil po dceři jedné služebnice a poštvál její matku, aby uhranula tvé děti, které pak zemřely. Tebe čeká podobný osud.“

Rozzuřená královna nechala předvést dívku, ve které Chlovis našel zalíbení, nechala ji svléci a krutě zmrskat. Prikázala, aby jí ustříhli vlasy jako cizoložné ženě. Dlouhé vlasy pak nechala přibít na kůl před Chlovisovým obydlím. Dívčina matka podrobená krutému mučení přiznala v bolestech všechno, co Fredegunda chtěla. Královna vyhledala krále, sdělila mu vše, co se právě dověděla, a přidala ještě, že je v sázce i jeho, králův život. Požadovala pro Chlovisе ten nejpřísnější trest. Chilperich zaslepený zlostí svého syna ani nevyslechl a odjel na lov do lesů u Chelles doprovázen jen několika nejvěrnějšími leníky, mezi nimiž byli vévodové Didier a Bobon. Zastavili se, aby lehce posvačili. Král poslal ke Chlovisovi posla s poručením, aby za ním okamžitě přijel sám a o samotě si s ním promluvil. Mladík bezpochyby věřil tomu, že se mu podaří ospravedlnit se před otcem z nařčení, která proti němu vznesli. Nic zlého netuše se tedy bez doprovodu vydal na místo schůzky. Když dorazil, rozkázal Chilperich vévodovi Didierovi a vévodovi Bobonovi, aby ho zajali. Svázali mu ruce,

odzbrojili ho, vzali mu jeho šaty a oblékli ho do hrubých hadrů. Takto vyšňořeného ho odvedli ke královně.

Fredegunda ho po tři dny vyslýchala, chtěla z něj dostat přiznání všeho, z čeho jej obviňovala. Mladík všechno popřel. Unavená Fredegunda rozkázala, aby Chlovise spoutaného řetězy dopravili do královského sídla v Noisy u Marny. Krátce po příjezdu byl zavražděn nožem, který vrazi nechali v jeho těle. Poté ho shodili do příkopu u palácové kaple.

V tu chvíli oznamovali Fredegundini služebníci králi, že jeho syn spáchal sebevraždu patrně v beznaději a hrůze z činů, které provedl. Jako důkaz sebevraždy uváděli, že nůž zůstal vězet v jeho těle. Chilperich se nechal těmi slovy přesvědčit, nepojal žádnou pochybnost, nedal vést žádné vyšetřování. Považuje svého syna za příliš velkého viníka, než aby mohl být oplakáván, nevydal žádný rozkaz ohledně jeho pohřbu. Fredegunda pronásledovala nebohého prince až za hrob. Nechala vykopat jeho mrtvolu z příkopu a hodit do Marny. Než však princovo tělo mohl odnést proud, zachytily ho sítě jednoho rybáře a ten ho vytáhl z vody. Podle dlouhých vlasů poznal králova syna, odnesl jeho tělo a pohřbil je v jámě, na niž vysel trávu, aby ho nikdo nenašel. O svém činu pomlčel.

Tato strašná vražda však neutišila Fredegundinu šílenou nenávist. Poslala své vrahy do kláštera, kde už patnáct let dlela královna Audovera, Chlovisova matka. S ní sdílela klášterní žalář její dcera Basina. Matku před dceřinými očima surově zavraždili a dívku odvěkli do paláce královny-vražedkyně.

Všechny majetek, který Audovera dostala od Chilpericha jako odškodnění za rozvod, připadl teď Fredegundě.

Ta žena, která na mučidlech obvinila Chlovis a přiznala se ke zločinu, byla odsouzena k upálení zaživa. Cestou na popraviště odvolala svou výpověď přísahajíc, že to byly samé lži vynucené mučením. Ale Chilperich zůstal zvláště netečný, jakoby otupený, a díval se, jak plameny dusí slova té nešťastnice.

Řeřavé uhlíky už dávno pohasly a král stále ještě bez hnutí pozoroval nevidoucíma očima truchlivý dým stoupající k soumráčnému nebi. Byl jako zkamenělý. Ani vévodové, ani hrabata, ba ani královna se neodvážili přerušit jeho zvláštní rozjímání. Všichni stáli v uctivé vzdálenosti ochromeni pověřeným strachem z toho dlouhého mlčení a smrtelné strnulosti. Fredegunda nakonec překonala strach, přistoupila ke králi a položila mu ruku na rameno:

„Pojď, můj pane, nastává večer, bude ti zima.“

Při zvuku toho milovaného a nenáviděného hlasu se král zachvěl, těžce se zvedl ze stoličky a kráčel za svou ženou pomalým, váhavým krokem.

Leníci se před ním ukláněli.

PÁTÁ KAPITOLA

Rok 580 Příjezd Basiny

„Ty lžeš... To, co tu vyprávíš, se přece nemohlo stát... Vím, že ta žena je schopná všeho, ale tak strašlivý zločin... a ty ostatní... ne, Bůh by to nedopustil... Fortunate...”

Radegunda upadla na kolena, obličej skryla v dlaních a celé její tělo se chvělo. Agnes jí přidržovala hlavu a Radegunda dlouho zvracela. Placidie osušila potřísněné rty a ruce nešťastné královny i obličej zalitý slzami, které poznamenaly její tváře palčivou stružkou. Poslaly pro Marconefu, která připravila utišující nápoj a dala ho královně vypít. Nevolnost ustoupila. Placidie a Marconefa potom doprovodily vyčerpanou královnu do její cely.

Po Radegundině odchodu bylo dlouho ticho. Agnes a Fortunat se zaobírali vlastními myšlenkami a neodvažovali se na sebe pohlédnout. Vytrvalé pokašlávání je nakonec přinutilo zvednout hlavy a podívat se na muže, který přinesl strašlivé zvěsti.

„Fortunate, mám stejné pocity jako královna, ani já nemohu uvěřit tomu, co říká ten člověk.“

„Běda, mluví pravdu, ta malá je opravdu v žalostném stavu. Je u ní Begga a pokouší se ji ošetřit.“

„Copak Fredegundě nestačilo, že donutila úskokem a lží krále Chilpericha, aby zapudil královnu Audoveru, matku téhle dívky, a že nechala zavraždit její dva syny, Merovea a teď i Chlovise? A to nepočítám ohavnou vraždu mírné a dobré královny Galswinthy, sestry královny Brunhildy. Nestačilo té stvůře, že nechala Audoveru odvést do kláštera a potom zabít krutými vrahy? Ne, to jí nebylo dost! Nenávist k manželovým dětem se u ní stala přímo posedlostí a vymyslela ještě něco horšího než smrt: nechala znásilnit to dítě sluhy, otroky, barbary zpitými krví a touhou prznit. Na její rozkaz, Fortunate, a téměř před očima jejího otce Chilpericha, zneuctila ta chátra zpitá vínem a šílená chlípností několikrát Basinu!... Basinu, dceru krále!... Je zneuctěná!... Basina... ještě dítě! Je jí dvanáct let, Fortunate!... Dvanáct let! Ne, Bůh nemůže odpustit tak strašlivý zločin!“

Agnesino tělo se otřásalo vzlyky. Plakala dlouho. Hluboce dojatý Fortunat respektoval její bolest. Pokynul poslovi, aby přistoupil blíž.

„Proč jsi dovedl dceru krále Chilpericha sem, do kláštera královny Radegundy?“

Muž vypadal jako rozcuchaný, zježený obr, ale při svém strašném vyprávění se několikrát neubráníl skutečnému dojetí. Odpověděl chraplavým hlasem:

„Je to rozkaz krále. Toto jsou jeho vlastní slova: Odved k naší svaté příbuzné, královně Radegundě, naši dceru Basinu, kterou jsme přistihli, královna Fredegunda a já, jak se oddává smilstvu se sprostými sluhy. Její ohavné chování nás nutí, abychom ji zapudili ze své rodiny a považovali ji za mrtvou. Jen stín kláštera může

skrýt její hanbu. Prosíme naši královskou příbuznou, aby ji laskavě přijala a připravila pro život jeptišky.“

Agnes a Fortunat, omráčení takovým pokrytectvím, neodpověděli. Muž dodal:

„Na rozkaz královny Fredegundy oblékli Basinu do dlouhých šatů z bílé vlny a ustříhli jí vlasy. Nechala si všechno líbit se zvláštním úsměvem, z něhož mě mrazilo v zádech. Zabalil jsem ji do svého kabátu a usadil do vozu, k němuž byli zapřaženi dva bílí voli. Už je to deset dní, kdy jsem opustil královský palác. Už deset dní odmítá jídlo, pije jen trochu kozího mléka, nemluví a pořád se jen podivně usmívá. Z toho úsměvu jde hrůza.“

„Pověděl jsi nám věci, které měly zůstat utajeny. Královna Fredegunda by určitě nebyla ráda, kdyby se to dověděla. Proč jsi to udělal?“

Posel jen unaveně mávl rukou a podíval se Fortunatovi do očí.

„Abbé, ty patříš církvi, nemůžeš tomu rozumět... Mám dceru ve věku princezny Basiny...“

Agnes zvedla obličej zaplavený slzami, těžce se zvedla a požehnala Chilperichovu poslovi.

„Udělal jsi dobře, jednal jsi jako čestný muž. Vezmi si tento prsten, budu se modlit za tebe i tvoji dceru. Vrať se ke svému pánovi a vyříd' mu, že se o to nešťastné dítě postaráme.“

Basina zůstávala celé dlouhé měsíce skleslá, nemluvila, potravu přijímala jen z Vandiny ruky. Vandě teď už bylo pět let a nevěděla, co si vymyslet, aby Basinu rozptýlila. Vplétala do krátkých světlých kučer své nové přítelkyně sedmikrásky, vlčí máky, obilné klasy, nutila ji běhat s vlkem Avou, lehala si k ní do postele a vyprávěla jí historky, v nichž míchala Radegundina vyprávění s Romulfovými příběhy. Vypadalo to, že Vanda, i když

ještě tak malá, pochopila Basinino neštěstí. Jednoho dne si obě hrály s Avou a vlk jí chňapal po krku. Vtom se mladá princezna rozesmála. Od té chvíle se chovala stále přirozeněji. Jedla v refektáři s novickami, učila se hudbě a poezii, přijala přátelství své sestřenice Chrotieldy a méně často se probouzela s horečkou a křečemi, které zmítaly jejím tělem.

ŠESTÁ KAPITOLA

Rok 582

Zmizení Vandy a jejího vlka Avy

Uvnitř kláštera svatého Kříže vládlo velké vzrušení a neklid. Jeptišky, služky, otrokyně, Basina, Chrotielda, Urion, abatyše, a dokonce i Fortunat běhali z křížové chodby do lesíka, z kaple na dvůr, z bytu dveřnice do zahrad a volali Vandu. Dítě a její vlk Ava, něžnější a učenlivější než ten nejlépe vychovaný pes, byli od předešlého večera nezvěstní.

Před několika dny zahlédli znovu velikou vlčici, která každou zimu bloudila kolem hradeb Poitiers. Ti nejšikovnější lovci se ji pokoušeli dostat, ale vždycky jim zmizela před očima jako lesní duch.

„V tom je něco ďábelského,“ říkali sedláci a křížovali se.

Za takových nocí nevydržel Ava na místě a cenil tesáky, sotva se někdo přiblížil. Ani Vandino mazlení ho nedokázalo rozptýlit.

Přivolali Romulfa, aby vedl pátrání. Našel stopu, kudy se uprchlíci dostali ven. Bylo to u římské věže, která čněla nad hradbami. Brána vedoucí k břehům řeky Clain byla otevřená. Glodosinda si všimla, že jí chybí v jejím svazku jeden klíč. Byl to zrovna ten od brány.

Nedokázala si vysvětlit, jak ho mohla ztratit, protože svazek klíčů nikdy neodkládala a klíče byly svázány velice pevně. Vyptávali se Uriona, který od své operace žil stále s Vandou jako její stín. Rozplakal se a přiznal, že klíč Glodosindě vzal na Vandinu žádost.

„To bylo kvůli Avovi. Vanda byla moc nešťastná, protože byl smutný a protože naříkal, když se objevila velká vlčice. Slíbila mu, že se spolu půjdou podívat za maminkou. Proto jsem vzala Glodosindě ten klíč, když spala.“

„A proč jsi s nimi nešla?“

„Ach, vznešená abatyše, nechala bych se pro Vandu třeba zabít. Ale vlci... mám z nich strašný strach... bila mě, říkala, že jsem strašpytel... že s ní se nemám čeho bát... že má nad vlky moc...“

Romulf se stěží udržel, aby neztloukl ubohého Uriona, tak žalostně vypadajícího v dívčích šatech.

„Pane, pane, pojď se podívat.“

Romulfův otrok Ursus právě objevil za hradbami spoustu vlčích stop a mezi nimi otisky malých nožek.

Vanda se třásla zimou i přes svůj teplý kabát z rysí kožešiny. Opírala se o Avu a snažila se ho zastavit. Před nimi stála nehybně vlčí smečka, která se shromáždila pro zimní lov. V jejím čele kráčela obrovská vlčice. Zastavila se před dítětem, dlouho je očíhávala a nakonec mu olízala obličej kňučíc přitom radostí. Vanda si to nechala líbit, smála se, líbala vlčici na čumák, tahala svou pěstounku za uši. Vlčice, jejíž chlupy už zbělely, se položila k dívčíným nohám. Vanda nasedla na její hřbet a pažemi objala krk.

Vlčice se zvedla a vydala se opatrně na cestu, dávala pozor, aby své břímě neshodila. Vandu probudil hlad. Ležela uvnitř prostorné jeskyně na podestýlce ze suchého

listí. Zvedla se a rozhlédla se bez údivu kolem sebe. V kapse našla kousek chleba a rozdělila se o něj s Avou. Vlčice před ni položila svůj úlovek: mladého králíka, jehož tělo sebou ještě škubalo. Vanda se dívala na své druhy, jak žerou malou laň. I když se jí trochu zvedal žaludek, pokusila se roztrhat svého králíčka, ale podařilo se jí vyrvat z ještě teplé kůže jen hrst chlupů. Ava jí přišel na pomoc. Rozdrtil zuby malé králíčí tělo a podával Vandě kousek krvavého masa. Vanda nedokázala rozžvýkat syrové maso, a tak z něj jen sála krev. Dobré klášterní kuchyni se ta hostina nevyrovnala. Horko, pach šelem, krve a výkalů zamotaly Vandě hlavu. Sklouzla na břicho vlčice a znovu mimovolně našla veliký cecík, který jí před několika lety dával mléko. Zvíře a dítě se konečně našly v něžném objetí.

Na Radegundinu žádost pomáhali při hledání Vandy vojáci hraběte z Poitiers. Ve třech dnech prohledali každý lesík i nejmenší křovisko. Přišli vždycky příliš pozdě a našli už jen stopy po smečce a pozůstatky jejího lovu. Vrátili se, podali o svém neúspěchu zprávu hraběti v přítomnosti královny, abatyše a Romulfa.

„Myslíme si, že vlci dítě sežrali.“

Romulf vztekle pokrčil rameny.

„Ne, to není možné, je s ní Ava. Vanda se ničeho nebojí. Ti muži hledali špatně. Jsou to vojáci, ne sedláci, pocházejí ze severu a neznají naše lesy jako my, Galové. Požehnej mi, má královno, přivedu naši dceru.“

Kromě nože a praku si vzal Romulf svůj lovecký luk a vyrazil. Vydal se opačným směrem cestou, kterou jel tehdy před šesti lety. V lese schovaném pod příkrovem zářivého sněhu bylo jasné, ledové světlo, v ranním slunci vypadaly stromy a křoviska pokryté jinovatkou jako v

pohádce. Hustá vrstva sněhu tlumila veškerý hluk. Sem tam byly vidět zřetelné stopy ptáků a zajíců. Ale žádná stopa vlka nebo lišky. Romulfa to nijak nevyvádělo z míry, věděl, kam má jít.

Jako by se vrátil čas, uslyšel v tichém lese dětský smích. Zaplavila ho radost, určitě se nemýlí, poznával dobře Vandin hlas. Zastavil se. Jako kdysi ho i teď rozechvělo, co spatřil. Z dítěte už byla dívka a o to zvláštnější bylo vidět ji, jak si hraje s vlky.

Ava si první všiml jeho přítomnosti. Zavrčel a upozornil tak své druhy. Vlci si přestali hrát a seskupili se kolem vlčice. Vanda byla překvapená, že hra najednou skončila, i když sama k tomu nevydala pokyn, a zadívala se stejným směrem jako vlci.

„Romulfe...“

Rozběhla se k němu, křičela, smála se, padala do sněhu a vlétla do jeho napřážené náruče.

„Romulfe, jak jsem šťastná, že tě vidím. Už se mi tu začínalo stýskat. Mám také hlad, syrový zajíc mi moc nechutná.“

„Vando, dcero moje, proč jsi odešla, měl jsem o tebe takový strach!“

Smečka, která se doposud ani nepohnula, se teď pomalu seskupila a udělala kolem muže a dítěte kruh. Romulf položil Vandu, sundal luk a připravoval si šípy.

„Ne, Romulfe, neubližuj jim, jsou to mí kamarádi, Avo, pojď sem.“

Vlk se pomalu přibližoval se sklopenou hlavou, jako by šel po stopě. Došel k Vandě a položil jí hlavu na rameno. Holčička ho k sobě přitiskla.

„Jdi a řekni svým bratrům, že Romulf je můj přítel, je to můj otec, já nechci, aby ho zabili.“

Vypadalo to, že Ava Vandiným slovům rozumí. Vrátil se k matce vlčici. Romulf si byl jist, že jí vyřizuje,

co mu pověděla Vanda. Vlčice zavrtěla hlavou. Má nechat žít toho člověka, který už jí jednou odnesl dítě? Přiblížili se i ostatní vlci. Ava naléhal. Najednou vlčice vyskočila, odstrčila Avu a ocitla se před Romulfem, který nestačil udělat jediný pohyb. Šelma z něj nespouštěla oči, obcházela ho a očichávala. Pak se vrátila ke smečce a obešla jednoho po druhém všechny své vlky. Poté se znovu vydala, tentokrát pomalu k nehybné skupince, kterou tvořili Vanda, Romulf a Ava, a smečka ji následovala. Každý vlk očichal Romulfa, potom pooděšili několik kroků a sedli si do sněhu. Teď poznají Gala všude.

Vanda objala vlčici a políbila ji na čumák. Romulf měl jediné přání, opustit co nejrychleji toto místo, být z lesa pryč. Sklonil svou velkou postavu k dívence a pošeptal jí do ucha, jako by se bál, že ho vlci uslyší a porozumí jeho slovům:

„Pojď, musíme se vrátit. Královna umírá smutkem.“

Vanda znovu objala vlčici, třela se o ni a potichu jí říkala:

„Matko vlčice, musím tě opustit. Ale vrátím se...“

Nemohla pokračovat, její slova se utopila ve vzlycích. Romulf ji vzal do náruče, vlčice se ani nepohnula. Jen se dívala, jak dítě odchází. Ava běhal od Romulfa k matce jako šílený a kňučel a pošťkával. Vlčice zavrčela. Po krátkém zaváhání se Ava rozběhl za Romulfem. Ztratili se v hustém lese.

Vlci se rozptýlili po okolí v honbě za potravou. Vlčice zůstala sama a dívala se směrem, kterým zmizeli její syn a Vanda.

Už byla noc a to zvíře, kterému říkáme divoké, stále leželo na tomtéž místě.

Radost po Vandině návratu byla tak velká, že ji zapomněli pokárat, k velké nelibosti Leubovery, která říkala, že si dívka zaslouží kobku, a že jestli ji nebudou vychovávat přísněji, bude z ní špatná jeptiška.

„To dítě nebude jeptiškou,“ pravila Radegunda.

Její slova vyvolala v klášteře stín pochybností. Copak mohlo tohle nalezené dítě adoptované královnou, snad sama královská dcera, kdo ví, ale jejíž původ a rodiče nikdo neznal, doufat v lepší osud, než byla služba Bohu? Tahle královnina větička byla komentována a rozebírána nesčetnými způsoby a nejedna jeptiška porušila pravidlo mlčení, tak velká byla její zvědavost. Ani Agnes neporozuměla postoji své přítelkyně. Nebyl snad klášterní život to nejlepší, co mohla Radegunda přát své dceři?

„Ne, Agnes, to dítě není stvořeno pro klášter. Je to příliš svobodná bytost, která se nemůže podrobit přísnému řádu, tak protichůdnému jejímu temperamentu. Byla by z ní Špatná jeptiška, ale může být dobrou křesťankou.“

Nerozvážný Vandin kousek ještě znásobil nechuť Leubovery a některých jeptišek k tomu dítěti. Novicky se na ni dívaly s jistým strachem a i Basina a Chrotielda se k ní začaly chovat s odstupem. Vanda byla sama, byla vyřazena ze společenství a postoj jeptišek nezměnily ani výtky abatyše, ani Radegundina uklidňující slova. Ještě víc než kdy jindy považovaly teď Vandu za dítě vlků. A jejich názor ještě potvrdilo, když měla Disciola, neteř blahoslaveného biskupa Salviho z Albi, vidění. Procházela se v klášterní zahradě s Basinou, Chrotieldou a Vandou. Čtyři dívky si hrály s míčem, křičely a smály se, když tu se náhle před užaslýma Disciolinýma očima proměnily Chrotielda a Basina v černé vlčice a z jejich tlam s hroživými tesáky potřísněnými slinami vycházela

rouhačská slova. Vanda tančila kolem nich, tleskala rukama, jako by měla velikou radost. Potom přistoupila k Disciole a pravila:

„To jsem způsobila já. A tebe také mohu proměnit ve vlka nebo v nějaké jiné zvíře, ale neudělám to, protože brzy umřeš. Bůh tě miluje a touží po tobě.“

Když domluvila, proměnila se Vanda v obrovskou bílou vlčici, jejíž tělo bylo obklopeno oslepujícím světlem.

„Jděte,“ nakázala pak černým vlčicím.

Ty se vrhly na Disciolu a sežraly ji.

Agnes přivolal zoufalý křik mladé jeptišky. Poslala pro Beggu, která konstatovala vysokou horečku zaviněnou velikým vzrušením. Doporučila naprostý klid a stálý dohled. Dívčiny družky se u ní střídaly, ale brzy bylo zřejmé, že je ztracena. Jednoho dne k deváté hodině řekla sestrám, které u ní bděly:

„Cítím se lehčí. Už netrpím. Nepotřebuji už vaši péči, nechte mě samotnou, ať mohu odpočívat a spát.“

Jeptišky splnily její přání a opustily celu umírající. Po nějaké chvíli se vrátily a vyslechly její poslední slova.

Disciola si se vztaženými rukama vyprošovala požehnání, ale nevěděly, od koho.

„Požehnej mi, svatý muži a služebníku boží. Dnes už potřebuji jsi vyrušován kvůli mně. Proč se máš, ó svatý muži, tak namáhat kvůli jedné nemocné ženě?“

Jeptišky se jí ptaly, komu jsou určena její slova. Neodpověděla. Chvilku na to vykřikla a poručila duši Pánu.

V té době se šílenec, kterého přivedli k úlomku pravého Kříže, aby z něj vyhnali dýbbla, vrhl na zem a trhaje si vlasy z hlavy křičel:

„Ach běda, běda! Postihla nás veliká ztráta!“

Ti, kdo byli s ním, se ho ptali, čeho se jeho bédování týká. Odpověděl:

„Duše té dívky se zmocnil anděl Michael a odnesl ji sám na nebesa. Tak nemá ďábel nad touto duší žádnou moc.“

Umyly její tělo, které bylo tak bílé, že nemohly najít žádný rubáš, který by se mu svou bělostí vyrovnal. V té době mělo vidění ještě několik dalších novic a jeptišek. Jedna z nich, jeptiška Veneranda, vyprávěla abatyši:

„Zdálo se mi, že se vydávám na cestu, a mým přáním bylo dostat se až k pramenu živé vody. Neznala jsem cestu a tu se najednou na cestě objevil muž a pravil: Tady je pramen živé vody, kterou jsi s takovou námahou hledala. Utiš svoji žízeň, a necht' je pro tebe pramenem živé vody prýstící až k životu věčnému. Když jsem se chtivě napila té vody, viděla jsem přicházet abatyši. Svlékla mě, oblékla do královského roucha zářícího zlatem a šperky tak nádhernými, že je nemožné si to představit. Řekla mi: to tvůj manžel ti posílá tyto dary.“

Hned po tomto vidění požádala jeptiška abatyši, aby jí připravila celu, v které by se uzavřela navždy před světem. Připravily ji a Agnes se jí zeptala:

„Tady máš svou celu, co si přeješ dál?“

Přála si, aby se mohla vzdálit ze společenství, což abatyše přijala s nelibostí. Jeptišky se shromáždily, zpívaly a každá nesla svíci. Radegunda a Agnes vzaly Venerandu za ruku a doprovodily ji až k cele. Potom se s ní všechny rozloučily, objaly ji a ona se nechala zavřít. Zazdily vchod, kudy se do cely dostala. Od tohoto dne se jen modlila a četla, živila se pouze chlebem a vodou, které jí podávaly malým otvorem ve zdi.

V tomto ovzduší vzníceného mysticismu se Vanda uzavřela do sebe. Ponořila se do studia hledajíc v knihách lék zapomenutí na Leuboveřino plísňení, chlad mladých

novicek, ale hlavně na změněné chování Basiny a Chrotiely. Sestřenice už se téměř neopouštěly a myslely jen na cetky. Díky královnině mírnosti a toleranci dostaly dovolení vylepšit si přísné bílé řeholnické roucho vyšíváním portami, širokými rukávy a bohatě zdobeným opaskem. Čelenku mohly mít na znamení královského původu zlatou. S ostatními novickami jednaly jako se služkami a neslyšely sebemenší odpor. Radegunda, domnívající se, že jí tím udělá radost, darovala Vandě nádherné prýmký, které sama vyšívala zlatem. Vanda za ně dojatě poděkovala, ale nenosila je. Královna se tomu podivila.

„Odpusť, matko, ale nemohu se oblékat do honosnějších šatů než ty.“

Dojatá Radegunda ji sevřela do náruče.

„Já jsem daleko vzdálená od pozemských marností a mými nejkrásnějšími ozdobami a štěstím jsou milost boží a jeho láska. Tím, že jsem se stala Kristovou nevěstou, vzdala jsem se všech podobných zbytečností. Ale ty, mé dítě, nebudeš hřešit, když se ozdobíš těmito prýmký a dáš si do vlasů zlatou pásku, kterou u tebe našli.“

„Ó, královno, není ještě jisté, jestli mám na ni nárok!“

„Máš na ni nárok dvojnásob. Nejsi snad moje dcera?“

„Jsem vaše nalezená dcera.“

„Nebud' smutná, drahé dítě. Náš dobrý Fortunat dělá všechno pro to, aby objevil stopy tvé pravé pokrevní rodiny. Ale ať už zjistí cokoli, pamatuj, že tvá skutečná rodina je tady a že tě mám ráda.“

„Já vás mám také ráda.“

Objaly se a zůstaly dlouho v tomto něžném spojení.

„Slyším, že už zvoní k modlitbám. Pojd', srdce moje, prosme Boha, aby nám zachoval svoji lásku.“

Romulfovy návštěvy plnily Vandino srdce vždycky radostí. Dlouho se spolu procházeli v klášterních zahradách i v lese a vždycky s nimi byli Ava a Urion. Zdálo se, že ten už si zvykl na svůj nový úděl. Byl sice hodně vysoký, ale podobal se čím dál víc děvčeti. Tváře, paže i boky se mu zaoblovaly a všechno v jeho chování připomínalo dívku, i hlas. Všichni v klášteře s výjimkou královny, abatyše, lékařů Reovalda a Merileifa a Beggy věřili, že je to dívka. A Vanda si v tomto ohledu nekladla žádné otázky. Spolu rozmlouvali ti dva ve svém rodném jazyce. Co si vypravovali? To bylo jejich tajemství. Ale po těchto rozhovorech zůstávala Vanda dlouhé hodiny zamyšlená. Od té doby, co se Urion naučil mluvit dobře latinsky, vyptával se ho Fortunat mnohokrát na zem, odkud pochází. Jeho odpovědi však byly rozpačité a zmatené a básník mohl číst v jeho očích strach, který se ještě znásobil, když s ním chtěl mluvit o Vandiných rodičích.

„Ten hoch byl určitě svědkem tak strašlivého masakru, že se mu trochu zatemnil mozek,“ myslel si odevzdaně Radegundin přítel.

SEDMÁ KAPITOLA

Rok 584

Další epidemie

Dlouhý Vandin pobyt u Romulfa

V lednu rozkvetly v zahradách kláštera svatého Kříže růže a okolo slunce se objevil velký, mnohobarevný kruh. Mrazy spálily vinice a bouře, které následovaly, je úplně zničily. To málo, co zůstalo po krupobití, dorazilo dlouhé sucho. Sedláci rozezlení na Boha otevřeli vinohrady a za neustálých kleteb tam vpustili stáda dobytka.

Stromy, které daly jablka v červenci, plodily znovu v září, dobytek pochcípál a hubenou úrodu poničily deště. Ve velkých galských městech zuřily četné epidemie. Ušetřen nezůstal ani klášter. Přes obětavou péči Beggy a jejích pomocnic několik jeptišek zemřelo.

Na chodbách, v zahradách, v celách, a dokonce i v kapli se hroutily jeptišky na zem a zvracely hustou, nažloutlou tekutinu. Na krku, v podpaží a v tříslech se objevovaly strašlivé dýměje, které praskaly a odporně páchly. V Poitiers spalovali mrtvolky ve víře, že tak epidemii zastaví.

Radegunda se obávala, že nemoc zasáhne i novicky, a proto se rozhodla, že je raději pošle domů k rodinám. Basina a Chrotielda odjely ke strýci, králi Gontranovi. Vandu svěřili Romulfovi. Ludovina, Asia a Urion ji doprovázeli. Královna se tak uklidnila a mohla veškeré své síly věnovat péči o drahé sestry.

Nemoc zmizela stejně náhle, jako se objevila. Agnes, vyčerpaná tolika probdělými nocemi u lůžek nemocných a umírajících, musela ulehnout. Z opatrnosti počkali ještě několik týdnů, než se odhodlali povolát zpět novicky. Těch několik měsíců, které Vanda strávila ve společnosti Romulfa a Albina navrátilivšího se z Alexandrie s titulem lékaře, patřilo k nejšťastnějším v jejím dětství. Vyměnila dlouhé bílé roucho za krátkou tuniku červené barvy, přepásanou širokým opaskem, nahé nohy si obula do lehkých sandálů. V tomhle úboru poznala konečně radost ze svobody, mohla běhat po loukách a po lesích beze strachu, že se zaplete do šatů nebo narazí do zdi. Zahrady, lesy a louky v klášteře byly sice rozlehlé, ale přece jen obklíčené vysokými zdmi. S pomocí Uriona a Avy na ně Vanda často vylézala a dívala se zasněně do dálky na krajinu rozkládající se do široka, na rozmarně se krouťící říčky Clain a Boivre, na rybníky svatého Hilaria a Montierneufa, odkud v létě stoupala mračna hmyzu a v zimě obávané mlhy, na pole s obilím, s ječmenem posetým chrpami a vlčími máky, které rozechvěl i sebemenší závan větru, a na ústřicové slapy u brodu svatého Cipriána, jejichž plody poitevinským tolik chutnaly. Na své pozorovatelně měla pod sebou celé město, zříceniny starých pohanských chrámů, Hadriánovy arény, křtitelnici svatého Jana a dům svatého Hilaria, který byl poutním místem, baziliku, kde hledali útočiště všichni pronásledovaní, antické hřbitovy, široké dlážděné cesty vedoucí k Saintes, Limoges nebo Tours,

bílé útesy a nesmírně rozlehlé hvozdy, které tvořily kolem Poitiers temný, hluboký pás a kde žila divoká zvířata, mezi nimi i její bratři vlci.

Ted' mohla ve společnosti svých galských přátel a Uriona běhat s Avou v těch lesích, které se jí zdálky zdály neproniknutelné. Pod klenbou stromů objevovala paseky, křoviska hloží, celé koberce konvalinek, fialek nebo pryskyřníku. Lesní podrosty neobývala jen divá zvěř: laň a její kolouch hasili svou žízeň u stejného pramene jako Vanda, králíci spásali podobné kvítí, které si vplétala do vlasů, a dudky, slavíky a červenky její přítomnost nevyplašila.

Brzy ráno chodila s Albinem sbírat byliny nebo doprovázela Romulfa, který obcházel nakladená oka. Vypasené zajíce potom otrok Ursus připravoval s peprou omáčkou a olizoval si přitom prsty. Velmi rychle se naučila zacházet s prakem stejně dobře jako Romulf a dokázala zasáhnout ptáka v letu. Albin jí ukázal, jak se loví raci a jak se chytají pstruzi jen tak do ruky nebo malou harpunou. Z Byzance přivezl koně, které dostal darem od císaře jako Radegundin chráněnc. Vanda se velmi brzy stala vynikající jezdkyní. Koupali se v průzračné vodě Clainu a nechali se unášet proudem mezi říčními chaluhami posetými bílými kvítky. Vrhali se na plážičky z jemného písku a sušili na slunci svá nahá těla. Často usnuli v objetí. Vanda nechápala, proč ji Albin někdy prudce odstrčil, nečekal na ni a skočil do vody. Dohonila ho, pověsila se mu na záda a kousala ho do krku a do uší. Bojoval jako kanec napadený psem, ale dívka sevření nepovolila.

Mnohokrát opustila potichu Romulfovo sídlo a vydala se s Avou hledat smečku.

Jednou, za bezměsíčné a bezhvězdné noci usnula unavená dlouhým pochodem v náručí svého vlka a

probudil ji vlhký jazyk, současně jemný i drsný. Z vůně vzduchu vycítila, že se blíží svítání. Všude vládlo neobvyklé ticho. Noční ptáci se už odmlčeli a ti, kteří zpívají ve dne, ještě spali. Byl mlčenlivý čas těsně před svítáním, kdy umírající dodýchají, kdy země zadržuje svůj dech a své vůně. Ticho bylo tak hluboké, že Vanda slyšela tlouci své vlastní srdce.

Zvedla se a rukou hledala Avu. Její prsty však nahnataly pouze mech. Posadila se a uviděla přímo proti sobě dvě svítící zorničky, které se na ni upíraly. Nebyly to Avovy oči.

Neměla strach, jen pociťovala lehký neklid, možná proto, že její vlk nebyl s ní. Zvedla se a zamířila k těm upřeným očím.

„Pojď ke mně, příteli, pojď, neboj se, pojď.“

Jazyk olízl její natažené prsty a téměř současně kňučící čumák očichával Vandin krk.

„Vlčice, vlčice!“

I přes naprostou tmou poznala svou matku. Objala zvíře, šťastná, že našla tu, kterou hledala.

Spolu se dočkaly svítání a také Avova návratu. Nepřišel sám, po boku měl mladou vlčici. Blížil se zahanbeně a strkal svou družku před sebou. Vrčela, když ji Vanda chtěla pohladit, ale rána packou ji zarazila.

„Vidím, že ses oženil, Avo. Ty mě teď opustíš?“

Vandiny oči se naplnily slzami. Něžně svého vlka objala. Všechno bylo tak, jak má být. Už dávno byl Ava dospělý, už dávno měl Vandu opustit a najít si družku. Jen láska k ní ho zdržovala v klášteře. Bylo to nádherné zvíře v plné síle a od lidí znalo jen laskání.

„Jdi, bude to tak pro tebe lepší. Ale slib mi, že se na mě přijdeš podívat.“

Ava dvakrát pokývl hlavou a pomalu odešel vstříc novému životu, následován svou družkou.

Vanda dlouho plakala s hlavou v kožešině matky-vlčice. Slunce už bylo vysoko a osušilo její slzy. Vlčice ji doprovodila až na okraj cesty, která vedla k Romulfovu statku, a vrátila se ke svým. Už od svítání ji Romulf i Albin šílení starostmi hledali všude po lesích. V domě zůstal jen Ursus.

„Pánové se zlobí. Musíš mít hlad, tumáš, vezmi si polévku.“

Vanda odstrčila misku s polévkou, cítila, že není schopna nic pozřít. Lehla si pod starou lípu, jejíž květy pronikavě voněly, a tvrdě usnula.

„Pane, pane, Vanda se vrátila!“

Romulf a Albin spěchali k lípě a chtěli dítě pořádně vyplísnit. Ale stopy slzí na její tváři je zarazily. Romulf šel do domu pro pokrývku a přikryl ji.

Probudila se odpoledne a usmála se na Albina, který u ní zůstal. Jakmile se chystal otevřít ústa, přikryla mu je rukou.

„Neříkej nic, Albine, nehubuj mě. Jsem šťastná, protože jsem znovu viděla vlčici, a jsem smutná, protože Ava odešel. Má teď svoji vlčici, už ho nikdy neuvidím.“

„Tak to má být, jednoho dne odejdeš i ty s manželem, možná do své země.“

„Nikdy, Albine, nikdy. Chci zůstat tady po celý svůj život. Nechci poznat tu zemi, o které mi Urion vypráví. Bohové jsou tam zlí a lidé krutí. Zabili mého otce a vyhnali mou matku.“

„Fortunat říká, že jsi možná královnou té země.“

„To je mi jedno. Copak se Radegunda nevzdala svého úřadu královny? Jdi, Albine, nech mě tady, potřebuju být sama.“

Albin se zamyšleně vrátil ke svým bylinkám a jejich tajemství.

Od té doby, co Ava odešel, zůstávala Vanda ochotněji s oběma bratry. Nikdy ji neunavily staré galské legendy, které jí vyprávěli o večerech, kdy sedali kolem ohniště.

Poznala tak rytmus čtyř ročních období, podle nichž se řídí sedlákův život. Poznala jaro se svěžími jasnými barvami, zářivé kypivé léto, královsky vyzdobený podzim i zimu oděnou do chladné bělosti. Poznala nelítostné březnové přeháňky, teplé a hřmotné deště za letních bouřek, po kterých je země jako vyčerpaná, zatímco z ní stoupají současně jemné i těžké vůně, poznala studené listopadové plískanice, které proniknou i nejlépe ušitým oděvem. Milovala všechno v tomhle poitevinském kraji, který přijala za svou vlast: často nevděčnou zemi a snově modré nebe, klidné řeky, zurčící potůčky a líně spící rybníky, háje i hluboké lesy. Milovala všechna domácí i divoká zvířata, milovala život sedláků i život jeptišek, pole stejně jako město Poitiers, dlouhé toulky po vyježděných cestách i hodiny strávené studiem při svitu louče. Milovala jízdu na koni i zpěv v kapli. Svářily se v ní dvě protikladné povahy. Jedna vyhledávala klid, druhá tíhla k dobrodružství.

OSMÁ KAPITOLA

Rok 585

***Smrt krále Chilpericha
Vandin návrat do kláštera***

Několik dní před Velikonocemi dorazil k Romulfovi Radegundin posel se žádostí, aby Vandu přivedl zpět do kláštera. Královna se bála, že znovu vypukne válka mezi králem Burgundska a králem Neustrie jako důsledek úmrtí jejich bratra a strýce, krále Chilpericha. Znovu by pak tlupy vojáků plenily vesnice, násilím odváděly muže do vojska, znásilňovaly nebo unášely ženy. Vanda si bez valné radosti oblékla řeholnické roucho a rozloučila se s Romulfem. Albin ji měl doprovázet a při té příležitosti vzdát poctu královně, kterou kvůli epidemii od svého návratu z Byzance neviděl.

Protože bylo deštivé počasí, poslala Radegunda krytý vůz tažený dvěma bílými voly na znamení Vandina královského původu. Vanda požádala, aby posel, starší muž, s nimi mohl jet ve voze. Usadil se na slámě proti oběma přátelům a vypravoval, za jakých okolností přišel král Chilperich o život. Opakoval slova tourského biskupa, který tu zprávu přinesl královně. Ludovina, Asia a Urion kráčeli za vozem s muži z doprovodu.

Na Chelleský les blízko Paříže se snesla noc a král Chilperich, vraceje se s malou družinou z lovu, mířil ke svému dvorci. Zastavil svého koně a pokynul jednomu sluhovi, který seskočil z koně a přiběhl ke králi. Král se opřel o jeho rameno a chystal se slézt z koně, když tu se najednou ten muž na něj vrhl a dvakrát ho bodl, jednou do podpaží a jednou do břicha. Než krále přivezli do paláce, skončil.

Jakmile se Manulf, biskup ze Senlis, dověděl o vraždě, dal umýt a navonět královo tělo a obléci ho do nejlepších šatů. Potom strávil noc zpíváním hymnů ve společnosti duchovních, královny Fredegundy, vojáků a králových sluhů. Ráno naložili Chilperichovo tělo na loď a odvezli je po proudu Seiny do Paříže, kde byl velmi slavnostně pohřben v bazilice svatého Vincenta.* Fredegunda se velice strachovala o svůj život. Útočiště našla v katedrále i se všemi poklady, které odvezla z paláce nebo které dostala od biskupa Ragnemoda, o němž se říkalo, že je jejím milencem. Několik měsíců po králově smrti povolala syna, kterému dala jméno Chlothar. Na biskupovu radu poslala vyslance ke králi Gontranovi a požádala ho, aby byl kmotrem jejímu synovi a spravoval království svého bratra Chilpericha do doby, než bude hoch schopen vládnout sám.

Král Gontran zmobilizoval vojsko, opustil Chalon a vyrazil k Paříži, aby křtem vzal na sebe starost o syna svého bratra Chilpericha.

Jakmile dorazil do Paříže, vyhledali ho vyslanci jeho synovce, krále Childeberta, kteří ho jménem svého pána

* Dnes kostel Saint-Germain des Prés

žádali, aby jim vydal Fredegundu. Měla být souzena za četné zločiny, které sama spáchala nebo k nim vydala rozkaz, mezi jinými i za vraždu svého manžela, jejímž vykonáním pověřila jednoho ze svých milenců, komorníka Eberulfa. Gontran odmítl ženu svého bratra vydat, ale nařídil vést vyšetřování zločinu. Fredegunda, kterou Eberulf obávaje se výsledků vyšetřování opustil, tohoto svého komplice obžalovala, že zavraždil jejího manžela a odvezl do Touraine velký poklad. Ten bídnlík uprchl do baziliky svatého Martina v Tours, kterou dobře znal, protože ji často plnil. Byla učiněna opatření, která mu měla zabránit v útěku. Obyvatelé Orléansu a Blois postavili stráž. Zabavili mu veškerý majetek. Veřejně vystavili jeho zlato, stříbro a všechny cennosti, které u něj našli.

Král Gontran poslal do Tours jistého Clauda, zahrnul ho dary a rozkázal mu, aby Eberulfa zabil. Tento hrabivý muž však vyhledal nejdříve královnu Fredegundu, která mu dala zlato a žádala ho, aby zbavil života muže, jehož teď tolik nenáviděla. Podařilo se mu vloudit se do Eberulfovy blízkosti. Přísahal mu věrnost na hrobě svatého Martina a těmito přísahami získal jeho důvěru. Každý den pak číhal na příležitost Eberulfa zabít, ale ten byl stále obklopen sluhy a otroky. Jednoho večera pozval Claude uprchlíka na večeři a podával mu vína s vonným kořením a potom silnější a kořeněnější vína z Laodiky a Gazy. Eberulf nalézal v tomto víně takové potěšení, že si ani nevšiml, jak se k němu blíží otrok jeho hostitele. Otrok mu zasadil ránu nožem, zatímco Claude vytasil meč a spěchal k tomu, kterého nazýval svým přítelem. Eberulf se srdnatě bránil a usekl mu palec, ale nakonec podlehl přesile a zemřel. Jeho mozek se rozlil po podlaze.

Tak zahynul vrah krále Chilpericha. Ani jeho zhoupci však nežili dlouho. Chudí, kteří byli zapsáni v seznamu

potřebných města Tours i jiní ubožáci, byli pohoršeni zločinem spáchaným na posvátném místě, vrhli se na ně vyzbrojeni kameny a holemi a pobili je.

Díky vyprávění královnina posla utekla Vandě a Albinovi cesta velmi rychle. Bez nehody dojeli do Poitiers. Těžká brána kláštera se otevřela a spřežení vjelo do dvora. Vandu přišlo přivítat mnoho jeptišek a novicek, mezi nimi i Chrotielda s Basinou. Zářily krásou a mládím, jejich šaty byly ozdobeny červenými, zelenými a modrými prýmkami ještě zdůrazněnými zlatým vyšíváním. Z dlouhých Chrotieldiných vlasů stejně jako z Basininých zlatých kučer splývaly dlouhé bílé lněné závoje až na zem, na hlavě měly obě zlatou čelenku. Protože byla zima, přehodily si přes ramena pláštíky z bílé vlny sepjaté sponami vykládanými drahokamy.

Shledání tří dívek bylo radostné. Chrotielda vyprávěla, jak se líbila králi Gontranovi, jak mu připadala příliš krásná na jeptišku a jak jí slíbil, že pro ni najde manžela hodného její krásy. Mluvila o počtách, které jí prokazovali mladí a vznešení válečníci, o svých špercích, o šatech. Basina neříkala nic.

„A co ty, Basino, také ses bavila?“ zeptala se Vanda.

„Ta!... prosím tě, je to husa, pokaždé, když se k ní nějaký muž přiblížil, rozplakala se a utekla ke královně.“

„Neměla by ses jí vysmívat, Chrotieldo.“

Vanda objala Basinu kolem pasu a políbila ji na tvář.

„Měla jsi jet se mnou. Naučila jsem se jezdit na koni, lovit raky, střílet z praku...“

„Lovit raky!... střílet z praku!...“ vysmívala se Chrotielda. „To je tedy skutečná zábava pro princeznu!... Zapomínáš, že my jsme dcery krále! Pravdou ovšem je, že ty jsi dcera sedláka, a že ty tedy...“

Vanda nenechala Chrotieldu dokončit větu. Skočila na ni, povalila ji na zem a tloukla jí hlavou o dlažbu na chodbě vedoucí do královniny cely. Glodosinda, která šla za nimi, se je snažila od sebe odtrhnout, ale Vanda sebou v zápalu boje házela tak, že její kopnutí poslalo tělnatou jeptišku k zemi, přímo pod nohy Radegundy přilákané sem hlukem a křikem.

„Co to má znamenat? To tys, Vando, zavinila tuhle ošklivou rvačku?“

Při zvuku milovaného hlasu pustila Vanda Chrotieldu. Princezna krvácela z nosu, což ještě znásobilo její nářek. Vrhla se ke královniným nohám.

„Ó, královno, tahle šílená Vanda se mě pokoušela zabít, mne, vaši příbuznou!“

„Mlč, Chrotieldo, zapomínáš, že Vanda je moje dcera. Jestli je však příčinou takového pozdvižení v domě božím, zasvěceném jen modlitbě a uchu, bude potrestána. Jdi. A ty, Vando, pojď se mnou.“

„Matko, je tu Albin. Vrátil se z Konstantinopole a chce vás pozdravit a poděkovat vám.“

Albin před královnou poklekl. Ta ho půvabně zvedla ze země a políbila na čelo.

„Albin, mladý bylinkář, žák Beggy a náš chránělec! Jaký krásný muž se z tebe stal!“

Opravdu, Albin byl velmi hezký, přitažlivý muž: tvář bez vousů po římském způsobu lemovaná vlnitými, dost dlouhými světlekaštanovými vlasy, inteligentní oči, usměvavá ústa s neuvěřitelně bílými zuby. Měl vysokou, pěkně urostlou postavu, oblečen byl do žluté tuniky olemované portou slézové barvy. Tunika mu sahala až ke kolenům a v pase byla stažená koženým opaskem, na němž se houpal krátký meč. Červené krátké kalhoty držel pod koleny pásek stejné barvy jako tunika. Boty měl z

měkké, modře obarvené kůže a plášť mu na rameni spínala bronzová, zlatem vykládaná fibule.

„Běž pozdravit Beggu, bude šťastná, až tě uvidí.“

Albin se uctivě poklonil před královnou, které za tolik vděčil, pohlédl na Vandu a odešel.

„Pojď ke mně, maličká, pojď.“

Jakmile se dveře královnina obydlí zavřely, vrhly se bez jediného slova jedna druhé do náruče. Radegunda neskřývala slzy radosti, že vidí své milované dítě.

„Ó, srdce moje, jak jsi mi chyběla. Bůh mi snad odpustí, že tě tolik miluji... Ukaž se mi, jak jsi vyrostla... a zkrásněla... lesní vzduch ti svědčí líp než ovzduší našeho kláštera.“

„Matko, jak se mi po vás stýskalo! Jsem šťastná, že jsem zase s vámi. Jak se daří abatyši Agnes?“

Královnino čelo se zachmuřilo.

„Moc dobře ne. Beggina péče je neúčinná. Ani náš dobrý lékař Reovald nedokáže její nemoc vyléčit.“

„Teď už můžete být klidná, matko, Albin ji určitě uzdraví.“

„Jak důvěřuješ nadání svého přítele, dítě!“

„Dokonce i císař v Konstantinopoli ho žádal o radu.“

„Přeji si, abys měla pravdu. Požádáme ho, aby se na naši ubohou přítelkyni podíval.“

Radegunda se posadila na vysokou židli, Vanda se uvelebila u jejích nohou, zkřížené ruce opřela o kolena své adoptivní matky a svůj hezký obličej zvedla k ní s výrazem něžné důvěry. Své ruce skryla v královniných.

„Před chvílkou jsem byla svědkem ošklivé scény. Co se stalo? Proč se pereš jako nějaký rošťák? Takové chování tě není hodno!“

Vanda neodpovídala, jen pokrývala Radegundiny ruce polibky. Radegunda ji přestala plísnit.

„Měj s Chrotieldou trpělivost, má tvrdou hlavu, ale dobré srdce. Není mezi námi šťastná a doufá, že nás jednou opustí.“

„Proč ji tady tedy zdržujete? Má raději šperky než modlitbu nebo studium.“

„Vím. Mám o to ubohé dítě strach. A na Basinu buď hodná a laskavá, je to smrtelně zraněná ovečka. Snaží se napodobovat svou sestřenicí, předstírá, že jako ona miluje šperky a ozdoby, ale to je jen zdání. Bojím se, že ztratila chuť k životu. Může jí pomoci jen láska. Pojd', teď půjdeme pozdravit abatyši.“

V Agnesině cele se setkali znovu s Albinem, kterého sem přivedla Begga, aby abatyši prohlédl. Vanda znala svého přítele dobře a teď postřehla na jeho tváři vážný, starostlivý výraz.

„Vyléčit tuhle ochablost mohou jen dobrá strava a dlouhé procházky v zahradě, až se udělá hezké počasí. Péče Beggy je vynikající, ale bohužel neúčinná.“

„Má dobrá Radegundo, přidělávám ti tolik starostí.“

„Jen buď klidná, ten hoch má pravdu. Nejdřív se přestěhuješ. Od nynějška budeš bydlet v té prostorné místnosti sousedící s mou. Její okna vedou do zahrady a svítí tam slunce.“

„Ale matko...“

„Dost řečí. Pro Beggu to také bude mnohem pohodlnější. Mám pravdu, Beggo?“

„Vzdávám se, matko, vzdávám se. Ať se stane, jak si přejete. Vando... jsi to ty?... Jak jsi vyrostla... Pojd' a obejmi mě.“

Vanda přitiskla rty na hořící abatyšino čelo. Jak se od jejího odjezdu změnila! Oči olemované černými kruhy se propadaly v hubeném bledém obličejí s příliš růžovými tvářemi a tenkými, zsinálými rty. Její krásné hnědé vlasy

se zlatými záblesky byly teď prokvetlé bílými nitkami. Návštěva abatyši viditelně unavovala a Vandě bylo do pláče. Na Begginu žádost opustili místnost. Jen Radegunda zůstala u lůžka své přítelkyně. Předtím však poprosila Albina, aby se na ni znovu přišel podívat.

Vanda se opět setkala se svými družkami při studiu a se svými profesorkami Nanthildou a Helsuinthou. Bylo to docela příjemné shledání. Učená Bertha zemřela během epidemie, nahradila ji Ingeburga. Byla ještě docela mladá a neměla její vlohy. Ve Vandě však objevila mimořádně nadanou žákyni. Velmi rychle se z nich staly přítelkyně.

Radost z učení pomohla Vandě trochu zapomenout na nádherný pobyt v přírodě, na toulky lesem, na koupele v průzračné vodě řek, dokonce i Ava byl trochu zapomenut. Fortunata, který při Vandině návratu v klášteře nebyl, nyní naprosto okouzila její krása a talent. Ukázal dívce cestu ke krásné literatuře, půjčil jí knihy nejlepších autorů řeckých i latinských.

DEVÁTÁ KAPITOLA

***Rok 586
Vražda Pretextata
Zázraky a divy
Vpád vlčí smečky do Poitiers***

Několik dní po Velikonocích přišla do kláštera svatého Kříže smutná zpráva, která způsobila Radegundě, Agnes i Fortunatovi hluboký zármutek. Na Fredegundin rozkaz byl zavražděn jejich přítel, rouenský biskup Pretextat. Fredegunda mu nikdy neodpustila, že pomáhal jejímu nevlastnímu synu Chlovisovi, a hlavně to, že byl po zavraždění jejího manžela Chilpericha povolán z vyhnanství zpět do úřadu.

Několikrát se ocitla tváří v tvář tomuto muži, kterého nechala nespravedlivě odsoudit a zapudit. Očekávala, že teď u něj najde pokorné chování člověka v nemilosti, kterému bylo odpuštěno. Měla však před sebou hrdého muže, který jí zjevně pohrdal. Raněna ve své pýše dala průchod nenávisti a během jednoho obřadu pronesla nahlas větu:

„Ten muž by si měl uvědomit, že se může vrátit doba, kdy půjde znovu do vyhnanství.“

Dívaje se na ni, odpověděl klidně a pohrdavě:

„Ani ve vyhnanství jsem nepřestal být biskupem, jsem jím a budu stále. A co ty? Kde máš jistotu, že se budeš navždy těšit z královské moci?“

Po těchto biskupových slovech zavládlo rozpačité ticho. Všichni čekali, že Fredegunda napadne muže, který k ní tak tvrdě promluvil. Nic však neudělala a beze slova odešla.

Vrátila se do paláce a nechala si zavolat biskupa Melaina, kterého jmenoval do úřadu Chilperich a jehož nyní Pretextatův příchod vyhnal z Rouenu. Před ním dala královna průchod svému vzteku a nenávisti. Svěřila se mu se svými neblahými plány. Melaine, který si nepřál nic toužebněji než vrátit se do Rouenu jako biskup, jí slíbil pomoc.

Melaine nebyl sám, komu se nelíbil Pretextatův návrat. Jeden arcijáhen v sobě živil vůči Pretextatovi smrtelnou nenávist. Fredegunda ho přibrala do spiknutí. Bylo rozhodnuto, že arcijáhen najde mezi otroky na statcích náležejících kostelu muže, který bude ochoten za příslib svobody pro sebe a svoji rodinu spáchat dvojí zločin: vraždu a svatokrádež. Našel takového nešťastníka a dal mu dvě stě zlatých: sto od Fredegundy, padesát od Melaina a zbytek daroval on sám. Pro zločin stanovili datum 14. dubna, Velikonoce.

Toho dne se rouenský biskup vydal velmi časně do kostela a podle zvyku začal ve stanoveném sledu předzpěvovat antifony. Zatímco sbor opakoval žalm, posadil se unavený stařec na lavici a s hlavou v dlaních zůstal hodnou chvíli hluboko ponořený do modlitby. Neslyšel přicházet svého vraha. Ten se přiblížil těsně k němu, vytáhl nůž a vrazil ho do biskupovy hrudi. Pretextat vykřikl, aby přivolal pomoc, ale nikdo z duchovních se nepohnul, buď ze zbabělosti, nebo proto, že zločin schvaloval. Vrah měl dost času na útěk.

Nešťastný biskup se namáhavě zvedl a dovlekl k oltáři, svíraje oběma rukama svou ránu. Zakrvácenýma rukama se přitáhl nahoru k oltáři a dosáhl na zlatou nádobu, v níž byly uloženy nejsvětější svátosti určené pro přijímání umírajících. Rozlomil posvěcený chléb a přijal tělo Kristovo, děkuje přítom Bohu, že mu nechal čas, aby se s ním před smrtí spojil. Potom upadl do náruče dvou svých věrných služebníků, kteří k němu konečně přiběhli. Odnesli ho do jeho pokoje. Fredegunda, kterou mezitím zpravili o úspěchu celého podniku, neodolala pokušení vidět svého nepřítele umírat a navštívila biskupa v doprovodu vévodů Beppolema a Ansovalda, kteří o ničem nevěděli. Královna stěží zakrývala radost vidouc, jak málo času biskupovi zbývá. Nasadila soucitný tón a pravila:

„Jaký smutek pociťujeme, ó svatý biskupe, my stejně jako celý tvůj národ, že tvou ctihodnou osobu potkalo takové neštěstí. Ať nám nebesa označí toho, kdo se odvážil spáchat tak ohavný zločin, aby mohl být potrestán mukami odpovídajícími velikosti zločinu.“

Taková proradnost probudila v umírajícím starci sílu. Zvedl se a odpověděl:

„A kdo jiný by mohl spáchat takový čin než ten, který vraždil krále, který tolikrát proléval nevinnou krev a který spáchal v tomto království tolik zlých skutků?“

Královna nedala najevo pražádné rozpaky a beze slova odešla. Krátce nato Pretextat zemřel.

Obyvatelé Rouenu, prostí lidé i franští šlechtici, Římané i Galové, byli otřeseni tímto hnusným zločinem.

Biskup Leudovald, který zatím spravoval církev v Rouenu do volby nového biskupa, nařídil vyšetřování a podle rozhodnutí duchovenstva ve městě nechal zavřít všechny rouenské kostely a zakázal sloužit mše až do doby, než se najdou vrazi.

Král Gontran, jemuž pověděli o obviněních vznesených proti Fredegundě, poslal tři biskupy, Artemia ze Sensu, Verana z Cavaillonu a Agricia z Troyes, k velmožům, kteří vychovávali Chilperichova syna, mladého krále Chlothara, a požádal je, aby královnu potrestali. Velmoži biskupy pozorně a uctivě vyslechli, ale neudělali nic. Nenechali předvést královnu, nenechali ji potrestat.

V Poitiers, v klášteře svatého Kříže nařídila abatyše několik dní postu a modliteb.

Krátce po těchto událostech zemřela po dlouhé agonii v Radegundině náručí Agnes, ta dobrá Agnes, královna adoptivní dcera, její přítelkyně i důvěrnice. Královna bolest byla nesmírná, obávali se o její život. Jedině Vandina přítomnost a její láska pomáhala Radegundě snášet žal.

Abatyší byla jmenována Leubovera. Chrotielda a Basina pociťovaly značnou nelibost a zlost, Vanda z toho byla smutná. V té době měla Radegunda vidění. Jednoho dne se modlila ve své cele, tělo zmučené dlouhými posty a sebetrýzněním, když tu uviděla mladého, velmi krásného muže, který k ní laskavě a uctivě promluvil:

„Proč mě prosíte tak zaníceně, proč jste netrpělivá, proč pláčete? Proč jsou vaše modlitby ke mně tak horoucí, proč se kvůli mně tak krutě kajete, kvůli mně, který je stále s vámi? Jste perla nesmírné ceny a vězte, že jste v první řadě na mé koruně.“

Královna se svěřila se svým viděním Baudovinii a Tranquille a žádala je, aby o tom až do její smrti pomlčely. Cítila, že přijde brzy.

Po tomto vidění se její tvář projasnila, jako by ji zevnitř něco rozsvěcovalo. Jemný úsměv teď vůbec neopouštěl její rty zbledlé posty a stálým utrpením a zdálo se, že se nohama při chůzi sotva dotýká země, tak

byla její chůze lehká. Byla přesvědčena, že ji Bůh k sobě brzy povolá, a proto se ještě více sblížila s novickami a hlavně s Vandou. Vandina hrdá povaha, která nesnesla žádné nespravedlnosti a příkoří, naplňovala královnu velkými starostmi o dívčinu budoucnost. Nechala si k sobě zavolat deset mladých novic a dávala jim laskavá ponaučení:

„Vybrala jsem si vás za své dcery. Jste světlo mých očí, jste můj život, můj odpočinek a veškeré mé blaho. Jste nově osázenou vinicí. Pracujme společně na tomto světě, abychom si zajistily život věčný. Služme Pánu silnou vírou a láskou bez hranic ve svaté bázni, hledejme ho v prostotě srdce, abychom mohly s důvěrou říci: Dej nám, Pane, co jsi nám slíbil, protože my jsme činily, jak jsi rozkázal.“

Často pocítila strach před tím omračujícím mládím novic. Tiskla je k sobě.

„Spěchejte, abyste sklidily setbu Páně, protože, slyšte pravdu: nebudete mít vždycky dost času. Spěchejte, protože budete jednou litovat času, který uplynul. Ach, určitě ho budete litovat a marně ho budete chtít vrátit zpět.“

V téže době učinila několik zázraků. Vyhнала d'ábla z těla manželky klášterního tesaře. Jedna jeptiška měla už několik let podivnou chorobu: ve dne bylo její tělo studené jako led a v noci ji stravoval plamen, nemohla se už hýbat. Nejlepší lékaři z Poitiers i Begga a Albin vyčerpali všechny svoje vědomosti. Královna nechala odnést umírající dívku do lázně a sama ji uzdravila – byla s ní jen služka – tím, že jí rukou přejížděla po těle, z něhož pak zmizela všechna bolest. Jeptiška se zvedla, přijala potravu, kterou dříve s odporem odmítala. Jiná sestra si přiložila na téměř slepé oči balíček pelyňku,

který nosila Radegunda na hrudi, aby se osvěžila. Zrak se jí vrátil, nemoc odešla a nezanechala na ní jedinou stopu.

Královna se zlobila, když mluvili o zázračném uzdravení, byla přesvědčena, že jedině Bůh udělal všechny tyto zázraky a že jedině jemu musí děkovat modlitbami.

Vanda se v téhle atmosféře smrti a svatých zázraků nudila. Od té doby, co se Leubovera stala abatyší, řád v klášteře zpřísněl, ale přitom se z něj vytratil původní pořádek. Skončilo pobíhání po křížových chodbách a po zahradách, byl konec s koupelemi v bazénu a s dlouhými hodinami strávenými sněním nad básníky, konec s návštěvami u Romulfa. Dokonce i Galovy návštěvy v klášteře byly díky Leuboveřiným zásahům omezeny a směly se konat jen jednou do měsíce. Vanda se několikrát protivila abatyšiným příkazům a vyneslo jí to tři dny žaláře a zákaz vidět Albina před jeho odjezdem do Španělska, kam si ho jako lékaře povolal král Reccared. Vanda si nestěžovala své adoptivní matce, ale po jednom záchvatu vzteku, který Leuboveru natolik vyděsil, že se neodvážila zavřít ji znovu do žaláře, upadla Vanda do jakési podivné melancholie, která znepokojovala Beggu i královnu.

„Co je ti, dítě, jsi mezi námi nešťastná? Kde je tvá krásná růžová barva? Kde je tvoje veselost? Tvá radost? Při bohoslužbách jsi roztržitá, lhostejná. Bůh nemiluje vlažné duše. Řekni mi, potěšení moje, co tě trápí?“

„Nic mi není, matko, je mi líto naší dobré matky Agnes.“

Radegunda povzdychla a po tváři jí stekla slza.

„Mně také chybí, mé dítě. Prosím Boha, aby mě k sobě povolal, abych se s ní znovu sešla.“ Smutně hladila Vandu po krásných vlasech s teplými odlesky. „Co si

přeješ? Dala bych tolik za to, abych tě znovu viděla smát se. Neměj strach, mluv.“

„Ó matko, matko, můžete nechat zmizet zdi a dát volnost všem ptáčkům zavřeným uvnitř?... Můžete poručit větru, aby mi cuchal vlasy? Dovolíte mi sednout na koně, který by mě tryskem odnesl do lesů, kde mě čekají mí bratři vlci?... Můžete mi vrátit Avu a jeho teplo, Romulfa a jeho silné paže, které mě zdvíhají vysoko k nebi, Albina s jeho něžnými rukama? Toužím, má matko, běhat po lesích a lukách jen v krátké tunice, koupat se v Boivru a Clainu, poslouchat, jak v noci zpívají slavíci a ve dne cvrlikají cvrčci, mám chuť pronásledovat zajíce a koloucha a skolit je ranou z praku, chci poslouchat toho, kterého jste mi dala za otce, jak vypráví o životě svých galských předků, chci se procházet v ulicích Poitiers, ale jinak než s Tranquillou nebo Ludovinou, když jdeme rozdělovat chudým almužnu... Mám chuť... mám chuť... být svobodná...“ řekla a vypukla v pláč.

Radegunda zůstala dlouho mlčky sedět, jen stále hladila vlasy své dcerky.

„Dítě... ubohé dítě... svoboda... víš, co utrpení v sobě skrývá to slovo? Víš, že svoboda může být tou nejhorší věcí? Že ji můžeš každým okamžikem ztratit? Jeden den královnou, druhý den otrokyní a celý život budeš oplakávat ztrátu toho vzácného daru. Poznala jsem svobodu a prožila jsem také otroctví, a co je ještě horšího, poznala jsem iluzi svobody spočívající v moci. Svobodná jsem se znovu stala až tady. Svobodná před zrakem božím. Pro některé duše je pravá svoboda jen tady. Pro tebe je ještě příliš brzy, pochopíš to později. Pro toho, kdo nechce mít nad sebou pána, je jediným pánem Bůh.“

„Copak Bůh může nahradit slunce na mé kůži, vůni lesního podrostu po bouři, svěží vůni potoků?...“

„Bůh je tohle všechno,“ přerušila ji Radegunda. „V modlitbě zaplavuje tvou duši sladkou a ušlechtilou vůní, hřeje tvou kůži svou božskou láskou a osvěžuje tvé čelo nebeskou rosou. Bůh je v tobě a v každé věci, bdí nad tebou jako nad tím nejdražším ze svých statků. Dal ti život a miluje tě jako své dítě. Přivedl ti do cesty pevné, statné tělo a něžné, milující srdce: tvého otce Romulfa a jednu ubohou ženu, která prosí Boha, aby jí odpustil, že ho šidí o trochu lásky, která mu patří, a dává ji tobě, má dcero. Prosme ho, mé dítě, aby ti dal sílu sloužit mu a naplnit svůj osud. Poděkujme mu za jeho dary.“

Poklekly. Když se Vanda zvedla, vypadala klidněji. Našla opět svoji vyrovnanost. Královna ji však ztratila. Zavolala si abatyši.

„Leubovero, má drahá, znepokojuje mě Vandin osud. Bůh mě k sobě povolá dřív, než ukončím její výchovu. Co mám dělat? Co mi radíš?“

„Ó, královno, ve své dobrotě nevidíš chyby toho dítěte. Je prudká, pyšná, svéhlavá a drzá. Poslouchá jen svá vlastní přání a dělá, co se jí líbí. A navíc, i přes své mládí, má špatný vliv na novicky. Dlouhé hodiny mluví cizím jazykem s Urion, kterou jsme jí přidělily jako služku a která poslouchá jen ji. Když se jí zeptám: O čem si spolu vykládáte? Odpoví: To by vás nezajímalo. Není trpělivá při modlitbách, během bohoslužeb bývá často roztržitá. Přesto, na rozdíl od Chrotieldy a Basiny, neodmlouvá, když má zametat chodby, prát prádlo, nosit zrní do dvora, látat šaty. Dělá to však bez zájmu, lhostejně, ne s vědomím, že nabízí Pánu svoji skromnou práci. I přes mé zákazy si stále půjčuje od Fortunata knihy a v noci proklouzne do kuchyně, kde čte při světle ohniště.“

„To by nebyl tak velký hřích.“

„Možná pro dívku patřící světu, ale ne pro jeptišku, která má být poslušná svých představených.“

„Proč si myslíš, že bude Vanda jeptiškou?“

„A co by mohla být jiného? Není to snad čest, být služebnicí boží, být nevěstou Boha?“

„Ano, má milá Leubovero, pokud si nás Bůh vybere.“

„Ale matko, co chcete s tím dítětem dělat jiného? Nemůže být ničím jiným než jeptiškou, zrovna tak jako Chrotielda a Basina.“

„A jako ony být špatnou jeptiškou? Ne, Leubovero, to dítě není stvořeno pro klášter, alespoň zatím ne. Myslela jsem na to, že bych ji provdala za nějakého prince z mého rodu, ale její dosud neznámý původ tomu brání.“

„Jestli to necháte na mně, nebude z ní špatná jeptiška. Má sice tvrdou hlavu, ale je inteligentní a brzy pochopí, co je pro ni výhodné.“

„Výhodné?... Bojím se, že je Vanda na hony vzdálena takovému uvažování. Nezapomeň, že žila v lesích.“

„Ráda bych na to zapomněla. Má stejný pohled jako její vlk Ava, který naštěstí zmizel. Je v ní něco zvířecího, hlavně když se hádá s Chrotieldou. To dítě vlků mě znepokojuje, cítím v tom cosi ďábelského.“

„Mlč, říkáš hlouposti. Jak můžeš ty, abatyše, vzdělaná žena, věřit babským povídkám?“

„Vím dobře, svatá královno, že nemáš ráda, když připomínáme její příbuzenství s vlky. Ale lidé z Poitiers za mnou včera přišli se žádostí, abychom poslaly Vandu k vlčí smečce, která napadá osamělé chodce. Ta smečka má v čele šedou vlčici, kterou viděli sluhové a otroci bloudit kolem kláštera. Co mám těm ubohým lidem říci? Vlci sežrali už tři děti a dvě ženy.“

„A co s tím vším má co dělat Vanda?“

„To jsem jim také řekla. Odpověděli, že jedna stařena, věštkyně velmi starého kmene Theifalů* předpověděla, že šedá vlčice bude zabíjet ženy a děti, ale že bude vyhnána z města pannou, kterou krmila svým mlékem. Ti lidé při odchodu prohlásili, že se zítra, to je tedy dnes, vrátí a vyžádají si audienci u tebe...“

Hlasitý hluk pronikl zdmi Radegundiny cely. Leubovera se zvedla a šla otevřít dveře. To, co viděla, ji natolik překvapilo, že zůstala chvíli bez hnutí.

„Co se děje, Leubovero?“

„Ó, královno, lidé z Poitiers vtrhli do kláštera, vyломili naši svatou bránu a otroci nemají dost sil, aby je zadrželi.“

„Ať je tedy vpustí dovnitř.“

Leubovera vyšla z cely a dala otrokům rozkaz, aby pustili dovnitř zástupce obyvatel Poitiers. V čele skupinky šel bohatý poitierský obchodník, kterého Radegunda znala pro jeho zbožnost a proto, že dával velké almužny. Vstoupil první do skromné cely a padl na kolena stejně jako jeho druhové.

„Leudovalde, co se děje tak vážného, že ty a tví přátelé násilím vnikáte do domu božích služebnic?“

„Odpusť, svatá královno, to bolest těch ubohých lidí mi dala odvalu předstoupit před tebe. Vlci sežrali dvě další děti.“

„Ubohé děti, budu se za ně modlit. Ale proč ta zvířata nezaženete nebo nezabijete? Copak nemáte dost odvážných mužů, kteří by vás před nimi ochránili?“

„Jsou to snad sami ďáblové. Pokaždé, když už se k nim blížíme, zmizí. Jsou tak obratní a rychlí, že je naše šípy ani kameny z našich praků nezasáhnou. Nevíme už,

* Theifalové – gótského původu, obývali část bývalého teritoria Poitou, kde se usídlili ve IV. století. Zachovávali dlouho své zvyky i po franské invazi. Dali jméno městečku Tiffauges ve Vendée

co máme dělat. Vzpomněl jsem si na dítě, které našli u vlků, a na to, jak k nim o několik let později uteklo. Mluvil jsem o tom se staršími ve městě a s Placidií, jejíž věk nikdo nezná. Potvrdili mi, že jedině ona může vyhnat vlky a zachránit naše děti.“

Radegunda dlouho mlčky pozorovala muže u svých nohou. Velký smutek jí sevřel srdce. Co se stane s Vandou, jestli se jí povede vyhnat vlky z města? Pro všechny pak bude čarodějnice, kterou budou pohrdat, budou se jí bát, budou ji kamenovat, posílat na hranici. Už nikdy nebude jako ostatní děti, navždy zůstane dítětem vlků.

Královna se pomalu zvedla. V tu chvíli v sobě neměla nic z pokorné jeptišky, laskavé zakladatelky kláštera, pozorné matky. Byla to královna, která pohlíží na svůj lid. Když konečně promluvila, pochopila to i abatyše a řeholnice, které tu byly s ní, a sklonily se před jejím majestátem.

„Z lítosti nad vámi a vašimi dětmi souhlasím s tím, aby se má dcera Vanda v čele procesí vydala na místo, kde sídlí vlci, a s pomocí všemohoucího Boha je vyhnala z města. Pošlete pro Vandu,“ dodala obracejíc se k jeptiškám seskupeným kolem abatyše.

Vanda přišla, dlouhé vlasy měla stažené do koňského ohonu na vrcholu hlavy, přes čelo královskou čelenku, oblečená do klášterního roucha. Nijak ji nepřekvapilo, že je v královnině cele spousta cizích lidí. Poklonila se před abatyší, potom před královnou.

„Přeješ si, matko?“

„Mé dítě, tyto ubozí lidé věří, že můžeš vyhnat vlky, kteří je zraňují a požírají.“

„I já tomu věřím, matko.“

Místoprostor zaplavil úlevný šepot.

„Má matka vlčice mi řekla, že mi nikdy žádný vlk z její smečky neublíží, protože jsou to mí bratři.“

Leubovera vrhla na Radegundu vítězný pohled, který říkal: Vidíte, měla jsem pravdu. Královnino srdce se sevřelo.

„Jdi, má dcero, doprovodíme tě v průvodu až k branám kláštera, které nám náš rád zakazuje překročit. Potom půjdeš v doprovodu Ludoviny, Urion a Tranquilly, obchodníka Leudovalda a jeho přátel dál do města a my se zatím budeme za tebe modlit k našemu Pánu. Budeme na tebe čekat a v kapli budeme sloužit mši svatou.“

Dav se rozestoupil a nechal projít něžně se objímající Radegundu s Vandou.

V uličkách Poitiers foukal ledový vítr, po ztuhlém sněhu to klouzalo, bledé slunce nedosáhlo až na zem. Malá skupina zapálila pochodně. Vanda prosila, aby ji nechali samotnou, i přes zoufalé prosby Ludoviny a Tranquilly. Urion se třásl strachy pod krytým portálem jednoho domu.

Brzy se v ponurém dni ztratila drobná silueta všem z dohledu. I když měla Vanda těžký plášť podšitý kožešinou a teplé holínky, byla jí zima. Beze strachu kráčela prázdnými ulicemi města a vyluzovala přitom zvláštní zvuky. Došla na malé náměstí, kde stál dům, v němž žil blahoslavený svatý Hilarius. Vrčení, které zaslechla, jí potvrdilo, že našla, co hledala.

Ze stínu domu se odloupl veliký vlk s tmavými, lesklými chlupy a potměšile ji pozoroval. Vanda se k němu blížila s nataženýma holýma rukama a stále vydávala ty zvláštní tóny. Vlč zavětril a couvl ukazuje přitom tesáky. Dívka se k němu zase přiblížila, zvíře zavrčelo a zježily se mu chlupy. Když byla Vanda na dva

kroky od něj, zastavil se, mordu měl plnou slin a zuby připravené trhat. Náhle ho povalila šedivá masa a vlk se překulil do sněhu. Nastal krátký boj, který se podobal spíše trochu prudší výměně názoru. Velký vlk byl poražen a lehl si k Vandiným nohám. Vlčice, ano, byla to ona, se přiblížila k Vandě, dlouho ji pozorovala, jako by se chtěla přesvědčit, že se nemýlí, že je to vskutku to dítě, které krmila svým mlékem. Jemně zavyla a položila svou hlavu na Vandino rameno. Vanda ji objala, tiskla k sobě a říkala jí něžná slůvka, kterým snad vlčice rozuměla.

„Matko vlčice, proč napadáš malé děti, ty, která jsi mě zachránila?... Vím, že sníh pokrýl celý kraj a mnoho lesní zvěře zahynulo, že ovčiny a dvory jsou dobře hlídané, ale můžeš přece přijít za mnou, matka královna by mi dovolila, abych tě nakrmila a tvé blízké také. Ale teď vás lidé chtějí zabít. Musíte odejít.“

Vlčice sklopila hlavu jako domácí zvíře, které je přistiženo, že dělá něco zakázaného.

„Netvař se tak, neměla jsi zabíjet děti, to lidi rozzlobilo. Musíš je chápat, také bys nebyla ráda, kdyby ti zabíjeli mláďata.“

Vlčice odpověděla energickým zavrčením. Sedm nebo osm velikých vlků se k nim přiblížilo.

„Nevidím Avu. Kde je? Avo... Avo...“

Najednou ji něco povalilo do sněhu a lísalo se k ní s takovou silou, že se nedokázala bránit. Ava jí olizoval obličej, krk, ruce.

„Nech toho... Nech toho, zmáčíš mi celý obličej... pusť, jsi moc těžký... Ach, kamaráde, jak jsem ráda, že tě zase vidím! Kde je tvá žena? Máš děti?“

Dlouho si spolu povídali a mazlili se. Už nastala noc a bylo vidět pochodně.

„Nehýbejte se, jdu za těmi muži a řeknu jim, že opustíte město. Hned se vrátím.“

Vanda běžela ke světlům, našla Leudovalda a řekla mu:

„Mí bratři vlci odejdou a už se nevrátí. Slíbila jsem jim, že jim neublížíte. Dovedu je až k severní bráně.“

„Proč k severní a ne k jižní bráně, která je blíž?“

„Protože na jih od města už není žádná zvěř a na sever od Poitiers ještě nějaká zbývá. Jsou jako vy, také mají hlad a je jim zima.“

„Dělej, jak rozumíš, půjdeme za tebou a budeme zpívat žalmy.“

Vanda se vrátila ke svým přátelům a s rukama zabořenýma v kožešinách matky vlčice a Avy kráčela mezi nimi v čele smečky. Ještě mnoho let poté, dokonce po několika stoletích, vypravovaly poitevinské ženy svým vnukům, jak krásná princezna zachránila město Poitiers před vlky.

Malá smečka, za níž šli mužové a ženy zachumlaní do kožešin nebo do hadrů, došla bez překážek až k severní bráně. Několik kroků od vysokých hradeb se Vanda s přáteli rozloučila. Když se vrátila k lidem, kteří zůstali před hradbami, měla tvář zmáčenou slzami.

„... je v tom ďábel.“

„... čarodějnice...“

„... náš biskup Marovej by z toho určitě neměl radost...“

„... ale přesto vlky vyhnala...“

„... a kdo ti zaručí, že není sama vlčice...“

„... na místě královny Radegundy bych se bál...“

„... je to ďábel, který se vloudil do kláštera...“

Vanda se shledala s Ludovinou a ubohým Urionem, který se třásl na celém těle. Otrokyně Tranquilla je zaštiťovala svým mohutným tělem.

„Rozestupte se... Nechte projít královninu dceru...“
Jak se blížili ke klášteru, stávaly se řeči kolem nich stále nepřátelštější.
„... upálit by ji měli...“
„... je s vlky spolčená... vrátí se a budou zabíjet naše děti...“

„... musíme ji zabít dřív, než je zavolá zpátky...“
„... smrt čarodějnici... smrt dítěti vlků...“
S Leudovaldovou pomocí se Tranquille a Urionovi podařilo vyrvat Vandu davu a dovést až k bráně kláštera, která se okamžitě otevřela. Před užaslým davem se odvíjelo nečekané divadlo. Všichni padli na kolena a vztahovali ruce v pověrečném strachu.

Objevila se Radegunda, přes skromné řeholnické roucho měla oblečený svůj královský plášť, na hlavě zahalené závojem těžkou korunu posázenou drahými kameny. Obklopovaly ji abatyše a jeptišky, každá měla v ruce zapálenou svíci a zpívaly hymnus, který složil Fortunat na počest návratu ztracené dcery. Vypadaly jako andělé střežící bránu do ráje před těmi, kteří zemřeli obtíženi smrtelným hříchem.

Královna hněvivě oslovila dav.

„Vy bídní, poslala jsem svou dceru, aby vás s pomocí boží zbavila vlků, a vy se jí takhle odvděčujete? Urážíte božskou prozřetelnost, která tento zázrak umožnila. Jste tak nevědomí, nebo tak zlí? Kajte se, aby vám Pán odpustil. I já se za vás budu modlit. Pojd', mé dítě.“

Za jeptíškami i za Vandou se zavřela brána.

V davu se rozhostilo ticho. Nikdo se neodvažoval promluvit, ba ani pohlédnout na svého souseda. Postupně se pomalu rozešli a vrátili se do svých domovů, kde na ně čekaly jejich děti.

Začal padat sníh a pod jeho příkrovem zmizely všechny stopy po vlčích.

DESÁTÁ KAPITOLA

Rok 587

Útěk Venerandy žijící v zazděné cele Radegundina smrt

Každého roku několik dní před Velikonocemi navštěvovala královna s abatyší Venerandu, která se rozhodla žít v odloučení, aby se ujistily, že jeptiška chce i nadále mučit duši i tělo přísnou samotou. Každý rok je Veneranda přijímala vlídnými slovy a ujišťovala je, že se cítí naprosto šťastná. Když se však Radegunda o Velikonocích r. 587 blížila k zazděné Venerandině cele, zaslechla odtamtud jakési skučení a kletby. Spěchala k okénku, kterým se podávalo zavřené jeptišce jídlo, a volala neklidně:

„Co se stalo, mé dítě? Jsi nemocná?... Venerando, promluv, zapřísahám tě...”

Odpověděl jí pláč smíšený se smíchem.

„Ta nešťastnice se pomátla, rychle, zavolejte dělníky, kteří pracují na opravě bazénu.“

Dělníci přispěchali s ostrými kopáči a velkými dřevěnými palicemi. Netrvalo dlouho a cihlovou zeď probořili. Jakmile padla poslední překážka, přiblížili se k cele, ale hned vyděšeně couvli. V cele se skrývala jako divé zvíře v noře podivná bytost porostlá zježenou,

šedivou, ohavně špinavou srstí, oblečená do našedlých hadrů, údy měla nahé a hrozivě hubené, ruce a nohy vyschlé na kost, s nepředstavitelně dlouhými nehty. Dívala se na ně neuvěřitelně zlým pohledem a z jejích bezzubých, pěnou pokrytých úst vycházely nadávky a nehezky smích.

Radegunda přistoupila blíž. Do nosu ji uhodil příšerný pach. Zarazila se a nemohla popadnout dech. Vyčítala si, že dala souhlas k tak strašnému počínání, a po tváři jí tekly slzy.

Veneranda se těžce zvedla a blížila se k malé skupince zkamenělé hrůzou. V ostrém jarním světle vypadala ještě odporněji.

Její tělo jako by se rozkládalo, bylo pokryté nazelenalým mechem, v němž se hemžili červi. Všichni couvli před strašlivým puchem vycházejícím z bytosti, která kdysi bývala ženou.

Náhle se vrhla kupředu a vrčela přitom jako divé zvíře. Utíkala, ale její pohyby byly nesourodé a nesladěné, jako by se každou chvíli měla rozpadnout na kousky.

„Ublíží si,“ vykřikla Radegunda. „Musíte ji zadržet.“

Dělníci tu nešťastníci doběhli. Jeden z nich ji uchopil za paži, ale okamžitě ji s výkřikem pustil. Díval se na svoji ruku se vzrůstající hrůzou a třepal jí, jako by se chtěl zbavit nějakého slizkého zvířete.

„Sáhl jsem na smrt, sáhl jsem na smrt,“ opakoval ohromeně. Jeho druhové na něj pohlíželi s hrůzou a odmítali se přiblížit k šílené jeptišce. Dala se znovu do běhu a namířila k terase čnicí nad řekou Clain. Vylezla na zeď a skočila do prázdna.

Všichni přihlížející vykřikli.

Královna spěchala, jak jen jí to dovolila její nemoc a věk, ke zdi a naklonila se přes ni. Pod vysokou zdí

uviděla ležet nehybné Venerandino tělo. Domnívají se, že je mrtvá, začala se modlit. Najednou... ne, to není možné, tělo, které spadlo z takové výšky, se pohnulo, zvedlo, vstalo a kulhajíč běželo k řece. Zakrátko zmizelo za houštinami.

„To je zázrak,“ šeptaly jeptišky.

„Ať ji jdou hledat a přivedou do špitálu.“

Celé dny marně hledali ubohou Venerandu, pátrali dokonce i ve vodách Clainu. Nikde žádná stopa.

Teprve za dlouhý čas se dověděli, že nešťastnice se ukrývá v kryptě baziliky svatého Hilaria, kam jí věřící nosí něco k jídlu.

Královna i abatyše žádaly biskupa Maroveje, aby šílenou jeptišku nechal dopravit zpátky do kláštera. Ale poitierský biskup jim odpověděl, že pomatená dívka umíněně odmítá opustit baziliku a navíc zahrnuje svatou zakladatelku kláštera i abatyši hrubými nadávkami a hroznými urážkami. Radegundu to nesmírně zarmoutilo.

V tomto roce, l. p. 587, měla i tak mnoho starostí. O radu ji žádal král Gontran, který usiloval o uzavření dohody se svým synovcem králem Childebertem o městě Senlis. Hlavním důvodem této dohody však bylo zabránit královnám Brunhildě a Fredegundě, aby krvavými válkami i nadále pustošily galská království. Radegunda napsala oběma královnám listy plné bolesti, v nichž je žádala, aby přestaly s bratrovražednými válkami, uzavřely mír, a zachránily tak koruny a možná i životy svých synů.

Brunhilda odpověděla, že její syn král Childebert a ona sama mají na paměti jen blaho a štěstí svého národa a že se podrobí moudrým rozhodnutím biskupů Řehoře a Felixe. Fredegundina odpověď byla naprosto odlišná, upřela v ní právo králům Austrasie a Burgundska mluvit

jejím jménem i jménem jejího syna, který byl ještě dítětem.

Radegunda předala tyto dopisy Gontranovi, který požádal svého synovce Childeberta, aby za ním okamžitě přijel do Chalonu.

Královnino zdraví se den ode dne zhoršovalo. Vyrovnaně čekala na okamžik, kdy ji Bůh k sobě povolá. Znepokojovala se však o budoucnost kláštera a o osud některých jeptišek. Bála se hlavně o Chrotieldu. Dcera krále Cariberta i přes svůj značný odpor už složila řeholní slib. Byla z ní teď krásná, jedenadvacetiletá mladá žena vznešené chůze a pyšného pohledu. Proti její zpupnosti byly bezmocné královniny laskavé domluvy i přísné tresty, které jí udělovala abatyše. Byla dcerou krále a chtěla, aby se s ní tak zacházelo i přesto, že to bylo proti řádu svatého Césara. Při procházkách a v hodinách volné zábavy se obklopovala svým dvorem složeným z nejmladších jeptišek a novic, dcer franských šlechticů. Vládla jim cítíc se k tomu předurčena svým původem, který nikdy neopomněla zdůraznit, i způsobem oblečení. Na závoji měla zlatou čelenku a její klášterní roucho bylo zdobeno zlatě vyšívanými portami. Jejími nejoblíbenějšími družkami byly Basina, která ji ve všem napodobovala, a Vanda, která měla i přes svých pouhých třináct let na Chrotieldu jistý vliv, i když odmítala parádit se jako ona. Bránily jí v tom láska a úcta k Radegundě.

Královna Chrotieldu litovala a bála se, aby neprovedla nějaký nerozvážný kousek. Pro bytosti, které se nechtějí vzdát světa, není nic horšího než klášter. O Basinu se tolik nebála, věděla, že se sice dá snadno ovlivnit, ale že je její duše příliš zraněná, než aby se někdy chtěla vrátit na královský dvůr. Velkou starost jí však dělala Vanda. Co se s ní stane, až královna zemře?

V rozpacích napsala králi Gontranovi a požádala ho, aby se o Vandu staral jako vlastní otec, až tu ona nebude. Poslala mu zlaté mince a šperky jako věno pro svou dceru a prosila ho, aby jí našel manžela, který by ji udělal šťastnou. Nechtěla, aby se stala jeptiškou, neboť se sama k tomuto údělu necítila povolána.

Tourský biskup Řehoř předal královně Gontranovu odpověď. Ta trochu rozptýlila její starosti. Okamžik, který tolik toužebně očekávala a jehož se současně bála, se přiblížil.

Už několik dní nepřijímala královna potravu. Její organismus, vyčerpaný tolika pusty a trápeními, ji odmítal, jenom díky Vandě se královna občas alespoň trochu napila vody. Když Radegunda cítila, že se blíží její chvíle, dala si zavolat jednotlivě všechny jeptišky i novicky. Předala jim potom své rady a ponaučení vycházející z povahy každé z nich, poprosila je, aby se modlily za klidný odpočinek její duše, a požehnala jim. Vandu přijala jako poslední, dlouho k ní promlouvala, tiskla ji v náručí a naposledy jí požehnala. Věrný přítel Fortunat jí udělil poslední svátost. Než vydechla naposledy, poprosila všechny o odpuštění, zejména služby a otrokyně, sepjala ruce, pozvedla oči k nebi a pravila:

„Jsem připravena, můj Pane.“

Zemřela s úsměvem na rtech. Její skon doprovázela jedna zázračná událost. Jistý Domolenus, berní úředník, který bydlel v městečku poblíž Poitiers, umíral na tlak na prsou, který ho dusil a svíral. Ve snu uviděl královnu, jak přichází do jeho městečka. Běžel jí naproti, pokorně ji pozdravil a zeptal se jí, čeho si žádá. Protože si lidé přáli, aby byl v tomto městečku vybudován kostel na počest svatého Martina, vzala ho za ruku, ukázala mu na jedno

místo a pravila: „Tady budou odpočívat ostatky ctihodného apoštola víry. Vystavte tu chrám, který by ho byl hoden.“ Následujícího rána se zázrakem na označeném místě objevila dlažba a základy chrámu a téhož dne začali se stavbou baziliky. Královna mu v tom snu přiložila ruku na krk a ústa a pravila: „Jdi, Bůh ti pomůže a vrátí ti zdraví,“ a potom dodala: „A já tě prosím, abys propustil pro lásku ke mně ty, které držíš ve vězení.“

Domolenus úředník se probudil a necítil žádnou bolest. Vyprávěl sen své ženě a dodal, že se domnívá, že královna v tu dobu skonala. Poslal do města pro čerstvé zprávy a současně vydal rozkaz, aby propustili na svobodu sedm vězňů, které držel v řetězech. Posel mu obratem přinesl zprávu, že královna už není mezi živými.

Radegunda zemřela třináctého dne měsíce srpna 1. p. 587, ve středu ráno, v požehnaný den mezi všemi věřícími, protože Ježíš se ve středu narodil. Ve stejnou chvíli skonala i její přítel Junien ve svém opatství Jaunay. Měli se rádi a slíbili si, že až jeden z nich zemře, nechá svou smrt okamžitě oznámit přeživšímu příteli ještě v týž den, aby duše zemřelého byla vyprovázena na té obávané cestě modlitbami toho, který ještě zůstává na této zemi. Z Chaunay, kde zemřel Junien, a z Poitiers, kde zemřela Radegunda, se tedy okamžitě vypravili poslové a setkali se na půli cesty. Na tomto místě ve farnosti Ceaux-les-Couhé, šest mil od Poitiers byl vystavěn převorský kostel nazvaný Toussaie.

Smrt té, kterou už nyní nazývali svatou Radegundou, uvrhla všechny obyvatele kláštera svatého Kříže do hlubokého smutku. Oblíbenou královninu otrokyni Tranquillu museli od mrtvého těla její paní odtrhnout násilím. Dobrá Tranquilla nechtěla být nikdy vyvázána z otroctví tvrdíc, že ve svém srdci je svobodná. Už jako

dítě následovala Radegundu, když ji král Chlothar unesl z Durynska, a poznala, jak je trpké být odtržena od svých a ztratit vlast. Nikdy nechtěla opustit královnu, během těch let se stala něčím víc než věrnou služebnicí, byla její přítelkyní, důvěrníci. Chrotielta a Basina prolévaly hořké slzy, dobře cítily, že ztratily vzácného spojence. Baudovinie, která měla na starosti písemnosti, napsala do klášterní kroniky:

„Běda nám, neboť neseme trest za své hříchy. Naše srdce je plné hořkosti, pláčeme v zoufalství, ale nezasloužili jsme si mít ji mezi sebou déle. – To ráno, kdy nás zasáhla nezměrná bolest nad její smrtí, zaslechli dělníci pracující v lomu na sousedním pahorku, zatímco naše nářky a pláč pronikaly až k nebi, hlasy andělů hovořících ve výšinách: „Nechte ji zde,“ pravil jeden z nich, „ty nářky a smutek dojalý našeho Pána.“ Ale ti, kteří ji odnášeli, odpověděli: „Je dokonáno, ráj je otevřen, přidruží se ke slávě andělů a bude odpočívat v lůně Věčnosti.“ Věříme, že nás neopustila, neboť vládne spolu s tím, jemuž darovala své srdce, a my ji musíme spíše uctívat než ji oplakávat. Pravda, ztratili jsme v tomto životě královnu a matku, ale vyslali jsme do království nebeského mocnou prostřednici, a zanechal-li její skon na zemi nepopsatelnou bolest, mezi anděly pak vnesl nebeskou radost.“

Nejkrutěji zasáhla královnina smrt Vandu. Už podruhé ztratila matku. Její první myšlenka při pohledu na matčino mrtvé tělo byla: „Půjdu za ní.“ Zнала dobře bylinky a dokázala si připravit smrtící nápoj. Když ho však nesla k ústům, zaslechla hlas milované matky:

„Co to činiš, ty nešťastnice? Copak nevíš, že když vypiješ jed, budeme rozdělené navždy a já budu na

nebesích pociťovat bolest, až uvidím tvé utrpení v pekelných plamenech?“

Vanda padla na kolena, pohár jí vypadl z ruky a rozbil se. S obličejem zaplaveným slzami vztahovala ruce ve směru, odkud slyšela hlas.

„Ó matko, proč jste mě opustila? Proč jste mě nechala samotnou uprostřed nepřátel? Vraťte se, nebo mě nechte zemřít.“

„Ty musíš žít. Jsi předurčena k vykonání velkých věcí, vykonej je tedy pro lásku ke mně, pro lásku boží. Nemysli na smrt, ty jsi život, nechtěj ho dobrovolně ztratit, nebo ztratíš ten druhý. Přísahaj mi, že si na něj sama nesáhneš.“

Vanda ležela zlomená, zhroucená na zemi. Když pomalu zvedla hlavu, slzy na její tváři už byly suché, obličej klidný a pohled pevný. Zvedla ruku a řekla silným hlasem:

„Pro tvoji, jen pro tvoji lásku přísahám, že budu žít tak dlouho, jak se zlíbí Bohu.“

Zdálo se jí, že zaslechla něco jako úlevný povzdech, a hlas ještě řekl:

„Vyznej se abatyši, že jsi měla tak zločinnou myšlenku, a požádej ji, ať ti mým jménem odpustí.“

Leubovera stěží zakrývala nelibost a podráždění, když vyslechla Vandinu zpověď. Nepochybovala, že svatá zakladatelka skutečně se svou dcerkou mluvila, ale měla teď jiné starosti. Chladně dala rozhřešení a požehnání té, kterou v hloubi své duše nikdy nepřestala nazývat „dítětem vlků“. Abatyše měla pro svou roztržitost omluvu: musela zajistit pohřební obřady a utišit bolest jeptišek.

Poslala pro poitierského biskupa Maroveje, ale přišla odpověď, že je zaneprázdněn cestou po farnostech své diecéze. Leubovera pochopila, že biskup nikdy

Radegundě neodpustil, že nechala bez jeho vědomí dopravit ze Svaté země kousek pravého kříže, dar císaře Justiniána a jeho manželky císařovny Sofie. Toto nepřátelství bylo důvodem, proč se zakladatelka kláštera dala pod ochranu krále. Abatyše tedy vzkázala pro biskupa z Tours, aby sloužil pohřební obřady. Řehoř přijel okamžitě. Když spatřil královnu, která mu byla něžnou a věrnou přítelkyní, bylo jeho dojetí nesmírné. Smrt nepoznamenala nijak nepříznivě krásnou Radegundinu tvář, její obličej si zachoval barvu, jakou měl, když ještě byla živa a zdráva. Před tímto zjevem se biskupovi zdálo, že vidí anděla v lidské podobě, a zmocnil se ho úžas a úcta, jako by se octl v přítomnosti Matky boží.

Po tři dny čekali marně na Marovejův návrat, aby byl smuteční obřad skutečně okázalý a slavnostní. Všechny jeptišky se shromáždily a zpívaly obvyklé žalmy a často se stávalo, že ve zpěvu musely ustat, a pak se ozýval jen dušený pláč a nářek. Protože se biskup Marovej nedostavil, sloužil Řehoř celý obřad sám a učinil to s okázalostí hodnou světice, kterou oplakávali. Královna byla podle svého přání pohřbena v bazilice, již začala stavět na počest svaté Marie, uprostřed svých dívek, které ji na věčnost předešly, a vedle své milované Agnes.

Tělesné pozůstatky vynesli před klášter. Protože v řádu stanovila, že žádná jeptiška před svou smrtí nesmí opustit zdi kláštera, vystoupily všechny řeholnice s výjimkou Vandy, kterou v průvodu podpíral Romulf, na hradby a na věže lemující klášter. Pláč a nářek zcela přehlušily zpěvy duchovenstva. Jeptišky odpovídaly na žalmy pláčem, na hymny vzlykáním, na aleluja sténáním. Úpěnlivě prosily, aby vystavili rakev k úpatí věže, aby tak mohly ještě jednou spatřit tu, kterou nazývaly svou matkou. Jeden slepec, který se přiblížil k průvodu, naby

znovu zrak. Vzdávaje Bohu díky, šel s procesím a zpíval, zatímco jeptišky lkaly drásající si tváře.

*„Proč jste nás sirotky, ó matko, opustila? Ke komu se teď utečeme v našem smutku? Opustily jsme své rodiny, své bohatství a přimkly se k vám, a vy jste nás teď vydala napospas věčným slzám a bolesti, která nikdy neskončí. Až do této chvíle byl tento klášter pro nás místem rozlehlejším než naše města a naše vsi. Všude, kde jsme se mohly setkat s vámi, matko, byla pro nás vaše přítomnost nad rozkvetlé louky, nad kosmaté sklizně, nad fialky, růže a lilie, které okrašlují naše pole. Vaše slova byla pro nás slunečním jasem nebo hvězdou vnášející ve tmě světlo do našich duší. Ale nyní celá země pro nás potemněla a náš klášter je nám teď místem příliš těsným, které nás svírá a dusí, protože se už nikdy nebudeme těšit z vaší přítomnosti. – Musela jste nás opustit? Ach, jak jsou šťastné ty, které vás na nebesa předešly! Víme, že jste se přidala ke slávě boží. Tyto myšlenky na vás nás trochu utěšují, ale hned nás zase do žalosti uvrhnou ta nešťastná slova: už nikdy neuvidíme svoji matku.“**

Až do poslední chvíle doufali Řehoř a Leubovera, že se Marovej přece jen objeví.

„Co uděláme, jestli náš biskup nepřijede, vždyť místo, kde má královna odpočívat, nebylo ještě biskupem vysvěceno,“ pravila abatyše. Na žádost úředníků a obyvatel města, kteří se sešli na pohřbu blahoslavené královny, ustoupil tourský biskup jejich přání a vysvětil oltář přímo v hrobce. Dali tělo do velké dřevěné rakve vyložené vonnými bylinami, a protože musel být kvůli tomu hrob vyhlouben do větší šíře, přemístili dva vedlejší hroby. Po skončení obřadu se Řehoř vrátil domů a ponechal čest zavřít hrobku a sloužit mši Marovejovi.

* Baudovinie: Život svaté Radegundy

Když Marovej přijel, vodily ho abatyše a její dívky po všech místech v klášteře, kde královna četla a modlívala se. V pláči mu říkaly: „*Tady je to místo, kde jsme viděly božskou milosrdnou matku poklekat k modlitbě a plakat, ale už ji víckrát neuvidíme. Tady je kniha, v které četávala, ale její milý hlas plný moudrosti už nikdy nedolehne k našim uším. Tady je vřeteno, kterým si krátila dlouhé chvíle půstu a nespavosti, ale už nikdy se ho její posvěcené prsty nedotknou.*“

Při těchto slovech opět tekly slzy i přes útěšná biskupova slova. Ten ostatně plakal též.

Od smrti své milé přítelkyně byl Fortunat jen stínem toho veselého druha, jímž býval. Vyžádal si od abatyše dovolení, aby směl navštívit krále Gontrana a získat od něj pokyny ohledně Vandiny budoucnosti. Než dala Leubovera odpověď, zeptala se Maroveje, co má dělat. Ten si vyžádal čas na přemýšlení. Až před Vánocemi dal k cestě souhlas. Fortunat však musel průběh jednání věrně vylíčit.

Vanda tak ztratila posledního opravdového přítele v klášteře. Od smrti své dobroditelky se hodně změnila. Při bohoslužbách byla horlivá, před nadřízenými pokorná a ochotně plnila jejich rozkazy. „Ještě z ní udělám jeptišku,“ myslela si Leubovera. „Naše svatá královna se zmýlila, to dítě cítí svaté poslání.“ Kdyby byla o něco vnímavější, nemohlo by ji Vandino chování zmást. Abatyše však nebyla tak citlivá ani tak laskavá, aby si všimla, že to dítě trpí a hledá útočiště v modlitbě, v tichu, při práci nebo ve studiu, aby pozapomnělo na svůj žal. Trošku tedy polevila a nehlídala už tolik to „dítě vlků“, které znovu dostalo povolení přijímat návštěvy a vídat svého kmotra, Gala Romulfa.

Jejich shledání zmírnilo trochu dívčin smutek. Královna předala před svou smrtí Romulfovi váček obsahující pět set zlatých a dvě truhličky. Jedna byla plná šperků a měla posloužit Vandě v případě, že by to potřebovala, druhá obsahovala všechno, co u ní našli tenkrát v zimě u menhiru. Sdělila mu také své úmysly ohledně jejich dcery a přání, aby ji Romulf doprovázel na cestě k burgundskému králi. Ten dobrý muž pln úcty ke královně se vším souhlasil a netrpělivě teď očekával Leuboveřino svolení, aby mohl splnit královnino poslední přání.

JEDENÁCTÁ KAPITOLA

Rok 588 ***Dvě setkání v lese***

Na začátku jara se z cesty navrátil Fortunat. Jeho příjezd oslavovali v klášteře všichni, vždyť knězova kulatost a dobrosrdečnost jeho obyvatelům velmi chyběly. Dokonce i Leubovera, obvykle velmi střídmá v projevování citů, dávala najevo radost. S Fortunatem se sem vrátilo trochu veselosti, která zmizela s Radegundiným skolem. Vanda se vrhla do jeho náruče s pláčem. Fortunata nepříjemně překvapila změna, která se udála s milovaným královniným dítětem. Její pleť ztratila svou zdravou barvu, čemomodré kruhy pod očima vypovídaly o probdělých nocích, hubené ruce byly skoro průsvitné a dlouhé roucho novicky plandalo na příliš útlém těle. Hodně vyrostla a vypadala starší než na svých čtrnáct let.

„To dítě je nemocné,“ řekl Leuboveře. „Musíme se o ni co nejdříve postarat.“

Poslali do Poitiers pro nejlepší lékaře a ti prohlásili, že dívku ubíjí smutek a žal a že ji může zachránit jen změna způsobu života.

„Napíši králi Gontranovi, aby si ji k sobě vzal co nejdříve,“ řekl Fortunat abatyši.

„Copak jste mi sám neřekl, že král přijme rád Vandu do svého poručenství, ale že žádá, aby byla pod ochranou biskupa Maroveje a mou ještě alespoň rok?“

„Ano, vím, ale tady jde o její život. Jestli zemře, neodvážím se objevit se před královnou při posledním soudu. Mluvil jsem s Vandou, všechno jí tu připomíná matku, každé místo tu v ní vyvolává vzpomínky na šťastné chvíle...“

„Má se modlit k našemu Pánu,“ zabručela abatyše.

„Modlí se bez ustání a prosí ho, aby jí dal odvahu žít bez matčiny lásky. Znepokojuje mě to, Leubovero, značně mě to znepokojuje.“

„Chalon je daleko a cesty nejsou bezpečné. V létě se uzdraví.“

„Ne, je příliš nemocná. Pošleme ji s Urion, Ludovinou a dvěma třemi služkami k jejímu otci Romulfovi.“

„Nevidím ráda, když se novicky zdržují mimo klášter.“

„Ale Vanda není novicka.“

„Bude jí. To dítě má poslání stát se jeptiškou.“

Fortunat se zlostně zvedl ze židle.

„Víte velmi dobře, Leubovero, že to není pravda. Vanda je zbožná a plní velmi přesně své úkoly, ale netouží po tom, stát se jeptiškou.“

„A co její změněné chování, její horlivost při službě Bohu, její zbožnost? Dřív bývala přece tak roztržitá, co na to řeknete?“

„Změněné chování? Horlivost? Ale to je přece jen projev jejího smutku, jejího bloudění, její samoty.“

„Copak je tu sama? Vy žertujete, příteli Fortune. Sama uprostřed dvou set padesáti jeptišek!“

„Ano, abatyše, je sama. Od té doby, co královna zemřela, se jeptišky Vandy straní víc než kdy jindy.“

Některé z nich se bojí s ní třeba jen promluvit, aby se vám neznelíbily, protože dobře vědí, že vy ji moc ráda nemáte a že nemůžete zapomenout, za jakých okolností přišla do kláštera. Pro vás zůstává stále dítětem vlků, nebezpečnou čarodějnicí, kterou si není radno příliš pustit k tělu. Nepomyslela jste nikdy na to, co taková opuštěnost může vykonat v mladé duši? Zapřísahám vás, pro lásku naší svaté zakladatelky, pro lásku boží, nechte Vandu odejít.“

Leubovera dlouho mlčela, než konečně odpověděla.

„Je to pravda, nemám to dítě příliš v lásce. Vždycky jsem si myslela, že s ní přišla do kláštera, který mám na starosti, řada neštěstí. Cítím v ní něco špatného, nevhodného a nebezpečného pro ženu, jakousi žízeň po nezávislosti a svobodě neslučitelné s jejím pohlavím. Pouze to, že se zasvětil Bohu, může tyhle její vlastnosti udržet na uzdě.“

„To by bylo proti královnině přání.“

„Vím,“ řekla Leubovera unaveně. „Je to nesmírně těžké, Fortunate, mít na starosti dvě stě padesát duší. Cítím se nehodná toho úkolu, neschopná. Ne, nevymlouvejte mi to, vím, že mám pravdu. Od smrti naší zakladatelky se tady mravy uvolnily, vládne tu nedbalost. Začalo jaro a jeptišky se znovu oddávají hrám venku, to je v pořádku, ale některé novicky a i jeptišky vkládají do těch her až nadmíru mnoho náruživostí, pocítují při nich přehnaně velkou radost.“

„Jste příliš náročná, má dobrá abatyše, tělo přece potřebuje trochu pohybu a cvičení.“

„Vím. Věřte mi, Fortunate, klášter svaté Radegundy očekávají těžké dny. Promluvím si o Vandě s naším biskupem a zařídím se podle jeho pokynů.“

Fortunat se musel podrobit.

Krátce po této rozmluvě si abatyše nechala zavolat Fortunata do své pracovny, kde právě hovořila s biskupem Marovejem. Básník je uctivě pozdravil.

„Vstaň, bratře,“ pravil biskup, „abatyše se mnou mluvila o královnině adoptivní dceři a o tom, že Vandu čeká na svém dvoře král Gontran. Nejsem proti tomu, aby ta dívka žila v královském paláci, ale až o něco později. Protože prý je však nemocná, ať se zatím uchýlí ke svému adoptivnímu otci, Galovi Romulfovi. Její doprovod nechť je hodný dcery naší drahé svaté Radegundy.“

„Ó, biskupe, rozhodl jsi moudře. Děkuji ti jménem toho dítěte.“

Vanda odjela koncem druhého měsíce* vozem taženým dvěma bílými voly ve společnosti Fortunata, který trval na tom, že ji bude doprovázet. V druhém voze jeli Urion, Ludovina, Asia a tři svobodné služky pokročilého věku. Předvoj této malé výpravy tvořila skupina ozbrojenců patřících biskupovi z Poitiers, který tak chtěl ukázat, jakou úctu vzdává chráněnkyni královny Radegundy a nyní i krále Gontrana.

Bylo časně jaro a ze všech stran se drala jemná i ostrá zeleň listů, žlutý narcisů a prvních pryskyřníků nebeská modř pomněnek a sladká vůně posledních fialek. Místy pronikala až do vozu k Vandě ještě zimní vůně podrostu a její chřípí se chvělo jako nozdry mladého živočicha, který cítí blízkost svého doupěte nebo oblíbené zvěře. Do tváří se jí vrátilo trochu barvy. Ukolébána stálým kodrcáním vozu odpočívala, opírajíc si hlavu o rameno královnina důvěrníka.

* Duben

„Příteli Fortunate, to jen díky tobě mohu vdechovat svobodný vzduch a opustit místa, kde jsem se cítila tolik šťastná a kde teď nalézám jen smutek a slzy. Tolik mi chybí dobrá a vlídná slova mé matky! Cítím, jak do mne vstupují špatné touhy. Zatím jsem je s pomocí boží potlačila! Ale jak je to těžké! Jsem sama a tak slabá. Někdy v noci mě to stojí opravdu veliké úsilí, abych neutekla do lesů za matkou vlčicí a svým vlkem Avou. Ti mi také chybějí. Vždyť mě vzali mezi sebe, chránili mě, milovali mě. V klášteře jsem často cítila, jak mi ostatní dívky vyčítají, že k nim skutečně nepatřím. Pro Basinu a Chrotieldu jsem adoptovaná dcera královny. Mám tedy nárok na stejné ohledy jako ony. Ale protože se nad svým původem stále vznášejí pochybnosti, dívají se na mne jako na uchvatitelku. Novicky žálí na to, co nazývají „mou svobodou“ ve vztahu k přísnému řádu. A jeptišky s výjimkou Beggy, Nanthildy a Helsuinthy ve mně vidí jen čarodějnici nebo alespoň někoho, komu je lepší se raději vyhnout. Jaké city ke mně chová abatyše, to víš ty sám nejlíp. Pro ni jsem spíše než dcerou královny dítětem vlků. Myslí si, že tohle neštěstí, jak říká, se dá napravit jen tím, že se stanu jeptiškou. Vážně jsem o tom přemýšlela, ale pak jsem si řekla, že bych klamala sebe i Boha, který si zaslouží víc než vlažné a truchlivé srdce. Proto nechci být jeptiškou.“

„Mluvila jsi o tom s abatyší?“

„Ještě ne, čekám, až se mi navrátí síly a až se trochu uklidním.“

„Jsi rozumná, mé kůzlátko. Ale na rozdíl od naší drahé zesnulé mě netrápí obavy o tvůj osud. Na dvoře krále Gontrana tě přijmou jako královnu a budou se tam k tobě také tak chovat. V jeho sídle v Chalonu už máš připravené pokoje. Správce paláce pro tebe hledá vhodné služby a otrokyně, vyšívачky už teď pracují na tvých

šatech a zlatníci na tvých špercích. Královna Brunhilda, která byla u krále v době mé audience, mě ujistila, že budeš pod ochranou jejího syna, mladého krále Childeberta. Ale ty mlčíš, copak z toho všeho nemáš radost?“

„Nevím. Bojím se dvora a králů. Říká se o nich, že jsou krutí. Nikdy nezapomenu na to, jak Fredegunda rozkázala svým sluhům, aby znásilnili Basinu.“

„Ale ty nepůjdeš k Fredegundě!“

„Vím, ale Brunhilda je také velmi krutá.“

„Všichni králové jsou krutí, není mezi nimi ani jeden, který by vlastníma rukama nezabil nejen nepřítele, ale i vlastního příbuzného, bratra nebo dítě. Moc činí člověka zlým. Ten, kdo má moc, se bojí, že ji ztratí, a aby si ji zachoval, neváhá zabíjet. A protože zabíjí také proto, že se bojí, aby sám nebyl zabit, není celé kralování nic jiného než neustálé zabíjení nevinných. Hodně jsem cestoval po galských královstvích, projel jsem země za Rýnem i země španělské a italské a všude jsem viděl na královských rukách krev.“

„A co je na moci tak zvláštního, že po ní lidé tolik prahnou?“

„U někoho je to touha nebýt nikým ovládan, jiný chce získat hodně bohatství, dobýt nové země a také vládnout druhým...“

„Někteří však mají rádi spravedlnost,“ přerušila ho Vanda.

„Mají rádi spravedlnost, když jim jde na ruku. Co zmůže chudák tváří v tvář rozmaru nějakého pána? Bohužel, spravedlnost není pro chudáky nebo pro otroky, i když se církev snaží zlepšit jejich těžký osud.“

Jejich rozhovor přerušily výkřiky a hluk. Odhrnuli kožené závěsy a vyhlédli ven. Těžký vůz zastavil a

Vanda chtěla vyskočit. Fortunat ji zadržel. Zavolal na vůdce vojáků:

„Co se děje? Proč jsme zastavili?“

„Jeden muž vpředu si myslí, že zahlédl vlka.“

„Ach, Fortunate, to je Ava, jsem si tím jistá. Už před chvílí se mi zdálo, že cítím jeho pach. Nech mě jít za ním.“

„Ne, nechci, aby tě tihle vojáci viděli ve společnosti vlků. Okamžitě by to donesli biskupovi a abatyši a jen by tak potvrdili jejich hloupé domněnky.“

Vanda se vrhla zpátky do vozu na podušky a vydechla najednou velmi unaveně:

„Máš pravdu, milý Fortunate.“

Zavřela oči a průvod se dal znovu na cestu, jak almužník rozkázal.

K Romulfovi dorazili až k večeru. Romulf od rána běhal z domu na cestu a zase zpátky, tolik byl netrpělivý a tak se těšil na shledání se svou dcerkou. Díky Radegundině štědrosti mohl dát postavit budovy, které byly více hodny přijmout dívku, kterou v duchu nazýval svou „malou královničkou“. Vrhli se jeden druhému do náručí, plakali a smáli se. Gal ji držel v natažených pažích, jako by se chtěl přesvědčit, že je to skutečně dítě, které našel tehdy v zimě v lesích. Stejně jako Fortunat po svém návratu do kláštera, i on byl udiven, jak vyrostla a jak je bledá.

„Příteli Romulfe, chápu tvou radost, že znovu vidíš svou dceru, ale nemohl by ses trochu zabývat také těmi, kteří ji k tobě přivezli?“

„Promiň mi to, Fortunate, při pohledu na Vandu jsem zapomněl na zákony pohostinství.“

Oba muži se skutečně přátelsky objali. Oba měli vznešené, velkorysé srdce, které neznalo žárlivost, malichernost, oba milovali život, víno a dobré jídlo.

Galský sedlák byl svým způsobem vlastně také básník, který opěvoval půdu a svoji vlast stejně jako bývalý student z Ravenny, který se stal knězem, opěvoval zázraky svatých, dvory králů a radosti bohaté tabule. A navíc měli oba jednu společnou lásku, Vandu.

„Nechal jsem připravit jídlo hodné tvé pověsti labužníka,“ pokračoval Romulf. „Doufám, že ti bude chutnat.“

Úspěch předčil všechna Romulfova očekávání. Fortunatovi služebníci museli svého pána odnést na lože, tolik holdoval vínu a obilnému pivu svého hostitele. Vanda byla po cestě unavená a požádala přátele, aby mohla jít brzy spát.

Ráno se probudila při prvních záblescích rozbřesku, opatrně vstala, aby nedělala žádný hluk. Nevzala si své klášterní roucho, ale oblékla jen krátkou vlněnou košili ke kolenům. Obula si opánky, ovázala řemínky kolem nahých lýtek, košili přepásala širokým koženým opaskem, za něj zastrčila nůž s krátkou čepelí a prak, z lůžka Ludoviny, která ještě spala, vzala hnědý vlněný pláštík, jeden jeho cíp si přehodila přes hlavu a schovala do něj vlasy spletené do copů. Když procházela kolem ložnice, usmála se mohutnému chrápání, které se odtamtud ozývalo. V kuchyni našla bochník chleba a stehno zajíce pečeného v medu, zabalila všechno do bílého lněného ubrousku a nepozorovaně vyšla do studeného rána.

Zastavila se na prahu a pozorovala dlouhé cáry mlhy táhnoucí se nad poli. V dálce mlha zahalovala les jakousi bavlněnou, magickou korunou. Všechno bylo tiché, jako by čekalo, až zmizí bělavé a pohyblivé závoje z krajiny.

Odstrčila závoru z okovaných vrat a přes pole zamířila k lesu.

Zdálo se, že se noční mlhy pod jejími kroky rozptýlují. Otvírala se před ní řada stromů, vítal ji ptačí zpěv, laň i s kolouchem ji sledovala důvěřivým pohledem, králíčky dělali na její počest výstavní kotrmelce, hrdlička se v letu důvěrně dotkla křídlem jejího ramene, veverce dojetím spadla ze stromu celá zásoba žaludů a oříšků, ohlédl se po ní i kanec a zachrochtal. S ní vcházelo do lesa i slunce a zahánělo noční děsy. Kráčela lesem kupředu v nádherném ranním klidu a míru a cítila, jak se postupně v tomhle krásném jitru vytrácejí její smutky a strachy. Ze země stoupala síla a rozlévala se jejím tělem příliš dlouho sevřeném v klášterním rouchu, krev kolovala tak rychle, až se zapotácela. Zastavila se a opřela se o dub, který už viděl přejít několik staletí. Byla blizoučko něho a cítila, jak strom žije, jak dýchá, jak se hýbají jeho větve a jeho mladé listy oděné do jarní zlatavé barvy šelestí jako hedvábí. Dojetí jí podlomilo nohy. Klesla ke stromu, jehož mocná síla ji opájela. Po tvářích jí pomalu stékaly slzy, ale byly to slzy míru, slzy prosté radosti ze života. Jak vyjádřit lépe než slzami ten báječný pocit, který prostupuje celým tělem i srdcem, pocit uvědomění zázraku života a jeho nenahraditelnosti! Vanda ten pocit nerozebírala, vděčně ho prožívala. Na rty jí vstoupila modlitba díkůvzdání.

„Ó, Stvořiteli všech věcí, jak ti mám poděkovat, že jsi mi umožnil narodit se uprostřed té nádherné přírody? Požehnej mi a nedovol, abych se někdy proti tobě prohřešila.“

Vanda zavřela oči a vychutnávala ten okamžik. Měla hlad. Rozvázala svůj balíček a ulomila kus zaječího masa. Jedla pomalu jako někdo, kdo dokáže vychutnat a

ocenit chuť jídla. Přiblížilo se několik ptáků odvážnějších než ti ostatní. Nadrobila jim chleba, vrhli se na něj s radostným štěbetáním.

Ve stejnou chvíli jako zvířata kolem ní ucítla, že je nablízku někdo cizí, a přestala jíst. Ptáci odlétli, zvířata poplašeně zmizela a v tomhle koutku lesa se najednou rozhostilo zvláštní ticho. Vanda se pomalu, bez sebemenšího hluku zvedla, nastražila uši a napnula zrak, Schovala se za dubem.

Nejdřív se objevil na černobílém koni muž s krutou tváří orámovanou spečenými rusými vlasy, oblečený do žluté, místy potřhané tuniky opásané závěsným řemenem, na němž měl u pravé ruky dlouhý meč v kožené, bohatě stříbrem zdobené pochvě, nalevo pak rozřatý štít. Jednou rukou držel otěže svého koně, v druhé svíral kopí. Za ním jelo dalších pět jezdců v potřhaných šatech a s poničenými zbraněmi. Dva muži byli viditelně zranění a stěží se drželi na koních.

„Hrabě Chuppo, zastavme se tady. Genobaude a Saruc si musí odpočinout a převázat si rány. Vojáci krále Childeberta už ztratili naši stopu. Prokletí obyvatelé Tours! Nikdy bych nevěřil, že budou s takovou zuřivostí chránit svůj majetek! Jsem si jist, že nás králi udal ten bídák Animodus. Nejdřív ho zradil a pak mu udal nás, buď ze strachu, nebo z chamtivosti. Už nemáme vůbec nic, ani kořist, ani sluhy a všichni druhové jsou mrtví...! Ach, já se pomstím!“

Muž, který takto mluvil k bývalému konetáblovi krále Chilpericha, byl vysoký a hubený, čelo měl ovázané špinavým obvazem nasáklým krví a dlouhé tělo zahalené do roztrhaného černého pláště.

„Máš pravdu, Chariulfe, zastavme se tady, mám hlad. Co nám zůstalo k snědku?“

„Už vůbec nic. S jídlem musíme počkat až do Poitiers, ledaže bychom po cestě potkali nějaký bohatý, špatně opevněný statek. Máme jen trochu vína.“

Oba muži sestoupili s koní, ostatní jezdci je napodobili. Zranění se natáhli do mechu a sténali bolestí, ti ostatní si protahovali údy zdřevěnělé dlouhým sezením v sedle. Chuppa a Chariulf se posadili přímo k dubu, za nímž se skrývala Vanda.

„Co chceš teď dělat?“ zeptal se Chariulf svého druha odkládaje svůj meč a překážející štít.

„Zamýšlím vrátit se a dát se pod ochranu královny Fredegundy, získat nové druhy a potom se vydat do Mareil za dcerou zesnulého biskupa Badegisila, krásnou Magnatrudou. Chci se s ní oženit. Doufám, že přesvědčím její matku, jmenuje se stejně jako dcera, aby mi ji dala za ženu. Jinak ji unesu.“

„A já se vrátím do útulku v bazilice svatého Martina v Tours.“

„Kdybych byl na tvém místě, hledal bych útočiště jinde, třeba v kostele svatého Hilaria v Poitiers.“

„Uvidím, ale u svatého Martina už jsem zvyklý.“

„Ty že zůstaneš za pecí, ty, takový bojovník, odvážný chlap, piják vína a prznitel panen?“ chechtal se Chuppa.

„Nesměj se, kamaráde, po tolika letech strávených válčením pro každého, kdo mi nabídl víc, mám už chuť si trochu odpočinout. A pak uvidím, co se dá dělat.“

Najednou zpozorněl. Dal znamení Chuppovi, aby se nehýbal. Jedním skokem byl na nohou, sebral ze země meč a oběhl strom.

Vanda všechno viděla. Chariulf ji objevil, jak svírá v ruce nůž. Zůstal chvíli bez hnutí, udivený, a pozorně se na ni díval. Vandino mládí, její oblečení a vlasy ho uklidnily.

„Chuppo, pojd' se podívat, co jsem našel.“

Ryšavec vybuchl smíchem, když spatřil Vandu, tak křehkou v hnědém plášti.

„To je tedy pěkně hubená zvěřina! Bude to nějaký pasák nebo otrok, který utekl svému pánu.“

„Myslím, že se mýlíš. Podívej se na ty vlasy, na ten hrdý pohled. Jak odvážně se tváří a jak má malé ruce!“

„Ano, opravdu, vypadá jako dívka.“

„No právě.“

„Cože?“

„Dívka.“

„Dívka... Ach... Myslíš...?“

Chuppa se přiblížil k Vandě a snažil se rozevřít cípy pláště. Couvl s překvapeným výkřikem a držel se za ruku.

„Proklatě! To byl nápad s dívkou! Ten otrok mě zranil. Hola, kamarádi, chopte se ho.“

Vanda byla příliš blízko útočníkům, než aby mohla použít praku. Jako jedinou zbraň měla svůj nůž a dlouhá fyzická nečinnost v klášteře ji zbavila sebevědomí a šikovnosti. Nedokázala jím hodit tak, jak ji to učili Romulf a Albin.

Jeden ze zdravých mužů se k ní se smíchem přiblížil. Připadalo mu legrační měřit se s tak nepatrným protivníkem. Tahle bezstarostnost mu vynesla pěknou ránu do ramene. Kamarád, který mu přišel na pomoc, nechal v potyčce ucho.

Při boji se Vandiny copy stále více uvolňovaly.

„Ty ses mýlil Chariulfe, to není dívka, ale démon,“ pravil Chuppa a vyrazil špičkou svého meče Vandě z ruky nůž. Pokoušela se utéct.

Jeden ze zraněných hodil své kopí po dívčiných nohách. Upadla. Jediným skokem byl Chuppa na ní, obrátil ji a držel pod sebou. Jejich pohledy se dlouho měřily.

„Podívejme se, jestli měl můj přítel pravdu, jestli jsi skutečně dívka,“ řekl a roztrhl jí vlněnou košili.

Objevila se ještě dětská, dojemně křehká Vandina ňadra.

Surovec uspokojeně zamručel a začal rvát poslední cáry košile.

„Pust', ty špinavé prase!“

Druhé špinavého prasete se dali do smíchu i přes svá zranění, tak jim ten výraz připadal výstižný. Skutečně, stěží bylo možné představit si něco ohavnějšího než rudý, nadutý obličej jejich vůdce, teď ještě zkřivený hrubým chťíčem.

„Hrabě, necháš se urážet takovou malou sedlačkou? Začni už, ať z toho také něco máme.“

„Och, ty čarodějnice,“ vykřikl vztekle Chuppa zvedaje se s rozdrásaným obličejem, Vandinu košili v ruce. Nahá Vanda se pokoušela utéct.

Náhle se zastavila a nasála vzduch.

„Avo, Avo, vlčice... Tady jsem... Pojd'te...“

Tohle volání zastavilo muže, kteří ji pronásledovali. Neklidně se rozhlédli kolem, ale protože neviděli nic, co by připomínalo lidskou bytost, vrhli se na Vandu. Tu se muž s uříznutým uchem, který už držel Vandu za paži, zhroutil pod masou šedých chlupů. Jeho výkřiky se ztratily v podivném bublání v jeho hrdle a ve zvuku drcených kostí. Druhý zaječel, když se mu hrozivá tlama zakousla do zraněného ramene a drápy mu rozdrásaly hrud'. Saruc nechal mezi Avovými čelistmi kus svého lýtka. Podařilo se mu utéct. Genobaude, který byl zraněními příliš oslaben, takové štěstí neměl. Už seděl na koni, když mu vlčice nádherným skokem dopadla na ramena a shodila ho na zem. Upadl na své kopí, které ho proklálo naskrz.

Nahá Vanda, obutá pouze ve své opánky a s rozčuchanými vlasy padajícími až na zem, pozorovala tahle jatka se strašlivým uspokojením.

Chuppa a Chariulf bojovali i přes svá zlá zranění odvážně. Zabili dva vlky a hodně jich zranili, ale byli v menšině a neměli šanci.

Vanda mávla rukou. Vlčice nechala boje a lehla si k jejím nohám. Dítě vlků se k ní naklonilo a šeptalo jí cosi do ucha. Muži měli větší strach z toho šeptání než z celé smečky.

„Jestli můžeš, děvče, odvolej své vlky, zasypeme tě zlatem,“ křičel Chuppa hlasem, z něhož se ztrácel dech.

„Milost, dítě, umřít v tesácích vlka není smrt pro křesťana!“

Vanda a vlčice se zvedly.

„Jdi a zab ho,“ řekla a ukázala na konetábla.

Bylo to jako ve zlém snu. Muži viděli, jak se zvedá ohromné šedé zvíře, a než mohli udělat jediný pohyb, než mohli pochopit, co se děje, ležel Chuppa bezbranně pod vlčicí, její tesáky v krvavé tlamě mu držely hrdlo. V témže okamžiku ležel stejně bezmocně Chariulf po útoku Avy a jeho družky. Ale šelmy ještě nesevřely jejich hrdla, oddalovaly popravu, a tím ji činily ještě horší.

Vanda zahalená jen do svých vlasů zvedla Chuppův meč a přiblížila se k tomu nešťastníku.

„Slitování, maličká, slitování!“

„A ty jsi se mnou měl před chvílí slitování? Chtěl jsi mě znásilnit! Svleč ho, má vlčice, ať ho vidím nahého, jako mě viděl on.“

Zvíře pochopilo a zuby a drápy začalo trhat Chuppovu tuniku, z níž byly za chvíli jen krvavé cucky.

„Zabij mě, ale zastav to zvíře. Ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, prosím tě, zab mě, ale nenech to zvíře mě ponižovat.“

Vanda k němu přistoupila a položila ruku na hlavu vlčice.

„Nech ho, matko, dám mu milost ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.“

Při těch slovech držela Chuppu přikovaného k zemi špičkou jeho vlastního meče.

„Nechám tě jít, ty pse, protože jsi mě prosil ve jménu božího syna. Pamatuj si, že jsem královna a ne otrokyně, a hled, abys mi nikdy nezkřížil cestu, leda bys ke mně přicházel se slovy lítosti a podrobenosti.“

Vanda zvedla meč a couvla. Chuppa se těžce zvedl, polonahý, tělo rozdrásané.

„Co zamýšlíš udělat se mnou?“ zeptal se Chariulf, který ztrácel dech pod tíhou dvou vlčích těl.

„Avo, Léno, nechte ho. Jsi také volný, ale nezapomeň na mne.“

„Krásná dívko, jsem napůl mrtvý, ale na tebe ani na tvé vlky nezapomenu. Jsi snad kouzelnice, že ovládáš vlčí smečku?“

„Ne, jsou to mí bratři... Nech tu svůj meč. Je to moje kořist stejně jako meč toho, komu říkáš Chuppa.“

„Dobře, děvče, jsi hodna ho nosit. Jsem šťasten, že ti bude náležet. Dávej na něj velký pozor, protože se dotkl svatých ostatků monsignora Martina a svatého Germaina v Paříži. Bůh tě opatruj, děvče. Mé jméno je Chariulf.“

„Jdi, Chariulfe, a Bůh tě provázej stejně jako tvého hnusného druha.“

Vanda obklopena svými vlky je pozorovala, jak namáhavě vylézají na své koně a pomalým klusem se vzdalují. Když zmizeli, objala vlčici, líbala ji na čumák, na uši. I s Avou se dlouho mazlila a děkovala mu pod žárlivým dohledem jeho družky.

Jejich projevy něžnosti přerušilo volání. Vanda poznala Romulfův hlas. Zahalila se do svého hnědého pláště a čekala na příchod adoptivního otce.

„Chvála Bohu, tady jsi,“ řekl Romulf s úlevou a přitiskl ji k sobě nedbaje na vrčení vlků. „Proč jsi odešla sama a nikomu nic neřekla?“

„Chtěla jsem zase vidět les a své přátele.“

„A co se tady stalo?“ zeptal se ukazující na tři mrtvoly Chuppových druhů a dvě vlčí těla.

Vanda vyprávěla co možná nejstručněji, co se tady přihodilo. Romulf a jeho sluhové přitom křičeli hrůzou.

„Ti muži dostali, co si zasloužili. Dcero, slib mi, že už si nikdy sama nevyjdeš. Až budeš chtít jít do lesa, doprovodím tě. Měli jsme takový strach! Víš, co se ti mohlo stát, kdybys nepotkala Avu a jeho smečku?“

„Otče, slibuji ti, že už ti nikdy nezpůsobím strach. A ty mi zase slib, že uvidím Avu a svoji vlčici tak často, jak budu chtít.“

Když dostala od Romulfa tento slib, rozloučila se se smečkou, zatímco sluhové nakládali na nosítka těla obětí.

Fortunatova dobrácká tvář velkého labužníka byla napjatá strachem a úzkostí, ale kněz nedokázal Vandu pokárat. Plačky ji stiskl v náručí. Laskal ji a nakonec slíbil, že na ten incident zapomene. Ale co s těmi třemi těly banditů? Měl by o tom všem dát vědět hraběti z Poitiers a biskupovi. Byl z toho nesvůj, protože se dalo čekat, že mu budou klást řadu otázek týkajících se okolností, za jakých přišli o život franští válečníci, i když postavení mimo zákon.

Knězovy rozpaky byly veliké. Nakonec se rozhodl, že na sebe tu odpovědnost vezme. Dal těla pohřbít a nad jejich hroby odříkal modlitby za zemřelé. Dál se o tom nemluvalo.

Uběhlo několik šťastných dní. Tři přátelé se opouštěli jen tehdy, když si potřebovali trochu odpočinout. Vandě se vrátila zdravá barva a živost dítěte vyrůstajícího v lese. Už za svítání vycházela na lov s Romulfem a Urionem, který se stal velmi obratný v zacházení s prakem. Málokdy se vrátili s prázdnou, ale vždycky hladoví a spokojení. S Fortunatem pak zasedli k prvnímu jídlu dne, které se skládalo z medu, mléka, sýrů a ovoce. Potom je Romulf opustil. Vanda vzala své knihy a pustila se s básníkem do studia. Častokrát se stalo, že se tak zabrali do práce zaujati těžkou pasáží Svatého písma nebo překladem řeckého básníka, že zapomněli na čas a Romulfův návrat je překvapil.

„To už...“ říkala Vanda protahujíc se.

Fortunat je musel opustit, volaly ho povinnosti v klášteře svatého Kříže a také práce na díle o svaté Radegundě. Jeho odjezd všechny rozesmutněl.

Romulf dodržel slib a vodil Vandu za vlky. Brzy ji však nechával samotnou, protože pochopil, že s nimi je ve větším bezpečí než s ním. Mezi vlčicí a mužem byla jakási zvláštní odtažitá sympatie a vzájemný respekt. Copak se oba nezavázali, že budou chránit nalezené dítě? I smečka vzala na vědomí Galovu přítomnost. Jen s Urionem to bylo obtížnější. Ještě si pamatoval na hrozná zranění, která mu způsobili Vandini přátelé. Jeho strach byl tak velký, že se přenesl na vlky. Ti to cítili a jejich srst se ježila, jakmile ho zahlédli. Dívka je za to kárala, vysvětlovala jim, že Urion je její přítel, že pochází ze stejné země jako ona a že ho musí mít rádi. Urionovi pak slíbila, že ho nikdy žádný člen smečky nenapadne. To nešťastné dítě se stalo dívkou se vším všudy, bylo bázlivé a ani Vandina náklonnost a její domluvy nedokázaly překonat jeho strach. Ale z lásky k ní udělal alespoň

takový pokrok, že ji doprovázel do lesa. Postupně, pomaloučku svůj strach překonával.

Několik dní po prvním výročí Radegundina úmrtí objevila Vanda v zákoutí lesa, který ještě neznala, pramínek vytvářející jakési přírodní jezírko obklopené voňavými bylinami. I přes stín, který poskytovaly mohutné stromy, bylo úmorné vedro věštící blížící se bouřku. Vanda byla sama se svou vlčicí. Sundala si krátkou bílou vlněnou tuniku i sandály a vlasy si svázala na temeni. S uspokojením vklouzla do chladné vody, zatímco se vlčice chtivě napájela. Když se napila, zavrčela směrem ke koupající se dívce.

„Ano, vlčice, jdi na lov, zůstanu tady.“

Zvíře vyskočilo a zmizelo v lese.

Vanda vklouzla pod přitékající pramínek vody a smála se, jak ji bublající voda lechtala. Brzy se roztřásla zimou a běžela se ohřát na slunce. Jak se její tělo zahřívalo, zaplavil ji pocit naprostého blaha. Za zavřenými víčky se jí míhaly rozličné tvary v barvě duhy, jeden střídal druhý a nakonec se rozplývaly v zářivém světélkování. Chvilku si tak hrála, otvírala a zavírala oči a měnila formy i barvy. Pak se obrátila a vystavila slunci záda. S nosem zabořeným v mechu, který v srpnovém slunku vydechoval omamnou vůni, Vanda usnula. Její hra pod kaskádami vody měla jednoho svědka, velmi mladého muže s dlouhými světlými vlasy, s krásnou, inteligentní bezvousou tváří, který z dívky ani na chvíli nespustil oči. Měl na sobě tuniku s krátkými rukávy ozdobenou modrými a červenými pruhy, na ní modrobílé rheno* sahající až k nahým kolenům. Meč vězel v bohatě zdobené pochvě a byl zavěšen přes rameno. Na krku mu

* Jakýsi druh vlněné nebo kožešinové vesty bez rukávů

visel náhrdelník z velkých zelených a červených kamenů. Stál a hlavu svého koně si tiskl na hrud', aby mu zabránil ržát. Ještě nikdy neviděl nic krásnějšího než tohle dítě na prahu ženství. Dokonce ani královna Faileuba, kterou mu dávala jeho matka královna Brunhilda za manželku, neměla v sobě tak panenský půvab smíšený s pohanskou krásou. Poprvé v životě hleděl mladý král Childebert na ženu a neměl jinou touhu než dívat se stále. Kůň vedle něj se zachvěl. Pevnou rukou ho udržel v klidu. V dálce se ozvalo zahřmění a nebe se pokrylo těžkými mraky. Na mýtinu se najednou skokem vyřítil vlk a vrhl se na spící dívku. Childebert pustil koně, vytáhl meč a utíkal k dívce. Zastavil ho dívčin smích. Vanda objímala vlčici oběma pažemi, mazlila se s ní a vykřikovala radostí. Najednou zvíře ztuhlo, chlupy se mu naježily, zavrčelo a s napjatými svaly se obrátilo ve směru, kde stál mladý muž. Muž a zvíře se měřili pohledy. Jedním skokem byla Vanda na nohou a tiskla vlčici k sobě.

„Hej, ty, ať jsi kdo jsi, nepřibližuj se, nebo řeknu své matce, aby tě zabila.“

„Ale ona zabije tebe.“

„O mne se neboj, já jsem tady paní. Jdi.“

Childebert jen nerad zastrčil meč do pochvy.

„Jak se jmenuješ? Kdo jsi, že rozkazuješ vlkům?“

„Nepřibližuj se... Do mého jména ti nic není... Já se na tvé také neptám.“

„Já jsem...“

„Nezajímá mě to... Ztratil ses?“

„Ano. Hledám cestu do Poitiers.“

„Dej se vlevo, nemůžeš zabloudit, narazíš na cestu, která vede až do Poitiers!“

„Děkuji ti. Mohu tě ještě někdy vidět?“

„Ne. Odejdi!“

Udělal krok směrem k Vandě, která pustila vlčici.

„Ještě jeden krok a jsi mrtev.“

Childebert couvl a nespustil oči z té podivné dvojice, kterou tvořila nahá dívka a vlk. Odvázal koně, který už byl strachem skoro šílený.

Jakmile byl král v sedle, dal se kuň do cvalu, aniž ho mohl zadržet.

Vanda se oblékla a zamyšleně došla až do Romulfova statku. O tomto setkání nikomu neřekla.

Toho roku přišla zima velmi brzy a ledový déšť bičoval Poitou, Touraine, Limousin a zničil většinu vinic. Mnoho domácích zvířat našli mrtvých, se ztuhlýma nohama a nafouklým břichem. Obilí plesnivělo v sýpkách. Nejvíce byl zasažen venkov a zvířata i lidé se prali o hubenou úrodu kaštanů. Těm nejchudším hrozil hladomor, a tak hledali útočiště ve městech.

Každý den procházely branou Poitiers houfy ubožáků. Duchovenstvo je přijímalo vlídně a okamžitě je zapisovalo na seznamy chudých, což jim zaručovalo sice hubenou, ale přece jen nějakou podporu. Abatyše kláštera svatého Kříže nechala rozdělit mezi děti pokrývky, šatstvo a část zásob kláštera. V této atmosféře smutku a úzkosti se Vanda vracela k jeptiškám. Marně Romulfa prosila, aby ji nechal u sebe nebo aby ji odvezl ke králi Gontranovi. Romulf byl neoblomný, měl o svou adoptivní dceru velký strach. Na venkově bylo méně bezpečno než kdy jindy, po lese bloudily ozbrojené tlupy, skupiny hladových ubožáků plenily statky i osamocené vesnice a zabíjely každého, kdo se jim postavil na odpor, znásilňovaly a unášely ženy.

Ani jeptišky, ani kamarádky nepoznaly v té nádherné, vysoké a opálené dívce Vandu. Byla příliš sevřená ve svých šatech, které jí najednou byly úzké a tak krátké, že stěží dosahovaly ke kotníkům. Abatyše ji přijala celkem

vlídně, objala ji a dala jí požehnání. Basina se jí vrhla kolem krku tak radostně, že to Vandě bylo nesmírně milé. Chrotielta na ni pohlížela žárlivě, neboť Vanda ji nyní převyšovala krásou, ale chovala se přívětivě. Copak ta malá nebyla chráněnkou krále Gontrana? Člověk nikdy neví, k čemu by to mohlo být dobré. Klášterní švadlena Deuterie byla pověřena ušitím šatů pro Vandu. Domnívající se, že se tím zavděčí, našila na spodní lem šatů a na široké rukávy stuhy vyšívání zlatem, které patřily Radegundě. Vanda si myslela, že je to na Leuboverin rozkaz, nic tedy neřekla, oblékla si nové roucho, propletla vlasy purpurovými a modrými stužkami a na ně dala závoj držený zlatou čelenkou. Tak oblečená přišla za svými družkami do kaple. Nejdříve se poklonila před abatyší a potom usedla v první řadě vedle Chrotielta a Basiny, jejichž roucha byla zrovna tak jako její ozdobena vyšíváními portami, což bylo v rozporu s přísným řádem svatého Césara. Na konci bohoslužeb, v krátké přestávce před studiem, obklopily Vandu novicky a několik nejmladších jeptišek a blahopřály jí k nádheře jejích šatů. Dokonce i Chrotielta jí vyslovila uznání.

Tu přistoupil k Vandě Urion v krátkých šatech, jaké nosívaly služky, přerušil povídání o šířce stuh a délce rukávů a vyřizoval, že se má okamžitě dostavit k abatyši.

Leubovera ji očekávala ve společnosti biskupa Maroveje v klášterní knihovně. Vanda poklekla, aby přijala prelátovo požehnání.

„Tohle je dcera, která se má zasvětit službě Bohu? Kde je skromnost a pokora služebnic božích? Kdo ti dovolil, ty nestoudná dívko, aby ses takto vyparádila?“

Vanda se obrátila k abatyši. Očekávala, že Leubovera biskupovi vysvětlí, že sama dala pokyn švadleně, aby olemovala Vandino roucho zlatými výšivkami a přidala

zlatou čelenku. Ale Leubovera odpověděla biskupovi s přísným pohledem:

„Stejně jako ty, monsignore biskupe, žasnu a jsem roztrpčená při pohledu na šaty této dívky. Viděla jsem ji v novém oblečení až před chvílí na bohoslužbách. Kdybys mě nebyl poctil náhlou návštěvou, byla bych ji okamžitě pokárala a potrestala. Patrně podlehla vlivu Chrotieldy, která i přes časté tresty trvá na tom, aby se s ní zacházelo jako s královskou dcerou.“

Vandy se zmocnil hněv. Servala z hlavy zlatou čelenku, utrhla vyšívané porty ze šatů a hodila je před sebe na zem.

„Nemám zapotřebí cetek, abych byla dcerou krále a aby ji ve mně poznávali.“

„Dítě, ty ztrácíš hlavu, popros Jeho Milost o odpuštění, že ses před ním tak zapomněla!“

Vanda se ani nepohnula, stála se zkrříženýma rukama a hrdě pohlížela na biskupa bez jediné známky lítosti.

Marovej se zvedl, jeho oči byly strašné.

„Bojím se, že naše nebohá královna byla k tobě až příliš shovívavá. Nenuť mě, dcero, k největší přísnosti.“

„Nemluv tak o mé matce, biskupe.“

„Zapomínáš, kdo jsem, dítě od ‚Vzpřímeného kamene‘? Zapomínáš, že jsem víc než tvůj otec a že jsi mi povinována absolutní poslušností? Za svou nestoudnost budeš přísně potrestána. Leubovero, ať ji uvrhnou do klášterní kobky až do svátků Narození Páně!“

„Až do Vánoc! Ó, monsignore, to by bylo příliš dlouho.“

„Bude mít dost času, aby přemýšlela, pokořila se před Bohem a dostatečně se k němu modlila.“

Vandu odvedli do kobky, kterou na Leuboveřin rozkaz vystlali suchou slámou. Přinesli jí tři přikrývky a

Fortunat dosáhl toho, že tři hodiny denně bude mít lampu, knihy, papír a něco na psaní. Každý den jí měli nosit vodu a chléb.

Díky Fortunatovým knihám jí čas obstojně ubíhal. Vězení ji jen utvrdilo v jejím přání být volná, opustit co nejrychleji klášter. Chtěla vidět Romulfa, ale nedovolili jí to. V kobce se také dověděla o smrti Asie, která se o ni celé dětství starala. I přes její snažné prosby jí nedovolili doprovodit starou služku na poslední cestě. A tak v ní pomalu uzrával plán.

DVANÁCTÁ KAPITOLA

Rok 589 Vandina nemoc Smrt vlčice

Kam lidská paměť sahá, nebyla žádná zima tak krutá. Mrazem pukaly stromy, dokonce i kameny trpěly, rozpadaly se při sebemenším nárazu. Ptáci umrzali za letu a padali na zem. Lesy, pole, řeky byly pokryty ztuhlými zvířaty. Sedláci to zpočátku považovali za hotovou výhru, mohli se dosyta najíst masa a vylepšit tak svůj jídelníček, který se obvykle skládal jen ze šlichty. Ale když mrtvá těla zvířat ohřáli, rozložila se na kousky. Ti nejvyhladovělejší se i tak do masa pustili, ale umírali pak za strašlivých bolestí. Často se objevovaly na cestách mrtvoly ubožáků, mužů, žen i dětí, které mráz překvapil při útěku do města. Jejich těla byla zpola sežrána vlky nebo zdivočelými psy.

Bazilika svatého Hilaria v Poitiers byla plná ubožáků, kteří se snažili ohřát u vysokých kovových pánví naplněných řehavým uhlím. Každý den odklízeli hraběcí i biskupští otroci mrtvé z předešlé noci. Umírali hlavně starci, děti, rodící ženy a šestinedělky.

Vzhledem k tomu smrtícímu mrazu se Fortunatovi podařilo vymoci na biskupovi a abatyši zkrácení Vandina

trestu. Když otevřeli žalář, mysleli si zpočátku, že je prázdný. Jen z kupy slámy se ozývaly jakési zvuky, podobné sténání. Uvnitř celý byl vlhký chladno a jeptišky, které sem poslala Leubovera, se roztráslly zimou. Bázlivě se přibližovaly ke slámě v obavách, že tam bude nějaké zvíře, ale když ji rozhrnuly, uviděly Vandu jektající zuby v horečce. Chtěly ji zvednout, ale dívka sebou zmítala, máchala rukama opuchlými od omrzlin a pronášela jakási nesouvislá slova. Merofleda běžela pro pomoc. Přiběhla Begga s Ludovinou, Basinou a Urionem. Zastavili se na prahu užaslí změnou, jaká se s Vandou udála. Světlo ve Flaviiných rukou ozařovalo její přepadlý obličej a vyhublé tělo. Begga přistoupila k Vandě, sáhla jí na čelo a ruce a zašeptala:

„Ach, můj Bože...“

Urion nešetně odstrčil plačící Basinu a Ludovinu, zvedl Vandu jako dítě a šeptal jí něco v jejich jazyce.

„Rychle,“ pobízela ho Begga, „odnes ji do ošetrovny.“

Dlouho si mysleli, že Vanda zemře, ale díky Beggině péči a vlastní silné konstituci se pomaloučku vymaňovala ze spárů smrti a navracely se jí síly. V nocích, kdy blouznila v horečce, se často zvedala na lůžku, dívala se přímo před sebe a mluvila se zesnulou královnou. Jeptišky, které u ní bděly a strávily část noci na kolenou, byly přesvědčeny, že jí Radegunda odpovídala. Albofleda, jež mívala vidění, tvrdila, že viděla svatou královnu, jak pláče a nazývá Vandu svým „ubohým dítětem“. Leubovera ji za to kárala, ale Albofleda trvala na svém, a dokonce to opakovala před biskupem.

Fortunat, Basina a Chrotielda navštěvovali nemocnou každý den. Když dostali povolení vstoupit poprvé do

jejího pokoje, dojatě ji sevřeli v náručí. Od toho dne se Vandino zdraví rychle upevňovalo.

Zdálo se, že Chrotielda teď cítí k nemocné velkou náklonnost. Trávila u ní dlouhé chvíle, jak jen jí to dovozoval její volný čas. Udržovala ve Vandě zlost na abatyši a biskupa.

„Jsem si jistá, že tě chtěli zabít. Bojí se, že půjdeš k mému strýci králi Gontranovi. Nemají tě rádi, protože ti zesnulá královna projevowała tolik přízně.“

„To nejsou dostatečné důvody pro zabití.“

„Myslíš? Marovejova nenávisť je pořád živá. Nikdy neodpustil Radegundě, že si nechala poslat od císaře úlomek pravého kříže a že požádala o podporu krále, a ne jeho.“

„To všechno jsou tak staré záležitosti!“

„Zášť církevních hodnostářů má dlouhý život. A Leubovera ti nedokáže nikdy odpustit, že královna adoptovala tebe, nalezené dítě. Snila o tom, že ta pocta se dostane její neteri. Sama je nízkého původu a odpírá nám právo na to, co přísluší našemu stavu.“

„Myslím si, že přeháníš. Jsme přece v klášteře, a ne v královském paláci. V tomto ohledu je řád přísný. A ty víš, že já nemiluji ozdoby a šperky na místě zasvěceném modlitbám.“

„Jak ty dokážeš být trapná! Já jsem přece nikoho neprosila, abych tady byla, nemám s tímhle řádem nic společného.“

„A proč jsi tedy složila slib?“

„Abych měla pokoj, abych měla víc svobody,“ zvolala Chrotielda zlostně a vstala. „Nechci tady strávit celý život. Zbláznila bych se z toho. Začínám Boha nenávidět.“

„Mlč, rouháš se.“

„Ach, ty jsi příliš hloupá. Nejsi dcera krále, jinak bys nemohla takhle mluvit.“

„Uklidni se. Nezáleží na tom, kdo jsem, dcera kmána, nebo krále, jak to napsal Fortunat. Nejspíš jsem dítě vlků. Ti mě naučili, co je to pravá svoboda. Já chci být také volná, jako ty, i když z jiných důvodů. Až přijde čas, budeme jedna potřebovat druhou.“

„Co tím chceš říct?“

„Vím, jak se odtud dostaneme.“

„Tak tedy utečme hned!“

„Od vlků jsem se naučila, že není dobré spěchat, že se vyplatí počkat, až přijde vhodná chvíle.“

„Čekat, pořád jen čekat!“

„Ano, čekat. Až budu připravená, dám ti vědět.“

I přes Chrotieldino zapřísahání nechtěla Vanda prozradit nic víc. Byla unavená. Požádala Chrotieldu, aby odešla a nechala ji odpočívat.

Vlci znovu pronikli do města. Obyvatelé je zabíjeli bez velkých obtíží, tak byli zesláblí hladem. Jednoho dne vyprávěla jakási stará jeptiška před Vandou, že zmasakrovali padesát vlků.

„Zdá se, že ten tvůj vlk byl mezi nimi,“ dodala ta stařena se zlomyslností, která se neslučovala s jejím stavem.

Utekla, když si všimla Vandiny náhlé bledosti.

„Jděte pryč, nechte mě samotnou. Ne, ty zůstaň, Urion.“

Jakmile byla místnost prázdná, odhodila Vanda kožešinové přikrývky a vstala.

„Rychle, najdi mi šaty a pomoz mi s oblékáním!“

„Ale paní, ty přece nemůžeš vstát.“

„Poslechni mě.“

Ubohý Urion jí pomáhal obtočit nohy vlněnými pásy, obléci dvě košile a šaty, zabalit hlavu do kápě, která jí

padala až na ramena. Přepásala si klášterní roucho širokým koženým opaskem a na něj pověsila meč, který vzala Chariulfovi, a byzantskou dýku, Albinův dárek. Přes to všechno přehodila dlouhý černý vlněný plášť a obula si kožešinou podšité holínky. Urion jí je spěšně zašněroval.

„Pojď se mnou, ale vezmi si kožešinovou přikrývku, budeš ji potřebovat. A také světlo.“

Nastával večer. V temných chodbách kláštera Vanda nikoho nepotkala. Venku v zahradách zmrzlá země duněla pod nohama. Běžela lehce a za ní supěl Urion, kterého tížila kožešinová přikrývka. Doběhli až k hradbám nad řekou Clain. Vanda ukázala Urionovi výklenek ve zdi.

„Ty se schovej tady a čekej na mě. Jestli se do rána neobjevím, vrať se do kláštera a nikomu nic neříkej.“

„Ale...“

„Mlč, vím, co dělám. Ava není mrtev a vlčice je v nebezpečí. Musím za nimi. Dej mi světlo.“

Dívka vylezla na zeď a ležela na břiše na široké předprsni, nohy jí visely do prázdna. Jednou nohou hledala nějakou prohlubeň ve zdi, bez větších obtíží ji našla, potom druhou. Tak slezla celou vysokou zeď. Náhle se nohama dotkla křoviska.

„Tady to je,“ pomyslela si.

Slezla ještě kousek níž a ocitla se na úrovni křoví, které popínalo zeď. Rozhrnula je a objevil se před ní otvor dost velký na to, aby jím prolezl i dost tělnatý člověk. Před ním byl velký kámen označující vchod. Vanda tak vnikla do chodby zvenčí absolutně neviditelné. Zvedla světlo a prohlížela si to místo. Podlaha byla pokrytá pískem a zdi byly z ostrých kamenů. Sehnula se a vydala se kupředu podzemní chodbou, která se mírně svažovala, spoře osvětlená

Vandinou lampou. Po nějaké době, která jí připadala velmi dlouhá, se dostala na rovinu. Věděla, že je na místě. Vzpomínala si, že jedno ústí podzemní chodby vede k úpatí klášterních zdí a druhé do malé zahradní chýše uprostřed záhonů zeleniny uvnitř městských hradeb.

Vítr pronikl pod její plášť a roztřásla ji zima. Ulice byly pusté a tmavé. Žádný hluk, jen praskání zmrzlých kamenů a bouchání dřevěných dveří. Vanda váhala. Kam se má vydat? Najednou zaslechla jakýsi ruch. Skryla svou lampu v zahradní chýši a sama se schovala do prohlubně ve zdi. Hluk se blížil a doprovázelo ho matné světlo, v němž se míhaly nestvůrně zpotvořené stíny. Vanda jasně slyšela klapání desítek nohou po zmrzlé zemi a pohněvané hlasy.

„Prokleté zvíře, zase nám uniklo!“

Vanda se zachvěla radostí. Není pozdě, může ještě svou vlčici zachránit. Jak věděla, že ten dav pronásleduje zrovna její matku? Nedokázala to vysvětlit.

„Dostaneme toho d'áblova zplozence!“

„Zabil naše děti, pobijeme ty jeho!“

„Smrt vlkovi, smrt vlkovi!“

Tlupa lidí ozbrojených píkami, kosami, holemi a noži, mužů s vyhublými obličejemi třesoucích se zimou v příliš lehkém oblečení nebo zahalených do těžkých kožešinových plášťů přešla kolem Vandy. Nikdo si jí nevšiml.

Vyšla ze stínu zdi a vydala se ulicemi a uličkami města za tím davem, kráčela nebojácně, nestarajíc se o to, jestli ji někdo uvidí. Zastavil ji vítězný pokřik.

„Tady je!“

„Odvahu, kamarádi, je sám a nás je sto. Kupředu... zabte ho...“

Vanda obešla dav a ocitla se blízko vlčice, skoro za ní. Zavolala na ni:

„Vlčice, vlčice, tady jsem!“

Při zvuku toho milovaného hlasu se vlčice připravená k útoku zastavila a natáhla hlavu ve směru, odkud přicházel. Jeden kámen ji zasáhl do ucha, druhý do hrudi, ještě než měla čas skočit k Vandě. Vanda ji objala a láskyplně políbila na čumák. Na rtech ucítla sladkou chuť krve.

„Matko, jsi zraněna, pojd', utečeme.“

Bylo příliš pozdě. Dav je obklopil. Uviděli Vandu a chvíli bylo ticho.

„To je dcera naší blahoslavené královny!“

„Dítě vlků!“

Leudovald se přiblížil. Vanda ho poznala.

„Řekni těm lidem, ať jdou pryč. Postarám se o vlčici.“

„To není možné,“ řekl Leudovald. „Naposledy jsi nám slíbila, že se sem nikdy nevrátí. A teď ona a její smečka zabily spoustu lidí.“

„Prosím tě, vzpomeň si na naši dobroditelku, nech ji odejít.“

„Neposlouchej ji, Leudovalde, je to čarodějnice. Vyšla z kláštera a rozkazuje vlkům. Zaslouhuje smrt!“ řekl muž silnější a větší než ostatní, i přes velikou zimu oblečený pouze do vesty z kozí kůže.

„Mlč, Weroku, tvoje povolání zabíječe zvířat ti zatemňuje mysl, nemyslíš na nic jiného než na zabíjení.“

„Máš pravdu, bohatý muži, chci zabít toho vlka a také ty, kteří ho ochraňují,“ řekl ten muž a kráčel k Leudovaldovi, který před násilníkem couvl.

„Dost hádek. Nechte nás odejít. Přísahám, že se sem vlčice už nikdy nevrátí.“

„Nikdy? To jediné když bude mrtvá!“ řekl Weroc a přiblížil se k nim s napřaženým řeznickým nožem.

Zastavila ho špička Chariulfova meče, který svírala pevná ruka.

„Stůj, nebo tě zabiju.“

Řezník odpověděl na tu hrozbu hlučným smíchem.

„Panenská jeptiška nezabrání Werokovi...“

Nestačil dokončit větu. Meč se mu vnořil do hrdla. Uskočil a držel si krk rukou, která se rychle plnila krví. Udiveně si ji prohlížel a pak jí mával směrem ke svým společníkům a křičel fistulí:

„Podívejte se, jen se podívejte, ta čarodějnice mě zranila.“

Mladý student Urbain, který sem přišel spíš ze zvědavosti, než aby lovil vlky, mu řekl výsměšně:

„Mlč, je to jen škrábnutí, nic vážného.“

„Nic vážného, vždyť krvácím,“ zakňučel.

„Krvácíš, to je toho. Ty jsi přece na krev zvyklý.“

„Ano, ale ne na svoji.“

„Skončeme to,“ pravil Vidast, voják hraběte z Poitiers, který na vlastní oči viděl, jak mu ženu a dceru sežrali vlci. „Zabme ho.“

„Má pravdu, už jsme toho napovídali dost. Smrt...“

Desítka mužů se vrhla kupředu rozhodnutá s tím skoncovat. Vlčice vyskočila a zakousla jednoho nešťastníka. Současně však ji zasáhla velká rána holí a bedra jí proklála píka. Jednou ranou usekla Vanda ruku, která ještě držela zbraň. Zvíře se rvalo se zuřivostí toho, koho čeká smrt a ještě navíc se bojí, že za sebou nechá bezbranné mládě.

Ale dítě vlků nebylo bezbranné. Spousta mužů už měla na svém těle zranění způsobené Chariulfovým mečem a Albinovou dýkou. Jedna rána jí vyrazila meč, který letěl daleko za ni a dopadl se zařinčením na zem.

Vlčice zavyla. Vanda pochopila, že volá o pomoc. Ale pomoc nepřicházela. Franciska proťala vzduch a roztříštila zvířeti lopatku. Ve stejný okamžik jí Vidast zabodl meč do boku. Kožešina zbělená stářím se zbarvila krví. Vanda zranila nožem vojáka, ale ten ji udeřil naplocho mečem do ruky, takže dívka bolestí upustila zbraň. Odzbrojená Vanda se obrátila k vlčici. V zápalu boje si nevšimla, jak zvíře ztrácí síly a jak už se nemůže bránit velkému Werokovu noži. Ten zase sebral odvahu, když viděl, že šelma umírá. Vanda se na vlčici vrhla s pláčem.

„Matko, ó má matko.“

Tělo se jí otřásalo vzlyky, snažila se zvednout mrtvou hlavu, která už mrazem začínala tuhnout.

„Teď zabijme tu holku.“

Werokovu paži zastavil mladý klerik Urbain. Oba muži se měřili pohledem, byl to souboj hrubé síly a ducha. Vyhrála inteligence a řezník sklopil zbraň.

Urbain a Leudovald se pokoušeli zvednout Vandu, ale dívka se držela mrtvého těla vlčice a nechtěla je pustit. Tekly jí slzy a jen opakovala jako litanii:

„Nechte mě... Nechte mě...“

„Mladíku, znám ji, ta neustoupí. Nechme ji tu.“

„Ale vždyť tady zmrzne.“

„Řeknu abatyši, pošle pro ni.“

„Ubohá dívka, jak svého vlka milovala,“ pomyslel si Urbain a přikryl ji vlastním pláštěm.

Jak dlouho zůstala Vanda ležet na bezvládném těle, by nedokázala říct. Teplý dech ji přinutil zvednout hlavu. Dívaly se na ni dvě zářivé oči.

„Avo... ty nejsi mrtvý... proč jsi přišel tak pozdě... Naše matka je mrtvá...“

Jako by rozuměl, zavyl Ava a odpovědí mu bylo žalostné vytí ostatních vlků. Oplakávali jednoho ze

svých. Ava, jeho družka a jejich děti unikli masakru. Vanda trochu zapomněla na svůj žal a objala je.

„Jak jsou hubení,“ pomyslela si.

Zvedla se. Předek jejích bílých šatů byl úplně zakrvácený. Pokoušela se zvednout ztuhlé tělo vlčice, ale i přes svou vyhublost bylo ještě hodně těžké.

Naložila si mrtvé tělo své matky na záda a s rukama zabořenýma v její kožešině se vydala k domu svatého Hilaria. Často tam chodívala rozjímat s Fortunatem. Rade Gundin přítel uctíval tohoto světce téměř stejně jako svatého Martina. Kostel svatého Hilaria se stal poutním místem. V té době se kolem něj prostírala velmi živá čtvrť, kde se konaly trhy s masem a ústřicemi. Hned proti kostelu byl řezníkův krám, který byl na dálku dobře viditelný podle svých červených zdí. Pootevřenými dveřmi pronikalo ven světlo. Vanda strčila do dveří. Místnost osvětlená jednou loučí byla rudohnědá od podlahy po strop, z něhož visela těla čerstvě zabitých zvířat. Na stěnách byly rozvěšeny zvířecí kůže, mnohé z nich byly vlčí.

„Zavři dveře,“ ozval se zezadu hrubý hlas.

Vanda vstoupila dovnitř se čtyřmi vlky po boku.

„Kdo jsi? Pojď blíž, nevidím tě.“

Vanda postoupila doprostřed místnosti, v ruce svírala meč.

„Ty?... čarodějnice... Co chceš?!“

„Zabít tě.“

„Mě... zabít...“ koktal obrovitý muž couvaje před ní.

„Ale ještě předtím pro mne uděleš malou práci.“

„Ano, ano, udělám, co budeš chtít,“ řekl s prohnáním výrazem a přiblížil se k ní.

Zastavila ho špička meče.

„Avo, dávej na něj pozor.“

Teprve teď si řezník všiml čtyř vlků. Znovu couvl, v očích měl děs, nebyl schopen vydat ze sebe hlásku.

„Vezmi tělo mé matky. Poslechni.“

Weroc se třásl tak, jako by mu tělem probíhaly křeče. Přistoupil k ní.

„Přestaň se třást jako baba. Vezmi to tělo, dej ho na stůl a stáhni z něj kůži.“

Muž měl v očích naprosto nechápavý výraz.

„Ale já tu mám jiné vlčí kůže.“

„Já chci tuhle. Dost řečí, dej se do práce. Až skončíš, zavolej mě. Nechám ti tu Avu a jeho rodinu. Budou ti dělat společnost.“

Vanda vyšla ven. Připadalo jí, že je ještě větší zima ve srovnání s horkem, které vládlo v řezníkově brlohu. Šla ke kostelu svatého Hilaria, poklekla před ním a tam, v mrazivém větru prosila Boha, aby jí dal odvahu udělat to, k čemu se rozhodla. Naplnil ji zvláštní pokoj a mír, slzy oschly. Ze zbožného rozjímání ji vytrhl Werokův hlas.

„Už můžeš jít, skončil jsem,“ řekl osušuje si ruce.

V místnosti byl silný pach krve. Vandě se z něj udělalo nevolno a ještě víc při pohledu na mrtvé tělo stažené z kůže, tělo, které patřilo zvířeti, jež tak něžně milovala.

„Dobře, dej mi tu kůži.“

„Bylo by potřeba ji ještě umýt a vydělat,“ poznamenal podáváje jí kůži.

Neodpověděla, přehodila si kůži přes ramena, přední packy si uvázala kolem krku a přes hlavu si přetáhla hlavu zvířete. Vypadala strašně. Po tváři jí stékala krev, třísnila jí i spleené vlasy. Otočila se dokola stejně, jako to dělala Chrotielda, když obdivovala své šaty ozdobené novými prýmký.

„Odvedl jsi dobrou práci. Ted' za ni dostaneš odměnu. Zabte ho.“

Čtyři vlci se na něj vrhli. Ava a jeho družka mu skočili na krk a dva vlčci, už dost velcí, rvali zuby a drápy jeho pohlaví a varlata. Z rozervaného hrdla se dral nelidský křik. Ava zesílil stisk a křik ustal. Během té hrozné scény se Vanda ani nepohnula, tvářila se netečně, cize. Weroc umíral před jejíma očima a ona neprojevila sebemenší lítost.

Vyhladovělí vlci rozdráždění krví trhali mužovo tělo a rvali z něj kusy masa. Obličej byl brzy k nepoznání. Náhle Ava vyskočil na stůl, kde leželo stažené tělo vlčice. Chlupy měl zježené, v oku šílenství, tlamu zakrvácenou. Než mu v tom dívka mohla zabránit, začal trhat matčino tělo. Dívka mu ho chtěla vyrvat, ale přidaly se k němu jeho družka a děti a pomáhaly mu v strašlivém díle.

Vanda zděšená hrůzou couvla a skryla tvář v dlaních.

Zacpala si uši, aby neslyšela, jak v čelistech praskají kosti. Ve své krvácející kůži se opřela o stěnu a sklouzla na zem.

Najednou ucítila blízkost něčeho důvěrně známého. Zvedla hlavu. Vedle ní byl Ava s kouskem masa v tlamě. Jako dříve se s ní i ted' přišel rozdělit o kořist. Tentokrát však to nebyla zvěřina, ale tělo jejich matky. Naléhal, strkal jí maso do úst. Vanda rozevřela rty a vzala si kousek masa. Pomaloučku žvýkala tvrdé, odporně páchnoucí maso.

Pomyslela si:

„Má matka je ted' ve mně.“

Tahle myšlenka ji uklidnila, dokonce se cítila šťastná. Měla dojem, že se v ní rodí nová síla. Ted' byla skutečně dítětem vlků, stala se vlkem, napila se krve své matky. Pomyslela i na svaté přijímání, na Kristovo tělo, které

přijímala ve formě chleba a vína. Bylo to totéž. Vlčice už navždy zůstane v ní.

Zvedla se. Z matčina těla už zbývalo jen málo. Vanda pokynula nasyceným vlkům, aby ji následovali.

Vydali se směrem ke klášteru. Radegundinu dceru najednou zachvátila strašlivá únava. Předešlé dny byly těžké a vyvrcholením byla dnešní noc. Na konci svých sil se dovlekla před těžkou bránu kláštera a svezla se na zem. Neměla už sílu na ni zatlouci. Ava vyl tak dlouho, až se pootevřela špehýrka. Zvedl se na zadních tlapách.

„Avo!“

Tranquilla ho poznala. Z postoje zvířete vyrozuměla, že se venku něco děje. Zavolala a ostatní otrokyně přiběhly na pomoc.

„To je Ava, Vandin vlk.“

„Co se děje, proč tolik hluku?“ zeptala se Begga. Šla právě navštívit nemocné do ošetrovny, která byla blízko klášterní brány.

„To je Ava, Vandin vlk,“ opakovala Tranquilla.

„Rychle, otevřete,“ rozkázala Begga.

Těžká fošna tarasící bránu se pohnula. Begga se hrnula dopředu, vlci se rozprchli. Poklekla u masy chlupů ležící těsně u brány. Nejdříve nahmatala drsnou kožešinu a potom jemné Vandiny vlasy. Poznala ji.

„Pomoc... Rychle!“

Dvě služky a jedna otrokyně zvedly bezvládné tělo a na Beggin rozkaz ho odnesly do ošetrovny. Jakmile ji uložily na mramorový stůl, couvly s výkřikem hrůzy. Tohle že bylo milované královnino dítě, to že byla ta dívka, na niž Fortunat skládal oslavné básně a na jejíž krásu žárlila Chrotielda? Ta bytost, napůl žena, napůl vlčice? V tu chvíli vstoupila abatyše a za ní šly její oblíbené řeholnice.

„Tohle že má být ta, kterou královna ze své dobroty učinila svou dcerou? Je to ďábel, který se vloudil do zdi kláštera v podobě malého dítěte. Musíme odříkat exorcistické modlitby. Hned za svítání pošlete pro biskupa. A tuhle zlořečenou kůži jí vezměte a spalte.“

Vanda otevřela oči, ale její prázdný pohled nic nevyjadřoval. Trochu se nadzvedla, vypadala hrozivě se zakrváceným obličejem a rukama. Tiskla k sobě potřísněnou kůži. Jen stěží jí ten pozůstatek matky vlčice vyrvali. Držela se ho jako klíště. Náhle omdlela. Kůže spadla ze stolu.

„Zničte to.“

Jedna otrokyně kůži sebrala a hodila na hromadu odpadků čekajících na spálení.

Jakmile se vzdálila, vyšel ze stínu Urion, stále ještě zabalený v kožešinové pokrývce. Díval se, co vyhazují, a poznal kůži vlčice. Ani nevěděl, proč to dělá, ale sebral ji a schoval v jedné stáji, kde měl svou skrýš. Celý zmrzlý potom spěchal do pokoje, kde spalo služebnictvo, ulehl a usnul. V jeho snech se to té noci hemžilo vlky a ozývalo se v nich vytí.

TŘINÁCTÁ KAPITOLA

Vlčí kůže Vandina cesta do Tours

Fortunata značně zneklidnil postoj abatyše i biskupa, a tak poslal ke králi Gontranovi a královně Brunhildě kurýra s listem, v němž je žádal, aby přikázali abatyši vydat Radegundinu dceru. Uběhlo jaro a odpověď nepřicházela. Vanda znovu onemocněla a znovu se ocitla na prahu smrti. Její uzdravení bylo považováno za zázrak, ale tentokrát za zázrak, který měl na svědomí ďábel. Pravda je, že zdraví a jasná mysl se jí vrátily v ten den, kdy Urion položil na její lůžko nádhernou, jemnou a svítivou vlčí kůži. Ruce nemocné Vandy nahmataly měkkou, bílou srst, potom otevřela oči a zašeptala:

„Má matka.“

Byla to skutečně kůže její vlčice. Tiskla ji k sobě, zdálo se, že ta kůže žije. Natáhla paže k Urionovi, který se jí vrhl do náruče a v očích měl přitom slzy štěstí.

„Děkuji ti,“ řekla Vanda prostě, „děkuji.“

Urion musel vynaložit hodně obratnosti a prokázat značnou odvahu, aby vynesl kůži z kláštera, nechal ji vyčinit a přinesl zpět na lůžko své téměř umírající paní.

Díky Fortunatově a Beggině přimluvě nakonec Leubovera dovolila Vandě kůži ponechat, ale nejdříve ji museli posvětit.

Konečně se objevil posel s listem od královny Brunhildy adresovaným abatyši a biskupovi, v němž se pravilo, že královna v nepřítomnosti svého švagra krále Gontrana, který odjel do války, s velkou radostí přijme Vandu. Dále psala, že její syn, král Childebert přijede do Poitiers po šestém měsíci v roce^{*} a v doprovodu svých výběrčí daní a Florentiena, majordoma paláce královny Brunhildy, navštíví biskupa. Marovej totiž, ve snaze uchránit své poddané od příliš vysokých daní, prosil Childeberta, aby provedl sčítání lidu. Král biskupovi slíbil, že jeho prosbě vyhoví. Využije této příležitosti a bude se během své návštěvy zabývat i osudem Vandy.

Koncem sedmého měsíce^{**} pak Childebert skutečně přijel do Poitiers v doprovodu svých hrabat a leníků. U bran města ho uvítal biskup v čele majestátní skupiny církevních hodnostářů a jáhnů, hraběte Maccona a svých služebníků. Za zpěvů se celý průvod vydal k bazilice svatého Hilaria na mši, doprovázen potleskem a voláním davu. Po mši se konala veliká hostina, na niž byl pozván také Fortunat. Ten poznal krále ještě jako malé dítě na královském dvoře v Austrasii. Childebert se k němu choval s úctou a prokazoval mu přátelství, což velmi hněvalo biskupa Maroveje.

Následující dny byly zasvěceny práci, jen občas přerušované partiemi lovu v poitevinských lesích. Pro mladého krále to byla záminka k hledání té mladičké nahé dívky, na niž nemohl zapomenout.

Jednoho dne požádal Childebert abatyši o dovolení rozjímat na hrobě blahoslavené Radegundy.

* Srpen

** Zář

Přišel na to místo na sklonku dne, kdy slunce barvilo zdi kláštera zlatou a slézovou barvou a kdy poslední růže vydechovaly svou omamnou vůni. Požádal, aby ho nechali u hrobu samotného, a zůstal tam dlouho. Modlil se a jeho dlouhé světlé vlasy mu zakrývaly obličej. Jen vůně růže z Jericha pronikala na toto chmurné místo. Král zvedl hlavu. Proti němu se opíralo o náhrobek zářivé zjevení a pozorně se na něj dívalo. Nejdříve si myslel, že vidí anděla, a potom... ne, to není možné... tu nahou dívku z lesa... dítě vlků... Pomalu se zvedl, aby ji nepoplašil, a přibližoval se k ní. Čekal, že mu každou chvíli zmizí. Položil ruku na náhrobek vedle její a prohlížel si ji. Usmívala se na něj.

„Kdo jsi? Přelud, nebo živá bytost?“

„Co na tom záleží!“

Byla to ona, teď si byl jistý. Položil svou ruku na její. Neucukla.

„Jsi ta dívka, kterou jsem loni potkal v lese?“

Neodpověděla, ale stále se na něj usmívala.

„Vytáhla jsi na mne meč... byla jsi nahá... a měla jsi u sebe vlčici.“

Úsměv zmizel z Vandiny tváře. Stáhla ruku zpět a oči se jí naplnily slzami.

„Mlč, je mrtvá, zabili mi ji.“

Childebert cítil, že ji slovy nedokáže utišit. Možná že ji jeho mlčení uklidnilo. Znovu se usmála.

„Těší mě, že jsi přišel rozjímat na hrob královny Radegundy. Bůh ti za to žehnej.“

Zmizela dřív, než si uvědomil kudy. Za náhrobkem byla nízká dvířka, která však jeho náporu odolala. Vyběhl z hrobky a ocitl se tváří v tvář abatyši a zástupu jeptišek, které tady očekávaly konec jeho zbožného rozjímání. Každou z nich si bedlivě prohlédl hledaje krásnou tvář té podivné dívky s vlčicí. Nebyla mezi nimi.

Leubovera ho pozdravila s úctou náležející králi a Childebert ji požádal o požehnání. Mířili k hradbám čnějícím nad městem. Mladík hledal záminku, která by mu umožnila zavést hovor na tu dívku, ale jak začít mluvit o delikátní záležitosti s abatyší, která mu připadala tak přísná? Vzpomněl si, že jeho matka, královna Brunhilda, mu připomněla, aby se setkal s Radegundinou adoptivní dcerou.

„Má matka se nesmírně těší na okamžik, kdy bude moci uvítat princeznu Vandu. Vše je u nás připraveno na její příjezd.“

„Nespěchejme, můj synu. Vanda je ještě dítě a je potřeba dohlížet na její výchovu. Od chvíle, kdy zemřela naše blahoslavená královna, se cítím osobně zodpovědná za tuto mladou duši. A navíc, její křehké zdraví vyžaduje nejvyšší péči.“

„Dej příkaz, ať mi ji přivedou, abatyše. Chci o ní vyprávět své matce a svému strýci králi Gontranovi, který se o její osud velmi zajímá.“

Leubovere nezbylo než se podrobit. Klášter svatého Kříže byl stále ještě pod ochranou králů. Odmítnutí by mohlo mít pro klášter nedožrnné následky.

Abatyše poslala pro Vandu.

Radegundina dcera přicházela obklopena zlatavým svitem paprsků zapadajícího slunce, v němž zářily její světlé copy splývající po bílém řeholnickém rouchu.

V králově hrudi se cosi sevřelo. Tento drsný a hrubý mladík, vychovávaný ke změkčilému životu prostopášnou matkou, zvyklý od svého nejútlejšího dětství ukájet všechny své rozmary, byl najednou zasažen neznámým citem. Šel dívce vstříc s rozzářeným obličejem.

„Vando, to jsi ty, Vando!...“ pravil podávaje jí ruku.

Usmála se na něj a nepřestala ho pozorovat svýma zvláštníma zelenýma očima. Chvíli byly světlé, hned zas temné.

„Jsi hodně mladý na krále.“

„Jsem sice mladý věkem, ale vládnu již od svých deseti let. Králové stárnou rychleji, nesmí se ovšem nechat zabít.“

„Říká se, že tvůj otec, král Sigisbert, byl zavražděn tvou tetou, královnou Fredegundou. Je to pravda?“

„Ano, ta nevěstka zabila mého otce, ale také svého vlastního manžela, krále Chilpericha, jeho děti a jejich matku královnu Audoveru a také milovanou sestru mé matky, královnu Galswinthu. Ta žena je ďábel poslaný z pekla. Kdyby nebyl můj strýc král Gontran tak příliš shovívavý, už by za své zločiny musela pykat.“

Abatyše k nim přistoupila a řekla Vandě:

„Mé dítě, je čas večerní bohoslužby. Nezapomínej na své povinnosti.“

Vanda se poklonila Leubověře, Childebertovi a odběhla.

„Rád bych ji uvítal na dvoře mé matky. Kdy si ji mohu odvézt?“

„Uvidíme, musím se o tom poradit s naším biskupem.“

„Její místo je mezi námi. Má žena, královna Faileuba, ji přijme jako svou sestru.“

„Jestli chceš, ó králi, promluvíme si o tom později. Teď musíš odjet, už je tma. Nehodí se, abys tu déle zůstával.“

Král si vzpomněl na doporučení své matky, uklonil se abatyši a vzdálil se doprovázen třemi řeholnicemi, které mu ukazovaly cestu. Za zavřenými branami kláštera čekali na Childeberta jeho druhové.

„Už jsme se báli, že se nevrátíš,“ řekl Martial, jeho leník a nejvěrnější přítel, podává mu uzdu koně.

„Pamatuješ si, jak jsem ti vyprávěl o té nahé dívce, kterou jsem potkal v lese?“

„Jestli si to pamatuju?... Copak se dá tak podivná historka zapomenout? Ale čím dál tím víc jsem přesvědčen, že se ti to tenkrát jen zdálo. Každý muž sní, že jednou takovou dívku potká, ale ten tvůj sen byl přece jen trochu zvláštní. Nahá, to ještě беру, ale s vlkem...“

„Zase jsem ji viděl.“

„Cože? Ty jsi ji zase viděl? Ale kde? Vždyť od příjezdu do Poitiers jsme stále spolu.“

„Tady.“

„Kde? Tady?“ řekl Martial a rozhlížel se kolem sebe.

„V klášteře.“

Martial pohlížel na svého královského přítele trochu neklidně. Ta historka byla příliš výstřední: nahá dívka v klášteře a s vlkem... Něco nevídaného.

„Nedívej se na mne tak. Nic mi není, mám všech pět pohromadě. Říkám ti, že je zde, že se jmenuje Vanda a že je dcerou královny Radegundy.“

„Ale co dělala královská dcera nahá v lese?“

Childebert pokrčil rameny. Sám tomu nerozuměl.

Dojeli na koních do královského tábora postaveného za městem.

Mladého krále se už mnohokrát pokusili zabít, a proto se nyní cítil bezpečně jen se svými druhy, z nichž mnozí s ním vyrůstali. Za zdmi paláce mu nebylo dobře, byť šlo tentokrát o palác biskupský, a tak naléhavé pozvání biskupovo nepřijal.

Childebert rozhrnul závěs svého stanu, kde bylo příjemné teplo. V rohu tohoto velmi prostorného přístřeší se hrála voda, aby se mohl umýt. U ohně ležela úchvatná, velmi tmavá dívka, oblečená do šatů živých barev, s

dlouhými copy propletenými barevnými stužkami, štíhlé paže měla plné náramků, na krku těžké náhrdelníky. Jakmile král vstoupil, vyskočila, vrhla se k jeho nohám a nadšeně je políbila.

„Ó můj králi, jak dlouhý mi připadal čas strávený bez tebe!“

„Vstaň, Alchimo.“

Dívka neposlechla. Její ruka vklouzla pod modrou královu tuniku a začala ho laskat. Childebert se unaveně usmál a prudce ji odstrčil. Upadla na slámu pokrývající podlahu ve stanu. Pružně vyskočila a v očích jí zaplála zlost.

„Proč se mnou zacházíš tak surově? Copak jsi mě neunesl od mého otce a neudělal ze mne svou souložnici?“

„Alchimo, unavuješ mě, chci být sám. Řekni Martialovi, ať za mnou přijde. Přikaž, ať nám přinesou víno a vyřídí kuchaři, ať se dnes večer překoná. Mám hlad.“

Chrotieldu popadl obrovský vztek, když se dověděla o králově návštěvě v klášteře. Jí, jeho blízké příbuzné, nikdo nic neřekl!

„Tahle abatyše se nám vysmívá. Co si o sobě myslí? Nedbat na etiku! Copak neví, že král je tady pánem a že členové jeho rodiny tu mají svá práva?“

Prudce chytila Vandu za paži.

„Proč tě zavolali? Co ti řekl? Jaký je? U svého strýce krále Gontrana jsem ho neviděla. Je opravdu krásný? Tak přece mluv!“

„Nejdřív mě pusť. Nemám ráda, když se mnou třeseš.“

Zamračená Chrotielda poslechla.

„Žádal Leuboveru, aby mi dovolila odjet s ním na burgundský dvůr.“

„A co odpověděla?“

„Řekla, že moje zdraví je křehké a navíc, že se bojí o mou duši.“

„Uvidíš, že ti v odjezdu zabrání.“

„Možná... V každém případě však odjedu. Udusím se tady, všechno mi tu připadá těsné.“

„Půjdu s tebou.“

„Já také,“ řekla Basina.

„Já také,“ řekly Flavie, Pelagie, Placidinie, Genevieva, Suzanna, Theudogilda, Ultrogotha a Clotilda. Všechny už byly řeholicemi.

„Já také,“ přidalo se asi deset novicек stojících kolem.

Po těchto prohlášeních následovalo rozpačité ticho. Vrhaly po sobě zlostné pohledy, bály se, že je některá z nich zradí abatyši a že budou přísně potrestány.

Vanda se ujala slova:

„Neřekla jsem, že si přeji, aby mě některá z vás následovala. Proč chcete odejít z kláštera? Většina z vás zná jen tyto zdi. Kam byste šly?“

„Půjďme s tebou,“ odvážilo se několik jeptišek, které zase nabyly odvahy.

„To by byla pro mne příliš velká odpovědnost. K tomu, co se chystám udělat, nemohu nikoho potřebovat.“

„A proč bys měla odejít ty a my ne?“ pravila hněvivě Chrotielda.

„Protože já jsem nesložila řeholnický slib,“ odpověděla Vanda a uštěpačně se na ni usmála.

Jeptišky sklonily hlavu.

„Nemohly jsme si vybrat. Od dětství jsme zavřené tady, máme se podrobit řádu, který nechceme, a žít

životem, který se podobá smrti. Raději budu venku riskovat život, než bych tady zaživa umírala.“

„Venku se budeš muset bát všeho, abatyše, biskupa, krále...“

„Z krále nemám strach. Půjdu ho navštívit, řeknu mu, jak se tady s námi zachází, s námi, královskými dcerami.“

„Tady jsme si všechny rovny, víš to dobře, sama královna to tak chtěla.“

„Mlč, jsi hloupá husa, jestli chceš zůstat, zůstaň, ale já odejdu.“

„Dobře, každá bude jednat po svém.“

Chrotielda bledá vzteky odešla i se svými věrnými družkami. Basina zůstala. Objala Vandu a přitiskla se k ní.

„Nevím, co mám dělat. Má sestřenice mi neustále opakuje, že musíme odejít, že naše místo je jinde. Já ale nevím. Mám takový strach z té strašlivé Fredegundy, bojím se, že mě nechá zabít jako mou matku a mé bratry.“

Vanda hladila krásný obličej Chilperichovy dcery. Věděla, co se jí stalo, a z celého srdce ji litovala. Basinino místo bylo v klášteře. Nikdy se jí nepodaří zapomenout na tu strašlivou noc, kdy ji znásilnili Fredegundini sluhové a zneuctěnou dovedli před otce. Nikdy nezapomene na tu noc, kdy ji její macecha obvinila ze smilstva. A král, i když něžně svou dceru miloval, nepátral po tom, kolik je pravdy v barvitém vyprávění královny Fredegundy. Zavrhl svou dceru a poslal ji do kláštera svatého Kříže, kde jí na znamení ponížení ostříhali vlasy u samé hlavy.

Nazítří po návštěvě krále Childeberta poctil klášter svatého Kříže svou přítomností sám poitierský biskup

Marovej. Abatyše odešla z bohoslužby, aby ho mohla přivítat.

„Posad'te se, má dobrá Leubovero. To, co vám chci říci, vyžaduje vaši veškerou pozornost. Nejdřív přísahajte na kříž, že nikomu neprozradíte, o čem zde budeme rokovat, a že o tom nikde neřeknete ani slůvka.“

„Přísahám, Vaše Výsosti.“

„Dobrá. Pozorně mě poslouchajte. Včera jste přijala mladého krále Childeberta. K mému velkému politování se sešel s Vandou...“

„Ale...“

„Nepřerušujte mě. Víím, že jste neměla na vybranou. Ale copak jste nemohla říci, že tu není?“

„Ale to bych musela lhát!“

„Lhát, lhát, někdy je lež nezbytná! Ale zapomeňme na to. Vííte dobře, jaký zájem projevují o dceru vaší svaté zakladatelky král Gontran a královna Brunhilda. Navíc jsem se dověděl od jednoho důvěrníka, kterého mám v blízkosti královny, že se dověděla něco důležitého o Vandině původu. Ta maličká má tedy pro nás nesmírnou cenu.“

„Nerozumím vám. Co tím chcete říct?“

„Jistě vám nezůstalo utajeno, že majordomus paláce královny Brunhildy Florentien a hrabě z jejího paláce jsou v Poitiers, aby znovu prozkoumali seznam daňových poplatníků a zjistili tak, kdo musí skutečně platit daně. Velmi neradi promíjejí daně chudým a nemocným. Král, s nímž jsem o tom hovořil, mě ujistil, že má ve své úředníky naprostou důvěru a že o jejich rozhodnutí odmítá dále diskutovat. Vy dobře vííte, jak mi osud chudých v mé diecézi leží na srdci. Musím dosáhnout toho, aby jim byly daně sníženy nebo zrušeny úplně. Dověděl jsem se, že král chce Vandu odvést co nejdříve. To se nesmí stát.“

„Ale co když pro ni pošle? Přání královny Radegundy je závazné. Nemohu jí dlouho bránit v odjezdu.“

„Vím. Zítra za úsvitu vám pošlu nosítka a doprovod. Vanda bude čekat připravená u brány, doprovázet ji budou dvě služebné a jedna jeptiška, v kterou máte absolutní důvěru.“

„Flavie?“

„Flavie? Ale ne! Ta neteř biskupa z Tours? To je nemožné, protože posílám Vandu zrovna do Tours. Potřebujeme osobu nezaujatou a inteligentní. Proč by to neměla být Glodosinda? Ano, Glodosinda to provede výborně. Řekněte jí to až na poslední chvíli.“

„Ale náš rád nám zakazuje opustit klášter.“

„Udělám pro tento případ výjimku. Vandu doprovodí do kláštera, který založila Ingitruda...“

„Příbuzná krále Gontrana a matka Bertranda, biskupa z Bordeaux?“

„Ano, přesně tak. Má neustálé neshody s králem kvůli dědictví své dcery Berthegondy. Slíbil jsem jí svou podporu, pomůže nám. Posel ji zpraví o příchodu hostí. Napíšete jí, aby u sebe po nějaký čas nechala Vandu a pro spásu její duše ji držela v nejpřísnějším odloučení. Ten dopis dáte Glodosindě.“

„A co řeknu Vandě?“

„Nic, to se jí netýká.“

„A co řeknu králi, až si pro ni přijde?“

„Že odjela rozjímat a že jste přísahala udržet místo jejího pobytu v tajnosti.“

„A jestli vnikne do kláštera násilím?“

„To neudělá, vystavil by se riziku exkomunikace. Je to muž věřící a zbožný i přes svůj prostopášný život.“

„A nemůžete jednat jinak?“

„Ne. Navíc ještě potřebuji vědět, kdo ve skutečnosti Vanda je, než ji předám králům a královně.“

„Bojím se, jak se to dítě zachová. Co když bude chtít utéct?“

„I na to jsem myslel. Dáte jí ráno do mléka pět kapek této tekutiny. Bude spát celou cestu. Vezměte si to.“

Marovej podal Leuboverě malou zlatou lahvičku. Vzala ji váhavě z jeho ruky.

„Ne víc než pět kapek, nebo ji zabijete. Nedívejte se na mne tak, Leubovero. Všechno dobře dopadne. Pomyslete na to, že to děláme pro chudé, kteří jsou vyvolenými našeho Pána. A teď mi povídejte něco o svých záležitostech. Jak se daří klášteru? Jsou novicky rozumné a pilné při studiu a modlitbách? Máte dost zásob na zimu? Bude prý tuhá. Složil Fortunat nějaké nové zpěvy? Je vaše zdraví stále tak dobré? Ale ano, ale ano, vy nás všechny pochováte. Už se Chrotielda umoudřila? Je miň marnivá a méně nadutá kvůli svému původu? A co Basina, už si zvykla na nový stav? Pomyslela jste na to, že byste tu znovu zasázely oranžovníky?...“

Leubovera byla naprosto zmatená těmito dotazy a nevěděla, na který honem odpovědět. Neměla k tomu ostatně ani příležitost. Biskup už se zvedal.

„Má drahá přítelkyně, strávil jsem tu s vámi velmi příjemné chvíle. Bohužel musím odjet, povinnosti mě volají. Přistupte blíž, dcero, ať vám požehnám. Ne, nedoprovázejte mě, je to zbytečné, znám cestu dobře. Nezapomeňte, pět kapek, víc ne, a ať je všechno za svítání připraveno.“

Abatyše se za ním dívala ve velkých rozpacích. Její lepší já jí říkalo, že to, co po ní biskup žádá, je špatné, ale zároveň ji ani na chvíli nenapadlo, že by ho mohla neposlechnout.

Glodosinda se však proti Marovejovu plánu rozhodně postavila. Ta statečná žena se vzbouřila proti tomu, co nazývala únosem. Nechápala, proč Vandu nevydají králi

Childebertovi, který měl jako Gontranův nástupce jeho plnou důvěru. A navíc, nedbalo se tady na poslední přání královny Radegundy, a to byl hřích. Nemělo by se raději počkat na Romulfa, adoptivního Vandina otce, nebo mu alespoň dát zprávu? Tato rozumná slova vyvedla abatyši z míry víc, než na sobě dala znát. Zlostně přikázala jeptišce, aby mlčela a podrobila se rozkazu. Glodosinda měla úctu k autoritě. Podrobila se, ale v duchu si slíbila, že bude bdít nad královninou dcerou, kterou vroucně milovala.

Nazítí před svítáním nechala Leubovera probudit Vandu a vysvětlila jí, že ji posílá do Tours, aby si tam odpočinula. Že s ní pojede Glodosinda, Ludovina a Urion. Trvala na tom, že jí sama dá napít teplého mléka. Ještě napůl spící Vanda vypila miskou.

Nosítka, která nesli čtyři bílí voli, stála připravená před branami kláštera. Kolem nich čekala desítka ozbrojenců. Glodosinda stěží vylezla do vysokých nosítek, její tloušťka ji připravila o veškerou pružnost. Velitel doprovodu jí chtěl pomoci, ale po několika nezdařených pokusech kývl na dva vojáky, kteří tlustou ženu zvedli a nepříliš jemně ji hodili dovnitř nosítek, kam se svalila na polštáře za srdečného smíchu jejích tří družek. Posadila se a snažila se najít svou důstojnost s takovým výrazem, že to jen znásobilo všeobecnou veselost.

Vanda opouštěla klášter svatého Kříže s radostí, nestarala se o to, kam ji vezou. Byla ostatně příliš ospalá. Brzy usnula.

Cesta trvala šest dní. Osazenstvo nosítek zapůjčených biskupem z Poitiers hodně času z těch šesti dní prospalo.

Ingitruda je očekávala v doprovodu své neteře, kterou nechala jmenovat abatyší. Políbila Vandu a nazvala ji

svou „příbuznou“. Pozorně si přečetla Leuboveřin list, který jí předala Glodosinda, a začala mluvit o svých neshodách s dcerou Berthegondou, která uprchla od svého manžela. Nechala prý naložit na loď svůj majetek i majetek manželův a našla útočiště v Bordeaux u svého bratra Bertranda, který byl v tomto městě biskupem. Hanebná věc, manžel obžaloval v Orléansu za přítomnosti krále Gontrana biskupa a svou ženu z cizoložství a incestu!

Ach, jaké to měla nesnáze s králem, svým příbuzným, který jí nechtěl dát za pravdu, s biskupem z Tours, který byl příliš přísný, se svou nehodnou dcerou, která myslela jen na to, jak ji ožebračit, a teď ještě s biskupem z Poitiers, který jí sice sliboval, že bude sloužit jejím zájmům, ale současně jí posílal adoptivní dceru královny Radegundy, chráněnkou krále Gontrana s rozkazem, aby ji držela v naprostém ústraní. List abatyše kláštera svatého Kříže jí nic nevysvětlil. Co má dělat? A všechny je má ubytovat! Rozhodla se, že si z Vandy udělá spojence. Ta malá jí v budoucnosti může být prospěšná. Sama ji odvedla do přepychového obydlí s nádhernými mozaikami. Pokoje vedly na rozkvetlý dvůr, kde zpívala fontána.

Glodosinda se dívala kolem sebe udiveně. Všude tady byl přepych, něco nevídaného v klášteře svaté Radegundy. Jeptišky se smály, bavily se, jejich bílá roucha plná prýmků byla přepásána bohatě zdobenými opasky. I jejich opánky a rukavice byly vyšívány. Ve vlasech měly vpletené perly a stuhy. Tady by se líbilo Chrotieldě, napadlo tu dobrou jeptišku. Urion spěchal prohlédnout si zahrady a seznámit se se sluhy hlídajícími brány kláštera, a protože byl gurmán, tak i s těmi, kdo sloužili v kuchyni. Ludovina urovnala přinesené šaty do truhel, prohlédla si každou místnost a teď pomáhala

otrokyním, které jim poslala Ingitruda, připravit lůžka. Vanda zahalená ve vlčí kůži, od níž se nechtěla odloučit, seděla venku na mramorové lavici a zamyšleně pozorovala, jak proud vody stříká vzhůru a padá dolů. Večerní vítr jí občas zavál pár kapek na tvář, ale nezdálo se, že by si toho všimla.

Velký byl hněv krále Childeberta, když dva dny po Vandině odjezdu přišel do kláštera a chtěl ji vidět. Abatyše mu v hovorně sdělila, že to není možné, neboť Vanda rozjímá a řád kláštera přísně zakazuje, aby byla z jakýchkoli důvodů rušena. Král odjel značně rozladěný.

Vrátil se znovu za necelý týden a ptal se, jestli rozjímání už skončilo. Odpověděli mu, že bude trvat čtyřicet dní a čtyřicet nocí.

„Nemohu čekat tak dlouho, musím odjet do Burgundska, kde mě čeká král Gontran. Zavolejte Vandu, odvedu ji s sebou.“

Znovu mu odpověděli, že to řád zakazuje.

„Řád jsem já!“ křičel s obličejem zkřiveným zlostí.

Třesoucí se, ale pevná abatyše mu odpověděla:

„Jestli násilím vnikneš do kláštera, králi, běda ti, budeš proklet, vyvržen z lůna církve svaté a zbaven práva svatého přijímání.“

Král byl citlivý k této hrozbě, nechtěl se smažit v pekle. Se stěží utajovanou zlostí opustil klášter a navštívili biskupa.

Marovej mu odpověděl totéž, co abatyše, ale nechal se slyšet, že jestli král bude mít soucit s chudými v poitevinském kraji, s vdovami a sirotky, on sám, a jedině on, může zkrátit Vandin pobyt v ústraní. Childebert nebyl hlupák a naivní důvěřivec a hned pochopil pravidla tohoto obchodu, i když jeho pravé příčiny neznal. Vyslechl své úředníky a rozhodl se snížit daně v tomto

kraji. Uctivě poděkoval biskupovi a podepsal nový seznam daňových poplatníků.

„A teď, kde je?“ zeptal se král a poklepával rukou obtíženou mohutnými prsteny o desku stolu.

„Pošlu pro ni, bude zpátky za dvacet dní.“

„To je příliš dlouho, musím odjet zítra. Nemohu si pro ni zajet sám?“

„To by tě příliš zdrželo, králi.“

„Biskupe, doufám, že mě nechceš oklamat. Jestli ano, pak se boj mého hněvu. Dávám ti patnáct dní na to, abys vydal chráněнку krále Gontrana do rukou mých lidí. Blíží se zima, chci, aby byla v bezpečí, ještě než nastanou velké mrazy. Nezapomeň, patnáct dní.“

ČTRNÁCTÁ KAPITOLA

Setkání biskupa Řehoře s Vandou Útěk jeptišek z kláštera

Kdo prozradil biskupovi Řehořovi, že se v jeho klášteře zdržuje Vanda? Ingitruda nevěděla. Biskup si ji k sobě zavolal a vyjádřil své podivení nad tím, že ho o této návštěvě nezpravitla, jak to vyžadoval dobrý mrav a poslušnost. Tourský biskup hovořil bez zlosti. Ingitruda však před ním stála plná bázně. Tento dobrý, spravedlivý a přísný muž měl dar vzbudit v ní pocit provinění. Ingitruda byla mohutná žena, která kdysi bývala krásná a nikdy na to nezapomněla. I přes své řeholnické roucho se chovala s nemalou dávkou koketerie, což jí vyneslo mnohá pokárání od almužníka jejího kláštera i od biskupa Řehoře samého. Tváříc se jako zmatená panenka, žmolila konce rukávů a odpověděla biskupovi:

„Monsignore, nehubujte mě, jen jsem poslechla přání monsignora biskupa z Poitiers, který mi vzkázal, že si přeje, aby se Vanda uchýlila na několik dní ke mně. Je prý to nutné pro spásu její duše. Navíc je to chráněnkyně mého příbuzného, krále Gontrana. Mohla jsem snad odmítnout?“

Řehoř se usmál. Nezdálo se mu, že by duše Radegundiny dcery byla v nějakém nebezpečí, to dítě

vždycky dokazovalo, že je zralejší, než odpovídá jejímu věku.

„Pošlu pro ni po druhé kanonické hodince.“*

„Ale biskup Marovej a Leubovera mi výslovně vzkázali, že se nemá s nikým setkat.“

Řehoř se podrážděně zvedl.

„Copak já jsem nikdo? Tady v Tours jste povinována poslušností mně, a ne biskupovi z Poitiers. Ať je v určenou hodinu připravena!“

Ingitrudě nezbývalo než podvolit se. Uctivě pozdravila a vzdálila se. Druhého dne se Tours probudilo pod hustým pláštěm sněhu, což bylo pro toto roční období něco nezvyklého. Vanda, Ludovina a Urion se v zahradě koulovali jako děti. Na zavolání zakladatelky kláštera zvedla Vanda hlavu. Tváře a nos měla červené.

„Mé dítě, biskup Řehoř tě chce vidět. Požádám své dcery, aby ti našly na roucho několik prýmků a půjčily ti vyšívání závoj.“

„Děkuji, ale to není nutné. Myslím, že monsignor Řehoř bude raději, když mě uvidí v mých obvyklých šatech.“

Ingitrudu překvapilo odmítnutí od tak mladé a hezké dívky a odpověděla suše.

„Jak chceš... Ale... co to děláš... Proč si to bereš?“

„To je moje matka, která mě odkojila. Bez ní a bez jejího mléka bych byla mrtvá. Zabili ji a já nosím její kůži. Zahřeje mě.“

„Nemůžeš jít takhle oblečená k biskupovi. Co by si o tobě pomyslel?“ řekla abatyše zhnuseně.

„Znám ho, je to člověk s dobrým srdcem, porozumí.“

Ingitruda musela couvnout před Vandinou umíněností, ale pomyslela si, že ta dívka je prostě nesnesitelná.

* Třetí hodina denní

Řehoř přijal Vandu jako otec. Radegunda a Fortunat ho informovali o všem, co Vanda udělala, o jejích pokrocích, o její povaze současně zasmušilé i veselé, o její lásce k poezii a k literatuře. Tahle záliba hrála biskupa u srdce, protože hořce litoval úpadku latinského jazyka. S přítelem Fortunatem o tom často a dlouho vášnivě debatovali. Teď musel dojatě a s radostí konstatovat, že královna a básník nijak nepřeháněli, když hovořili o dobrých vlastnostech jejich drahého dítěte.

Vanda nebyla ani na chvíli zaražená nebo ustrašená, když se octla proti prelátovi obklopenému hávem důstojenství, jeho tajemníky, opisovači, překladateli, iluminátory, zpěváky, hudebníky a služebníky. S obdivem pozorovala práci jednoho mladého italského iluminátora, který právě zlatil obrázek Panny Marie, a ocenila pevnou a bohatě zdobenou vazbu, která chránila rukopis Zjevení svatého Jana dovezený s velkými náklady z Byzance pro krále Gontrana. Vanda se dojatě dotýkala prstem jemného pergamentu a nahlas překládala pasáž řeckého textu: „Kdo nebyl zapsán v knize života, byl hozen do hořícího jezera.“*

„To jsou strašlivá slova,“ pravil Řehoř zavíraje vzácnou knihu. „Pojď, dítě, projdeme se trochu.“

Přešli rozlehlý sál vydlážděný různobarevným mramorem se stropem bohatě zdobeným mozaikami a podpíraným masivními sloupy ze zeleného mramoru, kde ve veselém šumu pracovali hudebníci a opisovači, kteří si chvílkami odbíhali zahřát prsty nad některou z četných ohřívacích pánví s řetavými uhlíky. Zastavili se u jednoho výklenku, který se dal od sálu oddělit těžkými závěsy. Tourský biskup je rozhrnul a usadil se na lavici pokryté vyšívanými polštáři.

* Zjevení sv. Jana, XX, 15

Vzal Vandu za ruce a pravil: „Dcero, sedni si sem ke mně a upřímně odpověz na mé otázky. Přeješ si stát se jeptiškou a zasvětit svůj život Bohu?“

„Ne, monsignore. Přeji si opustit klášter.“

„A kam půjdeš?“

„Král Gontran a královna Brunhilda mě očekávají, ale myslím, že abatyše se staví proti mému odjezdu.“

„Mýlíš se. Domnívám se, že není proti tomu, ale že se strachuje o tvou budoucnost a o spásu tvé duše.“

„Nemám strach z budoucnosti a nebojím se o svou duši, protože moje matka Radegunda nade mnou bdí. Nechci už zůstat v klášteře svatého Kříže. Od královniny smrti tam vládne podivná, ošklivá nálada. Leubovera je často nespravedlivě přísná a svou tvrdostí proti sobě popuzuje hodně novicek i jeptišek.“

„Vím, Chrotielda mi psala a stěžovala si. Její stesky jsou ovšem motivovány ješitností a touhou po okázalosti. Je povinována poslušností vůči své abatyši. Jen biskup Marovej může přijmout její stížnost.“

„Ubohá Chrotielda, je v klášteře tak nešťastná, že je schopna udělat cokoli, aby se z něj dostala.“

„Kdyby spáchala takový čin, byla by vyloučena z lůna církve.“

„A kdybych já opustila klášter, postihl by mne stejný trest?“

„Jistěže ne, nejsi jeptiška. Chrotielda však složila přísný slib a je povinna ho dodržet. Jsi šťastna, že pojedíš do Burgundska?“

„Nevím. Chtěla bych být u svého otce Romulfa, žít svobodně uprostřed lesů a polí a nemít starosti králů. Když tohle řeknu Chrotieldě, vysmívá se mi. Domnívá se, že dvůr na statku není prostředí vhodné pro královskou dceru.“

„Nemá pravdu. Romulf má k Bohu blíž než král. Dověděl jsem se,“ pokračoval probíraje se prsty v kůži vlčice, „co se stalo minulou zimu v Poitiers. Řekli mi, že díky tobě bylo několik mužů zraněno a jeden dokonce zemřel. Co je na tom pravdy? Mluv, řekni mi všechno.“

Vanda k sobě přitiskla vlčí kůži, po tváři jí stekla slza a skanula na Řehořovu ruku. Biskup pohlížel se vzrůstající náklonností na to dítě, které sotva znal, ale které probudilo naráz v jeho srdci lásku.

„Byla to má matka. Zabili ji, biskupe, zasloužili smrt.“

„Není dobré toužit po pomstě. Copak život zvířete má stejnou cenu jako život člověka?“

„Záleží na tom, jaký je ten člověk a jaké je to zvíře. V tomto případě převyšovalo zvíře člověka, zasloužilo si žít, on ne. Otče, copak zvířata nejsou stvoření boží stejně jako my?“

Biskup seděl chvíli mlčky. Když pak promluvil, byl jeho hlas vlídný, ale přísný.

„Bůh stvořil zvířata stejně jako lidi, a proto je musíme mít v úctě a nemáme jim působit zbytečné utrpení. Člověk byl však stvořen, aby vládl nad všemi živočichy, jeho život je tedy cennější.“

„A co když se chová jako zlé zvíře? Není pak lepší zabít ho jako vzteklého psa?“

„Ne. Člověk zůstává člověkem, ať spáchá jakýkoliv zločin, a musí být souzen spravedlivě. Zabili vlčici, aby zachránili sebe a své děti...“

„Ne! Zavraždili ji, odmítli mě poslouchat, chtěli její smrt, stejně jako chtěli i mou smrt, nazývali mě čarodějnicí, dítětem vlků. Když to říkají, mám radost. Ano, jsem dítě vlků. Pila jsem mléko a krev své matky.“

„Nemluv tak, patříš do lidské společnosti, tvé místo je mezi lidmi a ne mezi vlky, musíš na ně zapomenout.“

Jestli to neuděláš, budou si o tobě lidé myslet, že jsi nebezpečná, budou se tě bát. Zaplatíš draze za to, že se od nich lišíš. Zapřísahám tě při vzpomínce na královnu Radegundu, která tě milovala víc než vlastní dceru, přestaň myslet na nenávist a pomstu!“

„Nemohu zapomenout na to, že jsem je prosila o milost a oni mě odbyli. Pro královninu lásku se ale pokusím jim odpustit, slibuji ti to.“

Dojatý Řehoř jí požehnal a políbil ji na čelo.

„Přijď mě ještě navštívit, mé dítě, tvoje přítomnost oblažuje mou duši.“

Zamyšleně se díval za odcházející dívkou. Kráčela taneční chůzí a její dlouhé copy se ztrácely v kožešině vlčice, jejíž packa drásala podlahu.

Za týden přijeli pro Vandu jezdci, které poslal biskup Marovej. S odjezdem však museli počkat několik dní, než ustaly lijáky, sněhové bouře a krupobití, jaké nikdo nepamatoval, a než utichly vichřice, jejichž víry vyvracely stromy a odnášely střechy.

Vanda se rozloučila s jeptiškami a s Ingitrudou celkem chladně a bez valného dojetí. Nikdo se je nesnažil zdržet, i když Glodosinda naříkala na nejisté počasí a tvrdila, že je bláznovství vydávat se na cestu teď, když by mohly vyčkat příznivější chvíle. Ale vůdce skupiny jezdců byl neoblomný: už ztratili dost času. Musí odjet. A tak vyjeli.

Cesta byla strašná a trvala přes dva týdny. Stav cest nedovoloval těžkým nosítkám rychlejší jízdu. Projížděli několika málo vesnicemi, kde bloudily bytosti otupělé zimou a hladem, vrhaly se pod kopyta koní a natahovaly ruce. V lese je přepadla desítka vyhladovělých lupičů. V potyčce ztratili tři ze svých lidí a zabili jednoho koně.

Vanda vyprosila milost pro zbytek loupežnické hordy a navíc si bandité mohli odnést část zabitého zvířete.

„Nezapomenu ti to,“ volal jeden mladík z tlupy, klopýtaje pod tíhou břemene příliš velikého pro jeho vysílenou postavu, než zmizel za stromy.

Vanda zahalená do kožešin se za ním dívala a jen pokrčila rameny.

Ten večer měli maso.

Cestovatelky a jejich průvod dorazil k branám kláštera svatého Kříže v žalostném stavu. Leubovera nenechala Glodosindě ani chvilku, aby si vydechla, ihned ji zavolala k sobě a žádala vysvětlení, proč se tolik zpozdíly. Chtěla slyšet věrné vylíčení všeho, co se během jejich pobytu v Tours přihodilo. Unavená Glodosinda odpovídala abatyši jen jednoslabičně a dalo jí velkou práci udržet oči otevřené. Netrpělivá abatyše ji poslala do její cely a odložila rozhovor na druhý den.

Během Vandiny nepřítomnosti byla Chrotielta potrestána žalářem, protože se opět chovala drze k abatyši. Vyšla z vězení pobouřená a pevně přesvědčená, že opustí klášter při nejbližší možné příležitosti. Netrpělivě čekala na Vandin návrat. Jak byla rozezlená, když se dověděla, že Radegundina dcera je zavřená sama ve své cele a nikdo k ní nesmí! Plačící Ludovina jí nedokázala nic vysvětlit, Glodosinda nemohla nebo nechtěla mluvit. A Urion jen sevřel pěsti a zašeptal:

„Biskup!“

Chrotielta z toho vysoudila, že Vandu zavřeli na Marovejův rozkaz.

Věděla, že pro ni přijeli vyslanci krále Childeberta a že po několika dnech čekání nespokojeně odjeli. V klášteře a ve městě se povídalo, že král pošle do Poitiers vojáky, aby město obsadili, a jeho obyvatele vezmou

jako rukojmí za to, že prý biskup nedodržel dané slovo. Každý považoval situaci za velmi vážnou a různě se hodnotilo prelátovo chování.

Vanda nevěděla, proč jí vzali Ludovinu a Uriona a proč ji zavřeli v jejím pokoji. Stará hluchoněmá služka, která jí nosila jídlo, jí nemohla dát žádné vysvětlení.

Jedné noci kdosi zaškrábal na dveře. Byla to Chrotielda.

„Proč jsi zavřená?“

„Nevím. Pomoz mi odtud.“

„Ráda bych, ale Leubovera hlídá klíč, nosí ho u sebe a jen v době jídla ho půjčí Hildegardě, která doprovází služku.“

„Fortunat tu není?“

„Ne. Leubovera ho poslala do Burgundska. Máš nějaký plán, jak odtud utéci?“

„Plán ani ne, ale nápad. Říkáš, že Hildegarda doprovází služku a otvírá jí dveře. A co dělá pak?“

„Zamkne za ní a čeká, až služka zatleská. Pak jí odemkne, aby mohla vyjít.“

„S Hildegardou nikdo nechodí?“

„Nikdo.“

„Tak teď poslouchej, co budeme dělat.“

Vanda v rychlosti vyložila Chrotieldě svůj plán. Ta souhlasila.

„Bude to tak za čtyři dny, mezitím budeš mít dost času, abys sehnala jídlo a oblečení. Řekni Urion a Ludovině, pomohou ti.“

„Kam půjdeme?“

„Požádám o azyl tourského biskupa. Je to dobrý člověk, vyslechne nás.“

Uslyšela za dveřmi ztlumený výkřik a rychlé kroky. Krátce nato se otevřely dveře a dovnitř vstoupila

Leubovera s Glodosindou a Beggou. Přistoupila k Vandě a objala ji.

„Mé dítě, jdeme se na tebe podívat, jestli něco nepotřebuješ a jestli jsi zdravá,“ dodala obracejíc se na Beggu.

„Je mi dobře. Proč jsem tady zavřená? Co jsem udělala? Chci ven.“

„Buď trpělivá, dcero, jsi tady na biskupův rozkaz.“

„Ale proč?“

„Jeho Výsost mi nic neřekla. Jsme mu povinováni poslušností, já v první řadě,“ řekla abatyše pokrytecky, ale Vandu to nezmátlo.

Begga přistoupila k dívce a srdečně ji objala.

„Ta malá je velmi bledá, potřebuje na vzduch. Předepisují jí hodinu procházky denně.“

„To není možné, biskup trval na tom, že nesmí nikoho vidět. A pak, je chladno, bude jí líp v pokoji.“

„Nemyslím...“

„Beggo, mám tě snad volat k poslušnosti?“

Jeptiška se podvolila, zatímco smrtelně bledá Vanda přistoupila k abatyši, krásný obličej zkřivený zlostí. Výraz na její tváři poděsil Leuboveru tak, že couvla.

„Abatyše, zapřísahám tě, nech mě vyjít z této místnosti a opustit klášter dřív, než se stane velké neštěstí.“

„To není možné.“

„Ve jménu naší svaté královny, snažně tě prosím.“

Její slova zněla tak naléhavě a tak drsně, že se tři jeptišky zachvěly, a Begga se později nechala slyšet, že v té chvíli se rozhodovalo o všem.

Nedospělá dívka a abatyše se měřily pohledem. Leubovera ustoupila první a řekla špatně ovládaným hlasem:

„Nic ti nepomůže vzývat tady jméno naší svaté zakladatelky, která se dopustila toho omylu, že z tebe udělala svou dceru. Takový sklídila vděk! Musí se shůry smutně dívat na to, co sklízí za svoji dobrotu...“

Nemohla pokračovat, protože Vandiny prsty se jí zaryly do hrdla.

„Už ani slova, ty žárlivá stvůro, nebo zemřeš.“

Glodosinda a Begga vyprostily abatyši z Vandiných rukou a pomohly jí upravit si šaty. Leubovera vyplivla směrem k Vandě sípavým hlasem chvějícím se strachem a zlostí:

„Třes se, dcero vlků, budeš přísně potrestána za to, že ses odvážíla vztáhnout ruku na svou abatyši, kterou máš mít v úctě jako zástupkyni Boha. Budeš živořit v žaláři odloučená od světa.“

Vyšla z místnosti sledována vyděšenými pohledy dvou jeptišek, zatímco na rty vězeňkyně stoupal pohrdavý úsměv. Ještě stačila zašeptat Beggě tisknouc ruku:

„Pro lásku boží, přijď mě navštívit.“

Odpověděl jí stisk prstů.

Už byla noc, když na Vandiny dveře kdosi zaškrábal.

„Kdo je to?“

„To jsem já, Begga. Co potřebuješ?“

„Řekni Chrotieldě, ať sem přijde.“

„Nemohu, byla by to neposlušnost vůči abatyši.“

„Prosím tě o to, Beggo, ošetřovala jsi mě jako dítě, teď mě nemůžeš opustit. Je to poprvé, co tě o něco žádám. Běž pro Chrotieldu.“

„Vím, že něco chystáte, nešťastnice, je to obrovské šílenství. Proč nepočkáš na Childebertův návrat?“

„Protože do té doby budu mrtvá. Běž pro Chrotieldu.“

„Chrotielda má z vás nejmenší rozum. Pomysli na to, jaký smutek by z toho měla královna.“

„Královna je mrtvá. Ta by mi byla rozuměla. Neutekla snad také svému královskému manželovi? A já chci utéct abatyši. Jdi, Beggo, jdi.“

Vanda nedostala odpověď. Snad ji Begga nešla udat? Ne, to není možné, Begga ji má ráda a je příliš čestná.

„Jsi tady ještě?...“

„Přemýšlela jsem. Modlila jsem se a k něčemu jsem se rozhodla. Jestli odejdete, půjdu s vámi. Slíbila jsem královně, že nad tebou budu bdít, a pak, budete potřebovat lékaře.“

„Beggo, ty bys to udělala?“ řekla Vanda s radostným údivem. „Ne, to není možné, jsi jeptiška, vydala by ses v nebezpečí vyobcování z církve. Nemohu to přijmout... Nechci být příčinou tvého neštěstí,“ dodala hlasem chvějícím se smutkem.

„Nemluvme už o tom, jdu pro Chrotieldu.“

Vanda klesla na kolena u dřevěných dveří a poslouchala vzdalující se kroky své přítelkyně. Do očí jí vstoupily slzy, když pomyslela na jeptiščinu oběť. Begga milovala život řeholnice, klášter svatého Kříže a práce v něm jí přinášela uspokojení a její láska k Bohu byla silná a upřímná. A přesto, pro lásku k ní a pro vzpomínku na blahoslavenou Radegundu neváhala všechno opustit a stát se bytostí, od níž se slušní lidé odvracejí. Vanda děkovala Bohu, že jí poskytl takovou posilu.

Uslyšela kroky, zvedla hlavu. Zaškrábání. Byla to Chrotielda.

„Co se děje? Myslela jsem, že umřu strachy, když mi Begga přišla říct, že se mnou chceš mluvit...“

„Poslouchej mě,“ přerušila ji Vanda. „Musíme odejít ještě této noci.“

„Této noci... ale není nic připraveno.“

„Musíš si poradit. Řekni ostatním, ať si každá přichystá uzel s jídlem, teple se obleče a na boty si vezme ještě dřeváky.“

„Ale nemáme ani nosítka, ani koně. Jak půjdeme?“

„Pěšky.“

„Pěšky!“

„Ano, pěšky. Chceš být volná? Teď přišla ta chvíle. Jestli budeme ještě vyčkávat, zavrou nás do žaláře. Vyhledej Beggu a řekni jí, ať mi sem pošle Glodosindu s jeptiškou, která mi nosí jídlo. Potřebuji klíče od branky u řeky. Nebudeme mít čas použít k útěku podzemní chodbu. Doufám, že nás nebude moc.“

„Ach ne, asi tak dvacet.“

„Dvacet!... ale ty ses zbláznila. Taková tlupa se bude těžko schovávat!“

„Nelze jinak, všechny jsou odhodlány odejít a některé z nich jsou mi tak oddány, že ze mne chtějí udělat svoji abatysi.“

„Aha. Tak tedy uvidíme. Nemám čas něco měnit. Jdi za Beggou, že čekám Glodosindu.“

Zakrátko se dveře Vandina vězení otevřely, dovnitř vplula Glodosinda a hluchoněmá služka. Hildegarda je za nimi zavřela. Veliká žena se laskavě dívala na dívku, kterou viděla poprvé jako malé děťátko.

„Tak tedy dnes večer?“

Vanda se zachvěla. Glodosinda také ví? Jestli to takhle půjde dál, za chvíli to bude vědět i Leubovera. Šelmovsky se usmála a lísala se ke Glodosindě:

„Potřebuju klíč od malé branky, která vede ke Clainu. Dej mi ho.“

Glodosinda beze slova vyndala z jedné ze svých kapes obrovitý svazek klíčů, dvakrát nebo třikrát jím otočila, než našla ten, který hledala. Vyprostila ho a podala Vandě, která po něm sáhla s nevěřícím pohledem.

„Proč?“

„Protože ti věřím. Prosím Boha, aby tvoje hříchy, jestli nějaké spácháš, přičetl na můj vrub,“ řekla a hlučně se vysmrkala.

Vanda se jí vrhla do náruče a vděčně se k ní přitiskla.

„Jdi, maličká, ať tě Bůh ochraňuje. Nezapomeň ve svých modlitbách na velkou Glodosindu.“

Zatleskala, dveře se otevřely a Vanda vyběhla. Strčila do Hildegardy hlídkující za dveřmi. Glodosinda ji vtáhla do místnosti, vytrhla jí z ruky klíč a zavřela dveře za ní i za služkou.

V chodbě našla Vanda Ludovinu a Uriona s plnými náručemi šatstva a různých balíků. Už byli oblečeni a připraveni na cestu. Pomohli své paní s oblékáním. Vanda láteřila na šaty, které jí překázely, a na dlouhé copy. Zdálo se jí, že v klášteře panuje nepřírozené ticho a že za každými dveřmi někdo zadržuje dech. Nechala u brány své družky a šla se pomodlit na hrob své adoptivní matky. Když vyšla z kaple, byl její obličej klidný a vyrovnaný. Před vchodem čekalo kromě Beggy, Chrotieldy, Basiny, Ludoviny a Uriona asi čtyřicet žen zachumlaných do vlny a kožešin.

Ostrým hlasem oslovila Chrotieldu:

„Myslela jsem, že nás bude dvacet.“

„Mlč, je příliš pozdě. Ale nedělejte si falešné představy,“ pravila, obracejíc se k třesoucím se ženám, „cesta bude tvrdá, velmi tvrdá, až do Tours. Nechci, abyste mi vyčítaly, že jsem vás nevarovala. Jestli chce některá z vás zůstat, ještě je čas.“

Nikdo se ani nepohnul, vypadalo to, že se tu koná shromáždění přeludů. Jen pára vycházející z jejich úst svědčila o tom, že jde o živé bytosti.

„Tak tedy jdeme,“ řekla prostě Vanda a upravila si na ramenou vlčí kůži.

PATNÁCTÁ KAPITOLA

Vzpoura jeptíšek Pokus o únos Dvůr krále Gontrana

Už tři dny šlapala malá družina řeholnic v blátě po cestě do Tours. Vanda se musela vzdát myšlenky, že navštíví Romulfův statek a opatří si tam potraviny a koně. Právem se domnívala, že to je první místo, kam ji abatyše pošle hledat. Když občas nějaký sedlák na cestě potkal ženy v řeholnickém rouchu zahalené do kožešin, pokřikoval se a prchal, jako by zahlédl démona. Společně se dohodly, že budou v cestě pokračovat jen v noci, i když měly strach ze tmy a z divokých zvířat. Za denního světla se skrývaly v jeskyních, v dřevorubeckých chýších, a když nenašly nic lepšího, i v křoví nebo v příkopu. Velmi brzy se začaly podobat sochám z hrnčířské hlíny, tak byly jejich tváře a šaty potřísněné blátem.

Díky Vandě, jejímu meči a troše zlata získaly jeden těžký vůz, dva voly a tři koně, na které nasedly královské dcery. Ty ostatní si mohly postupně trochu odpočinout uvnitř nepohodlného vozu a ohřát si ruce v teple malého přenosného ohniště. V jiném statku jim pod hrozbami dali chleba, mléko, vejce a drůbež. Ultrogotha se s

přirozenou autoritou jmenovala správkyní stádečka jeptišek a rozdělila potraviny na rovné díly, což nebylo po chuti Chrotieldě, která vyžadovala větší přiděl.

Brzy muselo uvnitř vozu zůstat pět jeptišek, které schvátila horečka. Begga se v péči o ně přímo překonávala, ale i přesto se jejich stav rychle zhoršoval.

„Jestli je co nejrychleji nedostaneme někam pod střechu, zemřou,“ řekla.

Vanda jen pokrčila rameny na znamení své bezmocnosti. Ještě za sebou neměly ani polovinu cesty.

Postupně se dosud mírná a přátelská atmosféra změnila a skupina se rozpadla na dva klany: jeden se soustředil kolem Chrotieldy, která navrhovala jít ve dne, a tudíž rychleji, a druhý kolem Vandy, která doporučovala co největší opatrnost. Vyměnily si ostrá slova a málem došlo k pranici.

Ráno, několik hodin poté, co se zastavily, aby nabraly sil, si dívky všimly, že zmizely Chrotielda, Basina a asi deset jeptišek. Odesly s sebou jídlo a odvedly tři koně.

„Och, to zlé srdce,“ zašeptala Begga.

Jakmile padla noc, vydaly se znovu na cestu s prázdnými žaludky a zmrzlými údy. Doprovázelo je sténání nemocných, vrzání kol vozu a strach z vlků. Před svítáním hledala Vanda skryš a našla na tenké vrstvě sněhu, který v noci napadl, stopy koňských kopyt, malých nožek uprchlic a ještě jiné, větší stopy. Nechala ostatní ve skryši, z kožešiny vytáhla svůj meč a přikázala Urionovi, aby si vzal prak. Postupovali tiše, pozorně naslouchali sebemenšímu zvuku. Náhle Vanda pokynula Urionovi, aby se zastavil. Ledové lesní ticho prořízl strašlivý výkřik. Urion se roztřásl.

„To je Basina,“ řekla Vanda a rozběhla se směrem, odkud výkřik přicházel.

„Ach, kdybych tu tak měla Avu,“ pomyslela si, když se před jejíma očima objevilo strašné divadlo.

Několik kroků od ní byla Chrotielda a její družky svázané jedna k druhé a s hrůzou se dívaly, jak jeden muž oděný do zvířecích kůží znásilňuje Pelagii, zatímco druzí dva tu ubohou dívku drží. Vedle klečela ve sněhu Basina s šílenýma, nepřítomnýma očima. Ostatní bandité, kteří hlídali svázané dívky, sledovali tu scénu pobaveně a nahlas se smáli, s výjimkou jednoho, který se znechuceným výrazem opracovával stranou kousek dřeva.

Vanda a Urion vytáhli z opasků praky, vložili do nich pěkně kulaté, těžké kameny a roztočili je. Dva muži, kteří drželi Pelagii, upadli na zem se zkrvavenými obličejí, zatímco třetí se doposud lopotil pro své potěšení na těle nešťastné dívky. Jeho krev vytryskla ve stejný okamžik jako jeho semeno. Muž se zvrátil naznak s proříznutým hrdlem.

Vandina ruka se ani maličko nezachvěla, když uchopila násilníka za jeho mastnou hřívu a zasadila mu smrtelnou ránu nožem, který jí daroval Albin. Teprve teď se ostatní muži vzpamatovali ze svého překvapení a hrozivě se přibližovali k Vandě, ozbrojeni meči a holemi. Urion skolil ještě jednoho kamenem ze svého praku, Vanda zranila svým mečem dva, ale bylo jich ještě moc a oni dva by byli podlehli přesile, kdyby se v tom okamžiku neozval hlas:

„Nechte toho! Přestaňte!“

Zastavili se. Přistoupil k nim muž, který před chvílí opracovával dřevo. Vanda ho poznala.

„Téhle dívce něco dlužíme. Vzpomeňte si, před nedávnem nám její přímluva zachránila život a díky ní jsme měli i co jíst.“

Zbraně klesly k zemi.

„Je to pravda, vypadá to, že je to ona. Dnes je na tom tak špatně jako my v ten den, kdy jsme ji potkali poprvé.“

„Děvče, slíbil jsem ti, že nezapomenu, co jsi pro nás udělala. Mé jméno je Ansoald. Ty a tvé družky můžete pokračovat v cestě.“

Vanda, bledá zlostí, přistoupila k mladíkovi a špičkou svého meče ukázala na Pelagii, která ležela stále na zemi v necudné pozici, jak ji tam zanechal bandita.

„A to si myslíš, že jsme vyrovnáni?“

Muž zvedl ruce s odevzdaným výrazem.

„Pro panny je nebezpečné potloukat se v lesích. Mí muži jsou jako vyhladovělí psi. Nepodaří se jim tak často potkat samičku. Co se to tam děje?“

U těla muže, kterého Vanda zabila, se skutečně cosi odehrávalo. Bandité i jeptišky se shlukli kolem něj a křičeli. Ansoald si drsně proklestil mezi těly cestu, Vanda ho následovala. Zašeptala jen:

„Můj Bože...“

Basina klečela na sněhu mezi nohama mrtvého a svýma malýma rukama a zuby se pokoušela vyrvat mu jeho pohlaví. Před zděšenýma očima mužů i žen se jí to podařilo a s šíleným, pomateným smíchem zvedla tu žalostnou trofej nad hlavu. Dva políčky, které jí uštědřila Vanda, přivedly Chilperichovu dceru trochu k sobě. Odhodila daleko od sebe smutný tělesný pozůstatek a v slzách padla do Vandiny náruče. Ta ji předala Chrotieldě.

Rozhostilo se ticho přerušované jen Basininými vzlyky.

„Urion, vezmi koně a dojed pro ostatní. Ať sem za námi přijdou.“

Ansoald zadržel otěže.

„Pro koho posíláš?“

„Pro zbytek svých družek. Tyhle tady od nás utekly, odnesly nám jídlo a odvedly koně.“

„U nás se za tohle trestá smrtí,“ pravil Ansoald, pustil otěže a plácl koně, který se dal do cvalu.

„Nemyslíš, že pro dnešek už bylo dost mrtvých?“

„Máš pravdu, ale zrada má být vždycky potrestána.“

„Možná, ale to se tě netýká. Kolik mužů zemřelo?“

„Dva, jsi opravdu skvělá bojovnice. Kdo tě naučil tak obratně zacházet s prakem?“

„Můj otec a strýc.“

„Co děláte samy, bez doprovodu tak daleko od kláštera? Podle vašeho oděvu soudím, že jste jeptišky.“

„Jdeme si vyžádat spravedlnost k biskupovi tourskému.“

„Nikdy tam nedojdete, lesy jsou plné zběhlých vojáků, malomocných, vyhladovělých sedláků a to nepočítám žoldnéře poitierského biskupa a hraběte. Několikrát jsme je potkali, nic jim neujde, prohledávají každé křoví.“

„Proto putujeme pouze v noci. Ale máme nemocné, měly bychom pokračovat v cestě i ve dne, jestli je chceme zachránit.“

Chrotielta se k nim přiblížila svou taneční chůzí, na rtech úsměv. Vanda ji zastavila špičkou meče. Úsměv zmizel.

„Přísahej na tento meč, který se dotkl svatých ostatků, že lituješ toho, že jsi nás opustila a okradla.“

„Ale já...“

„Přísahej, nebo ti uříznu nos a uši, jako se to dělá zlodějům.“

Chrotielta po této urážce zrudla.

„Zapomínáš, kdo jsem?“

„Ne, nezapomínám. Proto je tvé provinění dvojnásob těžké. Přísaháš?“

„Přísahám, ale...“

„Mlč a postarej se o Basinu a o Pelagii. Máte něco k jídlu?“ dodala obracejíc se k Ansoaldovi.

„Ano, včera jsme potkali bohaté obchodníky, kteří se s námi rozdělili, musím přiznat, že ne zrovna s lehkým srdcem, o své zásoby a obsah váčků,“ pravil se smíchem a poklepal si na hrud’.

Vanda hltavě vyjedla miskou teplé, husté polévky uprostřed žen a mužů, pro tuto chvíli spojených při společném jídle.

Mrtvoly zmizely, muži je okamžitě pohřbili. Pelagie, bledá ve svých šatech potřísněných krví, mlčela a po tváři jí stékaly slzy. Její družky se na ni soucitně dívaly. Vysílená Basina ležela u stromu a v myšlenkách znovu prožívala násilí, kterého byla kdysi obětí. Ani laskavá Vandina slova ji nedokázala vyrvat ze strašných vzpomínek.

Všichni zpozorněli, když uslyšeli kola vozu. Urion, který měl za sebou na koni Beggu, zastavil před Vandou a jejími družkami. Begga seskočila s koně a beze slova zamířila k Pelagii. Vzala ji do náruče a konejšila jako dítě, potom ji ošetřila. Lupiči dali nově příchozím dívkám misky polévky. Teplé jídlo je postavilo na nohy, dokonce i nemocné se cítily lépe.

Rychle se setmělo. Pro uprchlice nastal čas vydat se znovu na cestu. Ansoald k nim přistoupil blíž a dívaje se na Vandu pravil:

„Mí druzi a já jsme se dohodli, že vás doprovodíme až k branám Tours. Bez naší pomoci se tam nedostanete.“

„Přijímám tvou nabídku, děkuji tobě i tvým přátelům. Vyříd’ jim, že nebudou litovat, odměním se jim.“

Tlupa skládající se nyní asi z šedesáti osob a desítky koní se vydala znovu na cestu do Tours.

Ledové průtrže mračen přeměnily cesty v blátivé řeky, po kterých nebylo možné postupovat. Jeptišky a

lupiči byli nuceni hledat útočiště ve vápencových jeskyních tourského kraje. Vlhké dříví odmítalo hořet a nešťastní cestovatelé drkotali zuby v promočených šatech. Brzy snědli všechno jídlo a lovci se čím dál častěji vraceli s prázdnou. Ale co se zvěřinou bez ohně? Konečně se po třech dnech nucené nečinnosti podařilo Ansoaldovi zapálit několik třísek a pak pár větví, které však zamořily jeskyni tak hustým dýmem, že se všichni rozkašlali a s očima plnými slz museli honem rychle utéci na vzduch, aby se neudusili. Prozřetelnost však byla zcela nepochybně pohnuta jejich zoufalstvím, a tak se s její pomocí objevily zářivé, vysoko šlehající plameny, které vyhnaly kouř. Lesní trosečníci vykřikovali radostí, nahrnuli se zpátky do jeskyně a natlačili se k ohni, symbolu znovuoobnoveného života. Šťěstí toho dne dovršil návrat Uriona a jednoho Ansoaldova muže z lovu. Jeden z nich nesl na ramenou jelena a druhý laň. Shodili svá břímě u ohně. Zatímco je ostatní oslavovali, nahřívali si zmrzlí lovci ztuhlé prsty nad plameny. Muži hbitě zbourali oba kusy, naporcovali maso na kusy a dali je péci nad řeřavé dřevo. Všichni stáli v kruhu kolem ohně a s ústy plnými slin pozorovali kousky masa, které pomaloučku získávaly krásnou zlatavou barvu. Vůně pečeného masa naplňovala jeskyni a všechny hlavy byly obráceny ke zdroji blaha. Během přípravy jídla nepadlo jediné slovo, ticho přerušovalo jen praskání ohně a prskání tuku kapajícího do plamenů.

Ultrogotha vyzkoušela špičkou meče, jestli už je maso dobře propečené. První kousek byl pro Vandu. Krátce pohlédla na ostatní a potom se do něj pustila svými krásnými zuby, nedbajíc o to, že se spálí ani že jí tuk teče po bradě a po krku.

„Takhle se skutečně podobá vlčici,“ pomyslela si Begga.

Další kus pečeně podávala Ultrogotha Ansoaldovi. Chrotielda jí ho však vytrhla z ruky a řekla pánovitě:

„Mne jsi měla obsloužit první, jsem královská dcera, na to nezapomínej.“

„To by bylo opravdu zlé, kdybychom na to zapomněli,“ řekla Ultrogotha s drzým úsměvem.

Chrotielda do ní strčila tak prudce, že by dívka byla upadla do plamenů, kdyby ji muži nezachytili.

„Tady není žádný král, žádná královna, ani jeptišky, ani vojáci, jen vyhladovělí a zkřehlí žebráci,“ pravil Ansoald a hrubě vytrhl dceři krále Cariberta kus masa určený pro něj.

Skočila po něm, aby mu ho vzala, ale klopýtla o nastavenou nohu a natáhla se jak dlouhá tak široká obličejem do bláta. Všichni okolo se smáli. Nikdo jí nepomohl vstát. Zvedla se a slzy ponížení a vzteku nechávaly světlou stopu na její špinavé tváři. Begga se slitovala a podala jí polovinu laní nohy, kterou okusovala. Vzlykající Chrotielda vzala maso a měla chuť zahodit je někam daleko, ale hlad byl silnější než ješitnost.

Většina žen nesnesla toto jídlo, příliš těžké pro jejich žaludky vyčerpané dny nuceného postu, a večeri vyzvrátila.

Stav nemocných se zhoršoval. Nejmladší novicka, patnáctiletá dívka zemřela před svítáním. Nepomohl léčivý odvar, který jí podala Begga, ani teplo ohně. Tato smrt se všech silně dotkla, některé řeholnice v tom viděly znamení z nebes. Begga umyla vyhublé tělo, pokladla je mechem a zabalila do dlouhého bílého vlněného pláště. Vykartáčovala dívčiny hnědé vlasy a odříkala modlitby za zemřelé. Muži vyhloubili hrob u úpatí jednoho dubu a šest novic s rozpuštěnými vlasy k němu přineslo mrtvou na nosítkách z větví. Za nimi šly jeptišky a

zpívaly žalmy. Během obřadu přestalo pršet a objevilo se slunce.

Nazítří po pohřbu zavolala Vanda Beggu a řekla jí:

„Vezmu koně a pojedu do Tours pro pomoc, jinak budou sestry umírat jedna po druhé.“

„Máš pravdu, další dvě těžce onemocněly a já nemám, čím bych je vyléčila.“

Vanda nechtěla, aby jel Ansoald s ní. Tvrdila, že jeho přítomnosti bude více potřeba tady, u nemocných žen, než na cestě. Souhlasila však s tím, aby ji doprovázeli nejbližší druhové mladého vůdce, Senoch a Julien. Vzala s sebou také věrného Uriona, jehož výška a tělnatost překvapovala každého, kdo ho viděl poprvé v dívčích šatech. Nikdo kromě Beggy nevěděl, jaké je skutečné pohlaví věrné Vandiny služky. A ten nešťastník vypadal, že už úplně zapomněl na svůj původní úděl, a choval se přirozeně jako žena. Pouze jeho hlas byl trochu drsnější, byl obtloustlý a měl bujnou hřívu. Jeho síla, šikovnost a odvaha byly však obdivuhodné. Ani vlků se už nebál. V takové výpravě, k jaké se právě chystali, byla jeho přítomnost víc než užitečná. Chrotielda požadovala, aby směla jet také.

Za dva dny dojeli do Tours. Vanda neztrácela ani okamžik a vydala se k biskupovu sídlu. Nenechal ji čekat a přijal ji okamžitě. To bylo prvního dne prvního měsíce.*

V rozlehlém sále se sloupy ze zeleného mramoru, který už Vanda znala, všechno zmlklo při pohledu na nezvyklou skupinku. Dvě ženy v roztrhaném a špinavém řeholnickém rouchu, které si Vanda přepásala řemenem a na něj pověsila meč, Albinův nůž a prak. Její kápě se

* 1. března 589

napůl ztrácela pod vlčí kůží. Chrotielta jako vždy povýšená a hrdá měla přes špinavé čelo zlatou čelenku a odpárané ozdoby zplihle visely z kdysi bílých šatů. Za nimi kráčela mohutná služka, jejíž krátká sukně odhalovala silné kotníky, a potom dva ozbrojení muži oblečení do nesourodých částí oděvu napůl barbarského, napůl římského, s tvářemi ztracenými v záplavě vousů a nánosu špíny. Jejich zjev však udivoval méně než dvě hezké, špinavé a zablácené dívky. Vždyť cesty a města byly v těch dobách plné potulných mužů, Gótů, Galů, Burgundů, Franků nebo Římanů, hledajících krále, biskupa či hraběte, který by je vzal do svých služeb.

Sluhové otevřeli obě křídla těžkých dveří a skupinka vstoupila do rozlehlé místnosti, jejíž stěny byly pokryty policemi s knihami a svitky, mezi nimiž visely byzantské koberce. Na vyvýšeném pódiu pokrytém kobercem seděl ve vysokém, bohatě vyřezávaném křesle zdobeném perletí a slonovinou biskup tourský ve svém obřadním rouchu, obklopen rádci. Jeho současně smutný i přísný pohled dopadl na Vandu, která k němu přicházela sama. Došla až k pódiu, tam poklekla a zvedla k Řehořovi zrak. Unaveně se usmál na dceru královny Radegundy. Obrátil se k jejím druhům, kteří pod přísným biskupovým pohledem padli na kolena. Chrotielta přistoupila k Vandě a nerada poklekla vedle ní.

„Proč jste sem přišly, dcery?“ zeptal se Řehoř, jehož už před několika dny zpravili poslové biskupa Maroveje o útěku jeptišek a novic z kláštera svatého Kříže.

„Hledáme u tebe spravedlnost, biskupe,“ pravila vznešeně Chrotielta.

„Jestli budeš chtít, monsignore,“ přerušila ji Vanda, „promluvíme si o všem později. Teď tě však prosím, abys byl tak dobrý a poslal muže s vozy, teplým šatstvem

a léky na pomoc našim sestrám v lese. Má věrná služka Urion jim ukáže cestu.“

Řehoř se na nic neptal a vydal rozkazy jednomu ze svých sekretářů, který odběhl i s Urionem.

„Tvé družky budou zachráněny, bude-li tak chtít Bůh. Jejich těla možná. Ale co duše? Proč jsi odvedla z kláštera jeptišky a novicky zasvěcené službě Bohu?“

Vanda neodpověděla a slova se opět ujala Chrotielda.

„Snažně tě prosím, biskupe, račiž se postarat o ty dívky, které abatyše v Poitiers nesmírně ponižuje, až do doby, než vyložím všechno, co mne trápí, své královské rodině. Pak se sem vrátím.“

Řehoř odpověděl:

„Jestli se abatyše dopustila chyb a porušila některé z ustanovení kanonického práva, musíte vyhledat biskupa Maroveje a svěřit se mu se svými stížnostmi. Urychleně se však musíte vrátit do svého kláštera, aby nepořádek nerozvrátil řád, který svatá Radegunda vybudovala.“

Chrotielda namítla:

„To v žádném případě. My si půjdeme stěžovat ke králům, že se s námi nakládá jako se služkami, a ne jako s královskými dcerami.“

„Promluv i ty, Vando,“ povzdechl unaveně biskup.

„Proč nic neříkáš?“

„Důvody mého odchodu z kláštera v Poitiers jsou jiné než Chrotieldiny. Víím moc dobře, jakou úctou jsem povinována své matce a její touze po pokoře, než abych toužila po postavení královny uvnitř kláštera. To, co chci, je svoboda, chci jít ke králi Gontranovi nebo ke svému otci Romulfovi. Přesto se považuji za spojence Chrotieldy i ostatních dívek. Jejich osud ať je i mým osudem.“

Biskup se prudce zvedl, což nebývalo jeho zvykem.

„Proč neposlechnete rozumné rady? Proč nedáte na moje varování? Jestli setrváte ve vzpouře, čeká vás exkomunikace. Naši předchůdci to vyjádřili jasně v listu, který zaslali blahoslavené Radegundě v době, kdy zakládala klášter. Myslím, že vám prospěje, když se s obsahem toho listu seznámíte.“

Znovu usedl a jeden z jeho jáhnů podal Chrotioldě svitek.

„Čti,“ řekl Řehoř prostě.

Chrotiolda přečetla lehce se chvějícím hlasem list*, v němž biskupové připomínají svaté zakladatele, abatyši a všem, které přijdou po ní, i jeptiškám, jejich povinnosti vůči Bohu a církvi svaté, naprostou poslušnost řádu svatého Césara, neporušitelnost jejich slibu a hrůzné důsledky, které postihnou ty, jež by čistotu slibu poskvrnily.

Po přečtení listu se Caribertova dcera na chvíli odmlčela, ale potom pyšně pravila:

„Nic nám nezabrání odebrat se k naší královské rodině. Jen tě prosím, biskupe, dej nám doprovod hodný našeho stavu.“

Řehoř na ni smutně pohlédl.

„Váš plán je nerozumný. Ale bohužel vidím, že si nedáte říci a že chcete jednat jen podle své hlavy. Alespoň vás prosím, počkejte, až skončí zima, která doposud brání jaru ujmout se vlády. Až bude počasí mírnější, pak se vydejte tam, kam vás srdce táhne.“

Chrotiolda byla překvapena, že tak lehce dosáhla toho, co považovala za vítězství, a souhlasila s biskupem. Vanda mlčela.

Na Řehořovu žádost přijaly Ingitruda a její abatyše dvě dívky i zbytek uprchlic, které měly co nevidět dorazit do Tours.

* Viz PRŮKAZNÍ LISTINY str. 292

Přišly v žalostném stavu, špinavé, páchnoucí, že z nich šel strach, pokryté červy. Během cesty zemřela další jeptiška. Ingitruda je dala odvést do lázní, kde se s výkřiky blaženosti a uspokojení nechaly umýt, učesat a navonět otrokyněmi a služebnými. Jejich oděvy hodily do ohně. Zatímco čekaly, až budou ušita jejich roucha, oblékly se do toho, co dům dal. Chrotielda podle svého zvyku vyžadovala roucho příslušející jejímu stavu. Ingitruda byla velmi polichocena, že má ve svém klášteře tři dívky patřící ke královské rodině, a vydala příslušné rozkazy. Deset otrokyň pracovalo ve dne v noci podle pokynů řeholnice, která měla na starosti oblékání klášterní komunity. Pátého dne ráno přinesly do pokojů Chrotieldy, Basiny a Vandy bílé lněné košile s polovičními širokými rukávy zdobenými různobarevnými výšivkami a svrchní roucha bez rukávů v zelené, červené a modré barvě, zdobené zlatými portami. K rouchům pak dlouhý bílý závoj s vyšíváním zlatými včelami, který padal až k nohám a nosil se zvednutý na levé paži. Pro sváteční dny jim nechala Ingitruda ušít svrchní roucha s velmi širokými rukávy lemovanými výšivkami a drahokamy. Basinino roucho bylo podobně jako její oči zelené jako vodní hladina a plášť byl temně rudý, bohatě zdobený a sepnutý zlatou sponou. Chrotieldino roucho bylo jasně červené, lemované fialovou, zlatě vyšívanou bordurou. Plášť byl žlutočerně kostkovaný a v každé černé kostce byl všit žlutý kámen. Vanda měla roucho temně zelené, lemované bílou portou s černými a zelenými kameny. Na černém plášti byly vyšity bílé květy. Spona, která ho držela, se podobala sponám druhých dvou princezen. Boty a rukavice byly také přebohatě zdobený. Tento nádherný oděv, tolik odlišný od prostého bílého vlněného roucha v klášteře svatého Kříže, doplňovala široká zlatá čelenka,

ovíjející jejich čela, a zlatý kříž, který připomínal, že jsou v klášteře.

Všechny tři dívky byly velmi šťastné, když se viděly v takové nádheře. Dokonce i Vanda měla radost z tak skvělého oděvu. Ostatní dívky, jeptišky i novicky, dostaly oděv daleko méně honosný, ale stejně naprosto odlišný od toho, co nosily v klášteře svatého Kříže. Jen Begga vyžadovala roucho podobné tomu, které oblékala už dvacet let.

I Ansoald a jeho druhové byli oblečeni do nového a usídlili se v bazilice.

Tourský biskup chtěl vidět všechny ženy. Aby se dostaly do biskupského paláce, musely přejít značnou část města. Řehoř pro ně poslal nosítka, aby se vyhnuly střetu s davem. Bylo to však úplně zbytečné. Lidé se bůhvíjak dověděli o uprchlých princeznách a jeptiškách, které porušily slib, a teď se tísnili, aby je mohli alespoň zahlédnout. Jejich cesta městem byla provázena urážkami a kletbami chátřů. Musely rychle zatáhnout kožené závěsy svých nosítek, aby je nezasáhly sliny nebo střely různého původu. Ženy byly nepřátelštější než muži, ti se spokojili pouze s posměchem, s tím, že si dívky nestoudně prohlíželi a komentovali hrubě jejich půvaby provázejíce zhusta své řeči nestoudnými posunků. V čele pěti povozů tvořících průvod jeptišek jela nosítka, v nichž seděly Begga, Basina, Chrotielda a Vanda. Se vztyčenou hlavou nehnutě snášely urážky lůzy. Vanda zachytila v letu těžkou hliněnou vázu a hodila ji zpět k útočníkovi. Byla jím žena. Ta se teď omráčená zhroutila na zem s rozbitou hlavou, sukně nahoře. Všichni se jí smáli a vojáci zatím udržovali dav v patřičné vzdálenosti.

Radegundiny dcery pocítily skutečnou radost při pohledu na otevřenou bránu biskupského paláce.

Chrotielda vystoupila z nosítek a jen to v ní vřelo. Vanda se tomu musela usmívat, což Chrotieldinu zlost ještě umocnilo.

Přivedli je k biskupovi, představitelům duchovenstva a hraběti tourskému. Na znamení pokory poklekly a potom usedly na taburety. Chrotielda dávala najevo nelibost nad sedadlem tak málo vhodným pro její vznešený zadek.

Řehoř je vyslýchal přísně a zároveň laskavě. Začal Beggou, která poklekla, když se na ni obrátil.

„Beggo, nerozumím ti. Už celých dvacet let znám tvou inteligenci, tvoji zbožnost a poslušnost abatyši, úzkostlivost, s níž plníš úkoly předepsané řádem ustanoveným svatou Radegundou. A teď tě vidím tady, mezi zbloudilými dívkami, tebe, kterou jsem považoval za Leuboverinu nástupkyni, tebe, kterou zesnulá královna tolik milovala a které projevovala tak velkou důvěru. Co se přihodilo? Proč jsi uprchla?“

Po tváři unavené Beggy se koulely slzy. Odpověděla hlasem staženým dojetím:

„Ó, svatý biskupe, nesud' mě tak tvrdě! Řekl jsi, že mě znáš. Nezměnila jsem se. Neopustila jsem klášter s radostí v srdci, ani proto, že bych se chtěla bouřit, ale proto, že jsem pociťovala bolest a účast s těmito dívkami. Při pomýšlení na to, jak budou samy, jak budou bloudit uprostřed lidí i uprostřed lesa, bez lékaře, který by ošetřoval jejich těla a bděl nad jejich dušemi. Jestli jsem zhřešila, tedy to bylo ze soucitu.“

Pronesla tato slova tak smutným a mírným hlasem, že se valná část přísedících neubránila slzám. Viditelně dojatý Řehoř chvíli neodpovídal a svíral si čelo rukama. Když pak zvedl hlavu, byly jeho vlhké oči plné dobroty.

„Zhřešila jsi z křesťanské lásky, má dobrá Beggo, ale zhřešila jsi. Protože tě však znám, odpouštím ti tvůj

hřích. Jakmile to dovolí počasí, nechám tě odvézt zpátky do Poitiers.“

„Děkuji ti, biskupe, ale odjedu odtud jen s těmito zbloudilými ovečkami, a nepůjde-li to, tedy budu sdílet s nimi jejich osud.“

„Beggo, tvrdohlavým setrváváním v hříchu se vydáváš v nebezpečí exkomunikace.“

„Bude mě soudit Bůh,“ pravila zvedajíc se ze země.

„Nemáš nic proti abatyši?“ zeptal se muž s přísnou tváří v mnišském rouchu.

„Ne, otče, nemám, co bych řekla.“

Posadila se znovu na svůj taburet.

„Ty,“ pravil biskup ukazuje prstem na Chrotieldu, „bys nám jistě ráda něco řekla.“

Chrotielda se hbitě zvedla a poklekla před biskupem.

„Bud' naším soudcem i ochráncem, ó ctihodný biskupe. Leubovera není hodná být naší abatyší, žije nečistým životem.“

Při těch slovech proběhl shromážděním záchvěv nevole. Zdálo se, že si toho Chrotielda nepovšimla, a pokračovala:

„Od té doby, co nás opustila naše svatá zakladatelka, královna Radegunda, začala abatyše nakládat s řádem svatého Césara příliš svobodně, zrušila řadu povinností a zavedla jiné, mnohem méně důležité. Celé noci hraje v kostky a v karty, dovoluje otrokyním, aby se koupaly v našem bazénu, dává své neteři přenádherné dary, a dokonce rozstříhala oltářní přehoz, aby jí ho mohla darovat. Navíc umíráme hladem a zimou. Chtěly jsme požádat o pomoc našeho biskupa Maroveje, ale Leubovera a on jsou spolčeni od té doby, co konečně přijal její nabídku stát se ochráncem našeho kláštera, on, který tak dlouho a tak nespravedlivě pronásledoval Radegundu a Agnes. Žádáme tribunál, aby posoudil

jednání Leubovery, kterou my považujeme za nehodnou toho, aby nám vládla.“

Když se odmlčela, zavládlo ve velebném shromáždění rozpačité ticho.

„Pronesla jsi tady tvrdá a závažná obvinění, Chrotieldo. Přemýšlej ještě o svých slovech, nic není horšího než falešné obvinění.“

„Zeptej se, přesvatý monsignore, co si o tom myslí ostatní dívky.“

„Basino, co mi k tomu řekneš?“

„Myslím si totéž, co moje sestřenice Chrotielda.“

„A ty, Vando?“

„Už jsem ti řekla, ó svatý biskupe, že mé důvody útěku z kláštera jsou jiné než důvody Chrotieldy a Basiny. Ale přesto s nimi naprosto souhlasím. Čekám od tebe laskavost a spravedlnost. Shromáždí biskupy, vyslechni každou z nás a potom uvidíš, jestli jsme vinny či ne.“

„Jste vinny vzpourou proti své abatyši, proti biskupovi a řádu, nestačí to snad, abyste byly vyvrženy z lůna církve svaté?“ vykřikl mnich s přísnou tváří, zlostně se zvedaje ze svého sedadla. Uprchlíci se zachvěly pod jeho pohledem. Vandiny oči se napůl přivřely, což dodávalo její tváři vlčího výrazu, jak říkávala dobrácky Begga. V tom hubeném, vysokém muži okamžitě poznala svého nepřítele. Nemusela sbírat odvahu k odpovědi, jeho nenávist ji dostatečně povzbudila. Odpověděla jasným hlasem, v němž bylo přimíseno pohrdání:

„Jestli jsme se provinily, mnichu, zodpovíme se z toho před tribunálem složeným z moudrých mužů. Těm vyložíme důvody našeho útěku.“

„Ať jsou vaše důvody jakékoli, měly jste své stížnosti vznést k biskupovi z Poitiers, a jestliže vás nechtěl vyslechnout, měly jste pokorně čekat, až na vás laskavě

pohlédne. Dívky zasvěcené Bohu nesmí být nic jiného než stíny v jeho rukou.“

„Ale já žiju, mnichu, a nepřesvědčíš mě, že Bůh chtěl, abychom byly pouhými stíny. Čeká od nás, že budeme živými důkazy jeho lásky. Nejsem zasvěcena Bohu a nikdy nebudu, ale tak chápu jeho službu lásky a milosrdenství.“

„Kdo jsi, dívko, že hovoříš tak pyšně?“

„Jsem Vanda, dcera královny Radegundy.“

„Ach tak, dítě od Vzprímeného kamene, dítě vlků.“

Bylo to řečeno s takovým pohrdáním, že Vanda pod tím urážlivým plivnutím až zavravorala. Krásná i přes svou bledost a zkřivené rysy se majestátně vztyčila a nervózně se chvějící rukou si přidržovala vyšívaný závoj.

„Ano, jsem hrdá na to, že jsem dítě vlků, a má matka vlčice má víc ceny než ty.“

Potom se obrátila k Řehořovi, který jen stěží skrýval pobavený úsměv, a ke shromážděným duchovním a dodala:

„Vznešení představitelé církve a krále, přišly jsme sem dobrovolně, abychom vás požádaly o pomoc a o spravedlnost, a ne proto, abyste nám dávali najevo pohrdání.“

„Zde přítomný otec jedná podle svého řádu,“ pravil tourský biskup, „a ne podle náhlého hnutí srdce. Je to člověk spravedlivý, dobrý a bohabojný. Chceš dodat ještě něco?“

„Ne.“

Potom byly vyslýchány jeptišky a novicky jedna po druhé. Všechny více či méně přesvědčivě potvrzovaly Chrotieldinu výpověď.

„Protože je to vaše přání, nehodné dcery, povoláme naše bratry biskupy, kteří se vši vážností posoudí vaše stížnosti a vaše hříchy. Zatím však, protože se nechcete

vrátit do svého kláštera, žijte v tichu a modlitbách v Ingitrudině klášteře.“

Po těch slovech se tourský biskup zvedl a totéž učinili jáhnové, mniši, duchovní a královi zástupci. Před odchodem se mnich dlouze zadíval na Vandu.

I přes Řehořovy otcovské rady se Chrotielda a Vanda rozhodly odjet do Burgundska a požádat tam o pomoc krále Gontrana. Musely však čekat, až se počasí vylepší. Odjely na začátku léta.

Hrabě z Tours se obával o jejich bezpečnost, a tak jim poskytl jako doprovod dvacet výborně ozbrojených mužů, koně a dvoje nosítka nesená bílými voly. V prvních se usadily Burgolinova dcera Constantina, Genevieva pocházející ze staré galsko-románské rodiny, krásná a krutá Theudogilda a Chrotielda. V druhých seděla Vanda, oddaná Begga a Placidinie, která naléhala, aby ji nenechávaly v Tours. Ludovina a Urion jeli se služkami ve voze. Cesta byla skutečně kouzelná. Příroda se ukazovala v plné kráse, jako by si chtěla vynahradit dlouhou zimu. Všude byl slyšet zpěv ptáků a díky teplu slunečních paprsků se z květín a stromů uvolňovaly hojné vůně. Po krásných dnech přicházely teplé noci, které vítal slavičí zpěv.

Vanda vyměnila velmi rychle nepohodlné řeholnické roucho za šarlatovou tuniku sahající jen ke kolenům a za vysoké boty z fialové kůže ozdobené žlutými třásněmi. Na tunice měla rheny z měkkých kočičích kožešin přepásané řemenem, na němž visel Chariulfův meč a Albinův nůž. Její oblek doplňoval krátký plášť přidržívaný bronzovou sponou. Problémy měla se svými dlouhými vlasy. Chtěla je ustříhnout, ale musela ustoupit lamentování Beggy, už tak vyvedené z míry jejím oděvem. Nakonec je s pomocí Ludoviny spletla do

několika copů, které svázala na temeni hlavy do koňského ohonu. Teď teprve se mohla svobodně pohybovat a zbytek cesty cválala na koni s vojáky.

Koncem pátého měsíce* dorazily k Chalonu, kde sídlil dvůr krále Gontrana. Slunce zapadalo a nebe bylo rudé, jako by na něm vypukl požár. Dohodly se, že počkají do druhého dne a pak teprve předstoupí před krále. Utábořily se u Saony a se smíchem smývaly v řece prach z cesty. Vanda uměla plavat, a tak se vzdálila svým družkám. Lehla si ve vodě na záda a nechala se unášet proudem v těch místech velmi mírným. S rozkoší se poddávala laskání vody klouzající po jejím nahém těle a okouzleně pozorovala oblohu, kde se rozsvěcovaly hvězdy jedna po druhé.

Nezaslechla zvuk vesel nořících se do vody a vylekal ji až stín lodi objevivší se na hladině. Sklonily se k ní tři mužské siluety a troje natažené ruce se snažily ji uchopit. Jediným pohybem se obrátila na prsa, potopila se pod hladinu a plavala zpět k táboru. Za chvíli však musela vynořit hlavu, aby se nadechla, a přitom si všimla, že loďka je velmi blízko. Nestarala se už o to, jestli ji vidí, a plavala ze všech sil ke břehu. Bylo by hloupé, kdyby se teď nechala chytit nějakými darebáky. Zneklidňovalo ji, že nevidí světla v táboře, patrně ji proud zanesl dál, než si myslela. Najednou cítila, že ji někdo chytil za nohu. Hlavu měla pod hladinou, polykala vodu. Napůl udušená a zalykajíc se lapala po dechu, zatímco ji útočníci táhli do loďky.

Její tělo nešetrně dopadlo na hrubé dno plavidla. Vykřikla.

„Tak se podívejme, naše vlčice se chytila do pasti. Biskup bude mít radost.“

„Vlčice, nebo ne, mám chuť si s ní poležet.“

* Červenec

„Máš pravdu, bratře, nenaskytne se nám každý den příležitost mít pod sebou hezkou holku,“ řekl jeden z mužů a sáhl rukou mezi Vandina stehna.

Vanda ho prudkým kopnutím poslala na druhý konec loďky, která se povážlivě zakymácela. Jeho kamarád se vrhl se smíchem na dívku a drtil ji vahou svého mohutného těla. Neměl však příliš času, aby ocenil hebkost její pleti. Ten, který vypadal jako vůdce, ho s překvapující silou a lehkostí zvedl za tuniku a pravil klidným hlasem:

„Chceš, abych tě hodil do vody?“

„Milost, Sase, neumím plavat.“

„Tvoje chyba,“ odtušil Sas a hodil nešťastníka do vody, která se za ním okamžitě zavřela.

Jednou, dvakrát, třikrát, čtyřikrát se jeho hlava objevila nad hladinou. V tváři měl výraz takové hrůzy, že se Vanda nad ním smílovala a prosila za něj.

„Máš dobré srdce, děvče, on by tě byl klidně znásilnil a ty pro něj žádáš milost. Ztrácíš čas, ten muž je zloděj a vrah. Navíc jedná jen podle své hlavy. Žil už dost dlouho. A náš podíl bude větší. Co si o tom myslíš, Samo?“

Samo neříkal nic a fascinovaně zíral na agonii svého druha, po jehož boku prožíval boj, zabíjení i potěšení. Sas Chulderich měl pravdu. Jejich podíl bude větší.

Vanda využila jejich nepozornosti, pomalu se zvedla a skočila do vody daleko od loďky. Než se ponořila pod hladinu, zaslechla ještě dvojí vzteklý výkřik. Plavala rychle směrem ke břehu. Když vystrčila hlavu z vody, aby se nadechla a ohlédla po loďce, užasla. Určitě se jí to zdá! Loď se vzdalovala. Pochopila, jakmile se dotkla nohama písku na malé plážičce. Kolem ní byla skupinka jezdců, kteří na ni mlčky zírali. I přesto, že byla tma, cítila na svém těle jejich žhnoucí pohledy. V tu chvíli

ozářil měsíc Vandinu nahotu neskutečným světlem. Mezi muži to zašumělo.

„Tahle dívka je určitě duch řeky Saony, musíme ji hodit zpátky do vody.“

„Je to kouzelnice a očaruje nás.“

„Před chvílí vykřikla jen proto, aby nás přilákala do svého brlohu, utopila nás a nakrmila se naším masem.“

„Kamarádi, to je jenom ubohá pasačka hus, která spadla do vody. Podívejte se, jaká je jí zima, jak se třese. Dcera pána vod by necvakala zuby. A jako dobří křesťané, přátelé, ji zahřejeme,“ pravil jeden z mužů a zachechtal se.

„To stačí,“ ozval se nocí hlas.

„Král... Král...“

Childebert sestoupil s koně a přistoupil k dívce, která stála na místě jako přibitá.

„Ty...“

Jeho údiv vystřídal úsměv a nakonec smích.

„Když jsem tě viděl poprvé, byla jsi také v tomhle úboru. Je to zvláštní osud pro královskou dceru. Co děláš tady, tak daleko od kláštera? Když jsem pro tebe poslal, sdělil mi Marovej, že ses rozhodla zasvětit se Bohu. Mí poslové mu uvěřili, tak upřímně vypadal ten zlořečený biskup a tak upřímně jim vyhrožoval exkomunikací, když tě budou chtít vyrvat Bohu.“

„Je mi zima.“

Král nevypadal, že by Vandina slova vnímal, a pokračoval:

„Potom jsem se dozvěděl od tourského biskupa, že jsi uprchla z kláštera i s mými příbuznými Basinou a Chrotieldou a že se chcete vydat do ochrany mého strýce, krále Gontrana. Vrátil jsem se dnes ze Štrasburku a právě vám jedu naproti.“

„Ted', když jsi mě našel, mohl bys mi, ó králi, dát něco, čím bych zakryla svou nahotu před zraky tvých mužů?“

Příjezd Vandy zahalené do vlněné přikrývky a pevně sedící na Childebortově válečném oři byl přivítán výkřiky radosti. Plačící Begga ji k sobě tiskla, divže ji neudusila.

„Myslela jsem, že jsi mrtvá, že tě odnesl proud.“

Ludovina s tváří zaplavenou slzami děkovala nebi na kolenou se vztaženými pažemi. A Urion padl Vandě k nohám, líbal je a mluvil přitom v jejích rodném jazyce. Odpovídala mu stejně, zvedla ho a srdečně ho objala. Chrotielta pozorovala tuto scénu v ústraní a dusila vztek. Našla svoji roztomilost, až když se před ní Childebort uklonil a pravil:

„Buď zdráva, sestřenice, jsi ještě krásnější, než když jsem tě viděl naposledy.“

Chrotielta zrudla radostí.

„Pohněvalo mě však,“ pokračoval král, „tvé chování. Proč jsi utekla z kláštera, přemluvila k tomu také Basinu a ostatní dívky? Pomyslela jsi na důsledky svého neuváženého počínání?“

„Bratranče, nepřijela jsem k vám, abyste mě kárali, ale abyste mi poskytli ochranu, ty, tvá matka královna Brunhilda a tvůj strýc Gontran.“

„Jsme připraveni poskytnout ti ochranu, i když biskupové hrozí vyobcováním z církve všem, kdo vám poskytnou útočiště.“

„A co máme říci my na ta slova žvanilů, kteří nemyslí na nic jiného, než jak by se zmocnili moci patřící králům, můj králi?“

„To je možné, ale moc, kterou mají v rukách, pochází od Boha. Proti němu nemůžeme bojovat.“

„To jsou slova ustrašené baby, ó králi,“ ozval se za ním hlas.

Král zaslechl urážku, zachvěl se a obrátil se se zvednutým nožem, hotov vrazit jej do hrdla opovážlivce.

Před ním stála Vanda oblečená do bílého roucha lemovaného zlatými a stříbrnými prýmkami, její dosud vlhké vlasy se třpytily v měsíčním světle.

Napřažená králova ruka poklesla. Mladý muž si dlouho prohlížel dívku, kterou dvakrát zahlédl nahou a o níž se mu v noci zdálo.

„Proč mě urážíš?“

„Nechtěla jsem tě urazit, ale někteří biskupové, ať už mají svoji moc od Boha, nebo ne, té moci ohavně zneužívají. Nemyslím si, že by bylo urážkou Boha, kdyby je někdo dokázal porazit.“

„Míníš někoho určitého?“

„Ne, jen se ptám, o kterém biskupovi mluvili ti ničemové, kteří mě chtěli unést.“

„Oni tě chtěli unést?“ vykřikla Chrotielda s hrůzou.

„Vyprávěla jsem už králi, co se stalo. Ale prosím tě, nemluv o tom s Beggou, zbytečně by ji to vyděsilo. Jsem unavená, jdu si lehnout. Dobrou noc.“

Vanda opustila bratrance a sestřenici a šla se natáhnout do svých nosítek mezi Ludovinu a Beggu. Okamžitě usnula.

Královští muži a muži hraběte z Tours hlídkovali celou noc ve ztichlém táboře.

Za svítání se průvod vydal znovu na cestu a vjel do města Chalonu provázen jásotem a provoláváním davu.

Král Gontran je přijal jako otec. Zahrnul Chrotieldu a Vandu dárky, přikázal pořádat na jejich počest slavnosti, ale v jednom bodě byl neoblomný: Chrotielda se musí

vrátit do kláštera v Tours a vyčkat příjezdu biskupů, kterým rozkázal, aby se tam dostavili a společně s abatyší našli co nejrychleji řešení celé situace. Co se týče Vandy, ta nemá žádné závazky pramenící ze svatých slibů, a tak zůstane u krále podle přání, které v závěti vyslovila královna Radegunda.

Vanda objevovala nový život a nevšimla si přitom, jak se Chrotioldina špatná nálada ještě den ode dne horší. Časně ráno vyjížděla na lov jen v krátké tunice s Urionem, mladým králem Childebertem a malou družinou. Childebert jí úplně propadl, jeho vášeň byla den ode dne silnější a celé jeho okolí se tomu smálo. A přesto si poprvé ve svém životě nedovolil povalit ženu na zem a ukojit svou touhu. Vanda byla hravá a koketní, jeho vášeň ji bavila jako něco málo důležitého. Chilperichova žena, královna Faileuba však byla jiného mínění. Právě porodila mrtvé dítě a ještě se z toho nezotavila.

Krátce nato se dvůr přemístil do Autunu, kde slavností pokračovaly k velké radosti Chrotioldy, která znásobila své výboje, Theudogildy, která působila dokonalou spoušť mezi mladými franskými šlechtici, a Placidinie, jejíž bujný a smyslný temperament přímo rozkvétal v počtách a holdování.

Tyhle tři dívky přišly o panenství po jednom nočním hodování, kde pivo a víno teklo proudem. Placidinie na slámě ve stodole, Theudogilda ve stanu jednoho mladého válečníka a Chrotiolda byla tak opilá, že si ani nepamatovala, kdo byl té noci jejím milencem.

Begga sledovala s hrůzou a smutkem, jak se jeptišky oddávají hýření a smilstvu a nedbají na svaté sliby. Pokoušela se o tom promluvit s králem Gontranem, ale ten ji odbyl s tím, že příroda je příroda a že Bůh stvořil

všechno, i krásu dívek a vášeň mladíků, a jistě ho neuráží, když svých darů využívají.

S Vandou si Begga dělala jiné starosti. Jednoho dne se vrátila z lovu s planoucíma očima, hořícími tvářemi a rozčuchanými vlasy a vyprávěla:

„Znovu jsem je našla, jsou tady... tak daleko od svých rodných lesů, šli za mnou!“

O kom mluvila?

„Ava je tady, viděla jsem Avu a děti jeho dětí. Kdybys, Beggo, viděla, jak byli šťastní, že mě vidí. Objímali jsme se, kousali, váleli. Zítra se uvidíme znovu.“

„Mé dítě, jsi šílená. Zapřísahám tě, nevracej se do lesa, zapomeň na smečku.“

„Nikdy!“

„Ale co si od toho slibuješ? Nejsi vlk, tvé místo je tady, mezi lidmi, na tomto dvoře, jsi princezna a musíš se podle toho chovat.“

„Nečekám nic, mám je ráda a oni mají rádi mne. Cítím se mezi nimi šťastnější a bezpečnější než s lidmi. A co se týče mého chování princezny, je takové, jaké je, a domnívám se, že není horší než chování jiných dívek z mé vrstvy, které nemyslí na nic jiného než na své milence, na cetky, na to, jak by se pomstily za sebemenší prohřešek, jen kdekoho pomlouvají a cpou se medovými koláči.“

„Vím, že jsi čistá a dobrá, ale mám o tebe strach. Někteří lidé touží po tom nějak tě zhanobit a znectit v očích králů. Nepřestávám litovat toho, že tu není královna Brunhilda, která by nám osvětlila okolnosti tvého původu. Dokud nebudeme vědět, kdo skutečně jsi, budou tě tví nepřátelé stále nazývat dítětem vlků, dítětem od Vzpřímeného kamene. Nezapomínej na to, kolik lidí vidělo v tvé schopnosti vyvést vlky z města a v tvém boji

o vlčici působení nečistých sil. Jejich mínění ještě posílila Werokova smrt a ta kůže, od níž se z neznámých důvodů nemůžeš odloučit.“

„Z neznámých důvodů?... Ach, Beggo, jak to jen můžeš říct!“

„Máš pravdu, promiň, nemyslela jsem to tak, ale takhle se podobáš galským válečnicím, které udatně bojovaly proti nepříteli.“

„Jestli je to tak, jsem pyšná na to, že se těm odvážným ženám podobám.“

„Mezi mými předky byla jedna taková.“

„Byla bych ráda, kdybys mi o ní někdy vyprávěla.“

Objevila se otrokyně a přerušila jejich rozhovor.

„Král chce s vámi oběma mluvit.“

Begga pomohla Vandě s oblékáním šatů lépe odpovídajících jejímu pohlaví. Dlouhá sukně ještě navíc skryla poškrábaná kolena a stehna svědčící o tom, že se jejich majitelka prodírala křovím a hrála si s vlky. Rozcuchané vlasy schovaly pod dlouhý závoj. Když se dostavily ke králi, našly u něj Chrotieldu, Constantinu, Genevieu, Theudogildu a Placidinii. Políbily králi ruku a ten jim pokynul, aby se usadily v jeho blízkosti.

„Blíží se podzim a já nechci, abyste se vydávaly na cestu ve špatném počasí. Odjedete zítra do Tours a tam budete v klášteře mé příbuzné u abatyše Ingitrudy čekat na příjezd biskupů, kteří budou projednávat vaši věc. Zasedání se bude konat patnáctého dne osmého měsíce*. Není tedy mnoho času. Dal jsem příkaz, aby připravili váš doprovod. Odjedete zítra. Vanda není jeptiška a nehrozí jí exkomunikace, nemusí tedy odjet.“

Všechny kromě Beggy ta zpráva zaskočila.

* Říjen

„Nemůžeme odjet později a čekat na výsledek jednání biskupů tady?“ zeptala se Chrotielda.

„Ne, už jsem rozhodl. Prostřednictvím krále Chilpericha jsem o tom uvědomil biskupy tourského i poitierského.“

Constantina se zvedla, poklekla u králových nohou a řekla chvějícím se hlasem:

„Ó králi, dovol mi uchýlit se do kláštera města Autun. Mé srdce se hroutí pod tíhou mého hříchu. Přikáž, ať mě dovedou do kláštera s přísným řádem a já se tam budu kát, držet půst a modlit se, abych dosáhla odpuštění abatyše, biskupa i mého Pána.“

Dojatý král dal své svolení.

Constantina mu děkovala v slzách a rozloučila se se svými družkami zapřísahajíc je, aby následovaly jejího příkladu. Po ní se zvedla Vanda, poklekla před Gontranem a pravila pevným hlasem:

„Já tě chci, králi, také požádat o laskavost.“

„Mluv, má dcero. Jestli je v mých silách splnit to, oč žádáš, učiním to s největší radostí.“

„Chci odjet s Chrotieldou.“

„To je ale zvláštní přání, ty přece s tímhle nemáš nic společného.“

„Jsem si jista, že beze mne by nebyly uprchly. A kvůli mně opustila klášter Begga. Jestli budou souzeny, musím být souzena s nimi. Nemám pravdu, spravedlivý králi?“

Gontran přemýšlel s bradou v dlaních. Ta malá Vanda ho současně zajímala i zneklidňovala. V ničem se nepodobala ženám, které znal. Byla svobodnější ve slovech i v činech než ostatní a také měla více hrdosti. A navíc, její přitažlivost pro jeho synovce Chilpericha by se mohla stát zdrojem dalších nepříjemností mezi nimi a královnami.

„Nebudu ti bránit v odjezdu, máš k tomu vznešené a ušlechtilé pohnutky. Opatruj tě Bůh.“

Král zatleskal a sluhové přinesli těžké truhly. Každé dal zlatý náhrdelník a Chrotieldě a Vandě ještě cizelované členky zdobené drahokamy.

„Dejte to mé neteri Basině, ať má na mne památku,“ pravil a do níkou Beggy vložil překrásně vypracovanou členku.

Také jí dal váček se sto zlatáky, aby je předala Ingitrudě. Chtěl ji tak odškodnit za výdaje, které s uprchlicemi měla.

„Bdi nad nimi, moudrá Beggo, a doved tyto zbloudilé dívky na dobrou cestu.“

Potom se obrátil ke klečícím jeptiškám a dodal:

„Ať vás nebesa ochraňují a vnuknou vám zbožnější myšlenky.“

Když vycházely od krále, nedokázala už Chrotielda dál potlačovat hněv.

„Nemohly jsme počkat na výsledek soudu tady? Proč nás potřebují v Tours?“

„Ale jedná se tam přece o nás,“ odpověděla jí Vanda. „Copak tě nezajímá, co tam o nás budou povídat? Kdo by jim odpovídal na osočování a urážky, kdybychom seděly tady?“

„Máš možná pravdu,“ odpověděla zamyšleně.

Na chvíli se odmlčela a pozorovala pokradmu Vanadu, jako by hledala nějaká slova. Nakonec se odhodlala a řekla rychle, jako by ji ta slova pálila v ústech:

„Děkuji ti, že řekla králi to, cos mu řekla, a že pojeděš s námi.“

Její družky se na ni užasle podívaly. Bylo to poprvé, co slyšely pyšnou Chrotieldu někomu poděkovat. Begga

ji znala odmalička, věděla dobře, co ji to muselo stát úsilí. Odvrátila se, aby skryla úsměv. Vanda pokrčila rameny.

„To nic není, jednala bys na mém místě stejně.“

„Ó, to určitě ne!“ zvolala Chrotielda.

Ten výkřik od srdce Vandu rozesmál a po ní se smály i jeptišky.

„Tak to ti tedy věříme,“ řekla Placidinie mezi dvěma výbuchy smíchu.

Chrotielda svažila čelo nevolí, ale nakonec se také rozesmála objímajíc Vandu.

„Tak děvčata, a teď rychle do svých pokojů, ať se připravíme na odjezd,“ pravila Begga.

Ještě nedopověděla větu a dívky se už rozběhly po chodbě paláce vyzdobené mozaikami i přes volání té dobré jeptišky.

Placidinie, Chrotielda a Theudogilda běžely za svými milenci, kteří jim slíbili, že je vyhledají v Tours. A Vanda? Ta se objevila až těsně před odjezdem, šaty měla na mnoha místech potřhané a byla cítit divokým pachem doupěte.

ŠESTNÁCTÁ KAPITOLA

Sas Chulderich

Léčka v tese

Znásilnění

Smrt jeptišky

Pekelné vedro sužovalo průvod táhnoucí se po cestě v šedém, jemném prachu. Vojáci dřímali na koních, tlamy a nozdry dobytčat a koní vypovídaly o tom, jak trpí. V nosítkách se zdviženými záclonami podřimovaly ženy oblečené jen do prádla, které se lepilo na jejich těla, a nechaly se nést jako pytle mouky. Vanda spala s hlavou na kolenou Beggy.

Nezachvěl se ani lísteček, ani stéblo, krajina byla strnule nehybná, vyprahlá pod bílým nebem a sluneční odraz na kamenech u cesty a na zbraních vojáků přímo zraňoval oči těch, kteří měli ještě sílu mít je otevřené. Jediným zvukem v té výhni bylo bzučení nespočetného množství hmyzu.

Vzdálenost mezi vojáky a nosítky se zvětšovala. Vojáci vzadu si nevšimli, že jejich koně, buď napůl zničení vražedným sluncem, anebo prostě proto, že někde cítili vodu, sešli z cesty a pokračovali pěšinkou klikatící se mezi stromy.

Do kopyta jednoho voła táhnoucího Chrotieldina nosítka se dostal oblázek. Poháněč musel zastavit.

Vandina nosítka ho zatím předjela a brzy zmizela v zátočině cesty.

Muž klel, nedařilo se mu vydloubnout kámen nožem. Nervózní zvíře obtěžované hejnem much sebou neklidně zmítalo.

„Hej, kamaráde, stůj, nebo...“

Než stačil dokončit větu, zhroutil se pod kopyta dobytčat s hlavou rozseknutou franciskou, kterou hodila čísi obratná ruka. Nikdo v nosítkách si ničeho nevšiml.

Chrotieldu a její dvě družky vytrhl ze spánku divoký a radostný pokřik. Chvilku jim trvalo, než si uvědomily, co se děje. Napadlo je asi deset mužů na čerstvých a neklidných koních. Volaly o pomoc, ale jejich křik se ztrácel v rozžhaveném vzduchu.

„Vezměte všechny tři, později je protřídíme,“ křikl jeden muž a vytrhl francisku z hlavy mrtvého, aniž sestoupil s koně, přičemž postříkal obličej dívky rudými kapkami krve.

Jemné a nevšední Genevievy se zmocnil hrubý, jednooký, odporně páchnoucí muž. Hodil ji před sebe na koně. Dívka měla vyhrnuté šaty a on ji držel surově rukou mezi stehny. Omdlávala studem a bolestí, kterou jí působily jeho násilnické prsty. Theudogilda měla větší štěstí. Unesl ji hezký světlovlasý válečník, jehož oči zasvítily, když se dotkl dívčina krásného, lehounce oblečeného těla. Chrotielda vyskočila z nosítek a snažila se utéct. Muž s očima tak světlýma, že vypadaly jako průsvitné, ji dohonil a chytil za dlouhé copy. Vytáhl ji za tuto ozdobu, na niž byla tak pyšná, až k sobě na koně a omráčil ranou do šíje.

Bandité zmizeli prudkým cvalem v lese. Jejich vůdce jel souběžnou cestou, kterou se ubíral celý konvoj. Brzy dojeli ke zřícené kapli a zastavili. Jezdci, vezoucí na koních dívky, shodili nešetně svá břemena na zem. S

křikem zůstaly ležet na zemi kromě Genevievy, která vyskočila a zděšeně si prohlížela své zakrvácené šaty.

„Gunthariku, už jsem ti říkal, že nevidím rád, když nakládáš takhle surově s pannami. Nemůžeš je znásilnit svým pohlavím, jako to dělají tví kamarádi?“ Jednooký se ohavně rozchechtal.

„Raději si je otevřu rukou, líp cítím, co dělám.“

„Jak chceš, ale mně se to nelíbí,“ pravil Sas Chulderich odvraceje se zhnuseně od svého nebezpečného druha.

Velmi vysoký, silný, černé vlasy s rudými odlesky svázané na temeni do koňského ohonu, dlouhý knír světlejší barvy, v očích výraz současně inteligentní i hrozivý, s nahým zarostlým hrudníkem, na němž se perlil pot, opásaný bohatě zdobeným řemenem, krátký plášťk uvázaný pod krkem, silné nohy s mocnými stehny, tak vypadal Sas Chulderich. Přistoupil k Chrotieldě a Theudogildě, které se tiskly jedna k druhé jako vyděšené děti. Zastavil se před nimi, nestydatě si je prohlédl, potom se v jeho tváři objevil vztek.

„Kde je vlčice?“ obrátil se k banditům.

Muži se na sebe nechápavě dívali. Huniric, původem Vandal stejně jako jednooký Guntharic, odpověděl:

„Musí to být jedna z těch tří.“

„Není to žádná z nich,“ vyštěkl Chulderich zuřivě a už se chápal svého meče.

Přistoupil k Chrotieldě, uchopil ji za paži, zvedl ze země a přitáhl k sobě. Její obličej měl těsně u svého.

„Kolik vás bylo v nosítkách?“

„Tři,“ vykoktala.

„A co dcera královny Radegundy? Kde je?... Odpovíš mi, ty zatracená děvko?“

„Jede v jiných nosítkách.“

Chulderich se na ni díval nechápavě.

„Vandina nosítka nás předjela.“

Sas prudce odstrčil Chrotieldu, která se musela zachytit Theudogildy, aby neupadla. Teď pochopil, co se stalo, ale nemohl za to nikoho činit odpovědným. Tak si na tu čarodějnici počká! A aby mu čekání lépe uběhlo, pomstí se zatím za své zklamání na těchto dívkách.

„Kdo jsi?“ obrátil se k Theudogildě.

„Jmenuji se Theudogilda a doprovázím Chrotieldu, která patří do rodiny krále Gontrana.“

„Do rodiny krále Gontrana,“ vysmíval se Sas. „To budeme mít věru od koho získat krásné výkupné, co, kamarádi?“

Jeho výsměšný tón Chrotieldu tak urážel, že na chvíli zapomněla na svůj strach.

„Přestaň se mi posmívat, ty zlořečený pse. Jsem královská dcera, o své výkupné nepřijdeš, ale lépe uděláš, když nás necháš jít.“

Všechny její naděje pohřbil výbuch smíchu následující po těchto slovech. Chulderich a jeho kumpáni se přímo zalykali veselím nad takovou prostoduchostí. Když mohl Sas konečně promluvit, zvedl Chrotieldu i přes její křik, kopání a rány pěstí.

„Už jsme se dost nasmáli, krásko, ať jsi dcera krále, nebo ne, líbíš se mi. Protože nemám divokou Vandu, budu čekat na slíbené výkupné. A při tom čekání se trochu pobavím. Kamarádi, nechávám vám ty druhé dvě.“

Odnesl ji za zříceně zdi kaple a položil docela jemně na mechové lože svíraje jí pevně zápěstí.

„To mě bolí.“

Trochu povolil sevření a natáhl se vedle nepřestávaje se na ni dívat.

„Jsi krásná. Už jsi měla muže?“

Chrotieldin obličej se zapálil a to Chulderichovi stačilo.

„Nestyd' se, mám to raději. Neraď znásilňuji panny, zvláště proti jejich vůli. To přenechávám Guntharikovi.“

Sasova ruka vklouzla pod lehký dívčin oděv a laskala její zvlhlé pohlaví. Chrotielda zasténala a proti své vůli se její tělo vypjalo směrem k muži.

„Vidím, má krásná gazelo, že nemáš nic proti mazlení.“

Chrotielda sevřela stehna a snažila se vymanit z jeho sevření.

„Přikazuji ti, abys mě nechal, sedláku.“

„Netvař se přede mnou jako princezna, nejsem sedlák, ale bohatý franský válečník.“

„Jsi lupič a král tě zabije.“

„Jestli mě má zabít, musím si zatím užít,“ pravil Sas a hrubě vnikl mezi Chrotieldina stehna.

Odpor dcery krále Cariberta netrval dlouho a brzy byly tráva a stromy v lese svědky jejího šťastného sténání ve chvíli rozkoše.

Z druhé strany zdi kaple se však odehrávala jiná scéna a sténání, které ji provázelo, nemělo nic společného s rozkoší.

Theudogilda s tváří zaplavenou slzami se už přestala bránit a trpně přijímala pátého nebo šestého muže, sama už nevěděla, kolik jich bylo. Genevievino krásné, bílé nahé tělo neslo známky hrubého násilí. Její mládí, bylo jí sotva patnáct, a křehká světlá krása vyprovokovaly touhu všech mužů v tlupě. Znásilnili ji všichni, někteří byli rychle hotovi, jiní ji trápili s rafinovaností, která u těch nevzdělaných hrubců překvapovala. Huniric dovršil její utrpení tím, že jí vrazil svůj úd do zadnice. Jeho kumpány to udivilo, tyhle praktiky neznali.

Když se ta nebohá dívka zvedla s břichem a stehny pokrytými krví, měla na rtech podivný úsměv. Prošla kolem Theudogildy a nezdálo se, že by si jí všimla. Zmizela za zdí kaple právě ve chvíli, kdy se objevila Chrotielda s Chulderichem. Drželi se za ruce, šťastní, ukojení, jako sobě určení milenci.

„Kamarádi, neztrácejme čas, musíme dohonit družinu, zmýlili jsme se, vzali jsme jiné dívky. Odvedeme je zpět a vezmeme si tu, která nás zajímá.“

„A proč se jich budeme zbavovat?“ zeptal se Guntharic.

„Z opatrnosti. Když je zabijeme, nechá nás král Gontran hledat vojáky a dřív nebo později nás najde. A navíc, tahle dívka mi slíbila za sebe a své družky výkupné. Kde je ta třetí? Vidím tu jen dvě.“

„Šla se někam skrýt se svou hanbou,“ řekl Huniric s odporně uspokojeným úsměvem.

„Najděme ji a pak se vydejme na cestu.“

Obcházel kapli, dívali se za každý strom a volali:

„Genevievo... Genevievo!“

„Kde by mohla být?“ obrátila se Chrotielda k Theudogildě. „Kdys ji viděla naposledy?“

„Přešla kolem mne jako zjevení a zamířila ke kapli. Pak už jsem ji neviděla. Ach, Chrotieldo, mám strach! Neumíš si představit, jak s ní ty bestie zacházely, a ona byla ještě panna!“

„Fňukání nám teď nepomůže, pojď.“

Zmizely za zdí a všimly si nízkých pootevřených dveří. Strčily do nich a octly se v klenutém sále s hliněnou podlahou pokrytou vysokou vrstvou prachu, který svědčil o tom, jak dávno je kaple opuštěná. V rohu se hromadily sesunuté fošny. V pozdně odpoledním světle ozařujícím klenby a zničené části sálů tančily

jemné částechky zlatého prachu... Byl tu chládek a z vlhké podlahy stoupal pach plesniviny.

„Genevieve!“ zavolala Chrotielda.

Nic, ani vzdech. Theudogildinu pozornost upoutal velký stín houpající se na zdi. Nejdřív si myslela, že to není nic zvláštního. Náhle však vytřeštila oči, uchopila za ruku Chrotieldu a pomaloučku se otáčela, jako by její tělo zkamenělo a nebylo schopno rychlejšího pohybu. Její překvapená družka sledovala očima její počínání a směr vyděšeného pohledu. Náhle zazněl současně z obou dívčích hrdel strašlivý výkřik. Před jejich zraky se pomalu houpalo zmučené a pošpiněné tělo jejich družky, která se oběsila na jednom ze svých dlouhých copů.

Jejich výkřik přivolal bandity, kteří s meči v ruce vpadli do rozbořené kaple. Pohled, který se jim naskytl, je přibil k zemi. Ti méně otrlí padli na kolena a prosili nebesa o milost. Ostatní sklonili zbraně k zemi a mlčky pozorovali to, co bylo ještě nedávno krásnou, mladou dívkou.

Chrotielda se konečně odtrhla od té hrůzné podívané a s obličejem zkřiveným pláčem se vrhla na Chuldericha, tloukla ho ze všech sil pěstmi do hrudníku a křičela:

„Ty vrahu... vrahu!“

„Nechtěl jsem její smrt,“ řekl upřímně a chytil ji za zápěstí. „Odvažte to tělo!“

Huniric a Guntharic přistoupili blíž.

„Ne, oni ne!“ ječela Theudogilda a zastoupila jim cestu.

Vandalové couvli před žalujícím a pohrdavým pohledem dívky.

„Oni ne,“ pokračovala Theudogilda, „ti to tělo již dost zmučili.“

Chulderich vylezl na trosky, které posloužily Genevievě jako stupínky k místu, kde chtěla zemřít,

přítáhl k sobě mrtvolu a dýkou odřízl cop, kterým se uškrtila.

Snesl tělo dolů a položil je na mech, který ještě nesl obtisk jeho a Chrotieldina těla.

„A teď musíme odjet.“

„Nejdřív musíme pohřbít naši nebohou přítelkyni,“ pravila Theudogilda.

„To není možné, nemůžeme čekat, noc se blíží...“

Nestačil dokončit větu a ostrý kámen mu rozsekl čelo. Jediný pohled kolem mu stačil k odhadnutí situace. Byli prakticky obklíčeni. Vytáhl meč a zvolal:

„Přepadli nás... na koně!“

Tři jeho druzi padli mrtvi k zemi dřív, než se jim podařilo doběhnout ke koním, a druhé dva zajali vojáci krále Gontrana. Zbytku tlupy se podařilo uprchnout. Chulderichovi se ještě podařilo zavolat na Chrotieldu:

„Najdu si tě!“

Několik vojáků se dalo do jejich pronásledování, ale brzy to vzdali. Blížila se noc a tma přála banditům.

Begga umyla tělo nebohé Genevievy, oblékla je do prostého klášterního roucha. Celou noc nad ním s Vandou bděly. Druhého dne za svítání ji pohřbili u zdi kaple.

Cesta pokračovala v atmosféře strachu a smutku. Když se konečně objevily hradby města Tours, oddychli si všichni, dívky i vojáci.

SEDMNÁCTÁ KAPITOLA

Návrat do Poitiers Chrotielda se dovídá pravdu o Urionovi

Asi deset jeptišek, které zůstaly v Tours, se během nepřítomnosti princezen a jejich doprovodu stýkalo s muži, jimž se podařilo je nějak obloudit. Pelagii znásilnili Ansoaldovi bandité. Čekala dítě a mluvila o smrti. Chrotielda byla rozezlená a Begga pocítovala velký smutek.

Cestovatelky dorazily do města dvanáctý den osmého měsíce*, tedy tři dny před datem, které stanovil král Gontran pro shromáždění biskupů. Uběhla pak i polovina měsíce devátého a biskupové se dosud nesešli.

To dlouhé čekání vyostřovalo situaci. Ingitrudin klášter zvučel nekonečnými hádkami, křikem a pláčem uprchlic. Rozdělily se do tří skupin. V první byly stoupenkyně Chrotieldy, v druhé přítelkyně Basiny a třetí skupina se zformovala kolem Vandy. Přítelkyně obou sestřenic se mezi sebou neustále hašteřily o to, která z nich bude mít přednost, žárlily na sebe kvůli šířce výšivky na rukávě, strkaly se pro lepší místo v kapli. Oba tábory se však semkly v jeden šik proti Vandiným

* Říjen

věrným. Výsměšně jim říkaly „vlčice“. V této atmosféře jedovatostí a malicherných pomluv se Vanda nesmírně nudila. Utekla do klášterní knihovny, ale velmi brzy vyčerpala její skrovné vybavení. Hned po jejich příjezdu do Tours vydali biskup i hrabě tourský pro uprchlice přísný zákaz vycházení do města. Báli se skandálu. Vandu čekání unavovalo, a tak seznámila Chrotieldu i Basinu se svým záměrem klášter opustit a vyčkat rozhodnutí biskupů jinde.

„Ale kam bychom šly? Vždyť nás budou všude pronásledovat.“

„Nebudou nás pronásledovat. Uchýlíme se do baziliky svatého Hilaria v Poitiers. Bazilika je bohatá, kolem jsou zahrady se zeleninou, ovocné sady, vinice, pasou se tam stáda, patří k ní mlýn, ústřicové slapy. Vysoké zdi baziliky nás ochrání.“

„Odjed'me, to je vynikající nápad,“ pravila Chrotielda, „ale proč se vracet zrovna do Poitiers, kde jsou naši nepřátelé? Proč se neuchýlit třeba do baziliky svatého Martina tady v Tours? Vyhnuly bychom se nebezpečí, které na nás s nadcházející zimou bude číhat na cestě. Mám ještě v živé paměti příjemné vzpomínky na naši první cestu!“

„Tentokrát to bude jiné. Vysvětlím vám, proč je pro nás svatý Hilarius lepší než svatý Martin. V Poitiers to dobře známe, je tam můj otec Romulf, který nám pomůže, i naši nepřátelé, jejichž záměry budeme moci lépe prohlédnout. V bazilice svatého Hilaria je méně lidí, budeme tam mít víc místa a hlavně budeme stále spolu. A nezapomínejte na to, že biskup Řehoř je nám sice nakloněn, ale hrabě tourský nikoli, a navíc je tu ten fanatický mnich, jehož jméno neznám, a biskupové, kteří se tu sejdou. Myslím, že by nebylo v tuto chvíli vhodné tu zůstat. A co se týče cesty, všechno jsem připravila.“

„A jak? Vždyť nemůžeš vycházet z kláštera?“

„Já ne, ale Urion a Ludovina mohou jít kam chtějí.“

„A kde jsi sebrala peníze?“

„Prodala jsem jednomu židovskému kupci korunu, kterou mi dal král Gontran. Za ty peníze jsem koupila nosítka, koně a vůz se zásobami.“

„A co doprovod? Myslela jsi na doprovod? Po tom, co se stalo ubohé Genevievě, bych neměla odvahu pustit se sama do lesa bez ochrany.“

„Myslela jsem i na to. Pamatuješ si na Ansoalda?“

„Cože? Ten nestoudný lupič?“

„Nestoudný? Možná, ale pomohl nám. Urion ho na mou žádost vyhledala. Zůstal v tourském kraji a čekal na naše pokyny. Shromáždil své druhy, kterým důvěřuje. Myslím, že se na něj můžeme spolehnout.“

„Doufám, že se nemýlíš. Mluvila jsi o tom s Beggou?“

„Ne, čekala jsem na váš souhlas a na to, až bude všechno připraveno.“

Sestřenice se poradily pohledem.

„Souhlasím,“ řekla Chrotielda.

„Já také,“ přidala se Basina.

„Počasí je na tuhle roční dobu ještě krásné. Vyrazíme před svítáním prvního dne desátého měsíce*. Dej vědět družkám, které budou chtít jet s námi, aby byly připraveny.“

„Dva dny jsou na přípravu málo.“

„Musí to stačit, když chceme, aby se věc podařila. Teď jdu za Beggou.“

Begga prosila, zapřísahala, plakala, ale Vandino rozhodnutí bylo nezvratné. Moudrá jeptiška rezignovala,

* Prosinec

ale duši jí svírala úzkost a v srdci cítila chladnou ruku smrti.

Všechno bylo dokonale zorganizované. Před jižní brankou čekal Ansoald a dvacet jeho vojáků, všichni měli nové šaty, seděli na silných koních a v krásné, trochu chladné noci se blýskaly jejich zbraně. Za ním čekalo šestero nosítek a těžký krytý vůz, o nějž se starali dva mohutní Galové. Jeptišky se usadily v největší tichosti do nosítek a Vandě přivedli nádherného černého koně. Vanda byla citlivá na krásu zvířete a teď poděkovala Ansoaldovi pohledem za jeho výběr. Tvář mladého bandity radostí znachověla. Na cestu se Vanda oblékla do svého loveckého úboru. Měla na sobě dvojitou vlněnou tuniku, krátkou vestu z vydří kůže, nohy obalené kočičími kožešinami, pevné kožešinové rukavice, přes to přehodila široký, vlněný tmavý plášť a na něj ještě kůži své matky vlčice. Jela s Ansoaldem v čele průvodu.

Za východu slunce vjížděla již skupina do lesa.

První dva dny uprchlice a jejich ochránci postupovali kupředu rychle a ostražitě, zastavovali, jen aby dopřáli koním a dobytčatům odpočinek. Naštěstí bylo počasí pořád velmi mírné. Noci už sice byly chladné, ale ve dne svítilo slunce.

Vanda často opouštěla průvod a cvalem se pouštěla do lesa k velkému znepokojení Beggy, Uriona a Ansoalda. Begga a Urion sice okamžitě uhodli, co Vanda v lese hledá, ale stejně to považovali za bláznivou neopatrnost. Od té doby, co se Vandu dvakrát pokusili neúspěšně unést, obával se Urion lidí více než vlků, a tak sledoval svou paní na každém kroku jako její stín.

Pátého dne se Vanda znovu vydala do lesa cítíc, že její přátelé jsou blízko. Nemýlila se, ale nebyli sami.

Proti smečce se bránil s mečem v ruce muž zraněný na několika místech.

Vedle něj umíral jeho kůň pod tesáky vlků a před ním dodělávali v krvi dva vlci.

„Avo, vlci, ke mně!“

Při zvuku známého hlasu smečka zpozorněla. Ava ze sebe vydal dlouhé zavytí podobné zasténání, obrátil se a uháněl k Vandě, která právě seskakovala s koně. Povalil ji na zem, držel ji oběma packami a poňafával. Vanda se vymanila se smíchem z jeho objetí s tváří zmáčenou od Avova jazyku. Okamžitě ji obklopila celá smečka, očíhávali ji a kroužili kolem ní.

„A co já, na mne se zapomnělo?“

Ten hlas byl neznámý, tudíž nepřátelský, chlupy vlků se zježily, jejich pysky se zvedly a odhalily zuby.

„Dost, vlci!“ zvolala Vanda. „Avo, řekni jim, ať mě poslechnou.“

Ava odvedl své přátele a zdálo se, že jim domlouvá, tak pozorně ho sledovali.

„Děkuji ti, už podruhé jsi mi zachránila život.“

Vanda se podívala lépe na muže, který ji oslovil.

„Chariulf!“

„Mám radost, že jsi na mne nezapomněla a že nosíš můj meč.“

„Co tady děláš?“

„Jedu za tebou.“

„Za mnou? A proč?“ udivila se Vanda a sevřela ruku na pochvě meče.

„Neboj se mě, nechci ti ublížit. Jiní se však o to snaží. Proto jsem tě hledal. Chci ti nabídnout své služby.“

„Děkuji, ale nepotřebuji tě. Mám své vojáky a přátele, to mi stačí.“

„U svatého Martina, chtěl bych být tvým přítelem!“

Vanda si ho mlčky prohlížela, zatímco Ava a jeho smečka se k ní pomalu vraceli. Všichni vlci ulehli k jejím nohám.

„Mám to udělat jako oni?“ zeptal se Chariulf a poklekl mezi vlky.

Vanda přivřela oči a na tváři s výraznými lícními kostmi se objevil úsměv.

„Pojď ke mně,“ řekla podávajíc mu ruku, „a přísahej na tento meč, že mě nikdy nezradíš.“

„Přísahám.“

„Avo, vlci, prohlédněte si ho, očištejte ho, je to přítel, nezapomeňte na to.“

Smečka pozorně očichala muže, kterého chtěla ještě před chvilkou rozsápat. Někteří vlci však vrčeli ne zrovna přívětivě a dávali tak najevo rozčarování z toho, že si mají nechat uniknout tak příhodnou kořist. Ozval se cval jednoho koně a vzápětí bylo slyšet i druhého. Všichni zpozorněli. Brzy se objevil Urion a vzápětí Ansoald. Vanda s vlky jim šla vstříc. Kone se vzpínali při pohledu na divé šelmy.

„Klid, vlci, to jsou přátelé,“ řekla Vanda a přitáhla k sobě nejbližší zvířata.

Zavrčeli na protest proti takové důvěrnosti, ale nevzpírali se Vandinu laskání.

„Jmenuje se Chariulf,“ řekla Urionovi a Ansoaldovi. „A tohle je Ansoald, vůdce vojáků, kteří nás doprovázejí, a Urion, moje služka a přítelkyně.“

„Drží se na koni jako muž.“

„Chariulf se k nám přidá. Vezměte ho mezi sebe a slibte mu přátelství.“

Všichni tři se bez valného nadšení objali.

Ještě než se Vanda rozloučila se smečkou, poprosila Avu, aby ji zdálky sledovali.

Urion dal svého koně Chariulfovi a nasedl za Vandu na jejího koně. Tak dostihli průvod, kde už se jejich dlouhou nepřítomností začali znepokojovat.

Krátce před příjezdem do Poitiers potkali tlupu, která vzbuzovala strach. Muži ozbrojení noži, kopími, kyji a holemi je však nenapadli, ale nabídli jim své služby. Znetvořený a neduživý vůdce tlupy řekl, že se jmenuje Polyeucte. Chrotielda jejich návrh přijala, aniž se poradila s Vandou a Ansoaldem. Ansoald neskrýval zlost při představě tohoto spojení, ale nezbývalo mu než se podrobit. Jinak by byl riskoval zbytečný a krvavý boj mezi svými lidmi a touto tlupou.

„Jsou to zloději, vrazi, cizoložníci, nešťítí se žádného zločinu!“

„Ty také nejsi svatý,“ opáčila Chrotielda ironicky.

Do baziliky svatého Hilaria tedy přibyla asi stovka lidí. Průvod sledovali udiveně poutníci i obyvatelé Poitiers. V jejich pohledech byl strach, když zahlédli v té nepříteli mnohou důvěry vzbuzující tlupě Vandu.

„Pán Bůh s námi, dítě vlků se vrátilo.“

Za necelou hodinu už o příjezdu jeptišek a jejich doprovodu věděl biskup Marovej a abatyše Leubovera. Biskup udělal smířlivé gesto a poslal k uprchlým posla se žádostí, aby se vrátily do svého kláštera. Tři princezny mu odpověděly:

„Jsme královny a nevrátíme se do kláštera, dokud tam Leubovera bude abatyší.“

Potom nechaly zavřít brány baziliky a začaly se připravovat na boj. V bazilice byla i jeptiška, která se kdysi nechala zazdít a potom se vrhla z hradeb kláštera a uprchla do baziliky svatého Hilaria, kde nepřestávala chrlit proti abatyši jedno obvinění za druhým. Čas nijak

nevylepšil její vzhled. Pořád vypadala strašlivě, byla vyzáblá jako kostra, pleť měla matnou a zažloutlou, nehty na nikách i na nohách dlouhé jako drápy, obličej kost a kůže s bezzubými ústy skoro bez rtů. Kolem očí, které svítily zlým leskem, měla hnisavé, páchnoucí vředy. Tělo a hlavu si balila do odporných hadrů plných skvrn a bílé špinavé vlasy byly slepené kdejakými odpadky. Toto páchnoucí a odpudivé stvoření se zvedlo, aby uvítalo vzbouřivší se jeptišky.

Dívky se při pohledu na toto zjevení ze záhrobí roztřáslly. Chrotielda však vyslechla strašlivá obvinění, která Veneranda pronášela proti Leubovere, a okamžitě pochopila, k čemu by jí jeptiška mohla posloužit. Vlídne k ní promlouvala a potom ji nechala zavřít do pohodlně vybavené cely.

V následujících dnech se Vanda a jeptišky v prostorách baziliky zabydlovaly. Chrotielda si přidělila nejkrásnější pokoj v bazilice a jako společnice – a také, aby měla zvláštní obsluhu – si k sobě vybrala Theudogildu, Placidinii, Ultrogothu, Alcinu, Ingondu a ubohou Pelagii.

Basina si vybrala Suzannu, Flavii, Clotildu a Bregidu. Vanda zůstala raději sama, snesla ve své přítomnosti jedině Uriona a Ludovinu.

Ostatní jeptišky se seskupily kolem Beggy. Ansoald a Julien ubytovali své lidi ve společných prostorách u kaple. Polyeucte a jeho kumpáni se utábořili před branami. Muži se střídali v hlídkování.

Ve dne mohli do svatostánku vstoupit poutníci, věřící, obchodníci i zvědavci malými dveřmi, které zůstávaly stále otevřené.

Jednoho večera za soumraku se tu objevilo asi deset válečníků, jejichž zjev vzbuzoval strach. Hlídky je odmítly vpustit dovnitř.

„Jdeme sem hledat útočiště,“ pravil muž, který vypadal jako jejich velitel.

„Tady útočiště nenajdete,“ pravil Ansoald, přibližuje se k tlupě.

„Sase, nech mě, ať ho zabiji.“

„Ne, Gunthariku, má pravdu, nezná nás. Zaved mě ke krásné Chrotieldě, mí druzi zůstanou tady.“

Ansoald tedy zavedl toho muže ke Caribertově dceři. Chrotielda byla sama a nudila se. Ležela na polštářích zabalená v šatech podložených kožešinou a chroupala orientální pamlsky, které si koupila u syrského obchodníka. Vlasy skrývala pod fialově a zlatě vyšívaným závojem. Její mrzuty obličej, osvětlený tančícím světlem loučí, se rozzářil, když uviděla Ansoalda.

„Čemu vděčím za tvou návštěvu, příteli? Nevzdáváš často poctu své princezně. Skoro se zdá, že ze mě máš strach.“

Ansoald neodpověděl, jen pokrčil rameny a osušil si čelo. V místnosti bylo horko jako v létě díky třem kovovým pánvím se žhavým uhlím.

„Pojď, sedni si sem ke mně.“

V půvabném gestu k němu natáhla ruku. Široký rukáv jejích šatů sklouzl a odhalil krásnou, bělostnou paži.

„Nejsem snad dost krásná, že se na mne nechceš dívat?“

„Ale ano, jsi velmi krásná,“ zabručel Ansoald nejistým hlasem. „Chce s tebou mluvit nějaký bojovník,“ pokračoval už pevněji. „Říká, že tě zná a chce ti nabídnout své služby.“

„Ať vejde.“

Ještě než se Ansoald stačil obrátit, rozletěly se dveře a dovnitř vstoupil Sas Chulderich.

Chrotielda vyskočila, obličej měla rudý a zkřivený zlostí.

„Ty...“

„Přicházím, abych položil svůj meč k tvým nohám,“ pravil ironicky ukláněje se před ní.

„Jak se odvažuješ přede mne předstoupit?“

„Už jsem ti řekl, že jsem ti přišel nabídnout své služby.“

„Od takového psa, jako jsi ty, nechci nic.“

„To ale neděláš dobře, ty i druhé dvě princezny budete potřebovat odvážné muže na svou obranu.“

Ted' vjela zlost do Ansoalda. Přistoupil k Chulderichovi s rukou připravenou tasit.

„Nejsem tu snad já a mí druhové? Nedokážeme je ochránit? Pochybuješ snad o naší odvaze?“

„Uklidni se, kamaráde, můžeš být sebeodvážnější a stejně nezmůžeš nic proti přesile.“

„Proč to říkáš? Víš snad něco, co nevíme my?“

„Možná, ale chci o tom mluvit jen v přítomnosti všech tří princezen. Jdi pro Basinu a Vandu.“

„A kdo mi zaručí, že se zachováš čestně?“

„Gratuluji ti, jsi opatrný... Jak se jmenuješ?“

„Ansoald.“

„A já jsem Chulderich. Máš mé slovo a navíc i mé zbraně.“

Na potvrzení svých slov odepnul Chulderich svůj meč, francisku i dlouhý nůž a podal je mladému kapitánovi.

„Zavolej své ženy, Chrotieldo, nechci tě tu s ním nechat samotnou.“

„Jen jdi a neboj se, mám čím se bránit,“ pravila a vytáhla ze živůtku malou dýku.

Ansoald opustil pokoj odnášeje s sebou Sasovy zbraně.

Chulderich chtěl vzít Chrotieldu do náruče, ale tenké ostří dýky se mu zabodlo do předloktí.

„Nepřibližuj se ke mně. Co chceš?“

„Tebe. Od toho dne v lese na tebe nemohu zapomenout.“ Chrotielda se stěží ubránila spokojenému úsměvu.

„Já také ne, já na tebe také nedokážu zapomenout... ani na pohanu, kterou jsi mě donutil snést.“

„Pohanu, která se ti líbila, alespoň to tak vypadalo. Vzpomínáš si? Já musím pořád myslet na tvou pleť, na tvou vůni, tvá ňadra...“

„Mlč,“ řekla Chrotielda odvracejíc hlavu.

Chulderich k ní přistoupil blíž a přitáhl ji k sobě. Nekladla žádný odpor. Když ji objal, přitiskla se k němu a zuřivě se s ním spojila. Jejich objetí přerušil hluk několika hlasů.

Vstoupila Vanda s Basinou, Chariulf, Ansoald, Julien, Polyeucte a Urion.

Obě dívky byly okouzlující ve svých rouchách, jedna v červeném se žlutými lemy, druhá v zeleném, lemovaném fialovou, pod nimiž svítilo neposkvrněné bílé prádlo. Vanda byla bez závoje, obě měly královskou čelenku.

„Chopte se toho muže,“ ukázala Vanda na Sasa.

„Proč?“ vyjela Chrotielda vztekle.

„Udivuje mě, že tě to překvapuje a že vůbec sneseš přítomnost toho bandity. Pokud vím, je příčinou Genevieviny smrti.“

„Prosím Boha za odpuštění.“

„Ať ti Bůh odpustí, když chce,“ pokračovala Vanda, „ale proč bych ti znásilnění a smrt měla odpouštět já? To je ten muž, který mě chtěl unést: nejdřív na Saoně a potom v lese. Co mi k tomu řekneš?“

Chariulf zabodl špičku svého meče do Sasova hrdla.

„Je to pravda, ty pse?“
 „Je to pravda.“
 Po zajatcově krku stékala krev.
 „Proč se mnou jednáte tak krutě? Přišel jsem k vám dobrovolně. Spíš byste měli poslouchat, co vám chci říct.“
 „Ne,“ pravil Ansoald přibližuje se k němu, „nejdřív nám vysvětlíš, proč jsi chtěl unést princeznu Vandu.“
 „Budiž... na rozkaz biskupa Maroveje.“
 „Biskupa...“
 „Cože?...“
 „Byl jsem si tím jistý...“
 „Ty lžeš,“ pravil Ansoald, „proč by dával biskup unést Vandu? Je to přece muž boží.“
 „To já tak slepě nevěřím mužům sloužícím církvi,“ řekl Chariulf posměšně. „Věřím, že jsou schopni všeho, když jsou ve hře jejich zájmy. Jsi ještě mladý, příteli, ale i ty jednou poznáš, že existují také darebáci v církevním rouše.“
 „A proč mě chtěl biskup Marovej unést?“
 „To mi neřekl. Dal mi však dostatečné množství zlatáků a já mu nekladl žádné otázky.“
 „Nevěřím ti. Určitě si o tom alespoň něco myslíš.“
 „Copak o to, myslím si toho dost. Třeba to, že jsi bohatá a že jde biskupovi o tvé jmění, samozřejmě pro chudé. Možná pro něj představuješ bohaté výkupné nebo v něčem křížíš jeho plány...“
 „A ty jsi odmítl pro něj pracovat, když jsi teď tady?“
 „Ano... pro tuto chvíli.“
 „Pro tuto chvíli?... Jsi skutečně velmi opovážlivý, když to tak klidně přiznáváš.“
 „Jde mu jen o tebe, Vando, a já mu nechci pomáhat, nikdy... Přijmi mou pomoc v boji, který vás brzy postaví proti biskupovi i proti hraběti.“

„Proti hraběti? Proč mluvíš o hraběti? Co víš?“

„Nic přesného, ale nebude moci dlouho snášet nepořádek zapříčiněný vaší přítomností tady.“

„Ale vždyť jsme přece na místě určeném za útočiště,“ řekla tiše Basina.

„I azyl může být znásilněn, jako dívka...“

Jeho slova přerušil políček, který dopadl ze strany na jeho tvář.

„Takhle před námi nemluv.“

Sas Chulderich byl bledý, v očích mu plála zuřivost. Uchopil Vandu za ruku a stiskl ji tak, že ji málem zlomil.

„Tohle už nikdy nedělej, vlčice, nebo zapomenou na účtu, kterou jsem ti povinen, a zabiju tě.“

„Dřív bys byl mrtev,“ řekli Julien a Ansoald současně a vytáhli své meče.

„Nechte ho, chci vědět, proč se k nám chce přidat.“

„Vaše vzpoura se mi líbí,“ řekl a pustil Vandinu ruku. Vanda si ji třela, aby ji přestala bolet.

„Vysmíváš se nám, ty darebáku. Co bys získal, kdyby ses k nám přidal? Můžeš být vyobcován z církve, poslán do vyhnanství nebo zabit. Spíš jsi špion, kterého k nám poslali naši nepřátelé.“

„Můžeš si myslet, co chceš.“

„Přijměme jeho nabídku, Vando, cítím, že mu můžeme věřit,“ pravila Chrotielda.

„Nejsme dost bohaté, abychom jemu a jeho mužům mohly platit.“

„Nežádám peníze, chci jen jídlo a střechu nad hlavou. Zahojíme se na biskupovi, abatyši a bohatých obchodnících v Poitiers.“

„Co si o tom myslíš ty, Chariulfe?“

„Nevěřím mu,“ řekl Chariulf potichu, vzdaluje se od Sasa. „Ale myslím si, že bude lepší mít ho tady mezi sebou, protože ho tak máme na očích. Kdyby byl venku,

byli bychom neustále vystaveni možnosti jeho útoku. Nemyslíš, že mám pravdu, Ansoalde? A co ty, Juliene?“

„Máš pravdu,“ pravili oba současně.

Vanda přistoupila k Chulderichovi.

„Chci zapomenout na to, žes mi chtěl ublížit. Přijmeme tě mezi sebe i s tvými druhy, ale přísahej na svatý kříž, že nás nezradíš.“

„Děkuji vám za důvěru. Přísahám, že vám zůstanu věrný.“

„Bůh tě zatrat', jestli porušíš přísahu.“

Všichni odešli z místnosti, jen Chrotielda zadržela Sasa. Jakmile se dveře zavřely, vrhla se do jeho náruče. Brzy se váleli mezi polštáři a čas se pro ně zastavil.

Byla už dlouho tma, když se Chrotielda probudila. Hledala očima Chuldericha. Přitiskla se k němu a předla:

„Proč jsi opravdu přišel?“

„Abych vám pomohl, holubičko.“

„Přestaň lhát. Proč jsi skutečně přišel?“

„Abych tě znovu viděl, srdíčko moje.“

Podrážděná a nepřesvědčená zavřela Chrotielda oči a znovu usnula.

Gondegesile z Bordeaux se jako arcibiskup vypravil do baziliky svatého Hilaria v Poitiers, aby obvinil vzbuřivší se jeptišky. Před ním kráčeli v průvodu kostelní zpěváci a kněží, přidali se k němu biskupové Nicaise z Angoulême, Saffarius z Périgueux a sám Marovej z Poitiers.

Chariulf, Chulderich, Ansoald, Julien, Polyeucte a tři princezny přijali církevní hodnostáře s úctou, která přináležela jejich stavu, ale byli dopředu rozhodnuti nedbat nijak na Gondegasilovo naléhání. Tváří v tvář

jejich umíněnému setrvávání ve vzpouře je Gondegesile se souhlasem biskupů vyobcoval z církve.

Ta strašlivá slova se rozléhala v mrazivém tichu kostela. Vzápětí se však svatyně zaplnila divokým řevem. Chulderichovi muži a potom i muži Ansoaldovi a Polyeuctovi se vrhli na biskupy a nemilosrdně je bili holemi. Jáhnové a kněží se je zpočátku snažili bránit, ale přesila byla značná a brzy byli nuceni chránit každý svou vlastní kůži. Kostelem se ozýval křik, rány, řinčení zbraní. Brzy tekla krev. Princezny neudělaly nic, aby masakru zabránily. Utekly k oltáři a tam přihlížely se zjevnou lhostejností, jak jejich spojenci trestají biskupy. Chulderich vyhrnul roucho jednoho biskupa a dával mu na zadek výprask plochým mečem. Preláti už byli většinou v letech a jen těžce se zvedali ze země. Jáhnové a kněží utíkali zakrvavení z kostela křičíce, že je pronásleduje ďábel. Každý utekl první cestou, která se namanula. Jáhen ze Siacru Didien, arcibiskup autunský, se ani nezdržoval hledáním brodu a vjel s koněm přímo do řeky. Kůň řeku naštěstí přeplaval a vyložil svého pána bez větší újmy na druhém břehu.

Dny následující po tomto incidentu byly klidné. Obyvatelé Poitiers byli vyděšeni tím, co se v bazilice událo, a jejich strach ještě zvyšovalo vyprávění zachránivších se kněží. Neodvažovali se vstoupit do baziliky, která se stala jakýmsi prokletým místem. Povstalci toho využili a zorganizovali se.

Chrotielda si vybrala správce a s Chariulfovými a Polyeuctovými muži zabrala celé hospodářství kláštera svatého Kříže, který Leubovera a její jeptišky opustily. Přibrala do svých služeb všechny, kteří ještě uvnitř kláštera zůstali, a ranami a výhrůžkami je přinutila, aby ji poslouchali. Potom prohlásila hrozivým tónem, že jestli

se abatyše odváží vniknout do kláštera, shodí ji dolů ze zdi.

Begga prožívala tyto dny v pláči a noci v modlení. Být vyobcována z církve, nesmět se účastnit svatého přijímání, to bylo nad její síly. Onemocněla. Vanda nezapomněla na své znalosti bylin a vycházela za svítání s Urionem, Chariulfem a Ansoaldem.

Dešti rozmáčený lesní podrost jí však nenechával příliš naděje, že najde bylinu, kterou hledá. Rozhodla se zajet až k otci Romulfovi i přes obavy svých průvodců. Když přijeli na statek, nenašli tam nikoho jiného než Ursa a ostatní otroky a služebníky.

„Pán jel naproti Albinovi, který se právě vrací ze Španělska,“ řekl Ursus.

„A kdy budou zpátky?“

„Na začátku dvanáctého měsíce*.“

„Potřebuji léky. Víš, kde si Albin schovává byliny a knihy?“

„Všechno, co hledáš, najdeš v malé truhle u dveří ložnice.“

„Děkuji ti, Urse. Jak se má můj otec?“

„Je nešťastný, říká, že jsi udělala chybu, když jsi opustila klášter a utekla do Tours, že jsi měla hledat útočiště tady, u něj.“

„Myslela jsem na to, ale nechtěla jsem na něj přivolat hněv biskupa a abatyše. Až se vrátí, řekni mu, ať za mnou přijede do baziliky svatého Hilaria.“

Vanda našla lék, který hledala, a smutně se vracela k Poitiers. Chariulf a Ansoald se ji snažili rozptýlit, ale Vandu jejich žertování dráždilo, a tak pobídla koně ke cvalu a zmizela v lese. Jízda v mrazivém dni a ticho

* Únor

kolem brzy utišily její hněv a rozehnaly smutek. Zastavila koně a nasávala vzduch. Blízko byli vlci. Byla to Avova smečka? Mezi stromy se mihl záblesk šedivých chlupů. Vanda seskočila s koně, uklidňovala vzpínající se zvíře a přivázala je ke stromu. Natáhla paže. Ava se k ní vrhl a povalil ji na zem. Za okamžik však zpozorněl, natáhl uši, nozdry se mu chvěly. Ne, nebyli to nepřátelé. Uklidněně pokračoval ve svých hrách s Vandou. Chariulf, Ansoald a Urion pozorovali to zvláštní divadlo, dívku hrající si s vlkem.

„Na tohle si nikdy nezvyknu,“ pravil Ansoald, „je v tom něco ďábelského.“

„Mluvíš jako abatyše,“ řekl vztekle Urion, zapomínaje, že jako služka nemá právo projevit vlastní názor.

„Ďábel nebo ne, běhá mi z toho mráz po zádech,“ řekl Chariulf. „Raději bych měl proti sobě deset udatných válečníků než deset vyhladovělých vlků.“

„Nevím, jestli bych proti sobě neměl raději ty vlky,“ vykřikl Ansoald a tasil meč.

Chariulf udělal okamžitě totéž. Vrhla se na ně skupina ozbrojených mužů. Ansoaldův výkřik varoval Vanadu, přestala si hrát s Avou. Urion vytáhl z kapsy prak.

„Co budeme dělat? Je nás málo a Vanda by mohla být zraněna. Utečme, už nejsme daleko od města,“ pobídl své druhy Chariulf.

„Utéct?“ zeptala se Vanda nasedajíc na koně. „Jsi snad baba?“

„Ne, ale bojím se o tebe,“ řekl Chariulf žertovně.

„O mne se neboj, ještě něco uvidíš. Avo... vlci... ke mně...“

Vojáci zadrželi koně, když viděli, že se na ně vrhá asi třicet vlků. To jim bylo osudné.

Urion zasáhl svým prakem dva vojáky, které smečka okamžitě roztrhala. Pach krve rozdráždil šelmy, vrhaly se koním na krk, ti šileli strachem a bolestí. Chariulf se bil metodicky a několik jezdců už shodil s koně. Okamžitě zahynuli pod strašlivými tesáky. Ansoald bojoval s bujností a odvahou mládí. Vanda se podobala bohyni války. Díky pomoci smečky i se svými druhy zvítězila. Třem útočníkům se i přes strašlivá zranění podařilo uprchnout a na místě nechali asi desítku mrtvých nebo zraněných a slušnou kořist v podobě koní a zbraní.

„Vando...“

To ji volal zesláblý hlas.

„Urion...“

Urion ležel pod mrtvým koněm a nedokázal sám vstát. Chariulf a Ansoald ho opatrně vyprostili. Ubohý Urion byl těžce zraněn na boku a každým okamžikem ztrácel spoustu krve.

„Urion... Urion... přítelkyně moje.“

S očima plnými slzí hledala Vanda něco, čím by ucpala tu strašlivou ránu. Našla mech. Rozřízla nožem svou tuniku a ovázala, jak mohla nejlépe, Urionovo zranění.

Mezi vlky byli také zranění. Vanda je ovázala stejným způsobem, políbila Avu na jeho zakrvácený čumák a odjela směrem k bazilice. Chariulf a Ansoald se snažili přimět k řeči umírající nepřátele. Nevěděli nic, nebo nechtěli mluvit. Jediný z nich řekl před smrtí:

„Biskup...“

„Tak tedy Sas mluvil pravdu?“ pravil Ansoald starostlivě.

„Zapřísahám tě, nemluv o tom před Vandou, byla by schopna jít na něj.“

„Máš pravdu, Chariulfe, budeme mlčet, ale pokusíme se zjistit, proč Marovej tak urputně pronásleduje Radegundinu dceru.“

Uriona vysadili na jeho koně. Čtyři přátelé v rozervaných šatech, zakrvácení a zablácení vjeli do Poitiers. Ustrašení obyvatelé si je prohlíželi a všimli si, že jeden z nich vypadá těžce zraněn a ostatní mají spoustu zbraní. Před křtitelnicí svatého Jana značně oslabený Urion málem spadl s koně. Zachytil ho mladý, štíhlý, hnědovlasý muž s jemnou a citlivou tváří.

„Měli byste odvést svou družku co nejdříve k lékaři, ztrácí mnoho krve,“ pravil a vyskočil za Uriona na koně, přidržuje přitom jeho oslablé tělo.

„Děkuji ti za tvou dobrotu, mladíku,“ řekla Vanda. „Nestává se nám často, aby nám lidé z města projevovali účast.“

„Možná k tomu mají své důvody.“

Vandu překvapila jeho odpověď, považovala ji za opovážlivou a prohlédla si mladého muže pozorněji.

„Mám dojem, že už jsem tě někdy viděla. Kdo jsi?“

„Nikdo výjimečný, prostě kolemjdoucí.“

„Počkej, už si vzpomínám... bylo to v noci, když zabili mou matku, ty jediný jsi tehdy ukázal trochu soucitu.“

Při té vzpomínce k sobě úžeji přitiskla kůži vlčice. To gesto mladému muži neuniklo. Na jeho tváři s pravidelnými rysy se najednou objevila jakási nechuť.

„Jak se jmenuješ?“

„Urbain. Studuji literaturu a staré básníky.“

„To by jistě udělalo radost biskupovi Řehořovi a Fortunatovi.“

Malou brankou, která zůstávala stále otevřená, vjeli do baziliky. Chrotielda a Chulderich jim šli naproti.

„Proč máte na sobě krev? Urion je zraněná?“ ptala se Chrotielda pomáhajíc Vandě s koně.

„Napadli nás jezdci. Bylo jich dost. Bez udatnosti Chariulfa, Ansoalda a ubohé Urion bychom byli všichni mrtvi.“

„Zapomínáš na vlky, bez jejich pomoci bychom byli ztraceni,“ poznamenal Ansoald, který si nevšiml nespokojeného Vandina pohledu.

„Bez pomoci vlků, jakých vlků?“ ptal se udiveně Chulderich.

„Ty nevíš, že Radegundina dcera krotí vlky jako jiní ptáky?“ zeptala se Chrotielda ironicky, opírajíc se o svého milence.

„To stačí. Odveďte Urion do mých pokojů. Urbaine, pojd' se mnou.“

Sas se na ni udiveně díval a zamyšleně pravil:

„Tak je to tedy pravda, co se o ní povídá? Je to čarodějnice a dítě vlků?“

„Jestli je čarodějnice, to nevím, ale dítě vlků jistě.“

„Ale vždyť je to prý princezna.“

„Ano, protože ji královna Radegunda adoptovala.“

„Já nemluvím o adopci, ale o původu.“

„Fortunat se domnívá, že je ze vznešeného rodu, podle šperků a dokumentů, které u ní našli, když byla dítě.“

Chariulf a Ansoald přistoupili ke dvojici.

„Chceme s tebou mluvit, Chulderichu...“

„Chrotieldo, Chrotieldo, pojd' sem rychle...“

Theudogilda přibíhala k Chrotieldě, dlouhý závoj a copy za ní vlály, aby se jí lépe běželo, zvedla si šaty lemované kožešinou. Zastavila před Chrotieldou, bez dechu, ústa otevřená, zadržovala smích.

„Ach, je to příliš směšné! Pojd' rychle se mnou.“

Chrotieldu nakazil smích její družky a běžela za ní rozlehlými chodbami baziliky.

„Kam běží ty ztřeštěné holky?“ zeptal se Chariulf.

„Nech je, to jsou ty jejich bláznivé ženské záležitosti. Co mi chcete?“ zeptal se Chulderich.

„Ty muže, kteří nás napadli, poslal biskup. Tři z nich uprchli.“

„Jste si tím jisti? To ohlašuje nové srážky.“

„Co budeme dělat?“ zeptal se neklidně Ansoald.

„V tuto chvíli nic. Musíme jen zesílit hlídky u bran a čekat. Jednat budou oni. Nebude to určitě dlouho trvat. Abatyše s jeptiškami se uchýlily k biskupovi a tahle situace nevydrží věčně. Musíme být ostražití.“

Chrotielda a Theudogilda zatím vnikly do Vandiných pokojů. Mladá jeptiška dala princezně znamení, aby mlčela, a šla za ní. Kráčely po špičkách až ke dveřím zakrytým těžkým závěsem. Vstoupily jimi a ocitly se před dalším závěsem. Opatrně ho rozhrnuly.

Na vysokém mramorovém stole ležel Urion, jehož nahé tělo částečně zakrývala Begga. Trvala na tom, že sama ošetří nešťastného chlapce, jemuž kdysi svým zásahem zachránila život. Ale přišla příliš pozdě. Nezabránila Vandě, aby nepoznala pravé pohlaví toho, koho milovala jako svou starší sestru. Užaslá nad tím zmračením žádala Vanda Beggu, aby jí řekla pravdu. Jeptiška jí stručně vyložila situaci a dodala, že abatyše o tom věděla a dovolila, aby Urion zůstal v klášteře v ženských šatech jako služka. Obě zvědavé dívky neztratily ani slovo z jeptiščina vyprávění. Begga vykládala. Na chvíli se vzdálila od stolu, kde ležel ubohý Urion v bezvědomí. Chrotielda zadržela výkřik: Urion byl muž, ne sice skutečný, ale přece jen muž. A v

ženských šatech v klášteře! A se souhlasem abatyše! Chrotielda dala Theudogildě znamení. Odešly.

Theudogilda v tom neviděla nic než legraci.

„To jsem udělala dobře, že jsem tě sem přivedla, vid’?“

„Je to velmi zajímavé,“ pravila Chrotielda zamyšleně.

Král Childebert, do jehož správy patřilo město Poitiers, byl zpraven o událostech, které se přihodily v bazilice svatého Hilaria a v klášteře svatého Kříže. Poslal list hraběti Macconovi s příkazem, aby tuto vzpouru potlačil a ušetřil přitom královské dcery. Gondegesile napsal svým jménem a jménem biskupů, kteří s ním navštívili baziliku, list prelátům, kteří se v té době zdržovali u krále Gontrana. Vylíčil v něm, jakým způsobem s nimi, služebníky božími, zacházely vzbouřivší se dívky. Jako odpověď dostal útěšná slova a radu, aby se ještě znovu pokusil s pomocí Pána přimět tyto ženy k pokání.

Biskup Marovej dostal opis tohoto listu a ihned k sobě zavolal abatyši Leuboveru. Chtěl, aby se s jeho obsahem seznámila.

„Nejdříve se, milá dcero, modleme, jak nás o to žádají svatí biskupové, za naše zbloudilé ovečky.“

Poklekli a asi čtvrt hodiny se modlili.

„Teď vstaň, Leubovero, posad se a promluvme si. Není vhodné, abyste ty a tvé dcery zůstávaly venku, za zdmi kláštera. Vráťte se do kláštera. Vanda a její družky se zajímají jen o zásoby, které už stejně odnesly. Návrat na místa, odkud ty špatné ženy utekly, vám zaručí silnější pozici během soudního procesu.“

„Budu jednat podle vašich rad, monsignore. Mou největší touhou je, aby ten skandál konečně pominul. Otroci mi donesli, že ty dívky žijí v hříchu, smilní a jedna

z nich je dokonce těhotná. Jak jen mohly dospět až tam? Většina z nich byla přece zbožná.“

„Vloudil se mezi ně ďábel, který rozložil jejich ducha i srdce. Je potřeba toho nejprísnějšího potrestání. Ať vědomí trestu naplní duše všech obyvatel posvátnou hrůzou. Leubovero, ty jako abatyše máš velkou pravomoc, již ti svěřila naše blahoslavená Radegunda. Ve svém listě mému předchůdci žádala pro svůj klášter, svou abatyši a své dcery ochranu církve svaté a králů v případě, že by se osobám v klášteře nebo klášternímu majetku měla dít nějaká ujma. Pošli opis tohoto listu biskupům a králům.“

„Baudovinie pro mne udělala několik opisů toho, čemu se říká závěť svaté Radegundy. Tady jsou.“^{*}

Když král Childebert, který byl bez ustání zahrnován stížnostmi jak ze strany uprchlic, tak ze strany jeptišek dlících v klášteře, dostal tento dopis, pověřil okamžitě kněze Theuthaira, aby ukončil spory dělící obě strany. Theutaire, opíraje se o pravomoc, jež mu byla přiznána, a v důvěře ve svou obratnost, již proslul v řešení delikátních záležitostí, povolal k sobě dívky, aby je vyslechl. Ty však prohlásily:

„Nepřijdeme k tobě, protože jsme byly vyobcovány z církve. Jestliže si však zasloužíme, abychom byly přijaty zpět do jejího lůna, potom rády přispěcháme.“

Theutaire sdělil jejich odpověď Marovejovi a ten pověřil Porchera, abbého z baziliky blahoslaveného Hilaria, aby se vydal ke Gondegesilovi a ostatním biskupům jeho provincie, aby tito laskavě ráčili připustit dívky ke svatému přijímání. Biskupové odmítli. Theutaire si byl jist podporou krále Childeberta, a tak se vydal k biskupům sám. Obdržel však stejnou odpověď.

^{*} Viz PRŮKAZNÍ LISTINY str. 292

OSMNÁCTÁ KAPITOLA

Rok 590
Únos Leubovery
Albinův návrat
Strašlivá smrt bandity Polyeucta
Soud

V prvních dnech jedenáctého měsíce* se narodil Pelagii chlapec. Poitou postihly v té době veliké mrazy a v bazilice bylo málo dříví. Některé jeptišky se raději vrátily ke svým rodinám nebo hledaly útočiště v jiných klášterech. Ty, které zůstaly, pojal pevné rozhodnutí nenechat se už nikdy zavřít do kláštera. Chtěly žít svobodně. Jejich touhy, tak dlouho potlačované přísným řádem svatého Césara, propukly nyní s neobvyklou prudkostí. Begga oslabená nemocí je za to přísně odsuzovala. S hrůzou očekávala den soudu a bála se, že na bláhové hlavy vzbouřenkyň dopadne přísný trest. Jistě, zasloužily si to, jejich hříchy byly nemalé, ale ten trest je jen provždy vrhne do vzpoury a hříchu. Vanda o Beggu pečovala a snažila se trochu ulehčit jejímu trápení, ale nemohla vymýtit příčinu nemoci, která ji sužovala. Begga věděla, že se blíží její konec, natolik se v lékařství vyzнала. I přes svou hlubokou zbožnost se však obávala

* Leden

blížící se smrti. Ve snech vídala svou milovanou Radegundu, jak k ní přichází a říká:

„Co jsi to udělala s mými dětmi? Svěřila jsem ti je a tys nebyla schopna uchránit je před zlem a hříchem.“

Viděla Krista na kříži, jak pláče krvavé slzy. Říkal jí:
„Beggo... Beggo... kde jsou mé nevěsty?“

Ubohá Begga se probouzela v pláči a křičela hrůzou.

Mezi Chrotieldou a Basinou vypukaly čím dál častěji hádky. Každá chtěla velet té malé družině, mít víc služebníků, víc otroků. Vandu unavovaly neustálé křiky, a tak se zavírala ve svých pokojích s Urbainem a četli spolu řecké básníky. Také psala verše na počest zakladatelky kláštera svatého Kříže. Ty verše by byla ráda ukázala Fortunatovi, ten však dlel stále u královny Brunhildy a vyhledával všechny prameny o nalezeném dítěti. A když už měla dost pobytu mezi čtyřmi stěnami a počasí to dovolilo, vyjížděla si na lov s Chariulfem nebo Ansoaldem, nebo se jen tak projížděla po kraji. Nikdo v jejím okolí tyhle výlety neschvaloval. Nemusela vždycky úspěšně vyváznout z léčky, kterou na ni neúnavně chystali její nepřátelé.

Zatímco se tedy bezstarostně proháněla po lese, Chariulf, Ansoald a jejich druhové byli na číhané a vyskakovali při sebemenším šustotu. Jednoho dne, když sledovali Vandu na cestě do Limoges, málem zabili Albina, který zastavil svého koně těsně u koně jejich chráněnký. Už se na něj vrhali s meči v rukách, když tu náhle uviděli, že Vanda toho mladíka v slzách objímá a zasypává ho polibky. Chariulfovi a Ansoaldovi byl okamžitě nesympatický. Svůj názor nezměnili ani poté, když jim ho Vanda představila. Okázale oba přátele předjeli a pokračovali v cestě bez jediného ohlédnutí.

„Albine, bratře, jak jsem šťastná, že tě vidím! Jsi tak krásný a silný! Vypadáš jako nějaký princ.“

Mladý lékař se smál lichotkám dívky, kterou viděl vyrůstat.

„A kde je můj otec Romulf?“

„Přijede za námi zítra. Dnes má na statku moc práce. Ale povídej mi o sobě. Hodně ses změnila. Jsi čím dál krásnější, ale nelíbí se mi tvé oči. Jsou neklidné a tvrdé.“

„Jsem skutečně neklidná, nemýlíš se. Bojím se Chrotieldiných výstřelků a bojím se toho, co přijde. Tvrdé? Ano, byla bych ráda tvrdá, snažím se o to. Lidé jsou tak zlí.“

„Nejsou vždycky zlí, mají jen strach.“

„Já mám také strach.“

Král Childebert napsal Vandě dlouhý list, v němž jí přikazoval, aby se vrátila na dvůr jeho matky královny Brunhildy a aby opustila odrodilé jeptišky, s nimiž ji nic nepojí. Dodával, že bez ní nemůže žít a že jen válka s Langobardy a příjezd vyslanců krále Aptachaira mu nedovolily přijet si pro ni osobně.

Vanda mu odpověděla, že vyčká procesu a pak uvidí, co bude dělat dál. Stejný posel předal listy i Chrotieldě a Basině. Král jim v nich nařizoval, aby se podrobily abatyši, která prý je připravena jim odpustit.

Při čtení toho dopisu se Chrotielda zle rozhněvala. Zavolala si Sasa Chuldericha a Polyeucta a svěřila se jim se svým přáním zmocnit se kláštera svaté Radegundy. Aby je získala pro svůj plán, popsala jim pohádkový poklad, který prý tam skrývá abatyše. Zakázala jim, aby o výpravě mluvili s Vandou, Chariulfem nebo Ansoaldem.

„Vyberte mezi svými lidmi ty nejspolehlivější.“

Jedné noci tedy vtrhli bandité do kláštera podzemní chodbou spojující jej s bazilikou s úmyslem unést abatyši. Leubovera nechala průchod zazdít, ale Chrotielda s tím počítala. Zeď neodolávala dlouho ranám bodců a kopáčů, které se do ní pustily. Chulderich, Poyeucte a asi patnáct mužů bloudilo sem tam a hledali abatyšin poklad. Nikde ani hlásku, zdálo se, že je klášter opuštěný. Při svitu svíce vnikli do kaple. Tam uviděli jeptišky seskupené kolem jedné z nich, která ležela na zemi před schránkou s ostatky svatého Kříže. Jeptišky ječely hrůzou, když spatřily muže.

„Neubližujte těm uvřískaným holkám, zmocněte se jen abatyše.“

Muži se přiblížili k jeptiškám. Jeden z nich neposlechl příkazu svého vůdce, vytáhl meč a chtěl useknout nešťastné abatyši hlavu. Vtom mu hrdlo proklál nůž hozený čísi rukou. Lotr ztrácel rychle krev a upadl na zem. Převorka Justina využila zmatku, který způsobila tato náhlá smrt, v níž mnohé z nich viděly zásah prozřetelnosti, zhasila svíce a skryla abatyši pod oltární přehoz před křížem se Spasitelem. Muži nenašli vraha svého kamaráda a vrátili se. Zběsilí zklamáním a vztekem se vrhli na jeptišky, zraňovali je na rukách, trhali jim šaty a nakonec se zmocnili převorky, kterou považovali v té tmě za abatyši. Strhli jí závoj, rozpustili jí vlasy a odnesli ji do baziliky svatého Hilaria, kde ji hlídali. Ale když se obloha trochu rozjasnila, poznali svůj omyl a táhnouce za sebou rozcuchanou Justinu vrátili se do kláštera. Tam se zmocnili Leubovery, kterou záchvat dny přikoval ke křeslu, odvedli ji do baziliky, zavřeli do Basininých pokojů a před dveře postavili hlídku s rozkazem nikoho k zajatkyni nepouštět. Potom se vrátili zpět do kláštera a snažili se najít poklad. Neměli však světlo, vytáhli tedy z komory sud se smolou, zapálili jej a

ve světle požáru hledali dál. Žádný poklad však nenašli, tak jen ze vzteku rozbili všechn nábytek.

Stalo se to, čeho se Vanda obávala. Po tomto únosu jim nemohl přislíbit pomoc žádný král, žádný biskup. Nový zločin vyžadoval okamžitou odplatu.

Před několika dny ji znepokojil spiklenecký výraz na Chrotieldině tváři a sledovala ji. O tom, že chtějí přepadnout klášter, se však dověděla až na poslední chvíli a nezbyl jí čas, aby o tom zpravila své přátele. Sama tedy sledovala tlupu. Když viděla, jak chtěl jeden bandita useknout Leuboveře hlavu, zasáhla ho svým nožem. Neměla už jinou zbraň, a tak prchala zpátky do baziliky.

Ve tmě však nemohla běžet moc rychle. Najednou ucítila, jak ji čísi hrubé ruce chytily za kotník. Upadla. Písek na zemi ztlumil její pád a udusil výkřik. Obrátila se. Vší vahou se na ni vrhlo individuum s odporně páchnoucím dechem. Vlhké a studené ruce vklouzly pod její tuniku a chytily ji za jemnou kůži na stehnech. Vanda zasténala odporem a ze všech sil se snažila vyprostit z ohavného sevření.

„Nebraň se, panenke, jsem sice mrzák, ale sílu mám. Neměla jsi mě ponižovat, dívat se na mne jako na psa, mluvit se mnou jako s otrokem, ty i ty tvé děvky princezny. Teď budeš má, a já rozpáru vedví to tvoje vlčí břicho.“

„Polyeucte...“

„Ano, čarodějnice, jsem to já, já, který tě první obejmeme...“

„Ne, ty to nebudeš...“

„Ale budu, budu to já, uvidíš... podívej... cítíš?“

Najednou se ozvalo nocí zoufalé zavytí.

Po návratu z této výpravy vyplenili Chrotielda a její kumpáni poslední zásoby v klášteře a uspořádali orgii na schodech Radegundiny hrobky. Zraky Chulderichových nebezpečných druhů planuly při pohledu na Chrotieldina nahá ramena a obnažená nadra. Sas ji odtáhl za náhrobek a poslal pro Chrotieldiny přítelkyně, které se obvykle účastnily princezniných radovánek. Přiběhly celé vzrušené při pomýšlení na hostinu, ale přesto se trochu bály. Nemilovaly příliš Sasovy muže, byli hrubí a suroví, ale víno a kořeněná jídla je rychle zbavily všech zábran.

Ingonda, světlolasá novicka s pletí tak jemnou, že na ní byl vidět každý dotek, jako první podlehla hrubé touze Guntharika, zatímco Theudogilda neodolala svádění Hunirika a Edobeka. Placidinie objevila za náhrobkem Chrotieldu a Chuldericha, kteří se tam milovali. Stála tam s těžkým pohárem vína v ruce, pila plnými doušky a pozorovala milence. Cítila, jak jí lůno spaluje touha, nadra ji skoro bolela. Zasténala téměř současně s oběma milenci. Pozorovala je, jak spí. Jako v opojení se k nim připlazila a přiblížila se těsně k Chulderichovi. Sasova zářivá nahota ji okouzlovala. Jeho hrudník osvětlený jen mihotavým svitem louče zastrčené v rohu hrobky byl porostlý dlouhými černými chlupy, které u pupku řídly a potom znovu tvořily hustý porost ve slabinách a na stehnech. Jeho něžné a křehké pohlaví spočívalo nevinně a nečinně na této temné kožešině. Placidiniiny prsty byly neodolatelně přitahovány tou hebkostí a jemně se dotkly malého údu vzbuzujícího tolik žádosti. Ten odpověděl na stisk útlých prstů tím, že se radostí nalil. Chulderich otevřel oči, jedním pohledem se přesvědčil, že Chrotielda spí, a přitáhl k sobě rozdychtěné tělo krásné jeptišky. Pronikl do ní stejně lehce jako loď rozrážející mořskou hladinu. Placidiniiny špatně tlumené výkřiky probudily Chrotieldu ze spánku. Ještě napůl ve snách chvíli zírala

na ty dva nechápajíc, co se děje. Až když oba milenci vykřikli ve stejný okamžik rozkoší, probrala se úplně a vrhla se na ně.

Chytila dívku za vlasy a hodila ji na zed'. Potom uchopila Sasův meč a mávala jím nad svým milencem. Placidinie na ni skočila. Obě ženy se válely po zemi, paže a nohy měly propletené a skučely jako vzteklé feny. Hluk rvačky sem přilákal ostatní bandity, kteří byli ještě schopni udržet se na nohách. Tleskali, plácali se do stehů a povzbuzovali zápasící, napůl svlečené ženy, jejichž rozpuštěné vlasy se na zemi míchaly se slámou a vylitým vínem. Placidinii tekla z nosu krev a jedno oko měla napůl zavřené. Chrotielda měla natržené obočí, byla samá krev, jako by z ní zaživa stahovali kůži. Muži se je pokusili zarazit. Dva z nich se v té míchanici poprali, vzájemně se nabodli na meče a teď umírali na náhrobku blahoslavené královny. Konečně se jim podařilo ženy od sebe odtrhnout. Aby byl už doopravdy klid, omráčil Chulderich obě ženy ranou pěstí a nechal je odnést podzemní chodbou do baziliky. Zbytek tlupy se belhal za nimi. Na cestě však narazili na hrůzyplný objev. Na háku zatlučeném v klenbě se houpalo zmrzačené Polyeuctovo tělo a zahrazovalo jim průchod. Z rozpáraného břicha visely roztrhané vnitřnosti a stoupal z nich strašlivý pach. Jeho vyrvané pohlaví trčelo, ó jaká hrůza, v ústech mrtvoly! Po celém těle byly stopy drápů a na některých místech bylo vyrváno maso.

„Ó Bože, kdo to mohl udělat?“

„Jedině ďábel...“

„To je znamení božího hněvu...“

Muži i ženy upustili na zem louče i kořist a ječíce strachy prchali z tohoto místa na jediné útočiště, kde byl mír: do baziliky svatého Hilaria. Chulderich tu zůstal sám s Guntharikem a Hunirikem a oběma ženami, které byly

ještě v mdlobách. Vandalové je nepříteliš něžně položili na písek a bledí, s čelistmi sevřenými odporem, se blížili k hrůznému nálezu.

„Zdá se, že se na tom špinavém Polyeuctovi vyřádila divá zvěř,“ poznamenal Huniric, když prozkoumal jeho četná zranění.

„Podobá se to stopám po vlčích zubech,“ pravil Guntharic zkoumajе jednu ránu.

„Vlci?“ zeptal se Sas zamyšleně.

Z podzemní chodby vyšli za svítání. Chrotielda a Placidinie ještě nenabýly vědomí.

„Vlci?“ opakoval Chulderich a díval se směrem k Vandiným pokojům.

To se stalo sedm dní před Velikonocemi.

Věznění Leubovery a zločiny spáchané u Radegundiny hrobky a přímo před schránkou s ostatky svatého Kříže rozhněvaly Maroveje na nejvyšší míru. Poslal ke vzbouřenkyním posla a vzkázal jim:

„Osvobod'te abatyši. Nesmí být držena během svátků ve vězení, jinak nebudu sloužit mši svatou o Velikonocích a žádný katechumen v tomto městě nebude pokřtěn. Jestli odmítnete, seberu obyvatele celého města a osvobodím ji sám.“

Chrotielda upozornila Leuboveriny strážce na to, co se chystá, a řekla jim:

„Kdyby se někdo pokusil osvobodit Leuboveru, okamžitě ji zabijte.“

Palatin Flavien, kterého vzala k sobě a učinila ho svým správcem, však zasáhl a podařilo se mu ji přemluvit, aby změnila názor. Abatyše byla propuštěna z vězení a odvedena zpět do kláštera.

Před Velikonocemi se tlupy Polyeucta, která i přes smrt svého vůdce zůstala pohromadě, Ansoalda a

Chuldericha, vypravily do města, zastrašovaly, urážely a napadaly jeho obyvatele.

Chrotieldina arogance dospěla vrcholu tím spíš, že ode dne, kdy se odehrávaly ty strašné orgie u Radegundiny hrobky, nikdo neviděl Vandu. Mohla tedy vládnout a jednat podle libosti. Basině se to nelíbilo, začínala litovat toho, co udělala, a měla výčitky svědomí.

„Udělala jsem chybu, že jsem poslouchala Chrotieldu. Teď se mnou jedná pohrdavě a já jsem se vůči Leuboveře těžce provinila,“ plakala. Chrotieldu její smutný obličej a vzdechy dráždily a řekla jí:

„Tak se tedy vrať do kláštera a popros abatyši o odpuštění.“

Basina se nechala odvést do kláštera svatého Kříže a prosila o přijetí abatyši, na níž se dopustila tak velkého příkoří. Leubovera podpíraná Justinou, již vděčila za svůj život, přistoupila ke kající se princezně, která na kolenou žádala o odpuštění. Abatyše ji objala a odpustila jí. Bohužel však došlo k potyčce mezi služebníky abatyše a Basininými průvodci. Chilperichova dcera se proto raději opět stáhla do baziliky.

Denně se množily rvačky mezi tlupami, které spolu kdysi soupeřily a dnes je pronásledovali vojáci ve službách biskupa a hraběte. Zraněných a mrtvých bylo nepočítaně. Když se to dověděl král Childebert, poslal posla králi Gontranovi s návrhem, aby se biskupové obou království spojili a podle církevního práva konečně učinili přítrž těmto zločinům. Král nařídil tourskému biskupovi Řehořovi, Eberegiselovi z Cologne a Marovejovi z Poitiers, aby se dostavili na inkriminované místo. Král Gontran povolal arcibiskupa Gondegesila z Bordeaux a biskupy ze své provincie. Preláti se však proti rozhodnutí králů odvolali a vzkázali:

„Dostavíme se na ta místa pouze v případě, že vzpoura, kterou rozdmýchaly princezny, bude potlačena autoritou soudce.“

Maccon, který byl tehdy hrabětem v Poitiers, rozkázal potlačit rebelii silou.

Od orgií u Radegundiny hrobky znepokojovalo Chrotielino chování její přívržence. Hned byla rozjásaná, hned zachmuřená, něžná i krutá. Když se dověděla, že byla Placidinie po dlouhé měsíce Chulderichovou milenkou, dala ubohou dívku zavřít do žaláře. Její zuřivá žárlivost dosáhla vrcholu, když jí Placidinie triumfálně oznámila, že čeká Chulderichovo dítě. Sas se určitě dokázal chovat srdnatěji v boji než při hádkách rozvášněných samiček a raději před princeznou utíkal a spolu s Chariulfem, Ansoaldem, Albinem a Urbainem hledal Vandu, kterou nikdo od strašlivé Polyeuctovy smrti nespatriil. Urion zmizel také a Albin vypadal mnohem méně neklidně než ostatní. Od Chrotielidy se totiž mladý lékař dověděl do všech podrobností o pravém pohlaví věrné Vandiny služby. Nevěřil tomu, dokud mu to nepotvrdila Begga. Teď, když měl jistotu, že Urion je muž, byl mnohem klidnější. Znal totiž jeho sílu, schopnost zacházet se zbraní i s prakem a jeho oddanost Vandě. Ale byla Vanda skutečně s Urionem? Podrobil Polyeuctovo tělo bedlivé prohlídce. Kousance na jeho těle ho nesmírně mátl, na vlčí tlamu byly příliš drobné a málo hluboké.

Romulfova bolest byla nezměrná. V pláči si vyčítal, že nedokázal ochránit dítě, které mu svěřila umírající Radegunda.

Jeho bratr ho ne zrovna šetrně plísnil nazývaje ho starou babou.

„Slzy jsou tady k ničemu. Myslím, že vím, kam utekla Vanda. Jsem si jist, že je naživu. Musíme ji najít.“

„Ava!... Určitě šla za smečkou. Máš pravdu, Albine, žije. Jedme, ale sami dva.“

Několik dní projížděli bratři okolní lesy křížem krážem, živili se zvěřinou a kořínky a pili vodu z pramenů. Pod střechou z větví našli svatého poustevníka. Byl odpudivě hubený a špinavý. Tělo měl obtočeno žíněmi, které byly připevněny řetězy, jedl jen suchý chléb trochu namočený ve vodě. Byl první, kdo jim dokázal říci něco o Vandě.

„Mám o to dítě strach. Žije rozpolcený život mezi lidmi a vlky a bojím se, že se vzdaluje Bohu. Vidím, jak kolem ní bují vášně, teče zlato i krev, královské koruny se válejí v blátě, a přece pro ni září na nebi vzdálené světlo lesknoucí se jako diamant. Ať ji náš Pán Ježíš Kristus ochraňuje! Nenarodila se proto, aby sloužila silám zla, ale aby zářila v milosti boží lásky.“

„Svatý muži, jsem její otec a královna byla její matkou. Můžeš nám říci, kde je?“

„Je se svými druhy z dětství. Chrání ji, ale její duch bloudí. Když je s nimi, nic se jí nestane. Ale není dobře, když žije lidská bytost odloučeně od svého rodu. Jděte na západ, najdete ji. A předejte jí mé požehnání.“

Našli ji ještě téhož dne při západu slunce. Na mýtině ozářené růžovým světlem, u galského pomníku, na němž byl kříž, obklopovala Vandu vlčí smečka a zdálo se, že jí pozorně naslouchá. Romulfovi a Albinovi poskočilo srdce radostí. Chtěli se k nim přiblížit nepozorovaně, ale pod nohama jim zapraskala větévka. Vanda a vlci byli jedním skokem na nohou a běželi ve směru hluku. Bratři se k nim pomalu blížili. Vanda zpomalila běh a křiknutím přikázala svým vlkům, aby zůstali stát. Přiblížila se k bratrům sama, zastavila se, jako by se nemohla

upamatovat, jestli je zná. Romulfovi a Albinovi smutkem usedalo srdce. Dívali se nevěřicně na to stvoření před sebou. Její dlouhé zlaté vlasy se podobaly špatně udržované hřívě, byly zpečené, zamotané, propletené slámou, větévkami a mechem, rysy tváře se ztrácely pod nánosem špíny, mandlové oči byly napůl přivřené a připomínaly spíš oči zvířete, pod špinavou, rozedranou tunikou bylo vidět vyhublé tělo, po bradě jí tekly sliny. V pase měla přivázanou vlčí kůži a táhla ji za sebou po zemi.

„Vando, Vando, neboj se, to jsou přátelé.“

Bratři se obrátili a uviděli Uriona, který přinášel větev třesně obtěžkanou plody a položil ji před Vandu.

„Měl jsem takový strach, že nás objeví někdo jiný než vy!“

Ava poznal Romulfa a Albina, očichal je a vrátil se ke svému zaměstnání. Smečka udělala totéž.

Albin se přiblížil k Vandě. Uskočila dozadu a obličej se jí zkřivil strachem a zlostí.

„Vando, to jsem já, Albin.“

Svraštila obočí a na obličej se jí objevil údiv.

„Urione, vysvětli mi to, ona mě snad nepoznává.“

„Kromě mne a vlků nepoznává nikoho.“

„Jsem lékař, pomoz mi ji prohlédnout a vyprávěj mi, co se stalo.“

Urion přitáhl k sobě Vandu, donutil ji, aby si sedla, a mluvil na ni v jejich jazyce. Vzal ji za ruku a vložil ji do ruky Albinovy. Nejdřív ten dotyk odmítla s bázlivým výrazem, který Albina jitřil, ale postupně se uklidnila a přijímala jeho laskání.

Obrovitý Romulf stál stranou a plakal.

„Co udělali mému dítěti?“

Dutým hlasem začal Urion své vyprávění:

„Míjely dny a situace v bazilice se pořád zhoršovala. Jídla bylo málo a hádky mezi Chrotieldou a Basinou byly na denním pořádku. Begga umírala žalem a Vanda, i přes rozkaz krále Childeberta, odmítala opustit jeptišky a novicky, které tam zůstaly. Snažila se udržet tam nějaký pořádek, ale s těmi bandity, které najala Chrotielda, to bylo nemožné. Jedné noci byla Vanda neklidná, nemohla spát. Vyšla ze svých pokojů, zahalena *do* vlčí kůže. Nepozorovaně jsem ji sledoval. Dostali jsme se podzemní chodbou spojující klášter s bazilikou až do kaple a tam jsme uviděli, jak se útočníci vrhají na abatyši. Vanda byla rychlejší než já, vytáhla nůž a zabila jednoho z vrahů. Neměla už jinou zbraň, a tak se dala na útěk. Chtěl jsem zmást její pronásledovatele, a utíkal jsem tedy opačným směrem než ona a dělal jsem přitom schválně hluk. Všichni bandité se vydali po mých stopách. Hravě jsem je zmátl a vracel jsem se do podzemní chodby. Už jsem měl za sebou polovinu cesty podzemím, když tu jsem uslyšel řev, jaký jsem nikdy dosud neslyšel. Přimrazil mě na místě hrůzou. Zakrátko se ozval znovu, ještě horší, až se chvěla klenba, a provázelo ho jakési strašlivé úpění. Běžel jsem ve směru toho křiku. A tam, ve skomírajícím světle louče, která spadla na zem... Ne, ne, nemohu pokračovat...“

„Prosím, pokračuj, abychom mohli zachránit Vandu, musíme vědět všechno,“ naléhal Albin.

„Byla tam Vanda. Měla rozedranou tuniku, byla nahá, obličej i tělo měla potřísněné krví, šílené oči a v ruce mávala... ó, to je něco strašného... kouskem masa. Na zemi se svíjel v šílených bolestech bezmocný Polyeucte, obě ruce si tiskl mezi nohy ve snaze zastavit proud krve. Vanda přistoupila ke zraněnému a zamávala mu před očima tím, co svírala v ruce. Ten nešťastník se trochu nadzvedl a natáhl ruku, aby se zmocnil toho, co mu

patřilo. Vanda si s ním dlouho pohrávala, nabízela mu ten kousek masa a zase ucukla, když se po něm bandita chtivě natahoval. Nakonec vyčerpaně upadl zpět na podlahu proklínaje ji. Jen se zasmála a hrubě ho nohou kopla do jeho rány. Jeho výkřik musel být slyšet i v té nejhlubší kobce. Šílený bolestí pak omdlel.“

Urion se na chvilku odmlčel s tváří zmáčenou slzami. Romulf klečel vedle a vzlykal. Albin, bledý jako plátno, kolébal na kolenou dítě vlků, které usnulo s andělským úsměvem na rtech.

„Co se dělo pak, muselo být dílem démona... Vanda sebrala vlčí kůži ze země, přehodila si packy kolem krku, hlavu si nastrčila na svoji hlavu a skokem se vrhla na svoji bezdechou oběť. Když zvedla hlavu, měla mezi zuby kus krvácejícího masa, nehty drásala hrud' a obličej nešťastníka. Tahle nová bolest ho přivedla k sobě a dala mu sílu k činu. Jeho ruce se sepjaly kolem Vandina útlého krku. Vyskočil jsem a Polyeucta zabil. Má paní se zvedla, tleskala rukama a skákala kolem banditova těla. Vtáhla mě do toho svého divokého tance a já jsem se zbláznil stejně jako ona. Pach krve, výkalů, potu, hnilobné plísňe podzemí a pryskyřice z louče, d'ábelské stíny na stěnách, smích zlých duchů, to všechno mě obloudilo a já jsem ve všem napodoboval Vandu. Zuby a nehty jsme drásali ještě živé tělo. Fascinovala mě ta obrovská rána. Znovu jsem pociťoval na stejném místě tupou bolest. V duchu se mi míhaly krvavé obrazy. Zdálo se mi, že mně stejně jako tomu muži, něco chybí. Znal jsem nahé Vandino tělo a dobře jsem věděl, že se liší od mého, ale myslel jsem si, že všechny služby jsou jako já. Ale tady, před tím tělem jsem pochopil, že se mi přihodila stejná věc. Rudá mlha mi zatemnila mozek a já jsem přišel k sobě až u Vzprámeného kamene, kde Romulf našel Vandu.

Spali jsme v objetí a kolem nás byla Avova smečka. Jak jsme se tam dostali? Nevím. A potom jsme šli tam, kam šli vlci. Vanda vypadala šťastně, ale nepromluvila, alespoň ne lidskou řečí.“

Urion otřásaje se vzlyky skončil své vyprávění. Albin přemýšlel s pokrčeným čelem. Vyndal z kapsy flakónek s jantarově žlutou tekutinou a vлил několik kapek Vandě mezi rty.

„Teď bude hluboce spát. Romulfe, musíme ji odvést do baziliky, kde se o ni budeme moci postarat.“

„Proč do baziliky? Líp jí bude u nás.“

„Ne, hrabčící a biskupovi vojáci by nás mohli přepadnout a Vandu unést. Není nás dost na to, abychom jí mohli zaručit ochranu. V bezpečí bude jen za svatými zdmi.“

„Určitě máš pravdu, bratře,“ pravil Romulf s nekonečně smutným výrazem.

„Urione, můžeš nějak vysvětlit Avovi, že teď odvedeme jeho sestru a ať nás i se svou smečkou doprovází a chrání?“

Urion přistoupil k vlkům, kteří v půlkruhu sledovali muže. Když se k nim přiblížil, zvedli se. Určitě mu porozuměli, protože šli skutečně za nimi.

Albin si posadil Vandu před sebe a zahalil ji do dlouhého hnědého pláště, Romulf vzal Uriona za sebe a krokem vyjeli z lesa.

Vlci je doprovodili až k branám baziliky, která se před nimi otevřela, jakmile poznali, že se blíží ti, kteří zde požádali o azyl. Biskup a hrabě byli okamžitě zpraveni o tomto návratu a o okolnostech, které ho provázely.

„Vlci, pořád vlci,“ zamumlal Marovej, „a to nemám tuhle dívku, které dal ďábel lidskou podobu, považovat za vlka!“

Ludovina a služky dlouho Vandu koupaly a myly jí vlasy, které nakonec musely ustříhnout, tak byly zcuchané. Vetřely jí do těla vonné oleje, oblékly šaty z bílé vlny, na krátké, kudrnaté vlasy daly závoj téže barvy a na čelo zlatou čelenku. Dívka se podobala nevinnému andělu, který právě sestoupil z nebe.

Pomalou nesla něžná a pozorná péče Beggy a Albina své ovoce. Postupně se jí vracel rozum, ale s ním i strach a slzy. Vůbec si nepamatovala na to, co se stalo v noci v podzemní chodbě. Pro ni se čas zastavil ve chvíli, kdy bandita upadl na náhrobek královny Radegundy. Potom už byl v její mysli jen sled zmatených obrazů. Begga nepřežila tolik vzrušení a bolesti. Zemřela prosíc Boha a svou abatyši o odpuštění a svěřujíc Vandu božské prozřetelnosti.

Její smrt sblížila tři princezny. Všechny něžně milovaly tuhle ženu, která se o ně starala a bděla nad nimi v jejich dětství. Objímajíce se oplakávaly ji společně a bděly nad jejím hrobem tři dny.

Tuto chvíli si vybral poitierský hrabě Maccon ke vpádu do baziliky. Rozpoutala se strašná bitva. Hraběcí vojáci probodávali bandity kopími, smrtelně je zraňovali sochory a zabíjeli ranami mečem. Když to uviděla Chrotielta, vzala z kostela, kam se uchýlila se svými družkami, těžký kříž, vyšla vstříc útočníkům a pronesla k nim řeč:

„Žádám vás, abyste mě nechali na pokoji. Nesnažte se mi ublížit, neboť jsem královna, jsem dcera jednoho krále a sestřenice druhého. Jestli mě neposlechnete, přijde čas, kdy se vám pomstím.“

Dav lidí, který se valil za vojáky, zůstal hluchý k této pyšné výzvě. Vtrhl do kostela a vrhl se na vzbouřence. Chariulf, Urbain, Ansoald, Julien, Chulderich, Albin, Huniric, Romulf, Guntharic, Urion a Vanda se bili

udatně, ale podlehlí přesile. Všichni byli zranění, Julien padl. Lůza a vojáci rozpoutali strašlivý masakr. Desítky mrtvých a zraněných. Kostel se podobal obrovským jatkám. Toto divadlo sledovaly vyděšené jeptišky, které obklopovaly Chrotieldu stále ještě svírající v rukách kříž.

Vítězní vojáci spoutali zajatce, přivázali je ke sloupům před svatým oltářem a krutě je ztrestali. Jednomu uřízli vlasy, jiným ruce, někomu uši nebo nos. Vzpoura byla potlačena.

Vanda, Chrotielda, Basina, jeptišky, novicky a jejich služby byly zavřeny do přísně střežených cel, kde měly vyčkat soudu.

Romulfovi, Albinovi, Chariulfovi, Ansoaldovi a Urbainovi, zavřeným v nezdravých kobkách poitierského hraběte, se podařilo uprchnout. O několik dní později už Chulderich, kterému ustříhli knír a copy, přísahal pomstu za takovou pohanu. Jednooký Guntharic nechal v boji nos a skrýval tu hrozivou ránu špinavou látkovou maskou, což mu dávalo ještě hrozivější výraz. Huniric zaplatil za svou pomoc vzbouřivším se jeptiškám oběma ušima.

Obě tlupy se setkaly v lese, kde se jediné mohly ukrývat bez nebezpečí. Velmi rychle však mezi nimi vypukly neshody. Romulfovi lidé chtěli hlavně osvobodit Vandu a případně i ostatní dívky, Chulderichovi však šlo jen o pomstu. V něčem se však přece shodli. Nepodniknou nic až do soudu.

Ve vězení přivedla Placidinie na svět chlapečka, který se hodně podobal svému otci. Chrotielda se tak rozlítla, že se všichni báli o život matky i dítěte.

Konečně přišel den konání soudu. Bylo nádherné, mírné počasí. Nebe nad Poitiers bylo čisté, bez jediného

mráčku. Jeptišky, novicky a Vanda se v průvodu vydaly do kostela baziliky svatého Hilaria, kde zasedal tribunál. Byly oblečeny do rouch podle svého stavu, všechny kromě Vandy měly dlouhé závoje. Tři princezny měly zlatou čelenku. Vojáci hraběte z Poitiers tvořili zeď mezi davem a těmito ženami, aby je ubránili před případnými útoky. Bylo to však zbytečné. Jeptišky prošly městem za naprostého, skličujícího ticha, což bylo pro mnohé z nich horší než urážky. Vstoupily do kostela, který jim připadal mrazivě studený po slunečních paprscích letního rána.

Tribunál zasedal na oltářních schodech pokrytých koberci. Zástupci králů a biskupů, oblečení do obřadních rouch, seděli ve vyřezávaných křeslech z tmavého dřeva. Za nimi stáli kněží a jáhnové, před nimi seděli na taburetech s písářským náčiním na kolenou písáři. Proti tomuto shromáždění byly dvě řady lavic pro jeptišky. Za nimi stáli vojáci zády k tribunálu a čelem k davu, který sem v tichosti vstoupil. Napravo od oltáře bylo místo pro Leuboveru a její jeptišky.

Vandu zavolali jako první. Ten mnich, který na ni už jednou udělal tak nepříznivý dojem, začal výslech:

„Vando, dcero blahoslavené Radegundy a Gala Romulfa, proč nemáš závoj, který přináleží stavu nevěst božích?“

„Nemám právo ho nosit, nejsem jeptiška.“

„Nebyla jsi snad vychovávána pro tento úděl?“

„Ne. Má milovaná matka se domnívala, že by ze mne nebyla dobrá jeptiška.“

V davu se ozval smích.

„Ticho,“ vyštěkl kapitán.

Biskup Marovej si vzal slovo:

„Navrhuji tomuto ctihodnému shromáždění, aby případ této dívky prozkoumal zvlášť. Její zločiny jsou

nemalé, ale přesto menší než zločiny ostatních přítomných žen, protože ona nikdy nesložila sliby.“

„Přesto však,“ namítl biskup Gondegesile z Bordeaux, který předsedal tribunálu, „je spojenkyní těch, kteří nás tady, na tomto místě napadli.“

„Ano, proto také bude souzena, ale ne proto, že by porušila své závazky.“

„Jestli jsou tyto ženy vinny,“ pravila Vanda, ukazujíc na své klečící družky, „jsem stejně vinna jako ony.“

„Mlč a posad se, Radegundina dcero, neboj se, i na tebe dojde a budeš souzena podle míry svých zločinů.“

Vanda se vrátila na místo. Zavolali Chrotieldu. Ta vychrlila na adresu abatyše spoustu urážek. Tribunál to považoval za odporné a Vandě to připadalo zbytečné. Trvali na tom, aby uvedla konkrétní obvinění, které chce vznést proti Leubověře. Zdálo se, že chvílku váhá, potom se obrátila k davu. Když se opět otočila k tribunálu, rozlil se jí po hezké tváři triumfální úsměv.

„Obviňuji abatyši, že schovávala v klášteře muže převlečeného za ženu.“^{*} Ostatně, tady je,“ dodala ukazujíc na Uriona, který se pokoušel utéct.

Nepřátelský dav mu v tom však zabránil a vydal ho vojákům.

„Přived'te ho sem,“ zvolal biskup z Bordeaux.

Vanda se naklonila k Chrotieldě.

„Na to jsi neměla právo, nikdy ti to neodpustím.“

Urion v ženském oblečení neobratně předstoupil před shromáždění soudců.

„Řekni, je to pravda, co prohlašuje tato žena?“

„Teprve nedávno jsem se dozvěděl pravdu. To proto, že nejsem skutečný muž, mi kdysi dovolila abatyše Agnes, abych nosil ženské šaty a zůstal u své paní Vandy. Abatyše Leubovera o tom nic nevěděla.“

^{*} Řehoř z Tours, kniha X, kapitola 15

Chrotielda si všimla rozpaků, které zavládly mezi soudci, a vzala si slovo:

„Ten muž neví, co říká. Jak by mohla abatyše, ve svém klášteře všemocná, nevědět tak závažnou věc? Jaká svatost může přebývat v ženě, zasvěcené Bohu, která mění muže v eunuchy a přikazuje jim, aby bydleli s ní, jako to bývalo zvykem za císařství?“

Zeptali se abatyše a ta odpověděla, že jí o Urionově pohlaví není nic známo. Ví pouze, že ho našli na stejném místě jako Vandu a že pochází ze stejné země jako ona.

Jakmile zaslechl lékař Reovald, který byl mezi publikem v davu, jméno eunušského sluhy, vzpomněl si na operaci, kterou vykonal za tak dramatických okolností s pomocí Beggy, a požádal, aby ho vyslechli. Postavil se před tribunál a prohlásil:

„Toto dítě zraněné vlky přinesla do kláštera svatě Radegundy jedna Galka, která je nalezla. Begga je nedokázala uzdravit, a tak se souhlasem abatyše Agnes povolala mne a Marileifa, který byl tehdy lékařem krále Chilpericha. Jeho rána byla zlá a já jsem ho musel operovat tak, jak jsem kdysi viděl operovat lékaře v Byzanci. Jeho adoptivní matka zemřela a svatá královna Radegunda a abatyše Agnes se rozhodly, že ho oblečou do ženských šatů a nechají ho u Vandy. Abatyše Leubovera neměla o věci ani ponětí.“

Tribunál poděkoval Reovaldovi za jeho svědectví. Předseda přerušil na chvíli sezení. Biskupové se zvedali, aby si vedle odpočinuli, když tu přitáhly jejich pozornost výkřiky ozývající se z davu.

„Nechte mě projít, chci vidět tu prokletou!“

Vojáci se rozestoupili a všichni uviděli vysušené stvoření v hadrech, řídké šedivé vlasy se zvedaly na nejošklivější hlavě, kterou si bylo lze představit. Ta žena se opírala o hůl. Kráčela kupředu mávající holí směrem k

užaslým biskupům. Při každém kroku šířila kolem sebe tak odporný zápach, že jí vojáci, kteří obvykle nebývají příliš citliví, raději ustupovali z cesty. Tak došla až k oltáři a narovnávatíc svá ohnutá záda, obrátila se k tribunálu ukazujíc hubeným křivým prstem na Leuboveru:

„Žaluji tuto ženu, že obcovala s ďáblem.“

Výkřik hrůzy unikl z úst všech přítomných, zatímco abatyše padla na kolena a vztahovala paže k nebi:

„Všemohoucí Bože, chraň mě před slovy té šílené ženy.“

„Žaluji ji, že zabíjela malé děti a prodávala posvátné nádoby Židům.“

Při těch slovech předvedla jakýsi strašlivý obscénní tanec.

„Ve jménu Boha, ženo, přestaň a řekni nám, kdo jsi.“

„To ona mě nechala zazdít a odepřela mi potravu. Ó, ty prokletá, prokletá budiž i královna Radegunda a abatyše Agnes! Abatyše... ach, abatyše... Ach...“

Zhroutila se na zem s pěnou u úst, jejím tělem zmítaly křeče.

Předseda tribunálu povstal a obrátil se k abatyši, jejíž uslzený obličej vyjadřoval nejvyšší bolest.

„Znáš tu nešťastnici?“

Sotva slyšitelným hlasem přerušovaným vzlyky odpověděla Leubovera:

„To je Veneranda, která byla zazděna... Jednoho dne ji blahoslavená Radegunda a abatyše Agnes přišly navštívit, ona uprchla z cely chrlic přitom urážky, prokletí a rouhání... I přes vlídná slova královny utíkala a vrhla se dolů z hradeb. Spěchaly jsme za ní, ale zmizela a už jsme ji nikdy nespátřily...“

„Znám to ubohé stvoření, její šílenství je nám už dlouho známo. Tomu, co říká, nemůžeme přiřkládat žádnou důležitost,“ prohlásil biskup Marovej.

„Potvrzuji vše, co právě řekl můj bratr,“ pravil biskup Řehoř.

„Tribunál nebude brát v úvahu slova pronesená pod vlivem šílenství nebo, Bůh mi odpusť, pod vlivem ďáblůvým. Vojáci, odved'te tu ženu.“

Když se však vojáci k ženě přiblížili a chtěli se jí chopit, vykřikla, její tělo se vzepjalo do oblouku a upadlo zpět jako zlomené. Lékař Reovald se nad ní sklonil.

„Je mrtvá,“ konstatoval zvedaje se ze země.

„Odneste ji a my se modleme k Pánu, aby ve svém neskonalém milosrdenství odpustil Venerandě, která byla dlouho jeho věrnou služebnicí, než šílenství zatemnilo jejího ducha,“ pravil biskup Gondegesile.

Jeptišky musely podpírat Leuboveru a pomoci jí odejít do jídelny, kde se před pokračováním soudu podávala lehká krmě. Abatyše se jen trochu napila vody.

Obžalované přivedli do přísně střeženého sálu. Většina z nich nebyla schopna pozřít ani sousto, jen Vanda a Chrotielda s chutí snědly všechno, co se tady podávalo.

„Zlořečení biskupové, kteří nepřijali Venerandino svědectví,“ hudrovala Chrotielda.

„Snad sis nemyslela, že budou brát vážně bláboly té šílené ženy?“ pokrčila rameny Vanda.

„A proč ne? Bůh přece někdy mluví ústy bláznů.“

„Říkáš samé hlouposti. Líp bys udělala, kdyby sis připravila proti abatyši nějaké jiné obvinění.“

„Nevím, co si mám vymyslet, nic se nedaří,“ pravila Chrotielda žalostně.

„Nic se nedaří, protože je všechno vymyšlené a tribunál není tak prostinký, aby uvěřil tvému zlořečení.“

„Co mi radíš?“

„Abys mlčela a přemýšlela, jak se odtud dostat.“

„Dostat se odtud? Ale jak? Mí přátelé jsou mrtvi, uprchli nebo je vězní. A pak, nejsem snad královská dcera?“

„Na tvém místě bych příliš nepočítala se shovívavostí biskupů. Já čekat nebudu...“

„Ty? Tobě přece nic nehrozí. Nejsi jeptiška, už to uznali.“

„Naopak, hrozí mi velké nebezpečí. Kromě Řehoře si o mně všichni myslí, že jsem čarodějnice. A s Marovejem je to ještě složitější. Ten si totiž přeje, abych byla čarodějnice.“

„A co jestli je to pravda? Co jestli jsi opravdu čarodějnice? Poslouchají tě přece vlci...“

„Vlci... Nebuď hloupá, kdybych byla čarodějnice, neseseděla bych tady.“

Musely přerušit rozhovor, protože pro ně přišli, aby se dostavily k tribunálu.

„Máte ještě další obvinění, která chcete vznést proti své abatyi?“ zeptal se se smutnou ironií předseda.

„Hrála v kostky...“

„Nechávala nás skoro nahé...“

„Slavila v klášteře zasnoubení...“

„Nechala ušít své neteři šaty z oltářního plátna...“

„Dovolovala mužům, aby se koupali v našem bazénu...“

„Nedávala nám jíst...“

Obžalované mluvily všechny najednou, pouze tři princezny mlčely. Gondegesile bledý potlačovanou zlostí se zvedl.

„Mlčte, vy nešťastnice, nepřidávejte ke svým strašlivým hříchům ještě další hřích, hřích lži.“

„Nelžou, monsignore, vyslechni abatyši,“ pravila Chrotielda krčíc rameny.

Stařec ztěžka usedl a s unaveným výrazem se obrátil k Leuboverě, kterou podpíraly dvě jeptišky.

„Co mi k tomu řekneš?“

Abatyše vrávoravě předstoupila před tribunál a plačíc poklekla.

„Monsignore, požehňte mi. Pravda je, že jsem občas hrála v kostky, ale nemyslela jsem, že je na tom něco zlého, náš řád to nezakazuje... hrávalo se i za časů královny Radegundy, naší svaté zakladatelky... není pravda, že dívky neměly co na sebe a že hladověly... byly nuceny oblékat se prostě a jíst střídmo, přikazuje to tak řád... nikdy se v klášteře nekonalý zásnuby... pouze tam bydlela moje neteř v době zásnub, před svým sňatkem... Hedvábí, z něhož ušili šaty pro mou neteř, mi darovala jedna jeptiška, která je zase dostala od své rodiny... a co se týče koupelí, lázně se představovaly v době půstu. Vápno páchlo tak štiplavě, že jsem požádala dělníky a služebníky, aby používali lázně, dokud zápach nevyvane...“

„Ale oni se tam koupali i potom,“ přerušila ji Chrotielda.

„A když se tak dělo, proč jste mi to neřekly?“

„Leubovero, chceš ještě něco dodat?“ zeptal se předsedající biskup.

„Jestli jsem spáchala těžký hřích, prosím o přísné potrestání. V opačném případě se za mne modlete, protože jsem nedokázala uchránit tyto dívky před hříchem.“

„Domníváte se, že je abatyše vinna smilstvem, čarodějnictvím nebo vraždou?“ zeptal se mnich souzených jeptišek.

Odpověděly, že nic takového jim není známo a že nemají, co by dodaly.

Tribunál se odebral k poradě. Vyřčení rozsudku bylo odloženo na zítřek.

Nazítří měly všechny jeptišky ztrhané obličej. Leubovera a biskupové na tom nebyli o mnoho lépe. Jenom Vanda vypadala odpočinutě.

Tribunál vyřkl rozsudek.* Potvrdil exkomunikaci a zakázal vzbouřivším se dívkám vrátit se na místa zločinu. Bylo jim přikázáno vrátit se k rodinám, budou-li ochotny je přijmout, nebo dlít ve vzdáleném klášteře. Také mohly jít, kam jim bylo libo.

Po přečtení rozsudku bylo dlouhé, těžké ticho. Odsouzeným tekly slzy a i v publiku některé ženy plakaly. Pro tyto věřící, prosté a oddané duše, nebylo nic hroznějšího než být vyloučen z dobrodiní svatého přijímání, než být vyvržen z lůna církve svaté. Nakonec si vzal slovo biskup Řehoř:

„Necht’ ve vás Bůh, mé dcery, vzbudí touhu po upřímném pokání! Nepochybuji, že potom naše matka, církev svatá, vás znovu přijme do své náruče.“

* Průkazní listiny č. 4, str. 301

DEVATENÁCTÁ KAPITOLA

***Basina se navrácí do kláštera
Vanda je Marovejovým vězněm a dozvídá
se pravdu o svém původu
Romulfova smrt
Albinův odjezd***

Exkomunikované dívky odvezli za město do obydlí patřícího biskupovi, kde nad nimi bděly robustní a přísné matrony. Za pomoci otrokyň a služek jim ostříhaly vlasy. Chrotielda se při tom tak zmítala přísahajíc všem pomstu, že ji muselo držet několik žen. Tři dny oplakávala ztrátu své hnědé hřívy. Čtvrtého dne začala jednat. Poslala králi Childeberty dopis, v němž udávala několik osob, které se nejen dopouštěly smilstva s abatyší, ale navíc prý donášely denně zprávy jeho nepřítelkyni, královně Fredegundě. Když si král toto udání přečetl, poslal vojáky, aby dotyčné osoby zatkli. Při výsleších vyšlo najevo, že všechno byl pouze Chrotieldin výmysl.

Mezi sestřenicemi se stále častěji odehrávaly nepěkné scény. Basina vyčítala Chrotieldě, že ji zatáhla do vzpoury proti abatyši, a plakala při pomyslení, že zemře ve smrtelném hříchu. Napsala svému strýci králi Gontranovi, aby se za ni u biskupů přimluvil a vymohl pro ni odpuštění. Slibovala, že se smíří s abatyší, vrátí se

do kláštera a již nikdy neporuší klášterní řád. Biskupové, kteří ještě stále dleli v Poitiers, k sobě Chilperichovu dceru povolali. Padla před nimi na kolena a prosila o odpuštění. Díky zásahu králů byla přijata zpět do lůna církve stejně jako Chrotielda, která však slavnostně prohlásila, že dokud bude v klášteře abatyší Leubovera, nikdy se tam nevrátí.

Cesty obou princezen se rozešly. Dlouho se na sebe dívaly a pak se v pláči objaly.

Basina se vrátila do svého kláštera a Chrotieldu zavezli do dvorce na březích řeky Gartempe. Daroval jí ho král Gontran. Ty dvě se už neměly nikdy spatřit. Ultrogotha a Theudogilda následovaly Chrotieldu do jejího zlatého vyhnanství. Král Gontran to zařídil skvěle. Statky přináležející k dvorci byly bohaté a dobře udržované, bylo tu hodně otrokyň a služebnic, dům byl velmi pohodlný, vybavený veškerým římským přepychem.

Uběhlo několik měsíců a Chrotielda se nudila. Napsala Chulderichovi a nabízela mu místo správce. Ale krátce po odeslání listu se dověděla, že je mrtev. Prožívala tak silný smutek, že to její družky udivilo. V žalu si vzpomněla na Sasova syna a nařídila svým služebníkům, aby našli Placidinii a její dítě.

Dny ubíhaly v netrpělivém očekávání. Jednoho večera, zrovna zemi bičoval déšť, se poslové vrátili. Chrotielda jim běžela naproti.

„Našli jste je?“

Její otázka nezůstala dlouho bez odpovědi. Kapitán strčil do místnosti špatně oblečenou ženu neurčitého věku, krátké mokré vlasy měla přilepené na hubeném čele. Byla bosá a v náručí tiskla jakýsi balík hadrů, z

něhož se ozýval slabý křik. Nešťastnice došla až k princezně a padla jí beze slova k nohám.

„Placidinie...“

V Chrotieldině srdci se neozval žádný soucit, naopak, zaplavila ji zlomyslná radost a uspokojení z toho, kam až její soupeřka klesla. Sklonila se k ní, ale Placidinie couvla tisknouc k sobě dítě.

„Neboj se, dala jsem vás hledat, abych vás zachránila, dej mi ho.“

Placidiniin pohled vyjadřoval v tu chvíli současně strach, pochyby i naději. Pomalu jí podala dítě. Chrotielda ho vzala do náruče, rozbalila plátno, v němž bylo zavinuto, a dlouze pozorovala zmítající se tělíčko.

„Jak se podobá svému otci!“

Placidinie se zvedla.

„Dej mi ho, musím ho nakrmit.“

„Neměj strach, postarám se o něj, vykoupají ho a dají mu čisté oblečení. Strážte, odveďte matku. Ať se o ni postarají, jak jsem přikázala.“

I přes její pláč a prosby odvěkli Placidinii a hodili ji do sklepení rozděleného na maličké cely bez světla a bez vzduchu. Než za ní zavřeli dveře, ukázali jí džbánec vody a kus chleba na podlaze.

Celé dlouhé hodiny vězeňkyně křičela, prosila, plakala, nehty drásala zdi vězení, zraňovala si prsty o kameny a rty o dřevo dveří. Nakonec vyčerpáním omdlela a upadla na vlhkou podlahu svého žaláře. Mezitím objevovala Chrotielda mateřské radosti.

Po procesu oddělili Vandu od jejích družek a odvezli i se služkou Ludovinou do pokojů v příbytku poitierského biskupa. Dělo se to proti vůli biskupa z Tours, který trval na tom, aby se odebrala podle přání jasně vyjádřeného královnou Radegundou ke králi

Gontranovi. Marovej však pravil, že je ještě potřeba vyjasnit několik věcí a že si o nich musí s Vandou promluvit. Řehoř zde nebyl ve své diecézi, a tak musel ustoupit, ale napsal královně Brunhildě, vylíčil jí situaci a prosil ji, aby zasáhla. Rovněž tak poslal posla k Romulfovi a označil mu místo Vandina pobytu.

Vanda si přála vidět Uriona. Řekli jí, že je nemožné, aby v její přítomnosti pobýval muž, i když to vlastně opravdový muž není. Naléhala, aby jí alespoň řekli, co se s ním stalo. Odpověděli jí, že tribunál proti němu nevznesl žádné obvinění a že mu poradili, aby opustil Poitiers, a zakázali mu napříště nosit ženské šaty. Od té doby ho už nikdo nespatriil.

Biskup Marovej pozval Vandu na večeři. Vanda se mu chtěla zalíbit, a tak velmi pečlivě vybírala svůj ústroj. Oblékla si svrchní šaty bez rukávů zářivě zelené barvy, lemované temně zeleným, červeně vyšívaným prýmkem, spodní šaty byly červené se širokými rukávy, které nechaly vyniknout bílým úzkým rukávům bílé košile. Hlavu s ještě krátkými vlasy pokrýval dlouhý bílý závoj, na němž byly vyšité zelené a rudé květy. Padal jí až k nohám, vepředu se zvedal a jeho majitelka ho měla nedbale přehozený přes ruku. Na čele zářila královská čelenka. Za ní kráčela Ludovina oblečená do krátkých červených vlněných šatů.

Vanda přicházela k muži, o němž věděla, že je její nepřítel. Když vstoupila do jídelny, trochu se zarazila, Marovej nebyl sám. Vedle něj stál mnich, jehož pouhý pohled stačil na to, aby se necítila ve své kůži.

„Pojď blíž, dítě, a neboj se, chceme jen tvé dobro. Ale nejdříve ze všeho se naježme, jak říká tvůj přítel Fortunat.“

Při zvuku jména přítele, o němž dlouho nic nevěděla, Vanda stěží zadržela slzy.

„Vezmi místo, doufám, že tato krmě bude hodna labužnictví našeho básníka.“

Jídlo se servírovalo po římském způsobu. Vanda se sevřeným hrdlem ulehla mezi dva muže, kterých se bála. Zpoza jemných závěsů stoupaly zpěvy doprovázené flétnou.

„Rád hoduji s hudbou,“ pravil Marovej poživačně.

Mladý otrok podal Vandě pohár s nápojem jemně růžové barvy. Odstrčila ho.

„Můžeš se napít bez obav, Radegundina dcero, tenhle nápoj ti udělá jen dobře. Díky němu se pravda lépe říká i lépe poslouchá. Pij.“

Vanda proti své vůli vypila doušek a byla příjemně překvapena lahodnou a výjimečnou chutí. Labužnický se znovu napila. Biskup ji spokojeně pozoroval. Cítila se okamžitě klidná a uvolněná a radostně odpovídala na mnichovy otázky.

„Víš, odkud pocházíš?“

„Ne, Fortunat se domnívá, že pocházím ze země Avarů.“

„Jsi dcerou krále Zamergana z kmene Kutrigurů. Tvůj otec zahynul v boji s Utrigury, které vedl jeho bratranec, syn Sandilkha. Tvoje matka byla dcerou krále Alanů Sarose, a jedné avarské princezny. Uprchla se služkou svého kmene a s jejím čtyřletým synem. Narodila ses krátce poté v chudém domě. Tvoje matka se bála o tvůj život, a tak se rozhodla požádat o azyl byzantského císaře, ale protože ji nepřátelé stále pronásledovali, vydala se do Galie. Jak se dostala až k Poitiers? To nikdo neví. Každopádně však je nepochybné, že máš vznešený původ. Bohužel, to však není všechno. V tvých žilách koluje také krev Attily, prokletého krále Hunů, který zpustošil celý svět.“

„Attily?...“ Vanda se rozesmála. „Attila... To se tedy, mnichu, máš čeho obávat. Attilova dcera... a dítě vlků... to jsou mocné a strašlivé svazky.“

„Nesměj se, ty nešťastnice, lépe by pro tebe bylo, kdybys nikdy nespátřila světlo světa.“

„Vysvětli mi to. Jak to, že jsem potomkem pána Hunů?“

„Po smrti Attilova syna Dengizikha se vůdcové jednotlivých hlinských kmenů rozešli a začali znovu s kočovným životem. Kutriguři, kterým vládl Denzikhův vnuk, se usadili po dlouhých letech kočování severovýchodně od Azovského moře. Kinialh, vůdce Kutrigurů a otec tvého otce, opustil s dvanácti tisíci svých lidí ležení a vydal se podpořit Gepidy v jejich válce proti Langobardům. Poté, co bylo uzavřeno příměří, překročil Dunaj. To rozpoutalo hněv císaře Justiniána, který proti nim poslal příbuzný kmen. Ženy a děti byly zajaty, mnoho mužů pobito. Deset let se nic nedělo, byl klid. Potom, v zimě roku 559 přešel tvůj otec, král Zamergan, spolu s Bulhary a Slovany po zamrzlém Dunaji na druhou stranu. Zamergan rozdělil svou armádu na tři sbory, z nichž jeden zamířil do Řecka, druhý do Chersonesu v Thrákii a třetí, jemuž velel sám Zamergan, do Konstantinopole. Vypadalo to, že se vrátily doby Attilovy. Kudy prošli, tam nezůstalo nic, jen divá zvěř požírající mrtvá těla. Jeho tlupy se utábořily pod hradbami Konstantinopole. Nakonec je porazil Belisar. Tvůj otec se pak vrátil do kutrigurských stepí. Žádné z dětí, které měl se svými četnými manželkami, nepřežilo. Ty jsi jediným jeho potomkem, a tedy i potomkem strašlivého Attily. Ten prokletý původ by mohl vysvětlovat tvoji moc nad vlky.“

„To není moc, ale láska, mají mě rádi, jako bych byla jejich. Vůdce smečky Ava je můj bratr, kojila nás stejná matka.“

„Je pravda, že mluvíš jejich řečí?“

„Ne, ale oni mi rozumějí.“

„Měla jsi někdy s nějakým vlkem tělesný styk?“

I přes uklidňující drogu vyjela Vanda zlostně:

„Jak zvrácená musí být tvá duše, mnichu, když tě něco takového může napadnout a když se odvážíš klást mi takové otázky!“

Mnich ovládl vztek.

„Kouzelnice a čarodějnice běžně obcují s kozly, osly, proč tedy ne s vlky?“

„Mnichu, ty mluvíš z cesty. Jednáš se mnou, jako bych byla čarodějnice, jak jsi na to přišel? Zapomínáš, že mě má matka královna Radegunda vychovala v báni boží a v úctě k božím zákonům?“

„Zapomněla jsi na bázeň a úctu, když jsi zatáhla jeptišky do vzpoury!“

„Nikoho jsem k ničemu nenutila. I beze mne by byly odešly.“

„Nevěřím tomu, potřebovaly tvou zvláštní moc, aby našly sílu přervat svatá pouta.“

„O jaké moci to mluvíš? Nemám žádnou.“

„O moci, kterou tě vybavili démoni v den tvého zrození,“ pravil mnich hrozivě se zvedaje.

Vanda se hrozivému a žalujícímu postoji svého protivníka znovu rozesmála. Snad to bylo pod vlivem drogy, snad ji podráždila nesmyslnost jeho tvrzení. Mnich nebezpečně zbledl.

„Dcero vlků a potomku Attilův, dnes se směješ, ale zítra budeš plakat. Takové pohrdání náboženstvím já nestrpím. Byla jsi dvojnásob prokletá v ten den, kdy tě vlci našli a dali ti své mléko pod pohanským

monumentem. Ani svatá výchova blahoslavené Radegundy, ani příklad ctností oplývajících jeptišek, dokonce ani svaté přijímání nedokázaly vyhnat z tvé duše démona, který se tam usídlil. Žádám, aby zde přítomný biskup Marovej svolal biskupy a kněze znalé těchto věcí, kteří by uspořádali proces a mučením tě donutili přiznat tvé styky s ďáblem, místo vašich schůzek a jména tvých společníků.“

Vanda vyprázdnila svůj pohár a jen se usmívala slovům fanatického mnicha, která jí hrozila smutnými zítřky. Pomalu se jí zavíraly oči a nakonec její tělo na polštářích zemdlelo.

Hodovníci úplně zapomněli na Ludovinu, která poslouchala se vzrůstající úzkostí mnichovu řeč. Chápala, že její paní bude ztracena nadobro, jestli se ji nepodaří včas vyrvat z rukou těchto dvou mužů plných nenávisti.

Musí o tom uvědomit Romulfa. Ale jak? Vanda i ona byly velmi pečlivě střeženy. Z černých myšlenek ji vytrhl biskupův hlas.

„Odneste ji do jejích pokojů a zavřete.“

Stráže si Ludoviny nevšímaly, a tak se jí podařilo uniknout. Nepozorovaně proběhla sály i chodbami a dostala se až ke dveřím, o nichž věděla, že vedou do kostela blízko tajné výpadové branky.

Kostel vypadal prázdný. S tlukoucím srdcem se blížila k východu, když tu se za pilířem vynořila čísi ruka, uchopila ji za paži a zatáhla do temného kouta, zatímco druhá ruka jí ucpávala ústa. Podlamovaly se pod ní nohy, ale hlas, který jí šeptal cosi do ucha, v ní probudil novou naději.

„Urbain...“

„Ano, jsem to já, mluv potichu. Kde se tady bereš?“

„Pokoušela jsem se utéct a vyhledat pro mou paní pomoc. Chtějí ji mučit, aby doznala své styky s ďáblem.“

„To se nestane. Přijdu pro vás.“

„Sám? To je nemožné, hlídají nás ve dne v noci.“

„Přišel jsem jen prozkoumat místo, kde vás vězní. Teprve včera jsme se dověděli, kde jste. Vrátiš se k Vandě, tvá nepřítomnost jim nesmí být nápadná. Řekneš své paní, aby byla připravena. Ale nejdřív mi přesně popiš, kde vás vězní.“

Ludovina mu podrobně popsala nejen jejich pokoje, ale i cestu vedoucí do kaple.

„Od zítřka každý den prohlízejte bochníky chleba, které vám přinesou. V jednom bude vzkaz.“

„Jednejte rychle, jinak ji odsoudí jako čarodějnici.“

Urbainův obličej se zamračil.

„Opravdu nemůžeme ztratit ani chvíličku. Sbohem, jdu za svými přáteli.“

Zmizel nízkými dveřmi, kterých si Ludovina předtím nevšimla. Nepozorovaně opustila kostel a zamířila k Vandiným pokojům. V ohybu chodby se objevila mohutná žena.

„Kde jsi byla? Všude jsme tě hledali.“

„Procházela jsem se v zahradě.“

„Zvláštní, že tě tam nenašli,“ pravila žena podezíravě, strčila ji do pokoje a zavřela za ní pečlivě dveře.

Vanda spala s úsměvem na rtech.

Třetího dne našla Ludovina vzkaz. Byl od Albina. Měly uprchnout ještě téhož večera. Vanda měla požádat o dovolení jít se modlit do kaple, čímž by získaly čas. Biskup jí však dovolení nedal, a tak čekala na své přátele oblečena stejně jako Ludovina do nenápadných krátkých šatů a tiskla k sobě stočenou vlčí kůži. Už se naposledy zvonilo k nešporám a stále nic.

Náhle se soumrakem rozlilo světlo a všude se ozývaly výkřiky a hluk.

Ty zvuky dolehly až k nim:

„Hoří... hoří...“

Kolem jejich dveří se přehnal dav a vzdaloval se od nich, zatímco strážkyně a služebné křičely a prosily, aby je přišli vysvobodit. Veliká žena, která měla u sebe klíče, odmítala otevřít dveře.

„Nenakázali ti snad, že se tady máme upéct,“ křičela jedna služka a snažila se vyrvat jí svazek klíčů z rukou.

Mezi oběma ženami vypukla zuřivá rvačka. Když to uviděly služky, přišly na pomoc své družce, zatímco strážkyně přispěchaly podpořit svou paní. V tom zmatku se rvaly nerozlišující, kdo je kdo. Boj přerušily mohutné rány otřásající dveřmi. Dřevo postupně povolovalo pod ranami seker. Jakmile byl otvor dostatečně velký, draly se do něj uslzené ženy jedna přes druhou, tak velký byl jejich strach z ohně. Když byly všechny pryč, uviděla Vanda Chariulfa, Ansoalda a Romulfa. Radostně se vrhla do náruče svého otce.

„Už dost objímání,“ pravil Chariulf. „Biskupovi vojáci tu budou co nevidět.“

V tu chvíli se ozvalo řinčení zbraní, jako by mu dávalo za pravdu.

„Rychle, do kaple!“

Za utíkající Vandou se ozýval křik:

„Chyt'te čarodějníci...“

„Nenechte utéct vlčici...“

„Zabijte d'áblovo dítě...“

Skokem se ocitla ve vchodu do kostela, za ní Chariulf a Ansoald, který táhl vyčerpanou Ludovinu, a stála proti Albinovi, Urionovi, Urbainovi a mnoha jiným, které neznala, všichni byli ozbrojeni meči, píkami a sekerami.

Urion v mužských šatech jí podal meč.

„Rychle,“ řekl Urbain a táhl ji k nízkým dveřím právě ve chvíli, kdy do kostela vnikl Romulf bránící se proti třem vojákům.

Gal svým mečem roztál lebku jednoho z nich, ale hned ho nahradil další.

Teď jich je proti němu deset. Jeho sekera se točí, kosí paže, rozsekává trupy, roztíná lebky. Z jeho mohutné hrudi pokryté krví nepřátel se ozývá divoký ryk, který děsí i ty nejodvážnější bojovníky. Jde kupředu nedbaje na zranění, strašlivý ve své hrubé síle. Jeho zakrvaveným rukám se zalíbilo v hromadném zabíjení. Oči svítí hrdostí a nenávistí. Nohou odstrkuje mrtvá těla vojáků, která mu překázejí v jeho ničivém díle. Kostelem zní chroptění umírajících, volání zraněných a třesk zbraní. Z posvěcené podlahy kaple pokryté zkrvavenými zbytky stoupá opojný pach, který probouzí nejzazší instinkty vynořující se z hlubin věků. Biskupovi a hraběcí muži jsou v obrovské přesile. Romulfův pohled, jeho válečný pokřik nažene strach i nejstatečnějšímu srdci. Z jeho boku prýští krev. Ze zraněného čela stékají rudé kapky a kalí mu zrak. Brzy podlehne přesile. Albin a Chariulf mu spěchají na pomoc.

„Jděte, ochraňujte mou dceru, jsem dost silný, abych pobil všechny.“

Jako by chtěl potvrdit svá slova, proklál mečem jednoho z útočníků.

„Jděte, poslechněte mě, pro lásku boží!“

Ještě než Chariulf poslechl jeho rozkaz, zabil jednoho útočníka a dva další zranil.

„Prosím tě, bratře, pojď s námi, je jich příliš mnoho,“ křičel Albin a proklál mečem jedno hrdlo. Vzápětí sám dostal ránu píkou do ramene.

Oba muži couvli před přesilou. Kolem nich se kupily mrtvolky a zraněná těla. Romulf byl znovu zraněn do čela. Oslepen krví, která mu stékala do očí mohutným proudem, neviděl meč mířící na jeho stehno. Padl na kolena. Albin útočníka zabil.

„Bratře,“ pravil zvedaje se, „je zbytečné, abychom se tu nechali zabít oba. Ty jsi mladší, Vanda tě potřebuje... jdi... přikazuji ti to...“

Tehdy viděl Albin svého bratra naposledy živého. Uchoval si navždy v paměti Romulfa jako obraz nádherného galského bojovníka pokrytého krví, panujícího nad tím masakrem kolem něj, rozsévajícího svou sekerou smrt až do chvíle, než ho sama skolila stejně jako jeho předky, kteří se utkali s římskými vojáky.

Tak zemřel jako oběť své lásky muž, který jednoho zimního dne našel u menhiru malou holčičku ve společnosti vlčí smečky.

Marovejova zlost byla mizivá ve srovnání se vztekem mnicha. Ten mluvil o zradě, o mučení a o hranici. Biskup, který v tomto případě ztratil spoustu mužů, se jen stěží ovládal. Jistě, byl připraven učinit cokoli, aby dokázal svou snahu dobře sloužit Bohu a církvi, ale snášet sarkasmy obyčejného mnicha, to bylo přece jen příliš... Obyčejného mnicha? Kdo byl ten muž, před nímž se třásli nejmoudřejší i nejmocnější duchovní? Jednoho dne se prostě objevil. Předcházela ho pověst o jeho nesmírné svatosti, neboť se živil jen kořínky a pil jen vodu, tělo měl pokryté ranami, které si sám způsobil. Měl silnou podporu papeže, mnohých biskupů i králů. Kudy kráčet, dav se před ním uctivě rozestupoval, ženy mu podávaly své děti, aby jim požehnal, a nemocní u něj hledali uzdravení. Říkal, že ho Pán Ježíš Kristus pověřil

velkým posláním: vymýtit z Galů poslední zbytky pohanské víry a nastolit vítěznou víru křesťanskou. Všichni se ho báli.

Marovej poslal svého nejlepšího kapitána a nejlepší vojáky, aby pronásledovali Vandu a její přátele. Aby zastrašil ty, které nazýval svými nepřáteli, dal poitierský biskup na mnichův popud vystavit na hradbách Romulfovu mrtvolu.

Během šarvátky byl zabit z Vandiných příznivců jedině Romulf. Pro Vandu a Albina znamenala smrt otce a bratra nesmírnou ztrátu. Dva dny ho oplakávali svírajíce se v objetí. Jejich slzy přestaly téct, jakmile se dověděli, jaký osud potkal ostatky toho, koho milovali víc než život.

„Jdeme si pro něj,“ řekli současně.

Nemuseli dlouho přesvědčovat své druhy. I ti byli pobouřeni tímto činem, nehodným křesťanského preláta. Rozhodli se udeřit za soumraku. Vanda zatím sháněla smečku.

Byl podzim, to nádherné roční období, které hýří zlatem zrovna tak jako první letní měsíce vůněmi. Stromy v lese se už okrášlily královskými šperky, kde zářivá rumělka přebíjela zlatohnědý purpur. Zapadající slunce barvilo poitierské hradby do růžova. Blížila se hodina uzavření městských hradeb. Vojáci pověřeni službou u brány se právě bavili pohledem na cvičeného medvěda patřícího jednomu cizinci. Medvěd tančil, dívka oblečená ve strakatých, rozedraných hadrech se točila kolem něho s tamburínou a muž hrál na flétnu. Medvěd byl tak směšný a ta malá tak roztomilá a pružná, že všichni měli oči jen pro ně. Nad nimi byla vystavena Romulfova mrtvola.

Medvěd dal první najevo, že se něco děje. Najednou se zastavil, zůstal stát na zadních packách a začal se třást a skučet. Dívenka také přestala tančit a zaječela ukazujíc na něco prstem. Všichni se podívali tím směrem, kterým ukazovala, a ztuhli hrůzou.

Proti nim, pod vstupním obloukem, seděla na koni Vanda a její přátelé, všichni oblečení v černém. U nohou koní byla ke skoku připravená Avova smečka. Konečně se vojáci vzpamatovali a vytáhli meče. Na Vandino znamení vyrazili vlci kupředu.

„Ať se nikdo ani nepohne a nikomu se nic nestane. Královna Vanda si nepřeje nic jiného než důstojně pohřbít svého otce. Jste-li dobří křesťané, jistě s ní cítíte a pomůžete nám,“ pravil Chariulf.

Jeden voják vyrazil s mečem v ruce. Okamžitě se zhroutil pod Avovými tesáky.

„Přineste žebříky a sundejte tělo,“ dodal Chariulf obraceje se k vojákům.

Pod hrozbou zbraní a vlčí smečky muži poslechli a snesli tělo. Vanda seskočila s koně a plačky k sobě přitiskla hlavu svého otce s dlouhými vlasy potřísněnými krví. Dlouho líbala každou jeho ránu a prosila ho o odpuštění, že byla příčinou jeho smrti. Albin ji vytrhl z jejího pochmurného objetí a pomohl nasednout na koně. Potom uchopil bratrovo tělo a položil ho před sebe na koně. Plačící Vanda se podívala na dav a všimla si, že některé ženy také pláčou.

„Vy ženy, které máte soucit v duši, modlete se za klidný odpočinek mého otce při vzpomínce na mou matku, královnu Radegundu, která byla vaší ochránkyní.“

„A co ty, dítě vlků, čarodějnice, kdo se bude modlit za tebe?“

Za davem se hrozivě tyčil mnich a razil si cestu mezi lidmi.

„Neboj se, mnichu, od tohoto dne se vydávám do božích rukou.“

„Spíš řekni do rukou ďáblových.“

„Skutečně nevím, proč ho nenechám sežrat svým vlkům,“ zašeptala zamyšleně.

Potom se obrátila ke svým druhům:

„Přátelé, jeďme, ať konečně pohřbíme mého otce. Avo, ty tady ještě chvíli zůstaň.“

Jezdci se obrátili čelem vzad, cvalem projeli pod krytým portálem a rychle se vzdalovali v posledních slunečních paprscích zářících na karmínovém nebi.

Vlci počkali, až už téměř nebyla slyšet koňská kopyta, a teprve pak se rozutekli směrem k lesu. Romulfa pohřbili nedaleko od menhiru, na malém vyvýšeném místě u pramene, tváří k východu. Jeho tělo umyli, oblékli a zahalili do bílého plátna, hlavu položili na polštářek s vonnými bylinami a uložili do kamenného sarkofágu v zemi i s jeho zbraněmi. Svatý poustevník, který ho dobře znal, se pomodlil a požehnal jeho hrob. S vlasy pokrytými popelem, hlavou a tělem zahalenými do černého závoje, dala Vanda průchod své bolesti.

Několik dní po Romulfově pohřbu se pod teplými slunečními paprsky procházela v lese Vanda s Albinem. Zdáli je sledoval Ava a jeden z jeho synů. Kráčeli pomalu, přitisknutí k sobě, mladý muž objímal dívku kolem pasu.

„Vydal jsem se v přestrojení do Poitiers. Ve městě se mluví jen o tobě a o tvých vlčích. Od jednoho kapitána, s nímž jsem popíjel pivo, jsem se dověděl, že biskup požádal hraběte Maccona o pomoc při pátrání po nás. Hrabě by však raději vyplnil rozkaz krále Gontrana a dopravil tě k němu. Mluvil jsem o tom s Chariulfem, myslí si stejně jako já, že by nebylo dobře, abys padla

těm lidem do rukou. Navrhuje ti, že tě doprovodí ke králi.“

„Nechci vás opustit.“

„Musíš. I já musím odjet. Před několika týdny jsem dostal list od krále Reccareda. Žádá mě, abych se k němu vrátil. Nemohu už dál odkládat svůj odjezd.“

„Vezmi mě s sebou.“

„Už jsem na to myslel, ale není to možné. Jakmile by se král Reccared dověděl, že jsi Gontranovou chráněnkou, poslal by tě zpět. Mohlo by to být nebezpečné, na cestách si nikdo nemůže být jist životem.“

„Pro mne není nikde bezpečno,“ řekla Vanda smutně odpojújíc se od svého druha.

Albin si ji přitáhl blíž a zvedl k sobě její hezký obličej. V očích se jí třpytily slzy. Něžně ji políbil na tváře, na nos, na bradu, na ústa... Vandiny rty se pomalu pootevřely a z bratrského polibku se najednou stal polibek milostný, vášnivý. Tiskli se k sobě a zmítali se jako mladé stromky ve větru. Upadli na zem. Mužovy ruce objevovaly krásy Vandina těla. Zvedla jeho tuniku a její ústa pokrývala polibky Albinovu hrud'. Náhle ji od sebe odstrčil a zašeptal:

„My jsme blázni.“

„Proč?“ zeptala se a znova ho objala.

„Ty jsi dcera krále a já syn galského sedláka.“

„Ty jsi Albin a já Vanda. Chci, abys byl mým prvním milencem.“

Nezkušené Vandiny ruce se brzy staly velmi obratnými. Albin šílený touhou pokrýval její tělo polibky, nakonec z ní strhl lehkou tuniku a sám se také svlékl. Chvilku pozoroval krásu a křehkost toho třesoucího se těla. Potom se s nimi všechno zatočilo,

Vandiny hebké paže ho pevně svíraly a její hedvábně hladké břicho přilnulo k jeho.

Dlouho zůstali ležet nazí, propleteni v objetí. Roztřásl je až večerní chlad. Něžně, malátnými pohyby pomáhal jeden druhému s oblékáním a pomalu se vraceli do tábora, odkud již stoupal dým z jídla, které připravovala Ludovina.

Všechny pohledy se k nim obrátily, hovor ustal. Chariulf zbledl a křečovitě stiskl svůj meč. Po Ansoaldově tváři se také rozlila smrtelná bledost, obrátil se, aby skryl slzy. Urbainovy rysy se zkřivily a v ústech pocítil hořkou chuť. Urion sklopil hlavu. Jejich přátelé se spiklenecky usmívali. Ludovina zůstala úžasem stát jako opářená, s dřevěnou lžící ve vzduchu. Všem bylo okamžitě jasné, že ti dva se milují, že byli milenci a že jsou šťastni.

Jídlo proběhlo mlčky. Vanda a Albin si toho ani nevšimli, tak byli zaujati jeden druhým. Chariulf, kterého to stálo nemalé úsilí, nakonec prolomil ticho a obrátil se k Albinovi.

„Dnes jsme viděli v lese několik tlup vojáků. Musíme co nejrychleji odjet a odvézt Vandu ke králi Gontranovi.“

„Máš pravdu, ale jak už jsem ti říkal, doprovodím vás jen na konec území, které má pod svou správou Maccon. Potom odjíždím do Španělska.“

Chariulf i jeho druzi se na něj udiveně zadívali: cože, teď princeznu opustí?

Vanda neříkala nic, jen jedna slza jí stékala po tváři.

„Bude to tak lepší. Mám k tobě důvěru, Chariulfe, a k tvým druhům také. Později se vrátím. Chcete-li, budeme přísahat věrnost Vandě.“

A tak v této noci ozářené jen tančícími plameny, poklekli ti drsní mužové před dítětem vlků a vložili své ruce do jejích. Albin poklekl jako poslední a pravil:

„Přísahám ti věrnost, dokud budu živ. Vím, že máme každý jiný osud. Ale přesto, kdykoli mě zavoláš, přijdu, i kdybych to měl zaplatit životem.“

Vanda se zvedla a dlouze si prohlížela muže, kteří ji obklopovali.

„Děkuji vám, přátelé, přijímám vaši přísahu věrnosti a prosím Boha, aby ji žádný z vás nezradil. Protože se zdá, že to osud i okolnosti chtějí, vydám se ke králi Gontranovi. Odjedeme zítra za svítání. Zatím si trochu odpočijme.“ Odešla do jeskyně dokonale skryté před cizími pohledy. Za ní spěchala Ludovina s borovou loučí. Ludovina jí pomohla svléci se a myla její tělo jako matka. Trásla se jí ruka, když vodou omývala krev na stehnech té, kterou nazývala svým dítětem. Nic však neřekla. Vanda si oblékla šaty z jemné bílé vlny a lehla si. Ludovina ji přikryla kožešinou. Chystala se také ke spánku, když se Vanda zvedla na lokti a řekla jí:

„Běž pro Albina a nech nás o samotě.“

Služka odběhla bez jediného slova. Zakrátko byl Albin tady, musel se hodně shýbnout, aby nenarazil hlavou do stropu jeskyně. Vanda odhodila kožešiny a řekla:

„Pojď, buď se mnou tuhle poslední noc.“

Svlékla si šaty. Na nic se neptal, nic neříkal, svlékl se a ulehl vedle ní.

Někteří přátelé tvrdili, že slyšeli výt Avu, když se nocí ozval Vandin výkřik rozkoše.

Celá tlupa, oblečená na Vandino přání do černého, jela kupředu v zářivém slunci krásného odpoledne. Naštěstí je nepotkalo na cestě nic nepříjemného a blížili se k hranicím území hraběte Maccona. Na Chariulfovo znamení se zastavili.

„Tady se tedy rozejdeme, jestli si to pořád přeješ.“

Albin bez odpovědi sklonil hlavu a pobídl svého koně směrem k Vandě.

Vandin obličej náhle neuvěřitelně zbledl, řekla však hlasem, který se ani nezachvěl:

„Bůh tě opatruj, bratře.“

„Bůh tě opatruj, dcero Romulfa a Attily.“

Vanda pobídla svého koně a odjela, ani se neotočila. Za ní cválal zbytek tlupy.

Albin se nehýbal, a dokud mohl vidět alespoň obláček prachu, díval se směrem, kudy Vanda odjela. Duši mu zaplavil zvláštní smutek. Dosud něco takového neprožil, žal, který pociťoval při bratrově smrti, byl úplně jiný. Ze smutného snění ho vytrhlo šustění listí. Nedaleko od něj a od jeho chvějícího se koně proběhl Ava se svou smečkou. Mladý lékař krále Reccareda se usmál. Otočil svého koně a odjížděl uklidněn: dítě vlků opravdu nemohlo mít lepší ochranu.

Montmorillon, březen 1979

Paříž, březen 1981

PRŮKAZNÍ LISTINY

1

Dopis biskupů Radegundě

Blahoslavené paní a dceři církve v Kristu Radegundě: Eufronius, Germain, Felix, Domitien, Victor a Domnole, Pretextat – biskupové. Léky, které určilo nekonečné božství lidskému rodu, jsou objektem jeho neustálé starostlivosti a nikdy nikde ani čas nezastaví horlivost v konání dobročinnosti, neboť milosrdný pán nad všemi věcmi rozsévá vůkol do údělu zasvěcenému církevnímu společenství významné osoby, které s nesmírnou obětavostí obdělávají jeho půdu vyzbrojeni jsouc hráběmi víry a dosahují pro Kristovu žeň díky božskému klimatu stonásobného výtěžku. Rozdělování plodů jeho dobrotivosti se děje na všech místech tak, že nikdy neodmítne učinit to, v čem pozná, že by z toho mnozí měli užitek. Díky svatému příkladu, který tyto svaté osoby dávají, bude moci odměnit mnohé, až přijde, aby soudil. Když totiž na počátku katolického náboženství začaly rašit první klíčky nejsvětější víry v Galii a nevýslovná tajemství svaté Trojice vešla do povědomí jen málokterých, Pán, chtěje v tomto koutě země dosáhnout téhož, co již získal díky kázání apoštolů ve zbytku světa, ráčil sem poslat blahoslaveného Martina z

cizí země, aby osvítil tuto zemi, jak mu to přikazovalo jeho milosrdenství. I když tento Martin nežil v době apoštolů, byl obdařen apoštolským posláním. Urozenost rodem mu sice chyběla, ale nahrazovala ji jeho neobyčejná vážnost, neboť nižší původ nikterak nečiní menším toho, kdo má zásluhy. Pokládáme za šťastné, naše ctihodná dcero, když vidíme, že ve vás ožívá díky božskému smíření příklad lásky k záležitostem nebeským, neboť v době, kdy úprkem času svět stárne, díky úsilí vaší duše víra znovu vzkvétá a to, co se stávalo díky ochablému chladu stárnutí vlažným, znovu se ohřeje u plamene horoucího srdce. Neboť vy jste přišla téměř ze stejného kraje, odkud, jak jsme se dověděli, vyšel blahoslavený Martin, aby se dostal až k nám, a tudíž není nic překvapujícího na tom, že následujete ve svých činech toho, o němž se domníváme, že byl průvodcem na vaší cestě. Ano, jeho stopy jste sledovala, šťastným výběrem jste z něho učinila svůj vzor a snažíte se učinit si z této blahoslavené osoby svého průvodce a druhá se stejným zápalem, s jakým jste se odřekla světského života. Díky skvoucí záři jeho osobnosti jste dokázala vpravit do srdcí těch, které vás poslouchaly, nebeské světlo, a tyto duše mladých dívek, bez rozdílu dojaté, zapálené jiskřičkou božského ohně se vrhají horlivě k prameni vašeho srdce, aby se občerstvily Kristovou láskou a opouštějící své rodiče dávají přednost životu s vámi, již prozřetelnost učinila jejich matkou. Když vidíme tato přání a tuto horlivost, jsme vděční nejvyšší milosti, která učinila, že vůle lidských bytostí splynula s její vlastní vůlí, protože jsme přesvědčeni, že ty, které se podle řádu shromáždily kolem vás, On chce ponechat ve své náruči. Jelikož jsme se dověděli, že díky boží milosti u vás vyhledalo útočiště mnoho dívek z naší diecéze, a všechny jsou hotovy žít podle vašeho řádu, přečetli jsme

bedlivě váš list obsahující vaši žádost a učinili jsme to vskutku s radostí a poslouchající vnuknutí Kristovo, našeho spásného vůdce, potvrzujeme následující. Všechny, které se spojily, aby zůstávaly ve vašem klášteře v lásce k Pánu, musí zachovávat stejně neporušitelným způsobem to, k čemu se jednou provždy zavázaly z vlastní vůle, protože je nepřípustné, aby slib daný nebi byl kdy porušen, neboť to není lehký hřích zneuctít – jak ohavná věc – chrám boží, neboť ve zlosti, která pak bude následovat, jej zničí, a proto budiž jasně stanoveno, že jestliže nějaká osoba pocházející z kraje, který božská prozřetelnost svěřila pod naši kněžskou správu, si zaslouží být přijata do vašeho kláštera v městě Poitiers, nebude jí dovoleno podle ustanovení řádu svatého Césara blahé paměti, biskupa z Arles z něj vyjít, jelikož, jak je obsaženo v řádu, vstoupila tam ze své vlastní vůle a projevila tak své vlastní přání, a ohavná nestoudnost jedné, která by jej snad chtěla porušit, nesmí pošpinit ostatní, pro něž je to skvoucí čest zůstat v klášteře. Tudíž, jestliže jedna z nich, proti vůli boží, ponoukána vlivem svého zbloudilého ducha by chtěla porušit řád, jeho slávu a korunu, a jestliže v kaluži hříchu na radu nepřítele po příkladu Evy vyhnané z ráje vyšla by nějakým východem z výše řečeného kláštera – či spíše pravíme z království nebeského –, aby se válela v blátě a ve stoce veřejných míst ve městě, nechť je vyloučena z našeho společenství a dána do strašlivé klatby. A v případě, že by se poté, co opustila Krista, chtěla provdat, že by ji tak byl ďábel obloudil, nechť nejen ona uprchlice, ale i ten, kdo by se s ní chtěl spojit, byl považován za ohavného cizoložníka a nikoliv za manžela, a kdokoli jí dal tuto radu, řekněme spíše podal jí tento jed, aby se tak stalo, nechť je ve jménu božího soudu a na naši žádost stížen přísným trestem podobným

tomu, kterému se bude muset podrobit ona, a to až do doby, než dojde k rozchodu, a až si přísným pokáním za tento svůj odsouzeníhodný čin zaslouží opět právo být znovu přijata v místa, odkud uprchla. Dodáváme ještě, že biskupové, kteří přijdou po nás, budou vázáni vůči podobnému porušení řádu týmiž pravidly, a kdyby snad chtěli, čemuž však nevěříme, v některých bodech porušit naše ustanovení, necht' jsou si vědomi, že se nám za to budou odpovídat u posledního soudu, neboť dbát a přísně střežit to, co bylo zaslíbeno Kristovi, je základní pravidlo pro spásu. Domníváme se, že je nutné toto naše ustanovení formulující naše rozhodnutí potvrdit vlastnoručními podpisy na dotvrzení jeho pravosti. Necht' je na věky bráno s vážností pod ochranou Krista.

Řehoř z Tours, kniha IX, kapitola 39

2

***Odpověď biskupů shromážděných kolem
krále Gontrana biskupovi Gondegesilovi
a biskupům, kteří vyloučili z církve
vzbouřivší se jeptišky***

Drahým vznešeným mužům, hodným apoštolské stolice, Gondegesilovi, Nicaiovi a Saffariusovi, biskupům Aetheriovi, Siacrovi, Aunachairovi, Hesychiusovi, Agrikolovi, Urbikovi, Felixovi, Veranovi, druhému Felixovi a Bertrandovi.

Dostali jsme dopis od vaší blahoslavenosti a zaradovali jsme se, že se těšíte dobrému zdraví, jak jste

nám sdělili, a současně jsme pocítili hluboký smutek čtouce vaše líčení pohany, již jste utrpěli v téže době, kdy byl zle zneuctěn řád a žádný ohled nebyl brán na náboženství. Napsali jste nám, že jeptišky, které uprchly z kláštera Radegundy blahé paměti, na popud ďábla nebyly ochotny vyslechnout žádné pokárání z vaší strany, ani se nechtěly vrátit do kláštera, jež opustily, a že navíc zneuctily baziliku svatého Hilaria tím, že trýznily vás a vaše blízké. Proto jste je zbavili milosti přijímání a rozhodli jste se poradit se o této otázce s námi nehodnými, jsouce si vědomi toho, že jste pečlivě prozkoumali ustanovení církevního práva a všechno, co je obsaženo v textu řádu, a víte tedy, že ti, kteří byli shledáni vinnými z takového činu, musí být nejen vyobcováni z církve svaté, ale ještě odsouzeni k pokání, a protože k vám současně cítíme obdivnou úctu i hlubokou a vřelou náklonnost, prohlašujeme, že v souladu s vámi dáváme svůj souhlas k tomu, jak jste rozhodli, a očekáváme, že až spolu zasedneme na církevním koncilu o listopadových kalendách, budeme se společně zaobírat tím, jak by mohla být nějakou sankcí učiněna přítrž opovážlivosti těchto osob tak, aby v budoucnu nikdo nebyl k podobným výstřelkům svou pýchou doveden a zabředl do stejných věcí.

Avšak, protože nás svatý Pavel apoštol napomíná, abychom neustále, i za nepříznivých okolností snažnými modlitbami působili na ty, kdož chybili, a připomíná, že zbožnost je všem a všemu užitečná, dovolujeme si vás snažně prosit, abyste se pilně modlili k našemu Pánu, aby ráčil on sám pohnout jejich duše ke zbožné lítosti a pokání, a aby se tak díky vaší modlitbě vrátily s Kristovým dovolením do svého kláštera, aby ten, kdo přinesl do stáda jednu zbloudilou ovečku na svých ramenou, radoval se z návratu těch žen jako ze získání

celého stáda. A prosíme vás velice doufajíce, že nás vyslyšíte, abyste za nás ve svých modlitbách orodovali.

Já, váš oddaný Aetherius, hříšník, dovoluji si vás pozdravit.

Já, váš odchovanec Hesychius, odvažuji se vás uctivě pozdravit.

Já, Véran, biskup, který si vás převelice váží, vás uctivě zdravím.

Já, váš služebník Felix, dovoluji si vás pozdravit.

Já, váš ponížený a oddaný Felix, dovoluji si vás pozdravit.

Já, váš ponížený a poslušný Bertrand, biskup, dovoluji si vás pozdravit.

Řehoř z Tours, kniha IX, kapitola 41

3

Radegundin list biskupům, takzvaná „Radegundina závěr“

Všem biskupům, našim svatým mužům a otcům v Kristu, velmi hodným Jejich apoštolského stolce, Radegunda, hříšnice. Rozumný záměr vede od počátku k dobrým výsledkům, když jeho cíl je zjevný a je poručen zdravému úsudku shromáždění otců, lékařů a pastýřů z ovčína, který jim byl svěřen, neboť jejich účast bude moci poskytnout laskavé rady, účinnou pomoc a zásah (boží) způsobený modlitbou. Já jsem se kdysi vymanila ze světských pout a dobrovolně jsem se obrátila s pomocí boží a pod vlivem božské shovívavosti k životu církevnímu berouc si za průvodce Krista, i pomyslela

jsem v náhlém vzplanutí náklonnosti a soucitu na bližní, a abych v souladu s naším Pánem dokázala své přání sloužit jiným, založila jsem ve městě Poitiers dívčí klášter, který vynikající král Chlothar zřídil a zaplatil všechny výlohy, a když byl klášter založen, přinesla jsem do něj vše, čím mě královská štědrost obdařila, a darovací listinou odkázala klášteru. Kromě toho přijala jsem pro kongregaci, již jsem shromáždila, s pomocí boží řád, v němž žil a jímž se řídil svatý César a který tento blahoslavený César, biskup z Arles, s nevšední péčí a pomocí rad svatých otců vypracoval. Se souhlasem blahoslavených biskupů tohoto města a rovněž ostatních biskupů a rovněž tak po volbách, které proběhly v naší kongregaci, ustanovila jsem jako abatyši urozenou paní a svoji sestru Agnes, kterou mám již od jejího mládí v lásce a vychovala jsem ji jako dceru a zavázala jsem se, že budu poslouchat jejích příkazů podle Boha v souladu s řádem. Dále, podle apoštolského předpisu jsme jí já i naše sestry předaly poté, co jsme sepsaly listiny, všechny naše pozemské statky, neboť obávající se osudu Ananie a Saphire, neponechaly jsme si nic po vstupu do kláštera. Ale jsouc si vědoma toho, že čas lidského osudu je nejistý, neboť svět spěje ke svému konci, a protože mnozí slouží raději svému prospěchu, než vykonávají vůli boží, v božském zánícení předkládám vám pokorně ve jménu božím tuto listinu, kterou jsem sepsala, dokud jsem mezi živými, a poroučím ji vaší apoštolské dobrotivosti. Nemohouc se dostavit osobně, obracím se na vás prostřednictvím tohoto listu a poklekám před vámi zapřísahávajíc vás ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého, rovněž tak ve jménu hrozného soudu (posledního), aby nás žádný tyran nenapadl a aby vaše snažení podpořil legitimní král.

(Žádám vás), kdyby náhodou po mé smrti někdo, ať už církevní osoba z tohoto místa, nebo královský úředník, nebo kdokoli jiný, což se, věřme, nestane, se pokusil uvést kongregaci do nesnází nějakým zlým konáním nebo soudním pronásledováním, nebo porušit řád, nebo dosadit jinou abatyši než mou sestru Agnes, které požehnal blahoslavený Germain v přítomnosti svých bratrů, nebo kdyby sama kongregace, což se jistě nemůže přihodit, usilovala o to, nahradit ji poté, co proti ní reptala, nebo kdyby nějaká osoba, třeba místní církevní hodnostář, chtěla si osobovat nové právo na moc nad klášterem nebo nad jeho majetkem kromě těch práv, které ještě za mého života byly uděleny biskupům a jiným, nebo kdyby některá z jeptišek se snažila odtud porušivši řád odejít, nebo kdyby někdo, ať už princ, biskup, či nějaká jeptiška se snažili ve svatokrádežném záměru zničit nebo se zmocnit části statků, které mi připsali nejvznešenější král Chlothar a vznešení králové, jeho synové a které já jsem přenesla na klášter s dovolením výše řečeného Chlothara, kterýžto ústupek potvrdili listinami i nejvznešenější králové Caribert, Gontran, Chilperich a Sigebert, kteří svůj souhlas stvrdili přísahami a vlastnoručně podepsali, nebo nad jménem, které přinesly pro spásu své duše sestry dlící v tomto klášteře, tak tedy žádám, aby tito viníci byli vystaveni ze strany vaší i vašich nástupců přísnému potrestání následně po trestu božím, vyhovte mému přání a podle vůle boží je zbavte své shovívavosti, totéž ať se děje i banditům a lupičům, necht' díky vaší bdělosti nic v našem řádu ani nic ze statků kláštera nemůže být změněno ani ztenčeno.

Dále vás snažně prosím, až se Bohu zlíbí povolati k sobě svrchu řečenou abatyši Agnes, necht' je ustanovena na její místo jako abatyše ta, kterou schválí Bůh a naše

kongregace, a necht' tato abatyše, strážkyně řádu, nikdy neporuší nic ze svatých předpisů ani podle své vůle nic nezmění, ať by se dělo cokoli. A kdyby se, nedej Bůh, někdo chtěl vzbouřit proti vůli boží a autoritě králů ve smyslu mých pokynů svrchu řečených – a vám okamžitě před tváří boží a svatých, doručených – nebo kdyby chtěl někdo ohrožovat nějakou osobu či majetek nebo sužovat mou přítelkyni abatyši Agnes, necht' takového člověka soudí Bůh, svatý Kříž a blahoslavená Marie, a pronásledovat a trestat ho budou sami blahoslavení zpovědníci Hilarius a Martin, které jsem pověřila hned po Bohu ochranou mých sester.

Současně zapřísahám i prince, kterým dá Bůh přežít mě po mém skonu, aby mohli vládnout lidu ve jménu Krále, jehož vláda nikdy neskončí a podle jehož vůle jsou království na této zemi, toho krále, který jim dal možnost žít a vládnout, zapřísahám je, aby vzali pod svou ochranu společně s abatyší Agnes vládu nad klášterem, který jsem vybudovala s dovolením a s pomocí vznešených králů, jejich otce a jejich děda, a který jsem podrobila řádu a vybavila statky. Ať nikdo z nich nedovolí, aby někdo trápil nebo sužoval naši svrchu řečenou abatyši, a ničemu, co patří k tomuto klášteru, necht' se neděje žádná újma, ale naopak, ať ve shodě s naším Pánem a se vznešenými biskupy a plníce snažnou prosbu, již jim před Vykupitelem národů přednáším, necht' je brání a ochraňují, a tak budou navždy spojeni s věčným královstvím, s ochráncem chudých a manželem panen, pro jehož čest ochraňují služebnice boží.

Dále vás zapřísahám, svatí biskupové a vznešení králové, jakožto i celý křesťanský svět, zapřísahám vás katolickou vírou, v níž jste byli pokřtěni a k jejíž slávě stavíte kostely, aby mé tělo, až se Bohu zlíbí ukončit mé dny na této zemi, bylo pohřbeno v bazilice, kterou jsme

začali stavět na počest svaté Marie, matky boží, a kde již bylo k odpočinku uloženo mnoho sester, tedy necht' je tam moje tělo pohřbeno, ať už bude bazilika dokončena, či nikoli. A kdyby snad někdo se snažil v tomto ohledu učinit jinak, necht' pocítí hněv boží prostřednictvím Kristova kříže a blahoslavené Marie, a necht' díky vašemu zásahu je mi dopřáno mít svůj hrob v bazilice spolu se sestrami mé kongregace.

Ať tato má písemná žádost je uložena v církevních archivech, to je mé přání, které vyslovuji se slzami v očích, a jestli snad nastane nutnost zakročit proti zlovolným, necht' vaše laskavost přispěchá a poskytně úlevu abatyši Agnes a celé kongregaci, aby tyto nemusely litovat toho, že jsem je opustila a zanechala bez opory na tomto světě. Svěřuji vám všechny věci ve jménu toho, který z výše Kříže svěřil Pannu, svou matku blahoslavenému apoštolu Janovi, aby ten vyplnil přání Pána, totéž činím i já, nehodná a ponížená, a svěřuji vše vám, církevním otcům a apoštolům. Budete-li náležitě pečovat o mnou vám svěřený odkaz, budete mít zásluhu na činnosti toho, jehož vůli tady vyplňujete, a znovu tak oživíte apoštolské konání.

Řehoř z Tours, kniha IX, kapitola 42

4

Rozsudek vynesený proti Chrotieldě a Basině

Slovutným králům, přítomní biskupové. V souladu s prozřetelností svěřila církev velmi spravedlivě své

procesy zbožným a katolickým knížatům, kteří byli pověřeni vládou nad lidmi a jimž bylo svěřeno toto území, neboť se církev cítí díky přítomnosti Svatého ducha podpořena a posílena soudními výroky těch, kdo vládou. Neboť to bylo na rozkaz Vašich Výsostí, že jsme se shromáždili zde, ve městě Poitiers, abychom se seznámili s událostmi v klášteře Radegundy blahé svaté paměti a abychom posoudili konflikt mezi abatyší řečeného kláštera a jeptiškami, které vedeny neblahým rozhodnutím opustily toto klášterní společenství. Kvůli této roztržce jsme povolali obě strany a vyslechli Chrotieldu a Basinu kladouce jim otázky, kde vzaly tu odvalu a kde je pravý důvod jejich opuštění kláštera, porušení řádu a rozprášení dosud klidné a celistvé klášterní komunity. Ve svých odpovědích tyto dvě jeptišky prohlásily, že nechtěly více snášet hlad, naprostý nedostatek a špatné zacházení. Dodaly, že v jejich lázních se koupali neslušným způsobem různí muži, že abatyše hrála v kostky, že s ní obědvávaly světské osoby, že se dokonce v klášteře slavily zásnuby, že byla abatyše dokonce tak opovážlivá, že nechala z hedvábné oltářní pokrývky ušít šaty pro svou neteř, že dokonce nerozvážně strhla zlaté listoví lemující přikrývku a hříšně je pověsila své neteři kolem krku. Že také nechala lehkovážně zhotovit pro svou neteř náhrdelník zdobený zlatem, protože se uvnitř tohoto kláštera slavilo první střihání hlavy kněží. Když pak vyslýchali abatyši, aby zjistili, co by na tato nařčení odpověděla, prohlásila, že co se týče hladu, na který si jeptišky stěžovaly, nikdy netrpěly přehnanou bídou vzhledem k předepsanému postu. Co se týče ošacení, prohlásila, že kdyby někdo chtěl prohledat jejich skříně, zjistil by, že mají více, než mohou spotřebovat. Co se týče lázní, které jí vyčítají, vyložila, že byly postaveny v době půstu a že kvůli

čpavému zápachu vápna a aby čerstvost nové stavby neobtěžovala ty, které budou jejího dobrodiní využívat, přikázala svatá Radegunda služkám a sluhům v klášteře, aby jich používali, dokud úplně nevyvane nepříjemný pach. Sloužily tedy služebnictvu od pústu do svatodušních svátků. Na to Chrotielda namítala:

„Ale potom se tam koupali stejně.“

Abatyše odvětila rychle, že nemůže potvrdit tvrzení těch žen, a že jestli se tak dělo, nevěděla o tom. Ale každopádně jim vytkla, že jestli jim tato věc byla známa, měly o tom bez otálení abatyši uvědomit. Co se týče hry, kterou jí vytýkají, uvedla, že vskutku hrála ještě za života svaté Radegundy a že se tím necítí nijak vinna. Ostatně připomněla, že hru nezakazuje ani řád kláštera, ani církevní právo. Ale slíbila, že se podrobí rozkazu biskupů a na znamení své kajícínosti sklonila hlavu pravíc, že udělá vše tak, jak jí nařídí. Co se týče dalšího obvinění, jídla, pravila, že nezavedla v klášteře žádné nové zvyklosti, ale že podle toho, jak se to dělalo ještě za časů Radegundiných, nabízela posvěcený chléb věrným křesťanům, ale nikdo že jí nemůže vytknout, že by s nimi kdy jedla. Co se týče zasnub, uvedla, že přijala závdavky pro svou osiřelou neteř v přítomnosti biskupa, kněží a šlechticů, a pravila, že jestli je to hřích, prosí všechny za odpuštění. Nikdy však neuspořádala v klášteře hostinu. Co se týče oltářní přikrývky, přivedla abatyše jako svědka vznešenou jeptišku, která jí darovala vzácnou látku z čistého hedvábí, již si přinesla ze své rodiny. Abatyše si s ní mohla dělat, co chtěla. Ustříhla kousek látky, z níž potom později ušila lem k tunice své neteře, ale jinak posloužilo toto vzácné hedvábí jako oltářní přikrývka a v klášteře tak pořád slouží. Dárkyně Didimia její tvrzení plně dosvědčila. Co se týče zlatého listoví a náhrdelníku zdobeného zlatem, vyžádala si abatyše

svědectví vašeho služebníka Maccona, zde přítomného, neboť to on přijal z její ruky dvacet zlatáků od snoubence dívky, svrchu řečené neteře. Konečně tato věc se udála zcela veřejně a klášterní statky v tom nehrály vůbec žádnou úlohu.

Vyptávali jsme se posléze Chrotiely a Basiny, jestli, nedej Bože, se domnívají, že se abatyše dopustila smilstva, spáchala vraždu nebo prováděla nějaké čary či se dopustila jiného zločinu, za který se určuje nejvyšší trest. Ve své odpovědi obě shodně prohlásily, že si ničeho takového nejsou vědomy a že abatyše jednala proti řádu v tom smyslu, ve kterém již vypovídaly. Konečně – a to byl důsledek hříchů, které spáchaly tím, že opustily klášterní zdi a nechaly ty nešťastnice bez disciplíny a bez jejich abatyše bloudit celé měsíce a dělat, co se jim zlíbilo – nám přivedli jeptišky, o nichž jsme se domnívali, že jsou ctnostné, zatímco ony byly těhotné. Dlouze a metodicky jsme probírali všechny události a činy a nenacházíme zločiny, které bychom mohli přiřknout abatyši, pouze jsme ji za její lehčí chyby otcovsky pokárali, aby se v budoucnu nedopustila té pošetilosti, že by je spáchala znovu.

Poté jsme se pustili do studia případu strany protivné, která spáchala zločiny o mnoho těžší. Nejdříve nedbaly příkazu svého biskupa, který zakázal opustit klášter. Pohrdající jeho příkazy a vysmívající se jim, prolomily zámky i brány a uprchly, přičemž do svého konání zavlekly i ostatní jeptišky. Navíc pak, když biskup Gondegesile s ostatními biskupy jeho provincie se vydali do Poitiers na popud krále a žádali je, aby se vrátily do kláštera, odmítly tak učinit. Když se nato řečení preláti vydali do baziliky blahoslaveného zpovědníka Hilaria, kde tyto ženy přebývaly, tak, jak přísluší starostlivosti pastýřů, ženy byly o tom zpraveny a podnítily vzpouru a

kněží i jejich sluhové byli zasypáni ranami holí a krev kněží potřísnila podlahu baziliky. Poté, když byl povolán králi kněz Theuthaire, muž velmi ctihodný, aby rozhodl, kdy se bude konat proces, nevyčkaly toho data a napadly jako vzbouřenkyně klášter. Do hospodářských stavení kláštera poslaly sudy s ohněm, prolomily brány sochory a sekerami, založily požár, jeptišky uvnitř kláštera a přímo v kapli byly surově zbity a zraňovány, klášter byl vypleněn, abatyše svlečena a vláčena za vlasy. Tropily si z ní posměch vlekouce ji po chodbách a nakonec ji zavřely do žaláře, kde, i když nebyla připoutána, byla přesto vězeňkyní. Když nastal čas velikonoční, který je slaven v tomto světě, nabídl biskup výkupné pro odsouzenkyni, aby mohla alespoň asistovat při ceremoniálu křtu. Navzdory jeho pokárání prosící hlas ničeho nedosáhl a Chrotielda odpověděla, že nevěděla nic o tomto zločinu, a přiznala dokonce, že jen díky jejímu zásahu její lidé abatyši nezabili, což jen dokazuje, že taková věc vsutku hrozila. Krutost jejich skutků dovršuje ještě to, že zabily u hrobky blahoslavené Radegundy služebníka z kláštera, který byl na útěku, a že se nijak nesnažily uklidnit surovou vřavu, která kolem nich sílila, a nijak nechtěly zachránit situaci. Nakonec vnikly do kláštera, aby se ho ony samy zmocnily, a odmítnuvše uposlechnout rozkazu králů, aby vydaly buřiče před veřejný soud, daly přednost pozvednutí zbraní a se šípy a kopími se postavily proti mužům hraběte. Potom vyšly, aby se zúčastnily veřejného slyšení odnášejíce s sebou svatý kříž, velmi posvátný, na nějž nemají jakékoli právo a jehož se zmocnily tajně a nectně. Byly již ostatně nuceny vrátit ho do kostela. Protože všechny tyto veliké zločiny jsou známy a zdaleka nebyly potrestány, naopak se stále mnohonásobily, ustanovili jsme těmto ženám, že musí požádat abatyši o odpuštění

za hříchy a napravit všechno zlo, jež spáchaly. Odmítly to učinit, ale trvaly na tom, že ji mohou zabít, jak již ostatně mnohokrát veřejně vyhlásily. Po poradě tedy a po pečlivém prostudování církevního práva nám připadá jako příhodné zbavit je práva přijímání až do doby, kdy učiní patřičné pokání, a abatyši znovu uvést do jejího úřadu. Podvolující se vašim příkazům, přijímáme tedy tato opatření, která přináležejí do kompetencí církevního úřadu, poté, co jsme prostudovali církevní právo, a po bedlivém rozvažování. Co se týče movitého jmění kláštera a dokladů a listin králů, vašich příbuzných, které odtamtud byly odcizeny a které, jak přiznávají, mají ve svém vlastnictví, ale protože tyto ženy jsou hluché k našim příkazům a nevrátí nám je nikdy dobrovolně, přináležejí vaší zbožnosti a vaší svrchovanosti, abyste je donutili svou královskou autoritou vrátit je tam, kam patří. Abyste zabránili jejich návratu – a nedovolili jim ani na něco podobného pomyslet – do tohoto místa, které tak bezbožně a svatokrádežně pošpinily, aby se nepříhodily ještě horší věci. Tímto způsobem byly věci rozhodnuty díky milosti boží a díky přízni katolických králů neztratí církev nic, udržení řádu ustanoveného Otcí i církevním právem nám bude k užitku a vy z něj budete sklízet ovoce. Ať vás Kristus, náš Pán, ochraňuje a řídí vaše kroky. Necht' prodlouží vaši vládu na této zemi a připraví vám blažený život.

Řehoř z Tours, kniha X, kapitola 16

Seznam fiktivních a skutečných osob uvedených v této knize

Osoby označené hvězdičkou jsou fiktivní

AETHERIUS. Lyonský biskup
AGNES. Abatyše kláštera svatého Kříže
AGRICIUS. Biskup z Troyes
ALBIN. Romulfův bratr. Lékař krále Reccareda*
ALBOFLEDA. Jeptiška*
ALCHIMA. Souložnice krále Childeberta
ALCIMA. Jeptiška*
ANIMODUS. Místodržící hraběte z Tours
ANSOALD. Lupič. Vandin druh*
ANSOVALD. Palatin*
ATTILA. Hunský král
AUDOVERA. První žena krále Chilpericha a matka
Basiny
AUNACHAIRE. Biskup z Auxerre

BADEGESILE. Biskup z Mans
BASINA. Dcera krále Chilpericha
BAUDOVINIE. Jeptiška a autorka životopisu svaté
Radegundy
BEGGA. Jeptiška. Lékařka*
BELISAR. Byzantský vojevůdce
BEPPOLENE. Vévoda
BERTHAIRE. Durynský král. Otec Radegundy
BERTHA. Jeptiška*
BERTHEGONDA. Dcera jeptišky Ingitrudy
BERTRAND. Biskup z Bordeaux. Syn jeptišky Ingitrudy
BOBON. Vévoda

BREGIDA. Novicka*
BRUNHILDA. Dcera Athanagilda, krále Vizigótů, žena krále Sigeberta, později Meroveje, syna krále Chilpericha

CARIBERT. Král Neustrie. Bratr krále Chilpericha. Otec Chrotieldy
CLAUDE. Vyslanec krále Gontrana
CLOTILDA. Jeptiška*
CONSTANTINA. Jeptiška*
CREPIN (svatý). Mučedník
CREPINIEN (svatý). Mučedník

DENGIZIKH. Attilův syn
DEUTERIE. Jeptiška*
DIDIER. Vévoda
DIDIMA. Jeptiška*
DISCIOLA. Jeptiška*
DOMOLENUS. Berní úředník

EBEREGISELE. Biskup z Cologne
EBERULF. Komorník krále Chilpericha
EDOBEC. Bandita*

FAILEUBA. Manželka krále Childeberta
FAMEROLPHA. Jeptiška*
FELIX. Biskup z Belley
FELIX. Biskup z Nantes
FLAVIE. Jeptiška*
FLAVIEN. Palatin
FLORENTIEN. Správce Brunhildina paláce
FREDEGUNDA. Žena krále Chilpericha

GALSWINTHA. Sestra Brunhildy a žena krále Chilpericha

GENEVIEVA. Jeptiška*
GENOBAUDE. Bandita
GERMAIN. Biskup pařížský
GLODOSINDA. Jeptiška*
GONDEBERGA. Jeptiška*
GONTRAN. Král burgundský. Syn Chlothara I.
GUNTCHARIC Bandita*

CHARIULF. Bandita. Vandin druh*
CHILDEBERT. Král Austrasie. Syn Sigeberta a
Brunhildy
CHILPERICH I. Král Neustrie. Postupně manžel
Audovery, Galswinthy a Fredegundy. Otec Basiny
CHROTIELDA. Jeptiška. Nemanželská dcera krále
Cariberta
SAS CHULDERICH. Bandita
CHUPPA. Konetábl krále Chilpericha
CHLOVIS. Syn krále Chilpericha a Audovery
CHLOTHAR I. Franský král. Manžel Radegundy

HELSWINTHA. Jeptiška*
HESYCHIUS. Biskup z Grenoble
HILARIUS (svatý). Biskup z Poitiers
HILDEGARDA. Jeptiška*
HUNIRIC. Bandita*

INGEBURGA. Jeptiška*
INGITRUDA. Jeptiška, příbuzná krále Gontrana
INGONDA. Novicka*
ITTA. Jeptiška*

JULIEN. Bandita. Vandin druh*
JUNIEN (svatý). Radegundin přítel

JUSTINIÁN. Byzantský císař
JUSTINA. Převorka. Neteř Řehoře z Tours
KINIALCH. Náčelník Kutrigurů

LEUBOVERA. Abatyše
LEUDOVALD. Biskup z Bayeux
LEUDOVALD. Bohatý obchodník z Poitiers
LIUVIGILD. Král španělských Gótů
LUDOVINA. Otrokyně. Vandina služka*

MACCON. Poitierský hrabě
MAGNATRUDA. Dcera Badegesila, biskupa z Mans
MARCONEFA. Služka. Matka Chrotiely
MARCONEFA. Jeptiška*
MARILEIF. Lékař krále Chilpericha
MAROVEJ. Biskup z Poitiers
MARTIAL. Druh krále Childeberta*
MARTIN (svatý). Biskup z Tours
MAURICIUS. Byzantský císař
MEDARD (svatý). Biskup z Noyon
MELAINE. Biskup
MELANIE. Jeptiška*
MEROVEJ. Syn krále Chilpericha a Audovery. Manžel
Brunhildy

NANTHILDA. Jeptiška*
NEHALENNIA. Galská žena*
NICAISE. Biskup z Angoulême

ONUAVA. Galka. Babička Romulfa a Albina*

PELAGIE. Jeptiška*
PLACIDIA. Věštkyně*
PLACIDINIE. Jeptiška*

PLACIDIE. Radegundina otrokyně*
PLECTRUDA. Jeptiška*
POLYEUCTE. Náčelník banditů*

RADEGUNDA. Královna franská
RAGNACAIRE. Správce
RECCARED. Král španělských Gótů. Syn krále
Liuvigilda
REOVALD. Lékař
ROGNEMOD. Biskup
ROMULF. Gal. Adoptivní otec Vandy*

ŘEHOŘ. Biskup z Tours

SAFFARIUS. Biskup z Perigueux
SALVI. Biskup z Alvi
SAMO. Bandita*
SAROS. Král Alanů
SARUC. Bandita*
SENOCH. Bandita. Vandin druh*
SIACRE. Biskup z Autun
SIGEBERT. Král Austrasie. Syn Chlothara. Manžel
Brunhildy
SOPHIE. Císařovna byzantská
SUZANNA. Jeptiška*

ULTROGOTHA. Jeptiška*
URBAIN. Student. Druh Vandy*
URBICUS. Biskup z Riez
URION. Druh Vandy*
URSUS. Romulfův otrok*

VANDA. Adoptivní dcera královny Radegundy a Gala
Romulfa*

VENERANDA. Zazděná jeptiška*
VERAN. Biskup z Cavaillon
VIDASTE. Voják*

VISIGARDE. Otrok*

WEROC. Řezník*

ZAMERGAN nebo ZABERGAN. Král Kutrigurů

Obsah

1. kapitola	U menhiru, 5. prosince 576	10
2. kapitola	Křest	27
3. kapitola	Urion.....	41
4. kapitola	Rok 580. Epidemie a zázraky v celé Galii Zločiny královny Fredegundy.....	60
5. kapitola	Rok 580 Příjezd Basiny	66
6. kapitola	Rok 582 Zmizení Vandy a jejího vlka Avy	70
7. kapitola	Rok 584 Další epidemie	80
	Dlouhý Vandin pobyt u Romulfa	
8. kapitola	Rok 585 Smrt krále Chilpericha	86
	Vandin návrat do kláštera	
9. kapitola	Rok 586 Vražda Pretextata	94
	Zázraky a divy	
	Vpád vlčí smečky do Poitiers	
10 kapitola	Rok 587 Útěk Venerandy žijící v zazděné cele .	109
	Radegundina smrt	
11. kapitola	Rok 588 Dvě setkání v lese	121
12. kapitola	Rok 589 Vandina nemoc	144
	Smrt vlčice	
13. kapitola	Vlčí kůže. Vandina cesta do Tours	158
14. kapitola	Setkání biskupa Řehoře s Vandou	174
	Útěk jeptišek z kláštera	
15. kapitola	Vzpoura jeptišek.....	187
	Pokus o únos	
	Dvůr krále Gontrana	
16. kapitola	Sas Chulderich.....	217
	Léčka v tесе	
	Znásilnění	
	Smrt jeptišky	
17. kapitola	Návrat do Poitiers	225
	Chrotielda se dovídá pravdu o Urionovi	
18. kapitola	Rok 590 Únos Leubovery	248
	Albinův návrat	
	Strašlivá smrt bandity Polyeucta	
	Soud	

19. kapitola	Basina se navrací do kláštera.....	273
	Vanda je Marovejovým vězněm a dozvídá se pravdu o svém původu Romulfova smrt Albinův odjezd	
	Průkazní listiny	292
	Hlavní osoby.....	307
	Obsah.....	313

Régine Deforgesová
VZPOURA JEPTIŠEK

Z francouzského originálu La Révolte des Nonnes,
vydaného nakladatelstvím La Table Ronde v roce 1981,
přeložila Dana Melanová.

Obálka: Martin Zhouf.

Vydalo nakladatelství TALPRESS, spol. s r. o.,

Na okraji 42, 162 00 Praha 6,

jako svou 101. publikaci.

Sazba: SF SOFT.

Vytiskl: Elsnerdruck Berlin.

První vydání, Praha 1996.